

Fondatori: Al. Florin Țene, N. N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică

Constelații dianmantine

Anul I, Nr. 4
Decembrie 2010

Revistă de cultură universală,
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Acum când timpul stă
să-și împartă trupul
între vechi și nou, când
colindul își pregătește
cu emoție armoniile,
când magii străbat
distanțele pentru clipa
cea de taină, acum,
după Sfânta poruncă a
dafinii străbune, vă
încredințăm gândurile
noastre frumoase
de calde urări
de fericire, sănătate,
belșug și împliniri.
An Crăciun frumos
alături de cei dragi!

LA MULȚI ANI!

Propunerea Academiei DACOROMÂNE
pentru Premiul Nobel a scriitorului român
FLORENTIN SMARANDACHE

(pag. 59, 60)

Sumar

Doina Drăguț , "Meteora" sau "Suspendat între cer și pământ"	p. 3
Janet Nică , Apă vie, apă moartă	p. 4
N.N. Negulescu , Dimensiuni spirituale - O istorie salvată prin creație.....	pp. 5,6
Constantin Dumitrache , Celălalt Noica...	p. 7
Florin Agafiței , Indianismul la Eminescu	pp. 8-14
Al. Florin Țene , Poeme	p. 14
Slavomir Almăjan , Zborul căzut între aripi	pp. 15-21
Adrian Botez , O carte pentru vremuri viitoare	pp. 22-24
Emil Bucureșteanu , La picioarele lui Eminescu	p. 25
Gheorghe A. Stroia , Meleagul viselor ce trebuie împlinite.....	pp. 26-28
Costel Răducanu , Poeme	p. 28
Florentin Smarandache , Malagambe...	p. 29
*** - Univers poetic	pp. 30-33
George Pașa , Poeme	p. 33
Constantin E. Ungureanu , Destine și ...destine	pp. 34,36
Liviu Ofileanu , "Bufonul cerșetorului" de Ploeanu Petrache	pp. 35,36
Vasile I. Zărnescu , Disfuncționalitatea - de la prostie la epidemie	pp. 37-41
Gheorghe A. Stroia , Lumina... Armoniei.....	p. 42
Elena Buică , Au trecut doi ani de când marele cărturar Artur Silvestri s-a înălțat la cer	p. 43
Grigore Avram , Locul Bisericii ..	pp. 44,45
Virgil Ciucă , Poeme	p. 45
Nicolae Bălașa , Agonie și extaz sau întoarcerea din lume la români..	pp. 46-48
Daniel Man , Durgheru - povestea unui român dăltuit în piatră	p. 48
Vasile Bunea , De dragul ochilor tăi...	p. 49
Toader Ungureanu , Pierdut în noapte..	p. 49
Dan Brudașcu , Cum a murit Octavian Goga?	p. 50
Georgeta Nedelcu , Interviu cu scriitorul Alexandru Petria	p. 51,52
Rodica Elena Lupu , Poeme	p. 53
Irina Lucia Mihalca , Poeme	p. 53
Eugen Petrescu , "Viața ca un zbor"	pp. 54-55
Ilie Gorjan , Drumeț în calea vieții	p. 55
Eugen Petrescu , Gânduri, îndemnuri ..	p. 56
Marian Pătrașcu , Părintele Dumitru Bălașa - o viață în slujba crucii	p. 57
Eugen Petrescu , Monument Pr. Dumitru Bălașa	p. 58
Daniel Lăcătuș , Reflecții	p. 58
Dr. Geo Stroe , Nominalizarea scriito- rului român Florentin Smarandache pentru Premiul Nobel	pp. 59,60

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,
în septembrie 2010

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Acad. Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI
- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog
- Prof. dr. Lidia VIANU, Professor of Contemporary British Literature,
English Departament, Bucharest University

Redacția

Director:

N. N. NEGULESCU

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Consilier artistic:

CRISTINA OPREA

Redactori asociați:

- Prof. univ. dr. CĂTĂLINA-FLORINA FLORESCU, SUA,
membră a Asociației Române de Studii ale Americii
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia,
poetă bilingvă, critic literar, traducător
- Lector univ. dr. ALINA-BEATRICE CHEȘCĂ,
Universitatea "Danubius", Galați
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA,
membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte.
- MARGARET BEISSINGER, Department of Slavic Languages &
Literatures 249 East Pyne, Princeton University
- Prof. univ. GRIGORE AVRAM

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate
în revista *Constelații diamantine* aparține strict autorului
care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresa:
constelatii.diamantine@yahoo.com

ISSN 2069 – 0657

Adresa redacției:

Bd. Gheorghe Chițu, nr. 61, Craiova, Dolj, România, cod: 200541

“Meteora” sau “Suspendat între cer și pământ”

“Ce frumoase locuri de nevoință duhovnicească oferă monahilor Muntele Meteora! Dar cât sunt de asaltate aceste mănăstiri de turiști din toată lumea! Pentru aceasta mulți monahi iubitori de liniște au părăsit Meteorele și s-au retras în Muntele Athos, pentru a se putea ruga mai liniștiți lui Dumnezeu, ziua și noaptea.” (Părintele Ioanichie Bălan)

De la Paralia Katerini, unde am fost cazați, ne-am imbarcat în autocarul supraetajat și după vreo trei ore și ceva de mers am ajuns la Meteora.

Am trecut prin Katerini, pe lângă Muntele Olimp, prin Larissa și Trikala. Cel mai apropiat oraș de zona Meteora este Kalambaka, aflat la 5 km de mănăstiri și la 21 de km de Trikala.

În mijlocul Greciei, în câmpia Thesaliei, nu departe de Munții Pindului, lângă orașul Kalambaka, se află un ansamblu uriaș de stânci golașe ce se înalță spre cer, cunoscute în toată lumea sub numele de Meteore.

Meteora este un spectaculos complex de mănăstiri construite în vârful unor stânci cu înălțimi de până la 400 de metri, “răsărite” ca prin minune din Câmpia Thesaliei. Este o adevărată pădure de piatră a Câmpiei Thesaliene, în apropiere de Kalambaka, între munții Koziakas și Antichassia. Cele peste o mie de stânci cu pereți abrupti și înălțimi amețitoare, cu măreția lor misterioasă, cu singurătatea și tăcerea lor, cu mănăstirile seculare în vârf, constituie unul din cele mai impresionante fenomene ale Terrei.

Există mai multe teorii cu privire la formarea acestor stânci. Una dintre ele ar fi că această formațiune a luat naștere datorită unui con în formă de deltă, constituit din pietre de râu și nămol, care se vărsau în vechiul lac tessalic. După separația geologică a masivelor muntoși ai Olimpu-

lui și ai Ossei, apele lacului au găsit ieșire la Marea Egee prin valea Tembi. Atunci, acest masiv în formă de deltă s-a scindat în pietre și uriașe stânci compacte cu înălțimi de până la 400 de metri.

În traducere din limba greacă, “meteora” înseamnă “suspendat între cer și pământ”.

Din cele 24 de mănăstiri care existau în trecut pe stâncile de la Meteora, astăzi slujesc 6 (5 de călugări și una de maici) și anume: Mănăstirea Schimbarea la Față a lui Christos (Marele Meteor), Mănăstirea lui Varlaam, Mănăstirea Sfânta Treime, Mănăstirea Sfântul și Primul Martir Ștefan, Mănăstirea lui Ru-

1995, “loc sfânt, imuabil și inviolabil”, ceea ce-i asigură protecția și-i garantează autenticitatea.

După Sfântul Munte Athos, Meteora este cel de-al doilea centru monastic ortodox al Greciei, ca mărime și importanță.

Pe platoul celei mai înalte dintre stâncile Meteore, cu altitudinea de 613 m deasupra nivelului mării și 475 m deasupra albiei râului Pinios, se află mănăstirea cea mai reprezentativă din tot ansamblul, cunoscută sub numele de Marea Meteora (Megalo Meteora), cu hramul Schimbarea la Față. Fondatorul acestei mănăstiri a fost Sfântul Atanasie Meteoritul, venit aici din Muntele Athos.

sanu și Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapafsa. Celelalte 18 mănăstiri sunt nelocuite și în ruină.

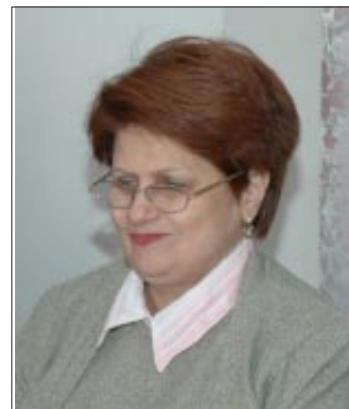
Mănăstirile, construite pe vârful stâncilor deosebit de abrupte, erau până acum opt decenii accesibile doar călugărilor trași de funie; astăzi turiștii le pot vizita urcând cele câteva zeci de trepte săpate în munte.

Pentru valoarea sa creștină, istorică, arhitectonică, artistică și geografică, Meteora este recunoscută și ocrotită de UNESCO și de alte organizații internaționale. Teritoriul Sfintei Meteora a fost proclamat, din octombrie

Pe creștetul ros de intemperii al unei stânci uriașe, stă agățată cea mai mică mănăstire de pe Muntele Meteora, numită Sfântul Nicolae Anapafsas, adică Sfântul Nicolae Odihnitorul.

Mănăstirea Sfântul Ștefan este cea mai veche așezare monahală de pe Muntele Meteora.

Deasupra unei mari stânci singuratică foarte abrupte, se înalță Mănăstirea Sfânta Treime. Accesul la această mănăstire (precum și la altele) se făcea pe scara de funie sau cu plasa trasă cu un sistem de roată cu tambur și scripete.

Numele Mănăstirii Varlaam vine de la fondatorul ei Cuviosul Varlaam, care a sihăstrit singur pe vârful acestei stânci uriașe în jurul anului 1350.

Mănăstirea Rusanu, după numele fondatorului ei, se înalță pe o stâncă îngustă, aflată în vecinătatea uneia dintre cele mai falnice meteore. Este înconjurată de abis de jur-împrejur. La ea se poate ajunge printr-un culoar de beton și un pod suspendat.

Complexul Meteora, această aglomerare de stânci, unică în lume, în mijlocul unei câmpii, rămâne un mister al naturii, în ciuda teoriilor avansate de oamenii de știință. Și cu atât mai interesant este peisajul de la Meteora cu cât artei naturii, omul i-a adăugat arta sa, creând unul dintre cele mai minunate locuri de pe Pământ.

Forța naturii a modelat stâncile din aceste locuri făcându-le să arate aidoma unor coloane ce susțin însuși cerul, iar oamenii au sporit frumusețea acestora prin credința și puterea lor lăuntrică. Iar Dumnezeu i-a ajutat și i-a întărit pe oameni, îndrumându-i să construiască în vârful stâncilor uimitoare lăcașuri ale îngerilor.

Privite de jos, din marginea câmpiei Thesaliei, stâncile, ca niște stâlpi uriași, par că ating cerul. La Meteora simți nu numai aerul curat și pur, ci și o energie pozitivă, ce te încarcă spiritual. Meteora este, de fapt, o călătorie spre lumină.

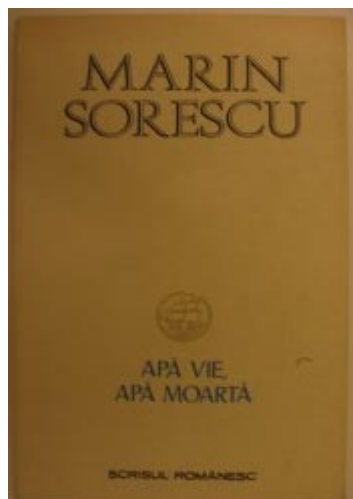
De-a lungul timpului, ansamblul de la Meteora a inspirat numeroși artiști, “Sfânta Treime” devenind, în 1981, platou de filmare pentru unul din filmele seriei James Bond.

Janet NICĂ

Apă vie, apă moartă

Pentru Marin Sorescu, realul e apă moartă, „apă de baltă”. Artă e „apă vie”, de poveste, fermecată, cu vrăjite picături, cu efect, care naște „fantastice furnicături”.

Ochiul meduziac al artei îl face pe poet pacient, pion, marionetă. Tot timpul „sub” exterioritate, interioritatea își pune întrebări, ale căror răspunsuri cresc mereu „dincolo”. Spiritul ia forma ulciorului de lut. Lumea decide, senzația execută, poetul narează și descrie. Lumea cu must se dă, politicoasă, la o parte, făcându-se fundal și lasă locul unei semiotici suculte, cât se poate. Poetul nu

vede lucrurile în fișcul lor, ci vede nevăzutul, esențele, legile.

Copacul, asumându-și riscul verticalei, nu este trunchi, coajă, materie vegetală palpabilă ci semnificație, singurătate, trăinicie, demnitate. Liniștea exterioară a copacului (a se citi: a poetului) este masca împietrită („coajă bătuțită”) sub care freamătă, cu cerul în el, Cuvântul, Spiritul, ca mi-reasă, lăsat la cheremul Materiei, ca ginere.

Zidurile imponderabilului sunt împletite din cărămizi imponderabile: somnul, visul, eoul, cuvântul, gândirea. În somn, un eunuc îi desparte poetului, de trup „de nevolnicul trup”, capul, pe care i-l plimbă prin „haremul unui vis”. Trupul nu-i altceva decât „apă moartă”, capul nu-i altceva decât „apă vie”.

Vechea formulă „Viața e vis” devine la Marin Sorescu întorsătură copernicană: „visul e lume”. În somn, „teribilă arhivă”, totul e posibil legilor le curge prin vene spontaneitate, aristocratelor genuri le curg prin artere specii plebee, divinei lumini îi umblă prin gând profane umbre.

În eterna simultaneitate a somnului, poetul-vânător își este propriul vânat și trofeu. Numai dorința de cer sparge orizontala mundană, înfiripându-se în mugur sau în protuberanță semantică. Precum o Cătălină eminesciană, poetul de nufăr, sau nufărul de poet, adunat din mocirlă, vrea „să înfieze o stea”, pentru că pământul e „apă moartă” iar cerul e „apă vie”.

Dacă imperfectul indicativului, prin acumularea vertiginoasă de vocale, lărgeste spațiul și rarefiază orgoliul, se poate spune că pasivitatea cu iz arhaic, din lipsă de ghes, immanent și energetic, se încordează asupra-și prin reflexivitate, mergând pe loc, căzând, cu fiecare pas, în impas metafizic: „Bolovan sieși își era Sisif”; „un bilet de călătorie ce s-ar călători pe sine”, precum pescarul „se prinde în năvod pe sine”.

Prezentul și acțiunea nudă sunt „apă moartă”, imperfectul și reflexivul sunt „apă vie”.

Ca un Hamlet în căutare de fantome, poetul e conștient de iluzie, deci nu mai e pradă iluziei: „Intru în transă, ies din transă oricând vreau. Este o șansă.” E șansa apei vii, partea de nemurire a nu oricărui muritor.

Metafora, zgribulită ca o potârniche în rămuriș, lasă prim-planul comparației planturoase, dezvoltată în șarje cascadorice care înroșesc osul poeziei până la extaz.

Păianjenul, pentru a-și țese leneșă mătase, are nevoie de un colț, de un unghi fizic. Plasa e împletită din fire, firele duc la păianjen. Iubitul, călcând pe fire, își iese din fire, fiind devorat de iubita- păianjen, așa cum împără-

teasa se pierde în tron, cum calul nebun e „mănat de o șa”.

Adormit în amiaza realului, poetul e mereu „treaz în vis”, mereu pe mare, în căutare, ținându-se - supremă salvare -, de propriul deget „cu inel”.

Arhivar de crezuri vechi în care nu mai crede, autorul adună, ca un botanist, „nedumeriri pentru herbar”, întru pomenire. Gravitatea este „apă moartă”, jocul e „apă vie”. Poetul trece, paradoxal, „la fapte” abia în joc, în presupunere presupusă, „la intrarea în vis”.

Sorescianul de mers ia lumină din lumină și sens din nonsens de la miticele nuclee presărate pe tarlalele istoriei spirituale: Adam, Eva, Dumnezeu, Narcis, Penelopa, Sisif, Hamlet, Poseidon, Agamemnon, Ararat, extrăgând, prin distilare, fire de borangic din tuburile vicleșug al trăirii neaoșe.

Pădurea a luat foc, ca în poveste, de la o oglindă care „a făcut insolație”. Oglinda este o fântână. Stejarii trosnesc, animalele fug îngrozite. Trebuie, mai întâi, stinsă oglinda, acoperită cu țipăt de păsări. La fel, arta arde epiderma bunului simț, provoacă incendii devastatoare în vreascurile unui mintal leneș, purifică obrăznicia eului exmatriculat de către vis.

Patetic și grav, Marin Sorescu își controlează spontaneitatea, chiar dacă mai „există nervi”, își filtrează, cu știre, boroghina instinctelor până la palincă de cinci stele, vorbește cu mânuși, făcându-și discursul cu solemnități, totul ca pe scena „vărului Shakespeare”. Pe scenă, prin transfer inițiat, senzația ajunge cocoană mare, un Dinu Păturică spilkuit, în frac, carne cu studii superioare, grimasă școlită până la os. Șuvoiul empiric e „apă moartă, rolul - travestiu asumat - e „apă vie”.

Pantomima, gesticulație de rang secund, dă cu tifla unei realități prime, entropice, care trăiește pe picior mare.

Marin Sorescu arde în agora tiparul unei poezii sentimentalo-lacrimogene proclamând intelectul drept vlădică paradoxal, balanță care își cheamă, ca o cloșă oltenească, sub aripi, extremele.

Volumul de poezii „Apă vie, apă moartă”, apărut la editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 1987, nu-i altceva decât un benefic puseu de logică ambroziacă peste banalitatea și agurida unui real hipotensiv.

Florin Măceșanu - Penumbra

N.N. NEGULESCU

DIMENSIUNI SPIRITUALE

O istorie salvată prin creație

De o uimitoare corectitudine emoțională este opera eruditului vâlcean, Eugen Petrescu, - „Vâlcea - țara lupilor getici sau ținutul vâlcilor”, Editura Conphys, 2007, în două volume: vol. I, 457 pag., vol. II, 442 pag.

Cu vocație de critic și cercetător istoric, temerarul autor, înzestrat cu răbdare ascetică, a săpat în timp - dintr-un veac în celălalt, căutând drumul istoriei.

Și i-a găsit originea în noaptea trecerii, după o grea încercare. Acum, Eugen Petrescu este contemporan cu posteritatea.

Bogatul conținut policrom din ampla enciclopedie monografică îmi confirmă afirmația.

Despre jertfa spiritului străluminat Eugen Petrescu au scris: scriitorul George Achim, prof. univ. dr. Dinică Ciobotea, maiorul (r) Călin Matei și mulți alți.

Dar, nici o multitudine de euri nu vor atinge vreodată cu buzele focul sacru din inima ermitului, adunători de tezaure scripturice de la rădăcinile neamului.

Să dăm ascultarea cuvenită P.S. Gherasim Cristea - Episcop al Râmnicului, care ne învrednițește cu icoana autorului: „Născut în legendara podgorie a Drăgășanilor - bătrâna și celebra patrie a viilor, la Mrenești-Crețeni pe Valea Pescenii și crescut (așa cum îi place să spună) - vechi soiuri de struguri geto-dace păstrate peste veacuri de podgorenii vâlceni este, după mamă, prin străbunicul său, magistratul Constantin Popescu (boier mehedințean), descendent al unor vechi neamuri boierești din Oltenia și Muntenia, care au dat Țării Românești, de-a lungul vremii, voievozi și mari dregători în divanul domnesc, preoți și ierarhi ortodocși, cărturari și cronicari valoroși și, prin bunicul său, Octavian Spârleanu, descendent al moșnenilor Spârleni - urmașii legendarului Lupu Spârlea, întemeietor de sate la nord-vest de Dră-

gășani, începând de pe la anii 1200, poate chiar mai devreme, urmașii la rândul său al vitejilor ce odihnesc în bătrânele de pe dealurile Crețenilor, de care ne vorbea cu înflăcărare un alt drăgășenean vrednic de pomenire, părintele Dumitru Bălașa, care până la moarte s-a aflat în fruntea unui important curent cultural ce dorește să rescrie istoria reală a poporului nostru. După tată, descinde din neamul Petreștilor și Ciofoceștilor de pe Valea Verzii - Mitrofani, vechi neamuri de moșneni înstăriți care, în anumite momente ale istoriei, au dat dovadă de mult curaj și eroism, jertfindu-se în luptele de apărare a pământului străbun și de ocrotire a bisericilor strămoșești.

Cu așa rădăcini, nu este de mirare de unde chemarea, dragostea și pasiunea distinsului nostru autor, pentru istoria străbună. Pe chipul său se simte aerul de om puternic, ambițios, fire iute de oltean nesupus și dornic de a învinge, la a cărui personalitate au contribuit generații și generații de strămoși, fie ei boieri sau țărani moșneni, ale căror nume și fapte, istoria și Bunul Dumnezeu le-au consemnat la loc de cinste. Mândru de rădăcinile sale, dar o mândrie de bun-simț, lipsită de trufie - înfumurare, dispreț, aroganță și îngâmfare față de semeni -, povestește istoria neamului său, fără a se bate cu pumnul în piept, asemenea altora care de cele mai multe ori o fac fără motiv”.

*

Eugen Petrescu, generos, inițiază cititorii dornici să îl urmeze prin profunzimile paginilor: „Lucrarea de față este o scurtă trecere prin istoria celui mai vechi județ al țării - județul Vâlcea, a cărui denumire a dăinuit peste veacuri, rămânând neschimbată până în zilele noastre. Conform istoricilor, aici, între Olt și Olteț

s-au plămădit primele nuclee ale umanității, Vâlcea fiind ținutul cu cea mai mare încărcătură istorică din tot spațiul românesc, locul unde omul a parcurs, fără întrerupere toate etapele o istorie de la începuturile umanității (primi pași ai speciei umane) până în prezent.

Urmele materiale aparținătoare protohominizilor - neprețuite mărturii istorice scoase la lumină pe teritoriul județului Vâlcea, în zona Bugiulești - Tetoii pe Olteț (depozit fosilier - cu peste 28 de specii de erbivore și carnivore și urme folosite de primat, unelte din os și pietre neociplite), datate la 1.8 - 2 milioane de ani (începutul cuaternarului) și cele aparținătoare paleoliticului inferior (1.000.000-100.000 ani î.HR.) reprezentate de unelte din cremene descoperite în perimetrul localităților Olanu și Drăgoești, pe malul stâng al Oltului, clasifică spațiul vâlcean în fruntea celor mai vechi locuri umane ale Europei și printre cele mai vechi ale planetei.

La începuturi, clima blândă, alături de pădurile imense (care depășeau cu mult suprafața actuală), cu bogăția lor în vânat, ciuperci și fructe, mierea produsă de mulțimea roiurilor de albine sălbatice adăpostite în scorburile copacilor uriași, lemnul de lucru și adăpostul oferit în momentele cele mai grele, râurile cu ape curate și bogate în pește și sarea de la Ocnele Mari - Ocnița au constituit principalii factori care au favorizat evoluția omului preistoric în acest spațiu. Beneficiind de avantajele naturale oferite din belșug, strămoșii noștri au trecut de la stadiul de simpli culegători și vânători la acela de producători ai propriei hrane, la construirea de locuințe și întemeierea de comunități pe un spațiu mult mai mare decât teritoriul românesc actual („Introducere” - Eugen Petrescu).

Spiritul de sinteză

„În măsura în care este suflet al Rațiunii, sufletul este nemuritor, pentru că, în această calitate, el trăiește ca atare existența veșnică a lumii ideilor” (Platon).

„La Platon, trebuie luat în seamă ceea ce viețuiește în suflet și participă ca atare la lumea spiritului” (Rudolf Steiner).

Cu un spirit comprehensiv, cronicarul Eugen Petrescu caută în izvorul timpului, dincolo de aparențele exterioare. Este o căutare a adevărului ascuns, prin originea lucrurilor, devenită revelatoare de armonii emoționale, esențe și energii. Numai astfel se fac vizibile vibrațiile „subepidermice” din lemnul Bisericilor în scrierile sale. Și, ar mai fi ceva (dat printr-un har lăuntric): știința ascultării respirației culorilor materiei.

Nu toate ființele, care trăiesc impresiile dinafară, vor percepe (și înțelege) procesul creației. Orice sublimă înfrumusețare dată de Dumnezeu conținuturilor lumii formelor este în mare parte tănuțată retinei. Ei bine, cu o grație sanctificată, Eugen Petrescu reușește să ne destăinuie ipostazele unor viziuni feerice, îmbibate în frăgezimi cosmice. În noua sa carte monografică „Eroinele Timpului” (la care încă autorul fecund lucrează) nu avem numai o mișcare a idealului artistic, ci și o stare de suflet înălțată prin rugăciune. Fiindcă, ca proză, victoria elementelor stilistice, capătă valoare și reprezentări de conținut al absolutului; ca poezie, capătă „reflex al misterului universal”.

Expansiunea eului, evocă sensul evoluției, transcendând limitele lumii sensibile. Așadar, pentru prozatorul Eugen Petrescu - pe care în recomand cu responsabilitate cititorilor, glorificarea Bisericii creștine - ortodoxe consfințește un crez istoric, purtător de aure metafizice și ezoterice.

Metamorfoze spirituale

Ascultând cu smerenie de năzuința spiritului său creator, Victorița Duțu s-a dedicat căutării frumosului absolut pe care l-a descifrat în timp, ipostaziat în armonii ancestrale. Astfel, pe măsura idealurilor ei izvorâte din sensibilități perene, artista a dat expresie unor fericite și autentice

îmbinări între reprezentări picturale și poezie, sinteze reflexive și proză. Fapte care firește, relevă mai întâi geneza unei opere, devenită profundă, convingătoare, sublimată de virtuți încărcate de idei filosofice.

Nu voi analiza, în această cronică, evoluția mirajului plastic din pânzele „înviate” ale pictoriței, unde Cerul are arome de Cer, emanate și din vibrațiile materiei cromatice. Dar, nici nu voi trece nepăsător cu privirile sufletului peste astfel de compoziții, străbătute de un dinamism care le exaltă.

Cu siguranță, într-un alt spațiu publicistic - deja rezervat, ne vom reîntâlni cu acest serenism limbaj al formelor.

De la promițătorul său debut cu placheta de versuri „Spații” (Ed. Muzeului Literaturii Române,

august, 2003), Victorița Duțu a încadrat într-o sferă stilistică personalizată, „Cuvintele” - cel de al doilea volum liric, cu legități de evoluție apropiate (Ed. Muzeului Literaturii Române, noiembrie, 2005).

Poemele „religioase” din opusul „Vreau o altă lume”, publicat la Ed. Anamarol, 2006, sub pseudonimul Ilinca Natanel (care ar fi meritat să-i poarte cu onoare numele predestinat unei creații artistice oneste), se remarcă într-un registru diferit, cu toată plenitudinea. Fiindcă, prin tot conținutul spiritualizat, autoarea identifică adevărul din sursa lui eternă.

Printr-o originală ramificare, poeta de rafinament și-a purtat cu forța talentului rezonanțele idealiste și pe „teritoriul” antologiei „Spiralele vieții”.

În virtutea fidelității creatoare, Victorița Duțu a concentrat - și concertat, antologic „Drumurile vieții” (Ed. Anamarol, 2007) într-o singură imagine pluridimensională, marcându-și astfel ideea esențială a operei.

Reverberând cu înalte grade de intensitate prin limbaj și compoziție, poeta Victorița Duțu ne prezintă valoarea esențialității, consacrandu-și trecerea peste frontierele unor „opere” tranzitorii, simptomatice, controversate și ipotetice, ale unor coexistențe colective, care se extind ca o epidemie la orizontul culturii.

Despre o etapă intermediară a autoarei - ca gen, cea a romanului „Singurătatea tatălui” (Ed. Anamarol, 2007) îmi permit să revin cu interes profesional într-o cronică viitoare.

Evenimente culturale ale Ligii Scriitorilor din România

*Vineri, 10.12.2010, Biblioteca Aman din Craiova, a găzduit o dublă lansare de carte a poetei Georgeta Nedelcu, membră a Ligii Scriitorilor din România, Filiala Oltenia.

Acest memorabil eveniment a fost consfințit de prezența scriitorilor N.N. Negulescu, director al revistei de cultură universală „Constelații diamantine”, editată sub egida Ligii Scriitorilor Români, și Mihai Duțescu, membru

al Uniunii Scriitorilor.

Cei doi promotori culturali au prezentat cu obiectivitate auditoriului volumele de poeme „Destinul, o scuză?” și „De vorbă cu sufletul”.

Desigur, această acțiune, relevă deschiderea permanentă a Ligii Scriitorilor la parteneriate cu formațiuni scriitoricești și instituții culturale de pe toate meridianele, din dorința de promovare a valorilor autentice.

Evoluția spirituală a revistelor noastre, confirmă această nobilă orientare.

În acest sens, pe agenda personală de lucru s-a mai conturat o nouă și durabilă realizare.

*Între Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, reprezentată de prof. univ. dr. Lidia Vianu, director al MTTLC (Masteratul pentru Traducerea Textului Literar Contemporan) și N.N. Negulescu, di-

rector al revistei de cultură universală „Constelații diamantine” a intervenit un acord de colaborare, care va sprijini proiectul European poetry pRo cu traduceri din poezia britanică contemporană, desfășurat împreună cu agenta literară britanică Anne Stewart. Toate traduceri selectate în cadrul proiectului amintit vor fi publicate în paginile revistei „Constelații diamantine”.

N.N. Negulescu

Constantin DUMITRACHE

Celălalt Noica

Cu puține excepții, personalitățile culturale de raftul întâi n-au creat dinastii culturale. Rezumându-ne la spațiul umanioarelor românești, constatăm că geniile, ori marile talente au epuizat, ele însele, vâna creatoare a neamului tor. Eminescu n-a avut copii. Creangă - așijderea. Copiii lui Arghezi ori V. Voiculescu s-au exersat în alte domenii decât acelea în care s-au consacrat tații lor. Fiul lui Bacovia este modest în raport cu tatăl lui. Nici Rebreanu, nici Camil Petrescu n-au instaurat dinastii culturale. Nici în domeniul istoriografiei situația nu se prezintă altfel, așa că nici V. Pârvan, nici Iorga n-au lăsat urmași în știința istoriei. Ce să mai zicem, revenind la litere, de Călinescu? Nici în artele plastice românești, nici în muzica românească n-avem de-a face cu dinastii: nici Grigorescu (care a dus viață de familist), nici Luchian, nici Brâncuși (care n-au fost căsătoriți vreodată), nici Enescu n-au avut progenituri și, deci, cu atât mai puțin puteau întemeia dinastii ereditare. Fiecare, dintre cei amintiți, este un monarh fără urmași. Excepțiile - puține - de care aminteam sunt: Antioh Cantemir, fiul lui Dimitrie Cantemir; Iulia Hașdeu, fiica lui Bogdan Petriceicu (o floare prea repede secerată); Mateiu Caragiale, fiul din flori al lui Ion Luca; Profira Sadovcanu, fiica boierului de la Foltiseni și, apoi, din Copou; Dinu, fiul lui Ion Pillat; în istoriografie - clanul Giurescu (C., C.C, Dinu C.) și familia Daicoviciu (C. și Hadrian); nici neamul Philippide n-a fost prolific: a dat numai un lingvist și un scriitor; ce-i drept, de primul raft. De o dinastie culturală se poate vorbi, cel mult, în cazul lui C. Negruzzi, ai cărui fii, Iacob și Leon, au dezvoltat preocupările părintelui lor; dar ei sunt autori de raftul al doilea. Nu este de raftul întâi nici doamna Monica, fiica lui Eugen Lovinescu. Iar ambiția fraților marilor personalități, de a se ilustra în domeniile în care au câte un consacrat, s-a dovedit, adesea, deșartă.

Sterilitatea aceasta se vedește și în câmpul filosofiei, deoarece nu putem vorbi nici de doi Conta, nici de doi Rădulescu-Motru, nici de doi Blaga, nici, nici... După cum, în sociologie, nu există doi Guști, ori doi Stahl; ori în lingvistică, doi Rosetti, doi Iordan

Situația nu trebuie să neliniștească: avem și noi dinastii cârturărești, de profesori, de meseriași și, mai ales, de țărani; fiindcă nu degeaba un orgolios ca P. Pandrea ținea să se definească: „țăran oltean și cetățean al Europei”.

Am scris acest preambul incitat de o recentă apariție editorială, „Celălalt Noica” (Ed. Anastasia, 1994). Titlul este seducător: înregistrându-l, te aștepti la o carte despre o față necunoscută a filosofului C. Noica. Dar, nu! Celălalt Noica este, în optica celor

care s-au îngrijit de volum, prof. Eugen Drăgoi și prof. Ninel Țugui, fiul lui C. Noica, din prima căsătorie, monahul Rafail, viețuitor la mănăstirea ortodoxă din Essex (Anglia). Născut în România, Rafail și-a urmat (ca și sora lui) mama - englezoaică de origine - în țara „perfidului Albion”. După studiile generale, și după ce a cochetat cu protestantismul, s-a călugărit în mănăstirea amintită. N-a urmat studii superioare de teologie, deși renumele tatălui lui și rigoarea insulară a mamei sale l-ar fi obligat la așa ceva. Actualul călugăr Rafail s-a mulțumit să facă ascultare la duhovnicul Sofronie, stareț al mănăstirii ortodoxe din Essex, el însuși discipol al duhovnicului Siluan, rus de origine, ce s-a nevoit la muntele Athos. La Essex viețuiesc monahi de diferite naționalități. În afara slujbelor, pe care le oficiază fiecare pe limba lui, sau în engleză, franceză și greacă, monahii de la Essex fac pe ghidul pentru vizitatori (englezi și nu numai). După un timp (lung), unii dintre ei primesc dreptul de a fi duhovnici, adică sfātuitori. Când și când, ei devin misionari. În această postură s-a aflat monahul Rafail, împreună cu părintele Symeon, elvețian de origine, în 1993, în România. Nu știu ce loc ocupă părințele Rafail în ierarhia mănăstirii din Essex, așa că nu realizez dacă invitația ce i-a fost adresată de actualul mitropolit Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, pe atunci episcop-vicar la Arhiepiscopia Sibiului, a pornit de la faptul că Rafail Noica este fiul lui C. Noica, ori că Rafail Noica este o personalitate a teologiei Ortodoxe contemporane.

Rafail Noica e persuasiv: este informat asupra nivelului de așteptare al auditoriului și dă, peste tot, aproximativ aceleași răspunsuri; fiindcă el nu conferențiază pe o temă sau alta, ci răspunde la întrebări; iar întrebările sunt cam aceleași; unele sunt chiar naive („Calitatea se păstrează numai prin întrebări de calitate, sau măcar de sinceritate” - C. Noica). Cu părere de rău, constat că nici una din întrebări nu este problematizantă, în sensul că toate cer informații, iar nu explicații. Ca un bun român ce este, Rafail Noica identifică Adevărul cu Ortodoxia. În lumina învățaturii ortodoxe, el dizertează (e un fel de a spune) despre posibilitatea mântuirii, despre rugăciune și despre călugărie, acestea din urmă ca un mod de existență. Și cum auditorul este, sub masca inocenței, parșiv, adică întinde capcane, Rafail Noica vorbește și despre viața duhovnicească și familie. Mă așteptam, de la fiul lui C. Noica, la niște formulări deosebite; ele sunt comune (nu fără profunzime, dar fără sclipire). Celălalt Noica, adică Rafail, nu vorbește pentru elita spiritului, ci

pentru omul de rând.

O serie de întrebări adresate monahului Rafail vizează relațiile acestuia cu ilustrul lui părinte, Constantin Noica, înainte de a stăruia asupra răspunsurilor pe această temă, voi constata un anume dispreț față de filosofie, la un om care, ca orice duhovnic, se consideră, nici mai mult, nici mai puțin, un prooroc (pag. 105). Așadar: emigrând în 1955, Rafail și-a cunoscut puțin tatăl; de reîntâlnit, după aceea s-au reîntâlnit de trei ori, în Anglia. Constantin Noica a rămas acasă, n-a vrut să emigreze. Și nici n-a făcut disidență. Că nu l-a cunoscut ca om, e una, că nu l-a cunoscut ca gânditor, e alta. Cu părere de rău constat că teologul autodidact Rafail Noica nu s-a ostenit să citească nici cărțile lui C. Noica; fiindcă, dacă le-ar fi citit, n-ar fi vorbit cu atâta indiferență despre cel ce l-a conceput. C. Noica ar fi trebuit să fie călugăr, iar nu filosof. Îl preferăm pe C. Noica - filosoful, așa cum îl preferăm pe D. Stăniloae ca teolog, iar nu ca filosof al vieții! De fapt, a fi copilul unui mare spirit nu e întotdeauna un privilegiu ci, mai degrabă, o povară pe care n-o poate suporta oricine („Eu îl cunosc foarte puțin pe filosoful Noica, fiindcă nu am studiat filosofia și nu-i pot citi cărțile; nu pot citi decât anumite pasaje, pe care le pot urmări în paralel cu teologia trăită de mine...”, p. 112). Rafail Noica știe, totuși, câte ceva despre „devenirea întru ființă” a lui C. Noica. Nu l-a aprofundat, însă, pe „întru”, care nu înseamnă nici „spre”, nici „către”, ci altceva. Invitându-l să rămână în Occident, Rafail a primit de la tatăl său următorul răspuns: „Nu, eu mă simt legat de soarta poporului meu”. Știa el, C. Noica, ce știa: că te poți realiza și acasă, chiar în condițiile unui regim totalitar. Rafail Noica înțelege mai puțin acest lucru; trăind în Anglia sau în Patagonia, el viețuiește în abstract, nepercepând aspectele naționale ale Ortodoxiei, aspecte pe care părințele lui le-a perceput încă de la treizeci și șase de ani (cf. Jurnal filosofic, 1944).

(Constantin Dumitrache - *Rugul nestins*, Ed. Scribul, 1998)

Florin AGAFIȚEI

Indianismul la Eminescu

Biografia poetului este știută în România, tocmai de aceea nu vom insista în amănunt și nici nu vom oferi o largă prezentare a vieții acestuia. Scopul nostru va fi de a oferi câteva repere ale vieții și activității lui Eminescu, accentuând asupra acelor aspecte ce pun în evidență apropierea de India, aprofundarea cunoașterii spiritualității indiene.

Născut la Ipotești, în familia lui Gheorghe Eminovici, în anul 1850, la 15 ianuarie, Eminescu va copilări în localitatea natală, pentru ca, la vârsta școlarizării să fie dat de tatăl său, care avea o anumită stare materială, la studii, în orașul Cernăuți.

Este perioada de timp în care Eminescu intră, sistematic, în contact cu marile culturi și civilizații ale lumii, prin intermediul lecturării diferitelor cărți de istorie, mitologie etc.

În acest timp află de India și civilizația sa, din tratate de istorie, ca „Istoria universală”, semnată de Weller. Profesori precum Aron Pumnul sau I.G. Sbierea au numai cuvinte deosebite la adresa lui și-l apreciază cu calificativul „*vorzüglich*”, adică „*eminent*”. Din păcate, studiile nu și le mai continuă la Cernăuți, anul școlar 1862-1863 consemnând părăsirea acestora; este o vreme în care Eminescu ajunge să colinde țara cu trupa de teatru a lui Tardini. După un periplu prin Transilvania - unde întâlnește intelectuali deosebiți, precum N. Densușianu - la care se adaugă alte peregrinări, ce presupun trecerea prin Blaj, Sibiu, Eminescu revine în Regat, ajungând la București.

Îl aflăm, în acei ani ai tinereții avântate, în trupa lui Iorgu Caragiale și în cea a lui Pascali. Este momentul reluării relațiilor cu familia, insistându-se pe continuarea studiilor la Viena, devenită de scurt timp, capitala Imperiului Austro-Ungar. Asigurându-i-se banii necesari, Eminescu este

primit ca auditor extraordinar la Viena; va asista la cursuri și la Berlin. Între anii 1869 și 1872 intră în contact cu mari profesori universitari, savanți germani și austrieci ai acelor vremuri, prin intermediul cărora află mai multe despre India și spiritualitatea sa. Subliniem, că preocuparea lui Eminescu față de India nu se va constitui într-o „obsesie”, ci într-o curiozitate firească, specifică geniului care dorește să studieze cât mai mult și să cunoască pe măsura capacității proprii, lumea unde activează, să se familiarizeze cu zestrea culturală a popoarelor, indiferent cât de departe ar fi acestea în spațiu și timp.

E drept însă, că lumea indiană a exercitat o anumită fascinație asupra lui, căci ideile filosofice, doctrinare ale Indiei nu-l puteau lăsa indiferent, așa cum nu-i lăsase nici pe alți mari gânditori europeni, ca Schopenhauer, dacă e să dăm numai un singur exemplu.

Nu e mai puțin adevărat, că abia la Viena începe studiul serios al istoriei Indiei și spiritualității sale. Colegii îi remarcă preocupările în varii domenii, alături de cel al indologiei. Unul din cei mai apropiați camarazi de studii - Stefanelli - afirma în amintirile sale despre poet, că „*acesta lecturase mult din literatura Persiei și a Indiei, că aprofundase buddhismul, că parcursese marile epopei și scrierea lui Kalidasa. De asemenea, ajunsese să studieze acele scrieri buddhiste ce se refereau la mântuire prin Nirvana*”.

Observații asemănătoare cu privire la Eminescu și pasiunea pentru India le va face scriitorul Slavici, în casa căruia va fi găzduit un timp poetul.

Viața ca student, în Occident, îi deschide drumul larg spre India, mai cu seamă, că în epocă activase ca renumit lingvist și excelent cunoscător al limbilor indo-europene, germanul Franz

Bopp, a cărui activitate încetase cu puțin timp înainte de a ajunge Eminescu la Berlin.

Mort în 1867, Bopp rămânea un nume de referință, pe atunci, în cunoașterea limbii și gramaticii sanskrite, a spiritualității indiene, în general, astfel încât voga numelui său avea să-l atingă și pe Eminescu într-atât de mult, încât să se apuce el însuși de studiul sanskritei. Mai mult decât atât, Eminescu a trecut la studiul temeinic al literaturii vechi indiene și a modalității de cugetare din perioada gândirii arhaice hinduse.

Astfel, va ajunge să traducă în limba română bună parte a gramaticii și dicționarului sanskrit realizate de Bopp, manuscrisele sale cu o deosebită caligrafie, aflându-se în custodia Bibliotecii Centrale Universitare din Iași.

Cercetătoarea A. Bhose însăși, când avea să se ocupe îndeaproape de „*ultimul mare rishi*”, pe care-l descoperise aici, în România, la mare distanță față de țara ei de origine, afla, aproape uimită, că Eminescu știa aproximativ „*trei mii de cuvinte și expresii din limba sanskrită, ceea ce nu era mult, dar nici puțin*” pentru o anume cunoaștere a acestei limbi; altfel spus, o asemenea știință constituia un fundament real în demersul eminescian al traducerii lucrărilor lui Bopp în limba română.

Deși Junimea i-a oferit o burză, punând condiția luării doctoratului în filosofie, Eminescu nu va respecta acest lucru iar după câteva luni de participare la cursuri, renunță la examene. Revine în țară, acolo unde începe o viață de-a dreptul agitată; nu intrăm în amănunte. Destul să afirmăm, că activitatea lui este una susținută, atât în Iași, cât mai ales la București, unde se va muta și va lucra ca publicist la „*Timpu*”. Munca de ziarist va fi una ce-i va epuiza sănătatea, căci vor fi existat lungi perioade

când a dus în spate aproape întreaga activitate din redacția amintitei publicații.

Creația lui literară va cuprinde, între atâtea și atâtea opere remarcabile, poezii cu trimitere clară la gândirea și simțirea indiană; de asemenea, suficiente manuscrise, puse în evidență de neobositul Perpessicius, scot la iveală preocupările continue ale lui Eminescu cu privire la fenomenul indian, în general, lăsându-se captivat de buddhism, de conceptul Nirvana, în special. Există un manuscris, între atâtea altele, unde poetul afirmă că, prin trăire și simțire, prin raportare la lumea exterioară sieși, se simte buddhist (e vorba despre manuscrisul 2275 unde stă scris: „*Eu sunt budhist*”, faptul demonstrând, o dată în plus, afinitatea cu lumea indiană).

Iată și câteva dintre creațiile eminesciene în interiorul cărora se pot detecta, nu doar germeni ai cugetării indiene, ci reale filoane ale modalității de gândire hinduse: *Luceafărul*, *Epigonii*, *Andrei Mureșanu*, *Povestea indică*, *Kamadeva*, *Sărmanul Dionis*, *Tat twam asi*, *Glossă*, *Rugăciunea unui dac*, *Scrisoarea I*, *Eu nu cred nici în Iehova*, *Memento mori* (*Panorama deșertăciunilor*) precum și parte din manuscrise, acolo unde aflăm că *Rugăciunea unui dac* s-ar fi numit, inițial, *Nirvana*.

Din păcate, viața marelui creator avea să ia o turnură tragică: a internării în spitale de boli mintale. Nu discutăm, aici, această neguroasă perioadă din existența sa, începută prin evenimentele de la baia Mitrașevski și încheiată cu decesul din 15 iunie 1889. De ajuns să spunem că a avut

etape când, scăpat din teroarea spitalizărilor și tratamentelor, revenit la viața normală, cotidiană, crea și scria articole pentru publicații mai puțin renumite ca „Timpul”, dar lucra simultan, în manuscris, asupra înțelegerii filosofiei indiene, logica sa demonstrându-se a fi cât se poate de corectă, de sănătoasă, ca a unui om ce nu părea să fi manifestat vreodată o anumită maladie.

Este, totuși, cel puțin curios faptul că, în anii de boală necruțătoare - așa cum s-a întâmplat în 1888 - își va reaminti despre manuscrisele lui dragi lăsate la Biblioteca din Iași și care priveau gramatica sanskrită. Există mărturia faptului că poetul s-a adresat surorii sale - cea care l-a îngrijit într-o vreme - exprimându-și dorința de a termina lucrul început la gramatica sanskrită, de a finaliza demersul declanșat în anii tinereții.

Faptul ni se pare cel puțin bizar, în cazul unui om declarat de toată literatura de profil, ca fiind bolnav mintal; mai mult, dorința terminării unei asemenea întreprinderi de anvergură, legată de gramatica sanskrită, nu arată decât puterea de muncă a unui om care crede că este sănătos și poate să-și ducă travaliul propus la capăt, după cum și l-a proiectat. Mai mult de atât: poetul însuși va trimite o scrisoare criticului Maiorescu pentru a i se returna manuscrisele plus biblioteca personală de la București, în ideea reluării lucrului, dar scrisoarea a rămas fără răspuns.

Totuși, chiar și în perioada întunecată a vieții, regăsește forța de a mai scrie, de a mai crea, căci după 1883 nu se depărtează de poezie și, prin intermediul acesteia, nici de India.

Dovada faptului o constituie „Kamadeva”, ce are ca an al apariției 1887. În legătură cu această poezie, trebuie amintită precizarea Amitei Bhose care, în lucrarea dedicată poetului, alcătuită din toate materialele adunate cu privire la acesta și intitulată „*Emineescu*” - într-o ediție îngrijită de Mihai Dascăl și Carmen Mușat,

editată la București în anul 2001 - afirmă la pagina 231 a scrierii că „*poetul primea vizita lui A.C. Cuza care găsește poezia Kamadeva*”, pe care Eminescu o scriese pe o bucată de hârtie, „*dar o aruncase pe podea în cameră*”, de unde a fost recuperată de vizitatorul amintit și dată ulterior publicității.

De subliniat mai este și următorul fapt: Eminescu a fost unul dintre aceia care nu se grăbea să dea publicării creațiile lui, lucrând îndelung asupra lor, perfecționându-le, cizelându-le. Așa se explică de ce poezia „Kamadeva” a fost „recuperată” de A.C. Cuza de pe podeaua încăperii unde locuia poetul.

Oricum ar sta lucrurile însă, lecturând „Kamadeva” realizezi că poetul se exprimase și cu simțire și cu logică și cu o deplină cunoaștere a ceea ce înseamnă mentalitatea indiană, transpunând poetic, în câteva versuri, o întreagă mitologie legată de prințul iubirii, Kama. Prin urmare, pasiunea constantă pentru India și spiritualitatea indiană se manifestase până către sfârșitul vieții lui, sfârșit care avea să survină atât de curând.

Înainte de a concluziona, ținem să mai facem observația că, prea puțin a fost aprofundată perioada anilor 1883-1889, din viața lui Eminescu în literatura de la noi, etapă ciudată, din punctul nostru de vedere, nu atât pentru boala despre care s-a tot vorbit și se vorbește că l-ar fi atins pe Eminescu, cât mai ales pentru neobișnuita putere de creație a acestuia.

Este cel puțin de mirare că, în fiecare an de după 1883, Eminescu a continuat să creeze poezii și să scrie articole, să lase o serie de manuscrise cu conținut filosofic, activitatea lui prelungindu-se până în preajma dispariției.

Mirarea noastră rezultă din cel puțin două motive; primul, ar fi al poeziilor ce emană nu numai aceeași sensibilitate nealterată, ca înaintea declanșării „boli”, dar și aceeași profunzime a gândirii; luați, de exemplu, poezia „La steaua”, finalizată în 1886, precum și „Sara pe deal”, din 1885 și veți observa că avem dreptate în

privința limpezimii minții poetului.

Al doilea motiv, ar fi legat de conținutul manuscriselor și al articolelor, acestea din urmă tipărite în ziare mai puțin știute din București, până în ultimul an al vieții sale; ultimul articol publicat e datat 1 ianuarie 1889 și intitulat „*Ziua de mâine*” (vezi „Eminescu - Opere”, coordonator Mihai Cimpoi, Editura Gunivas, Chișinău, 2001, vol. al VIII-lea, p. 543). Prin urmare, marele semn de întrebare ce se naște este următorul: cum putea crea, an de an, după 1883, în parametrii unei gândiri sănătoase, dacă fusese declarat de anumiți medici, cu probleme grave de sănătate mintală?

Se adaugă întrebării, o altă dilemă: cum putea să i se mai îndrepteze poetului un loc de muncă, în aceeași tristă perioadă, dacă era atât de bolnav, căci, se știe, Eminescu a deținut o vreme postul de ajutor de bibliotecar la Iași.

Cu aceste întrebări încheiem, spunând că Eminescu și-a trăit ultimele avataruri într-o zi de vară, când teii pe care i-a cântat atât își vor fi revărsat, trist, florile peste amintirea sa.

La 15 iunie 1889, poetul pășea în lumea eternă.

Scrierile unde se regăsește influența gândirii indiene

Epigonii - 1870; Venere și Madonă - 1870; Andrei Mureșanu - 1871; Memento mori (Panorama deșertăciunilor) - 1872; Povestea indică; Rugăciunea unui dac - 1879; Tat twam asi; Scrisoarea I - 1881; Glossă - 1883; Luceafărul - 1883; Kamadeva - 1887

Manuscrise cu conținut filosofic indian

Mss. 2255 - *Despre nemurirea sufletului și a formei individuale*; Mss. 2257 - *Orice concepție despre lume*; Mss. 2262 - *Tat twam asi*; Mss. 2266 - *Ubicuitatea lui D-zeu*; Mss. 2275 B - *Eu sunt budhist*; Mss. 2285 - *Filosofia lui totul-una*; Mss. 2286 - *Rugăciune și necesitate*

Mihai Eminescu - magia melancoliei orientale

S-a vorbit de pesimismul eminescian ca despre unul situat în tiparele celui schopenhauerian.

Într-o oarecare măsură, se poate accepta asemenea aserțiune, dar citind și recitind opera poetului, atât pe aceea arhicunoscută, precum și mai puțin frecventată de publicul larg, respectiv, din manuscris, n-am putut să nu remarcăm, la fel ca și în cazul doctrinei buddhiste, sămânța de speranță ascunsă în spatele tuturor straturilor de durere.

Eminescu are un fond predispus melancoliei și tristeții, lucru clar stabilit de exegeții operei sale, însă când afirmă că este buddhist, conform *manuscrisului 2275 B*, susține, implicit, că are în sufletul său acel dar ce-l situează deasupra muritorilor de rând permițându-i, deopotrivă, să vadă raza luminoasă a izbăvirii din imperiul durerilor, nefericirilor de tot soiul. Redăm, în continuare, conținutul manuscrisului sus-citat:

„*Eu sunt budhist. Ne fiind creștin simplu, ci creștin ridicat la potența a 10-a, nu mi-e milă numai de ai mei, mi-e milă de orice viețuiește, fie aceea un gândac, fie un animal, fie un grec, fie un sârb, fie un bulgar.*”

Religia mea îmi comandă de-a nu spune decât atâta cât poate s-aducă pe-o ființă la cunoștința de sine, la acea fulgurațiune intelectuală care să-l facă a-l vedea că degeaba invidia se zbate, degeaba răutatea se frământă, degeaba minciuna luptă, căci luptă în contra unei puteri constante, care există pururea, în contra lui Brahm, a adevărului.”

Înainte de a emite unele aprecieri privitoare la manuscrisul respectiv, ținem să facem precizarea, că rândurile prezentate mai sus au fost scrise în perioada considerată *tulbure* din viața poetului, cuprinsă între anii 1883-1889.

Melancolia din sufletul lui Eminescu și-a aflat rezonanțe certe în spiritualitatea indiană și nu în aceea română căci, se știe, în general, poporul român debordează de optimism. Prin urmare, poetul ar putea fi perceput ca excepție a unei reguli confirmate. Tocmai de aceea plonjează atât

de departe și adânc, căutând în India ce n-a putut afla în arealul românesc.

Orientul, cu mirajul său, îl captivează și pe Eminescu, astfel încât suficiente sunt imaginile, expresiile, ideile, credințele care să-l seducă pentru totdeauna. Manuscrisul unde afirmă că este buddhist reprezintă o mostră a cugetării poetului ancorat deplin în trăirea caracteristică buddhismului.

Să ne oprim asupra sentimentului compasiunii, exprimat chiar după afirmația privind natura interioară - de buddhist: *Nu mi-e milă numai de-ai mei, mi-e milă de orice viețuiește...* Ce spune buddhismul mahayanic în această privință? Iată răspunsul, spre o posibilă comparație cu afirmația lui Eminescu: când buddhistul a înțeles că lumea este *Shunyata*, adică *Vidul* absolut (dar nu în sensul *Gohului* absolut, al nimicului, ci al unui leac ce ajută în vindecarea obiceiurilor ce înșeală mintea și simțurile), respectiv lipsa unei naturi proprii, iluziile sunt risipite precum vântul puternic alungă norii de pe cer, lăsând să se desfășoare înaintea ochilor privitorului, albastrul senin al văduhului.

Alungarea iluziilor, spune buddhismul marii căi, dă naștere unei adânci compasiunii pentru suferința celorlalte ființe. La Eminescu se merge destul de departe pe această cale - conform căreia boddhisattva își amână propria izbăvire, lucrând la eliberarea de suferință a tuturor celorlalte ființe. El va fi ultimul care-și rostuieste mântuirea; în cazul poetului, compasiunea se va opri în stadiul "*suferirii împreună*", atunci când susține că-i este *milă de orice viețuiește*. Aceasta e o stare specifică lui boddhisattva, care împărtășește și simte durerile altora. Numai compasiunea adâncă ne poate duce la îndeplinirea scopurilor spirituale propuse.

Compasiunea exista la Eminescu și în perioada anterioară anului 1883, dar după acest an pare să capete valențe mult mai profunde, mai adevărate, fiind rezultată în urma analizei propriului

sine, în clipele de maximă luciditate oferite de divinitate.

Paradoxal sau nu, buddhismul îi este suport lui Eminescu pentru a se depărta de fantomatica lume și a se apropia de adevărul Brahman, dar nu un Brahman perceput ca o zeitățe ce guvernează etapele ciclice ale universului în cunoscuta trinitate, alături de Vishnu și Zeul Shiva, ci un Brahman înțeles ca adevăr. *Numai această religie*, spune poetul: *îmi comandă de-a nu spune decât cât poate s-aducă pe-o ființă la cunoștința de sine, la acea fulgurațiune* (a se citi iluminare, n.ns.) *intelectuală care să-l facă a-l vedea că degeaba invidia se zbate...* Iluminarea asigură libertatea, evadarea pentru totdeauna din spirala Roții Vieții; ea este aceea care te ridică mai presus de dualitățile lumii, de minciună, durere, adevăr, plăcere, spațiu și timp, pentru a te plasa cu certitudine în eternitate. Aceasta transmite poetul prin raportare la cugetarea indiană, și când scrie poezie, și când scrie proză. Noi înșine ne-am dat seama, destul de târziu, că manuscrisele poetului au în extenso ceea ce anumite versuri, ori titluri de poezii, cuprind în nuce. E vorba despre *modalitatea de filosofare indiană*. Spre exemplu, în manuscrise găsim abordate, din perspectivă indiană, probleme privitoare la *nașterea cosmosului*, la *nemurirea sinelui*, dezbateri născute din dorința înțelegerii ce este *sinele personal*, cum se poate ajunge la *esența sa*, la *căile și mijloacele salvării* din această lume al cărei zgomot de fond îl reprezintă cântecul trist al suferințelor de tot soiul, în vreme ce în poezii totul se comprimă, uneori, la un singur verb sau un singur cuvânt însoțit de o prepoziție sau la un singur vers. Iată, spre exemplificare, poezia *Tat twam asi*. Dincolo de titlul său, poezia cuprinde în versurile de final întreaga înțelepciune upanishadică, exprimată așa cum numai Eminescu știa să o facă, prin intermediul unei metafore extrem de sugestive. Versurile vizate sunt: *...O scânteie/Ce-a pierit fără de urmă. Și cu*

toate astea-i semeni/ Ca și la crima cu roua...

Așa cum deja s-a arătat de către indianistul Sergiu Al-Gorge, Eminescu - aidoma lui Blaga, mai târziu - se va afla într-o perpetuă aflare a Absolutului, încercând să descopere acel *esse* golit totalmente de nume și predicate. Trăvialul eminescian este redat în acest sens prin metafore și simboluri ce țin locul *Unului* fără al doilea.

Eminescu - *avant la lettre* - va descoperi că Absolutul este cel mai mult căutat în India, iar soluțiile de căutare sunt acelea care-l mulțumesc și-l entuziasmează ca și pe poetul-filosof din Lancrăm, mai târziu.

Nu vom insista asupra tezaurelor de cugetare, care sunt cele mai vechi upanishade și nici nu vom face aprecieri asupra acestora din punctul de vedere al existenței sistemului elaborat de cele dintâi încercări filosofice aparținând spiritului indian. Vom sublinia numai, că atitudinea spirituală este în India aceeași, de milenii: de a descoperi o cale care să plece din Timp pentru a asigura definitivă evadare în Eternitate ajutând, deopotrivă, suis-generis conștiința primordială să-și redescopere presupusa identitate rătăcită.

Poezia lui Eminescu surprinde același lucru, redat, de altfel, și în *manuscrisul 2262*, unde aflăm scrise următoarele: *Sufletul lumii este Eu (Tat twam asi)*. La o primă lectură, traducerea afirmației upanishadice, extrem de concentrată, atât logic cât și filosofic, ar putea părea defectuoasă. Aici se vede, o dată în plus, câtă capacitate de cunoaștere deținea poetul, privind gramatica limbii sanskrite, deoarece traducerea e impecabilă, corespunde genului, numărului și acordului din sanskrită. O eventuală trecere în acordul specific limbii române de felul: *Sufletul lumii ești tu* sau *Sufletul lumii sunt eu*, ar distorsiona mesajul filosofic al înțelepciunii upanishadice. Care este acest mesaj?

Răspunsul îl aflăm în *Brh.-Up.-III,VIII,8,II*, unde se fac speculații asupra sufletului individului și al lumii, identității dintre

omenescul atman și Brahman. Formularea din *Chand.-Up.VI 8-16: Tat twam asi*, tradusă într-o modalitate extinsă arată astfel: *Lumea întreagă consistă în: acesta e Realul, acesta e Sufletul, acesta ești tu*. În cealaltă upanishadă, *Brh.-Up. I, IV, 6* se spune: *Oricine cunoaște aceasta: eu sunt Brahman (aham brahma asmi) ajunge Totul. Chiar Zeii sunt neputincioși să-l oprească. Pentru că el ajunge sufletul lor* (a se vedea și excelenta traducere a celor mai vechi upanishade aparținând lui R. Bercea).

Pentru ce acest tot efort, de căutare și aflare a identității atman-Brahman?

Tot upanishadele oferă și răspunsul: cel care se află angajat pe drumul conștientizării sublimiei identități, va avea prilejul trecerii din planul *Neființei (asat)* în acela al *Ființei (sat)*, din planul morții în acela al *Nemuririi*, unde Nemurirea este identică luminii, o lumină de natură spirituală și nu una fizică, așa cum ar putea crede, eronat, unii. *Chand.-Up. (III,II)*, afirmă într-adevăr, că pentru înțelepții ce au *atins Iluminarea*, *Soarele rămâne nemîșcat: Iar după ce se va fi înălțat la zenit, nu se va mai înălța și nu va mai coborî, ci va sta în mijloc, de unul singur. Despre acestea sunt versurile: Acolo, adică în lumea transcendentală a lui Brahman, n-a apus și n-a răsărit niciodată. Într-adevăr, pentru el nici nu răsare, nici nu apune, pentru el este în veci ziua, pentru cel care știe astfel misterul (Upanishad) acesta al lui Brahman.*

Altfel spus, trecerea dincolo de durată înseamnă atingerea Iluminării și, împreună cu aceasta, "*obținerea*" Eternității. Cine reușește să pătrundă atmanul non-spațial și non-temporal se va regăsi în marele Sine dobândind instantaneu eliberarea din lumea constrângătoare caracteristică mentalului și simțurilor. În centrul Ființei Absolute se află un foc. Noi înșine suntem scânteii rezultate din acel foc (*O scânteie*

ce-a pierit fără de urmă), scânteii ce se aprind și se sting continuu în limitele Atmanului aflat dincolo de realitatea materială a lumii subsoale.

În conformitate cu textele upanishadice, "miliardele de Eu, de scânteii care se numesc Eu, nu sunt altceva decât mici ondulații ale Oceanului Ființei, care se formează pentru a se topi în misterioasa Apă Eternă, respectiv marele Sine al lui Brahman formal" (după cum afirma orientalistul H. Zimmer). Atât Brahman cât și Atman înseamnă principiul ce conduce lumea; cunoașterea lui atman nu realizează Eliberarea, ci este tocmai adevărul mult căutat numit Eliberare. Cu alte cuvinte, cum reafirma prin poezia sa Eminescu: *Tat twam asi*, iar noi adăugăm, cu toată modestia, conform concluziei upanishadelor: *aham Brahma smi!*

Câteva manuscrise eminesciene necomentate din perspectivă indiană

În manuscrisul eminescian, referitor la problematica sufletului lumii și al celui personal, se arată: „...trecutul când n-am fost, viitorul când n-oi fi, nu există ele, fiindcă eu nu exist, sufletul lumii este Eu. Fără eu nu există timp, nu există spațiu, nu există D-zeu. Fără ochi nu e lumină, fără auz nu e cântec, ochiul e lumina, auzul e cântecul, eu e D-zeu”.

Sentimentul Eternității ce traversează întreaga cugetare din subcontinentul indian, de la upanishade încoace și-a pus amprenta pe modul de percepere, explicare și trăire a Realității, în cazul lui Eminescu. Acest fapt reiese și dintr-un alt manuscris, numerotat 2275 B, în care poetul se referă la atributele divinității. După cum vom vedea, încă o dată, gândirea poetului concordă cu a înțeleptului din vremea upanishadelor. Redăm acest manuscris mai jos, așa cum este el prezentat în volumul al XV-lea al **Operele**, volum apărut sub îngrijirea lui **Perpessicius**: *Ideea dumnezeirii s-au născut din ne-*

gațiune, din ceea ce nu este spiritul nostru-atotștiutor; din ceea ce nu este brațul nostru atotputernic; din ceea ce nu este viața noastră-înfinită; din ceea ce nu este sufletul nostru ubicuu. Iar într-un alt manuscris (ms. 2266) se completează cele arătate mai sus astfel:

nevăzut-pretutindenea atotștiutor atotputernic ubicuitatea// lui Dumnezeu calitatea lui Dumnezeu.

De asemenea, în manuscrisul 2286 se afirmă concis: *Adevărul este negativ*. De unde această definire a divinității prin negație, în cazul lui Eminescu? N-o putem pune pe seama filosofilor germani, pentru că și aceștia, așa cum arată tradiția, au preluat-o entuziasmați de la cele mai autentice izvoare de cugetare indiană. La rândul său, Eminescu - tindem să credem - a ajuns la izvoare (Occidentul tipărea demult opere ale cugetării hinduse, fie în germană, fie în franceză, în anii în care a trăit Eminescu!) pentru că nu detectăm în exprimarea lui, nimic din ce-ar putea trăda idealismul hegelian sau pesimismul schopenhauerian, dimpotrivă. Afirmarea existenței divinității prin negație nu poate veni decât din spre modalitatea de filosofare indiană, acolo unde s-a născut, de fapt, puternicul concept. Oarecum același concept îl vom afla în filosofia europeană la Cusanus fiind exprimat prin *unitatea contrariilor, coincidentia oppositorum!*

O cunoaștere prin negație asupra divinității, a tuturor atributelor specifice înțelegerii limitat-umane, găsim cel mai de demult exprimat la înțeleptul Yajnavalkya în Brh.- Up., IV, 5, 15, sub forma: *Neti, neti*. Traducerea în limba română ar fi următoarea: *Atman nu este asta, nu este nici asta. Filosofia Advaita, ce susține non-dualismul și non-diferențierea dintre Atman și Brahman, afirmă că Realitatea Supremă nu poate fi descrisă prin nici un fel de mijloace pozitive, întrucât gândirea conceptuală se limitează la realitatea finită. Rezultă că modul cel mai corect*

de a indica Realitatea este de a spune: *nici asta, nici asta*.

Omniprezența divinității precum și "demascarea" ei prin formule de negație, așa cum se află în cele mai vechi dintre upanishade, întâlnim și la Eminescu, în mod clar și direct exprimat, atunci când alături cuvântului *Dumnezeu* termenul de *ubicuitate*, precum și când subliniază că *Adevărul este negativ*.

Știm că specifică soteriologiilor indiene este *teoria transmigrației sufletului*, trecerea dintr-o existență în alta în funcție de Karma, prin Karma înțelegându-se un *principiu dur, transcendent (conform M. Eliade)*, ce oferă acele efecte raportate numai la cauza sau cauzele determinante. Teoria se susține în cazul credințelor din India unde funcționează ideea nemuririi sufletului, a eternității sale într-un mod aparte, din ecuație fiind exclus buddhismul, în interiorul căruia se discută despre renaștere și nu despre transmigrație. Ceea ce renaște este rezultatul actelor consumate și nu un alt suflet identic ori nu celui care a existat înainte.

Și Eminescu se preocupă de această problemă care, se pare, l-a pasionat îndeajuns de mult încât să-l facă a-și formula opinia, îndrituită și descoperită de noi în *manuscrisul 2255*, intitulat: *Moartea este stingerea conștiinței*. (Această formulare, conform căreia *nu există conștiință după moarte*, o întâlnim tot la Yajnavalkya, în dialogul purtat cu Maitrey!). Redăm, în continuare, o parte din conținutul manuscrisului:

...Dacă acum, peste (subiectiv vorbind) miliarde de evi, acest cap omenesc ar răsări iar, faptul că acest timp nemăsurat s-a scurs fără ca el s-o poată ști, căci timp n-a existat în lipsa lui, ar face ca tot acel timp să fie mai puțin decât o clipă de adormire în care el și-ar fi suspendat funcțiunea. Este nu numai verosimil ci sigur cum că moartea desăvârșită a intelectului nostru, aflându-se față în față cu posibilitatea infinită a eternității, după un interval nemăsurabil de lung, dar a cărui lungime e indiferentă, va reapărea iarăși cu aceleași

funcțiuni și sub aceleași condiții - și-n aceasta consistă nemurirea sa. Căci dacă ne-nchipuim eternitatea moartă ca o urnă de loterie în care stau închise toate formele vieții, e neapărat că în ea se va trage neapărat odată (și momentul acesta e indiferent, oricât de depărtat ar fi) numărul specific al formei omenesti.

Samsara este un alt concept cunoscut, el însemnând *roata existențelor*, existență empirică sau, pur și simplu, transmigrație. La Eminescu, realitatea empirică este percepută și redată în versuri prin intermediul unor metafore-simbol ce exprimă ritmul, curgea vieții ori metamorfozarea perpetuă dar amăgitoare a tuturor formelor existențiale.

Ceea ce ne-a uimit întotdeauna în creația sa, nu a fost faptul întrebuirii simbolurilor specifice gândirii indiene, ci folosirea lor în deplinătatea cunoașterii funcțiunilor, demonstrându-se, dacă mai era nevoie, o dată în plus, deosebita preocupare pentru aprofundarea fenomenului indian. Numai capacitatea genială l-a ajutat să pătrundă cu mintea, aidoma rishilor primordialii și să înțeleagă probleme legate de fondul existențial al omenirii. E cazul înțelegerii și punerii în ecuație a conceptului de samsara. Înainte de a discuta asupra manuscrisului unde se vorbește despre acest concept, credem că e bine să oferim câteva succinte explicații privitoare asupra lui.

Așa cum arăta Mircea Eliade, în *Istoria credințelor și ideilor religioase*, termenul-concept este pomenit pentru prima dată în upanishade, dar doctrina acestuia rămâne, din punctul de vedere al originii, necunoscută, chiar dacă au existat voci care au susținut apartenența la un spațiu spiritual situat în afara subcontinentului indian.

Samsara, ca de altfel și *avidya* (termen ce înseamnă ignoranță), va „face carieră în spiritualitatea indiană, împreună cu alții dintr-un cerc mai larg, dar comun, precum *karman*, *moksha*, *jnana*, sau *vidya*”, (vezi, M. Eli-

ade, Istoria credințelor...).

Samsara presupune trecerea - de o infinitate de ori - prin diverse existențe empirice. Traversarea ca atare ține cont de mai multe aspecte, *faptele îndeplinite, bune sau rele, ignoranța oamenilor non-vedantină, întrucât se raportează doar la nepăsarea față de actele îndeplinite și nu la realitatea ultimă* (vezi același M. Eliade!).

La realitatea ultimă s-ar putea ajunge dacă este înlăturată ignoranța, atitudine benefică, pentru că ar permite scurtcircuitarea legăturilor samsarice înlesnind evadarea, favorizând *mokṣa*, dezrobirea. Or, acest lucru nu poate fi posibil decât prin gnoză. Însuși Eminescu admite ipoteza transmigrației atunci când pune sub semnul lui „dacă”, discuția apariției unei existențe după ce s-au scurs miliarde de evi. Ce s-ar întâmpla atunci, în momentul reapariției unui intelect care ar avea aceleași funcțiuni și ar exista în aceleași condiții?

Samsara este *dominanta gândirii religioase și de tip filosofice a obsedat cugetarea hindusă milenii de-a rândul*, elementul catalitic în jurul căruia s-au împlinit atât doctrinele *astika*, așa cum s-au îndeplinit și cele *nastika* (adică neortodoxe).

Perioada de dinaintea descoperirii termenului este a Vedelor, când omul *credea în viața lui, fiind străbătut de un optimism poate exagerat unor timpuri nu tocmai liniștite, idealul său rezumându-se în a trăi mai mult și mai bine* (vezi același M. Eliade!). Nici după descoperirea termenului de samsara viața nu va însemna, necesarmente și în mod absolut, ceva cu totul și cu totul rău, ci doar o etapă, un popas mai îndelungat pentru unii, mai redus, temporal vorbind, pentru alții, dar o oprire obligatorie pregătirii persoanei pentru ruperea definitivă de karma, adică de fapta, actul ce te leagă, prinde, indiferent dacă este de esență profană ori religioasă. Sacrificiul specific perioadei Vedelor nu mai este suficient, așa cum

nu mai folosește mai târziu nici acela din perioada Brahmanelor.

Eliberarea e dată - în concepția post vedică și brahmanică - de importanța cunoașterii. Înțelepții acelor timpuri îndepărtate au căutat în propriul lor univers interior și au putut detecta acolo, datorită unor capacități deosebite, tocmai ce doreau să afle: sensul, calea și mijloacele necesare depășirii realităților de ordin empiric, desprinderea din lumesc, ruperea definitivă din cotidianul efemer, supus permanent metamorfozei, concomitent cu accederea într-un alt plan al unei meta-realități de accept mitologic. E ajungerea finală și definitivă într-un areal în care totul se supune Absolutului. Către acest plan a tins și a ajuns, adeseori, rupându-se din efemer Eminescu, fapt demonstrat prin *Luceafărul*, *Scrisoarea I*, *Rugăciunea unui dac*. Dovada înălțării spirituale o va face însă și manuscrisul următor:

...căci dacă ne-nchipuim eternitatea moartă ca o urnă de loterie în care stau închise toate formele vieții, e neapărat că în ea se va trage nepărat odată (și momentul acesta e indiferent, oricât de depărtat ar fi) numărul specific al formei omenești.

Așa cum se desprinde de aici, ideea de samsara înțeleasă de poet devine mai clară; astfel, se poate observa că Eminescu nu era străin de roata nașterilor și renașterilor, de evoluția ciclică, de cum era tratată problema existenței lumii în spiritualitatea indiană.

Lumea e percepută de poet aidoma *mușuroaielor de furnici*. Faptul devine prezent în poezia eminesciană, comparația utilizată putând proveni din același areal spiritual hindus, unde funcționează un atare mit intitulat *Parada furnicilor*.

În acest mit se face demonstrația efemerității lumii și a raportului Timp-Eternitate. Așa cum arăta în cartea sa H. Zimmer, (intitulată *Myths and Symbols in Indian Art and Civilization*, apărută în 1946 în seria Bollingen, Princeton University Press): ...minunata poveste despre pa-

rada furnicilor ne deschide în fața ochilor un spectacol neobișnuit al spațiului și în ea bate un puls străin al timpului. Noțiuni ca spațiul și timpul sunt îndeobște luate drept bune în cadrul unei tradiții și civilizații date. Valabilitatea lor e rareori discutată sau pusă sub semnul întrebării chiar de către oameni care manifestă acute divergențe de opinie în materii sociale, politice și morale. Ele apar inevitabile, incolore și neimportante, deoarece ne mișcăm prin ele și suntem antrenați de ele ca peștii de apă...

În India atemporală aceste diastole extensive dau ritmul vital întregii gândiri. Roata nașterii și a morții, ciclurile emanației, săvârșirii, disoluției și re- emanației constituie un loc comun în vorbirea populară și totodată o temă fundamentală a filosofiei, mitului și simbolului, religiei, politicii, artei.

Că Eminescu era preocupat de cunoașterea modului în care se succed și apar lumile este neîndoios, drept sprijin în acest sens fiind un alt manuscris, numerotat cu 2255 și intitulat: *Despre nemurirea sufletului și a formei individuale*.

Se știe, că mitologiile hinduse au un mod aparte de a privi existența și, prin ea, individul subjugat roții ciclice a nașterilor și renașterilor. Universul însuși este supus apariției și dispariției la intervale astronomice de timp; se vorbește despre cele patru vârste sau *yuga*, echivalentele de mai târziu ale celor patru vârste la greco-romani. Ele presupun declinul lumii din momentul declanșării primului ciclu de manifestare și până la ultimul, derulat sub apanajul timpului prezent.

Ideea despre timp a indienilor este una magnifică și Eminescu a perceput-o ca atare; e ideea modernă pe care o mai întâlnim formulată în Europa târziu la Sf. Augustin, pentru care viața umană nu era un simplu proces natural (vezi același M. Eliade!). Viața însemna un proces unic ce nu se mai poate repeta. Și tot în acest sens al discuției despre lume și viață aflăm de la indienii

că ...istoria universului în trecerea sa periodică de la evoluție la distrugere e concepută ca un proces biologic de deteriorare treptată și implacabilă, de dezintegrare și decădere. Numai după ce totul și-a parcurs drumul întru totală anihilare și a fost reincubat în nemărginirea nopții cosmice atemporale, universul reappare în toată perfecțiunea sa, frumos, primitiv și renăscut. După care, numaidecât, o dată cu prima clipită de timp, ireversibilul proces începe din nou. (conf. H.Zimmer, op.cit.).

Înainte de a reda, mai jos, spre comparație, manuscrisul lui Eminescu privind transmigrația și desfășurarea ciclică a universului, facem precizarea necesară înțelegerii lecturii imediate, că un an al lui Brahman cuprinde 311 040 000 000 ani omenești (conf. H.Zimmer, op.cit.) !

Ms.2255

De aici rezultă cum că noi am fost întotdeauna și vom fi întotdeauna determinați așa cum suntem și cum că moartea este numai un vis al imaginației noastre...

Cineva ar zice: Dar poate nici într-un an al lui Brahma formele nu vor apărea pe deplin din urnă, ci înainte ca seria să fie epuizată, anul se va închide. Dar anii lui Brahma sunt nenumărați (sic!), și, pentru subiectul neconștient 1 an și mii de miliarde sunt același moment fără valoare, căci nu există. (Ceea ce spune Eminescu în termenii și ecuația specifică modalității de cugetare indiană, este următorul lucru: omul comun, care nu desfășoară nici cea mai neînsemnată activitate menită a-l rupe din întunericul ignoranței, a cărui existență se consumă în limitele prea firești ale cotidianului, fiind incapabil desprinderii din lanțul producerii condiționate este condamnat să rămână prizonierul propriului întuneric un număr nelimitat de ani, poate, veșnic. Subiectul, astfel, inconștient va deveni captivul jocului samsaric și se va supune, fără a

ști vreodată, regulilor extrem de dure, dar precis stabilite de relația karmică a cauzei și a efectului, n.ns.).

Această părere, adâncită, are consecuențe ce nu le pot prevedea încă. Odată eternitatea formei garantată printr-o nouă generațiune spontanee (și aici poetul are din nou dreptate, deoarece când universul reapare din marele Brahman, nașterea-i nu este una conștientă, nu este rezultatul unei dorințe și voințe controlate de unul din cei trei susținători ai lumii, ci e urmarea acțiunii instantanee, inconștient-brahmanice, derulată după legi mecanic-apriorice menite a asigura permanenta funcționare a marelui întreg, n.ns.), luptele pentru susținerea ei pentru un "mai devreme" sau un "mai târziu", devin fără înțeles.

Poate că mișcarea metafizică de sub suprafața lumii nu este decât lupta printr-un mai devreme sau mai târziu a miilor de forme, virtualiter întotdeauna procreate și-ntotdeauna gata de-a apărea. O perspectivă nemărginită se deschide înaintea ochilor mei.

Preocupările lui Eminescu privitoare la nemurirea sufletului, precum și la apariția lumii sunt constante, iar răspunsul pe care-l propune în versuri și cugetările filosofice rămase în manuscris, demonstrează ipoteza propusă de noi, că poetul s-a simțit mult mai aproape în anumite chestiuni, de spiritualitatea hindusă și mai departe de aceea greacă ori de tip german.

Într-un alt manuscris de-al său, numerotat 2257, având drept titlu: *Orice concepție despre lume*, se continuă investigațiile personale privitoare la aceeași tematică legată de lume, pătrunzând în domeniul unor subtile speculații filosofice, ce poartă gândul spre filosofia vidului a lui Nagarjuna. Iată cuprinsul manuscrisului care, după modesta noastră părere, se poate comenta în limitele oferite de cugetarea filosofului indian, din secolul al II-lea d.H.:

Orice concepție despre lume se reazemă, evident, pe domeniul metafizic, care se află în spatele reprezentărilor noastre. Unitatea sistematică a reprezentărilor noastre câtă să acopere o unitate a lumii care se află în afara domeniului reprezentărilor; aceasta nu-i decât o presuposiție care mai departe nu poate fi dovedită; de unde apoi toate acele dispute pe tărâm religios și filosofic având ca resort tocmai eterogenitatea presuposițiilor de natură metafizică. Cum însă orice concepție despre lume este logic infailibilă, chestiunea dacă, în fondul ei, e și singura justă rămâne o zadarnică ceartă de cuvinte. Fiecare își poate aroga o atare calitate, la fel de pe drept, sau nedrept, deoarece aici lipsește instanța de drept, căci creierul nostru, categoric, nu poate trece dincolo de reprezentările lui, iar presuposițiile de acest fel se află tocmai acolo unde el nu mai poate ajunge.

Se vedește, aici, nu o filosofie de tip nou, ci o atitudine critică asemănătoare celei propuse de Nagarjuna în India de acum aproximativ 1800 de ani în urmă. Ca și filosoful indian de altădată, Eminescu sugerează o nouă metodă de abordare a lucrurilor care, aplicată corect, va distruge toate părerile și concepțiile formulate până la el, demonstrându-li-se astfel absurditatea. Se va putea reda minții calitatea înțelepciunii primordiale, eliberându-se de dualitatea existențială.

Trebuie să conștientizăm permanent, că posibilitățile noastre de cunoaștere sunt limitate, deci și adevărurile pe care le emitem au aceeași doză a limitei și relativității lor. Nagarjuna susține că lucrurile nu au esență proprie, așadar tot ceea ce există este vid. Acest adevăr ultim, opus adevărului discursiv comun vieții cotidiene, implică identitatea în vid a lui Samsara și Nirvana; altfel formulat, existența fenomenală este identică celei samsarice, totul fiind rezultatul cauzei și efectului utilizării limbajului, dar și al reprezentărilor limitative specifice cunoașterii

omenești. De aici pornește greșeala și totodată confuzia care-l fac pe om să numească drept real ceea ce este aparent, și drept aparent ce este real (conform aceluiași M. Eliade).

Abordând cunoașterea din această perspectivă, Eminescu se simte mult mai în largul lui, căci spiritualitatea indiană îi pune la dispoziție, în anumite situații, datele necesare și perfecte pentru modalitatea de cugetare și simțire proprii.

Poetul nostru se află în dialog direct cu filosofii indieni din vechime, pe care-i înțelege în dimensiunile exprimării lor, așa cum nu a făcut-o nimeni în cultura română până la el, exprimându-se liric, sublim.

Bibliografie consultată

1. Ion Rotaru, *O istorie a literaturii române de la origini până în prezent*, Ed. Dacoromână TDC, București, 2006
2. George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Nagard, Via Larga 9-11, Milano, Italia
3. Mircea Eliade, *Despre Eminescu și Hașdeu*, Editura Junimea, Iași, 1987
4. Amita Bhose, *Eminescu*, Mihai Dascăl Editor, Casă de Presă și Editură, Colecția „Studii.Cercetări.Sinteze”, Seria „Critică și istorie literară”, Buc., 2001
5. *Sanskrit-English Dictionary*, Sir Monier Monier-Williams, Motilal Banarsidas Publishers Private Limited, Delhi, 1993
6. Eminescu, *Opere, Vol I - Vol VIII*, Editura Gunivas, Chișinău, 2001
7. Florinel Agafiței, *Accepția indiană a simbolului în opera lui Eminescu*, Ed. T, Iași, 2004
8. Ștefan Munteanu, *Filosofia indiană și creația eminesciană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
9. Augustin Z.N. Pop, *Pe urmele lui Eminescu*, Editura Sport-Turism, București, 1978
10. Eminescu, *Luceafărul*, Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România, Editura Cartea Românească, 1984
11. Cezar Petrescu, *Romanul lui Eminescu, Luceafărul, Nirvana, Carmen Saeculare*, Edi-

tura Junimea, Iași, 1984

12. M.Eminescu, *Opere VI, Proza literară, Ediție critică, introducere, note și variante de Aurelia Rusu, cu 41 de reproduceri după manuscrise și perio-dice*, Ed. Minerva, Buc., 1982

13. M. Eminescu, *Poezii-Proză literară, vol al II-lea*, Ediție de Petru Creția, Cartea Românească, București, 1978

14. Mihai Eminescu, *Dorința*, Selecție și cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Editura Albatros, 1976

15. Mircea Ștefan, *Mihai Eminescu - Revizor Școlar*, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, cu o prefață de D. Panaitescu-Perpessicius, București, 1956

16. Mihai Eminescu, *Geniu Pustiu*, Edi. Junimea, Iași, 1985

17. Perpessicius, *Scriitori români*, Vol al III-lea, antologie de texte, „Eminesciana”, Editura Minerva, București, 1989

18. Mihai Eminescu, *Poezii*, Editura Ion Creangă, Prefață și note de Teodor Vârgolici, 1971

19. Mihai Eminescu, *Poezii*, cu un cuvânt înainte de Tudor Arghezi și o prefață de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Editura pentru Literatură, Buc., 1965

20. Mihai Eminescu, *Poezii*, cu un cuvânt înainte de Tudor Arghezi și o prefață de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Editura pentru literatură, București, 1967

21. Mihai Eminescu, *Învie-rea, Poezii Alese*, cu o introducere de Aurelia Ciudin, Casa Editorială „Demiurg”, Iași, 1998

22. Grigore Scorpan, *M. Eminescu - Studii și articole*, cu o introducere de G.Ivănescu, Editura Junimea, Iași, 1977

23. Vladimir Streinu, *Eminescu*, Editura Junimea, Iași, 1989

24. E. Lovinescu, *Mite. Bălăuca*, Editura Junimea, Iași, 1980

25. Perpessicius, *Eminesciana*, Editura Junimea, Iași, 1983

26. George Popa, *Spațiul poetic eminescian*, Junimea, 1982

27. Al. Dima, *Viziunea cosmică în poezia românească*, Editura Junimea, Iași, 1982

28. Emil Manu, *Arta poetică la români*, Editura Ion Creangă, București, 1979

29. S. Mehedinți, *Optimismul lui Eminescu-Goethe și Eminescu-Titu Maiorescu*, Editura Terra, Focșani, 2000

30. Liviu Rusu, *De la Eminescu la Lucian Blaga*, Ed. Cartea Românească, București, 1981

31. The Rig Veda, *An Anthology, One hundred and eight hymns, translated and annotated by Wendy Doniger O'Flaherty*, Penguin Books, 1981

32. Theofil Simenschy, *Cultură și filosofie indiană în texte și studii*, Bibliotheca Orientalis, Editura științifică și enciclopedică, București, 1978

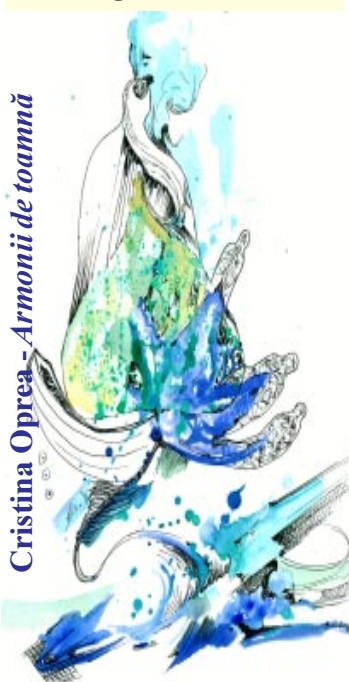
33. G. Tucci, *Teoria și practica mandalei*, Humanitas, București, 1995

34. H. Zimmer, *Myths and Symbols in Indian Art and Civilization*, 1946, Bollingen, Princeton University Press

35. *Dicționarul Literaturii Române de la origini până la 1900*, Editura Academiei RSR, Institutul de Lingvistică, Istorie literară și Folclor al Universității „Al.I.Cuza” Iași, 1979

Manuscrise

Mss. 2255 - *Despre nemurierea sufletului și a formei individuale*; Mss. 2257 - *Orice concepție despre lume*; Mss. 2262 - *Tat twam asi*; Mss. 2266 - *Ubicuitatea lui D-zeu*; Mss. 2275 B - *Eu sunt budhist*; Mss. 2285 - *Filosofia lui totul-una*; Mss. 2286 - *Rugăciune și necesitate*.

Cristina Oprea - Armonii de toamnă

Al. Florin ȚENE

Așteptare

Ograda cu nuc sub ceață plutind,
Mic voievodat la marginea râului,
Primăvara în roua căzută din frunze,
Case din lemn își spală ferestrele,
Nestatornice ochiuri în nopțile de veghe.
Când trifoiul decide vara,
Când pentru răcirea fontelor solare
De la brăul zilei

Mama aduce apă de la fântână
În cumpele donițelor de fag,
Doi ochi ai mei, doi umeri ai mei,
Lăsați-vă-n aripile primului vânt
Care merge spre casa
Unde mama, cu mâna dreaptă-a surorii mele,
Gătește sub cumpăna zilei
Pentru întoarcerea mea abia licărind,
Un dor al ei.

II

Și semințele trec în neștire peste artătură
Și-n neștire brazdele rămân grele,
Iar pâinea a crescut peste mejdina,
Mirosind a ploaie măruntă.
Aici sub snopul de raze, în mierea soarelui,
Se-ntoarce amurgul în verdele dintr-o tulpină.
Așteptând, trec nodurile nopții peste zări
Și cocoșii își pregătesc cântecele melancolicelor deșteptări.

III

Tata despică în inima nukului,
Tata despică inima mielului
Și focul umple ograda de umbre,
Focul mielului se varsă-n pământ.
Tata se așează în capul mesei cu toată livada,
Împărțindu-ne din feliile inimii
Și sângele mielului ne curge pe barbă-n jos,
Și sevele nukului se preling în brazdă,
Răcorindu-ne explozia verii din piepturi.
În micul voievodat de la marginea râului
Seninul are la rădăcină fântâna,
Frunzele legănându-se mă cheamă
Și respiră adânc între cer și cumpăna ei.
Apoi acolo, în lăzile de zestre ale mamei
Din podul casei, răsfodind mirosul de nuci
Și caietele, gândesc la trecerea iute a toamnelor,
Timpul rămâne pe lucrurile din podul casei
Copil
Ca mine în rugăciunile mamei.

IV

Coloane de dealuri cu ferestre,
Satul ca o licărire suie,
Norii în pâlcuri aleargă din casă în casă
Sub soare via își fierbe mustul
Și apele macină în turbine lumina,
Mama tot mai aduce răcoarea fântânii,
Sora mea tot coase batiste și față de masă,
Tata cioplește carul
Pentru întoarcerea mea acasă.

Amintirea unui gând

Visez la un furt ne permis,
De iubire interzisă:
- Trebuie să te trezești
din vis!
Pentru a-l realiza, îmi zisă,
Un gând pe ascuns.
Pe cer Carul mare
scârțâie ne uns...

Al doisprezecelea ceas

Vremea urcă în imponderabil,
Păsările sub zborul cărora moleculele de aer mor
Poartă tăcerea între particule,
Doar mișcarea browniană în dezordinea ei
Ordonează apa de ploaie
Din paharul de pe masă.

Cântecul mierliței pune miere în levitația
Fulgului de pădăie
Dus mai departe în interiorul zilei
Cum orele sunt plimbate de indicatoarele ceasului
Pe cadranul numerotat de cineva
Ce n-a știut să numere
Decât până la al doisprezecelea ceas.

Viața ca o luptă

Eu vin din locul de mai sus,
Tu ești născut pe mal de apă
Ne-am întâlnit sub crucea lui Iisus;
Răgaz de-o viață, răgaz de sapă.

Mereu uniți pe frontul vieții –
Lupte mari pentru victorii mici...
Tânjesc la dezbaterile pieței
Cu idei-cărări de licurici.

Războiul acesta de un an
Se vede c-a ținut o viață;
Doreai o viață în sânul lui Avraam
Și-o luptă de idei în piață.

Pe când înfloreau crinii albi

Orașul făcea flotări deasupra înserării, crește
Albastre ce-nvăluia rânile râului
Umflându-și mușchii în ferestre...

Mă dor amintirile și prin urechile lupilor
Trec tramvaiele ce poartă mirarea
Tinereții mele când înfloreau crini albi, porunci,
Pe pulpele studentelor-sarea
Și piperul nopților de-atunci.

Slavomir ALMĂJAN

(Canada)

Zborul căzut între aripi

Zborul căzut între aripi (1)

„Vom încerca să pătrundem împreună prin labirintul gândului uman în încercarea de a dovedi prin Duhul că ignoranța sau lenea intelectuală sunt cauzele primare ale stării perpetue de conflict în care există specia umană. Vom face asta ca să înțelegem că Dumnezeu ne-a scris cu condeiul iubirii într-un context măreț pe care suntem datori să-l citim.”

Înfățișat cu magnitudinea creației lui Dumnezeu, fie prin contemplare în spațiul intim al cugetării individuale fie prin rezonanța sufletului meu la scrierile marilor descoperitori de taine, mă găsesc în fața unui iminent nevoi de a mă refugia de prigoana propriei mele descoperiri: neputința. Adâncimea prăpăstiei dintre tânjirea tainică a spiritului și micimea coliviei tridimensionale a adâncit în relief sufletului meu albia fluviului de cântec și de plângere și a marcat curenți noi, independenți de furtunile exterioare, curenți ai unei alte fațete de cuprindere a ceea ce se vede și a ceea ce nu se vede. Acolo, pânzele navigărilor mele poetice se întind în bătaia unei noi înțelegeri și implicit a unei noi atitudini față de raportul meu cu colivia universului tridimensional în care sunt cuprins.

„Alegerea este a mea!”, mi-am zis, „Pot rămâne un mormânt al viselor neîmplinite ori descoperitorul noilor izvoare de mângâiere prin marcarea căilor de ieșire... „Vedeți, până și zborul, simbolul libertății, nu există în spațiul actual decât prin corelarea lui cu aripile. Dacă ar fi să desenăm diagrama arborelui genealogic al aripei originea ei s-ar găsi în vremea de zămislire primei respirații. Apoi putem privi aerul ca fiind fondul acestui act. Prima privire în sus a Creatorului a creat locul aripei, apoi aripile și pasărea dintre ele... Zborul este cu totul altceva. Îmi pare că, așa cum nu poți vorbi despre originile veșniciei nu poți vorbi nici despre originile zborului. Aici este impasul care nu poate fi depășit decât prin contemplarea tainică a inimii. Formulele matematice, înaltele aventuri ale spiritului analitic, teoriile cele mai sofisticate menite să descifreze universul, puterea de pătrundere a visului sau chiar a dorului, toate acestea devin unelte cu totul nepotrivite în cea mai înaltă aventură a spiritului uman, deplina cunoaștere. Dincolo de travaliul zilnic al omului social, dincolo de durerea omului ca ființa muritoare, dincolo de nădejdea omului împovărat de timp, există omul ca o întrupare a aventurii de cunoaștere. Vedeți, omul este,

după înțelegerea mea a Genesei, centrul creației lui Dumnezeu, el este cununa ei, el este singurul în care Dumnezeu a investit propria Lui suflare. Nu este greu să deduci, că urmare, că tendința lui de a pătrunde dincolo de ceea ce se poate cunoaște în mod natural este absolut legitimă.

Tot așa, cum am vorbit despre zbor, putem deduce că în spațiul nostru tridimensional ideea de cunoaștere este întotdeauna asociată cu procesul intelectual de discernere, de însumare a datelor, apoi de catalogarea lor în ideea de a pune toate bucățile împreună într-un întreg care să ne împace cu realitatea prin cunoașterea ei. Procesul dureros la care ne supunem în căutarea adevărului, este nu atât un proces de definire a universului nostru material cât un proces de autodefinire în raport cu el. De mult, un prieten al meu spunea: „Ireversibil curg, vânatul de gropar,/ Analfabeți cu cecuri vaste,/ Adio, veac, nu-ți pese ca dispar,/ te-am locuit ca un cușit în coaste!” Procesul cunoașterii este mai degrabă un proces al punerii întrebărilor decât un proces al găsirii răspunsurilor. De fapt voința de a ne supune acestui travaliu se naște din chiar dorul nostru după o împăcare adâncă, dătătoare de o pace traică în care spiritul și sufletul să coexiste atât în contextul nostru de entitate umană cât și în contextul cu mult mai complex al existenței dincolo de noi înșine. Omul, în procesul cunoașterii este omul în căutarea armoniei. Vorbind despre actul matrimonial, Biblia îl definește drept cunoaștere. Actul acela de profundă intimitate, de topire a unuia în celălalt este un act de cunoaștere. Desigur că putem cu ușurință deduce ca tendința noastră de a pătrunde adânc în miezul lucrurilor este aproape inconștient legată de căutarea acestei intimități adânci cu creația, deci de căutare a armoniei. Dar așa cum titlul acestui articol spune, noi suntem un zbor căzut între aripi, suntem inapți de a fi parte a unei armonii eterne și universale prin noi înșine. Prin noi înșine noi vom fi într-un perpetuu conflict atât în ființa noastră interioară cât și cu semenii noștri și implicit cu creația lui Dumnezeu.

Este adevărat, purtăm în noi suflarea eternității, suflarea divină, dar purtăm în același timp și stigma neputinței prin blestemul adamitic, purtăm cătușele grele ale firii pământești, acest nod gordian în calea adevăratei cunoașteri, a cunoașterii celei dătătoare de pace în sensul deplin al cuvântului. Vedeți, zborul este legat de aripă, rostirea este legată de

buze, cunoașterea pare a fi legată de intelect. Ca urmare este greu să-ți imaginezi un tărâm unde zborul există independent de aripă, rostire independentă de buze, cunoașterea independentă de intelect. Poate că așa cum suntem, suntem doar o scriere a ceea ce suntem în eternitate, poate ca suntem opera de artă a Creatorului scrisă pentru propriul nostru deliciu dar și (mai ales!) pentru desfătarea Lui. Și dacă suntem o scriere atunci suntem o scriere în context. Contextul larg al existenței noastre în spațiul nostru ne poate fi la îndemână în actul cunoașterii doar prin contextul infinit mai larg al eternității, al unei realități care nu poate fi exprimată prin nici una din uneltele convenționale ale cunoașterii.

„Lucruri pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, așa sunt lucrurile pe care le-a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc.” (1 Cor 2:9)

Vedem cum atât organele noastre de percepție (ochiul, urechea) cât și cele de discernere (mintea, inima) ne sunt cu totul nefolositoare în procesul cunoașterii depline. Vedeți însă că „cei ce-L iubesc” au un alt mijloc: Duhul lui Dumnezeu. Prin perspectiva Duhului toate lucrurile pot fi cercetate și cunoscute. Dacă în încercarea noastră convențională de a cunoaște, urmăream determinarea propriei noastre atitudini vis a vis de creație, cunoașterea prin Duhul este determinată de atitudine și nu este în căutarea acesteia. Iubirea, în sensul ei absolut (Agape) este originația cunoașterii și tot ea este împlinirea acesteia.

Da, omul este un zbor căzut între aripi dar numai în tendința lui de a fi independent față de Dumnezeu. El este o revoltă a firii pământești împotriva divinității dar mai ales el este în revoltă împotriva lui însuși. Indiferent de atitudine, omul nu poate fi desprins din contextul eternității. Doar raportul cu eternitatea poate fi afectat.

Vom încerca să pătrundem împreună prin

labirintul gândului uman în încercarea de a dovedi prin Duhul că ignoranța sau lenea intelectuală sunt cauzele primare ale stării perpetue de conflict în care există specia umană. Vom face asta ca să înțelegem că Dumnezeu ne-a scris cu condeiul iubirii într-un context măreț pe care suntem datori să-l citim.

Zborul căzut între aripi (2)

Cunoașterea prin Duhul lui Dumnezeu este pasul spre dincolo, este zborul dincolo de aripă și este rostirea de dincolo de buze.

Neodihna și lipsa de pace, după părerea mea, sunt un rod nedorit al unei stări și mai nedorite, lenea. Și nu vorbesc despre orice fel de lene ci despre o lene adâncă în care spiritul uman se atrofiază de inactivitate și minte se murdărește în neangajarea ei la discernere. Sufletul uman, zidit într-un context măreț, prin cunoaștere deci prin armonie, este greu de doborât, este statornic și prolific. Așa cum, mai mult sau mai puțin metaforic, am subliniat în articolul precedent, noi suntem o scriere în contextul infinit de larg al veșniciei, o scriere pe care suntem datori s-o citim. Spuneam că noi nu ne putem desprinde de contextul veșniciei dar ne putem schimba raportul cu veșnicia. De fapt mă simt obligat să repet că ignoranța este principala sursă a perpetuei stări de conflict în care există specia umană. Și tot așa sunt nevoit să repet că, Duhul sau mai bine zis cunoașterea prin duhul poate revela ceea ce aparent nu poate fi cunoscut, poate pătrunde dincolo de tot ceea ce percepția minții spune ca este de nepătruns. Cunoașterea, așa cum am spus este procesul de determinare al raportului nostru, al atitudinii noastre față de obiectul cunoașterii. Cunoașterea prin Duhul lui Dumnezeu este pasul spre dincolo, este zborul dincolo de aripă și este rostirea de dincolo de buze. Raportul nostru devine unul de deplină armonie tradus în forma absolută a iubirii, Agape. Acest fel de cunoaștere lărgeste contextul viețuirii noastre cu mult dincolo de ceea ce mintea poate cuprinde, cu mult dincolo de ceea ce visele noastre cele mai înalte pot plăsmui. Omul angajat într-o astfel de aventură este de nezdruncinat. Roadă lui nu va înceta niciodată, dușmanul sufletului lui rămâne neputincios împotriva lui. El este belșugul într-o țară a foametei, este boarea de răcoare în arșiță, este farul întotdeauna vizibil oricât de deasă ar fi ceața. El este întotdeauna roditor pentru că atenția lui este înspre rodire și nu înspre cum este cel ce va mânca roadele. O, Agape, minunată ecuație a unei imposibilități care totuși poate fi atinsă!

Iată cât de minunat se exprimă poetul Lucian Blaga în poezia „Belșug”:

„Negrule, cireșule,/ gândul rău temprejmuie./ Jinduiesc la taine coapte/ guri sosite-n miez de noapte./ Om și păsări, duhuri, fluturi,/ nu așteaptă să te scuturi./ Prea ești plin de rod și vrajă,/ vine furul, pune-ți strajă!/- Las 'să vină, să culeagă,/ Vara mea rămâne-ntreagă./ Stelele deasupra mea/ nimeni nu mi le-a fura!”

Cât de minunat! „Vara” noastră, timpul rodirii, rămâne neștirbit de împrejurări, neștirbit de calitatea culegătorilor. De ce? Cerul de deasupra nimeni nu ni-l poate fura pentru că suntem într-o armonie deplină cu el. De ce? Prin cunoaștere ne-am armonizat cu un context infinit mai larg, temelie noastră este solidă prin armonie.

Vreau să nu existe nici un dubiu: frica de Dumnezeu nu există independentă de cunoașterea lui Dumnezeu! Singurul mod de a sta în armonie cu El este prin cunoașterea lui. Dragostea pentru cel pe care îl iubești (contrar percepției intelectuale) nu este diminuată de cunoașterea lui ci este cu atât mai intensă cu cât cunoașterea lui este mai profundă. Cunoașterea duce la dărâmarea zidurilor despărțitoare, la astuparea prăpăstiilor și la adâncirea fântânilor, cunoașterea este paharul de apă în mâna însetatului, este scârțâitul porții la casa însinguratului, este somnul adânc peste trupul cuprins de durere, este stânca de odihnă pentru înotătorul mult prea departe de mal...

Vreau să nu mă înțelegeți greșit! Cunoașterea sau căutarea cunoașterii nu este un privilegiu ci este o datorie. Un suflet ales este singura condiție, este tot ceea ce-ți trebuie pentru a porni în cea mai minunată aventură a vieții tale: cunoașterea și implicit cunoașterea lui Dumnezeu. Iată cum începe apostolul Pavel epistola lui către Tit:

„Pavel rob al lui Dumnezeu și apostol al lui Iisus Cristos, potrivit cu credința aleșilor lui Dumnezeu și cunoștința adevărului, care este potrivit cu evlavie...”

Și, credeți-mă, nu mă refer la o cunoaștere producătoare de îngâmfare, care este de fapt o falsă cunoaștere ci mă refer la pătrunderea în miezul lucrurilor care este (!!!) dincolo de lucruri. Această cunoaștere nu duce la îngâmfare ci la smerenie. Cunoașterea fratelui îți va releva lucrarea lui Dumnezeu în el, îți va dezvălui chipul lui Dumnezeu în el. Cu cât mai de aproape îl vei cunoaște cu atât mai conștient vei fi de ceea ce este unic în el, de ceea ce face ca lipsurile tale să fie complementate de ceea ce nu ai fi știut niciodată că există dacă nu l-ai fi cunoscut. Vei realiza că această cunoaștere a lui nu numai că a adus armonie dar și stabilitate și putere. Nu vreau să postulez asta dar cred că perfecțiunea poate fi atinsă printr-o pricepută însumare și

așezare a imperfecțiunilor. Octetul în chimie este stratul atomic de suprafață compus din opt electroni, fapt care face ca atomul să aibă o stabilitate aproape absolută. Amintiți-vă de gazele rare cum ar fi Neonul, Argonul, Criptonul, etc. Restul elementelor nu sunt tot atât de stabile din punct de vedere chimic și este nevoie de cel puțin două elemente instabile care prin însumarea valențelor devin stabile dar într-o structură cu totul nouă. Apa, spre exemplu este un produs stabil născut din combinarea a doua elemente instabile. Și cât de necesară este apa pentru viața pe care Dumnezeu a creat-o pe acest pământ! Omul ca individ este instabil și vulnerabil. Societatea umană este pe de altă parte cheia supraviețuirii omului ca specie.

Dacă un lucru stă în calea supraviețuirii speciei umane în realul nostru tridimensional, acest lucru este izolarea individului de semenii lui. Omul este o ființă socială. Dumnezeu ne-a creat din setea Lui pentru părtășie și ne-a creat pentru părtășie. Când Domnul vorbea despre vremurile din urmă el a numărat printre semnele acestor vremi și „răcirea dragostei celor mai mulți”. Egoismul a stins nevoia de cunoaștere a celui alt deci și șansa noastră de a birui. Dumnezeu nu a obosit în a ni se revela cu fiecare răsărit și apus de soare, cu frunza căzută toamna și mugurul ieșit primăvară, cu arșița și cu răcoarea, cu seceta și cu ploaia... Urechile noastre, însă, s-au închis pentru auzire, ochii s-au închis pentru vedere și mintea pentru discernere.

O, câtă nevoie este de o nouă revărsare a duhului de înțelepciune și de descoperire, câtă nevoie este ca duhul lui Iov să ne inunde ca să strigăm și noi cu disperarea celui care a atins limitele răbdării suferinței...

„Urechea mea auzise vorbindu-se de Tine dar acum ochiul meu te-a văzut...” (Iov 42:5)

Zborul căzut între aripi (3)

Iată simfoniile stau gata să fie desvelite zdrobind sub călcâiul lor de frumusețe capul lipsei de bun simț și al indecenței. Iată, metafora se așteaptă culeasă de pe buzele florii, de pe roua ierbii, din vraja înstelării, din ochii celei pe care o iubești, din gânduri-țurcului, din bucuria trezirii dimineții.

Suntem niște entități verticale, răsărim în lumină dar și în calea ei, suntem în lăntuiții propriei noastre umbre, suntem un strigăt sau un ecou a ceva cu mult dincolo de limitele noastre, suntem... OAMENI! Chiar azi m-a izbit gândul, un gând nebulos, mai mult ca o întrebare nerostită în căutarea a ceva cu mult mai mult decât răspuns. De fapt răspunsurile sunt, pentru inima poetului din mine, groparii așteptării sau ai nădejdi, ce vor să-mi spună

că dincolo de ceea ce vedem nu este nimic mai mult decât niște valuri care se izbesc de zid. Și apoi coșurile împletite ale cuvintelor nu pot nici cuprinde și nici reține fluidul misterului diafan al existenței...

„Limba nu e vorba ce o faci./ Singura limbă, limba ta deplină./ Stăpână peste taine și lumină./ E-aceea-n care știi să taci.” (Lucian Blaga - Catren)

Avocatul român al tainelor, poetul Lucian Blaga, deseori tovarăș al părtașiei mele cu sublimul definește atât de minunat dorul lui după un tărâm al rostirii dincolo de cuvinte. Și cât de minunată este limba tăcerii pe care el o apără! De ce, mă întreb, ne închinăm atât de ușor neîmplinirilor în căutările noastre, și mai ales, mă întreb, de ce ne istovim în căutări? De ce ne izbim de răscruci când inima zborului, tăcerea meditației, ne oferă vederi de panoramă? De ce? De ce ne irosim în nostalgia trecutului, în iluzia prezentului și incertitudinea viitorului? Nu este suflul meditației un miez al înstelării noastre în dincolo de timp?

Cu cât mai rare cuvintele cu atât mai densă tăcerea! Vorbesc de o tăcere plină în care ochiul se ospește din belșugul înstelării de deasupra, gândul revine la starea de har înfrățindu-se cu duhul din noi în căutare armoniei cu veșnicia.

Iată-mă revoltat împotriva fiecărui „de ce?” pe care l-am rostit, revoltat în același timp de nerostirea „de ce?”-urilor care se strigau rostite... Undeva, în timp sau în împrejurări, ori în amândouă, s-a stins dorul de părtașie cu acel dincolo vrednic de investiția divină pe care Dumnezeu a făcut-o în noi. Am ajuns mai mult ca o vioară fără corzi al cărei sunet poate doar fi ghicit din ceea ce am auzit în trecut. Grei de pământ și de păcatul din noi, pierdem din zi în zi părtașia cu sublimul, îngrădim totul prin postulate și formule matematice, vindem inefabilul pe mizeria a ceea ce banul poate cumpăra. Am redus arta la o meschină vandabilitate, măsurabilă doar prin greutatea pe care o aduce la rezultatul final al bilanțurilor or prin puterea de a atrofia bunul simț artistic prin grotescul mascat în libertatea de expresie. Ma sperie gândul la ce va mai rămâne din omul mocirlit în cloaca sfidărilor de toate felurile, al desacrărilor a tot se poate fi desacrat? Ce va mai rămâne?

Cititorule, îngăduie-mi libertatea lamen-tării! Alături-te dacă poți, via plângerii este uriașă pentru că se duc, se duc oamenii de bine, se duce gândul ce suia buzele la rostire binețel! Unde-ți este lăuta, cântărețule, unde-ți e metafora, poetule, unde ți-s nopțile, gânditorule? Cu cine ne vom asemăna dacă vom uita dorul sublimului? Unde ești, iubitorule de Dumnezeu? Cum de ți-ai schimbat harfa

pe niște bani ruginiți?

Iată copiii pe ulițe, cu șepcele întoarse cu fețele supte de pofta veșnic neîmplinită, sfărtecați de revoltă, aprinși de plăceri, hrăniți cu nisipul nestatorniciei și adăpați cu vitriolul deznădejdi! Vai, ce ospăț al fărădelegii, ce orgii de dumnezei exotici și străini în sărbătorile noastre! Unde sunteți voi, binecuvântărilor, unde este lacrima cea binecuvântată a împăcării?

Deseori, umbra de vină, mă paște ca un vrăjmaș... De ce nu m-am vrut mai degrabă desculț, culegător de taine în Munții Carpați? De ce harfa inimii mele a amuțit, cum de nu mi-am semănat lacrimile prin deșertul peregrinărilor? De ce nu am renunțat la viața mea personală în schimbul mult mai intense trăiri pentru altul? Unde este plânsul lăuntric atât de asemănător cu binecuvântarea, atât de asemănător cu bogăția?

„Perla se naște-n pânțele mării/ Într-o scoică-n care a pătruns/ Pe lângă vîietele legănării/ Și jungherul plânsului ascuns.” (Ioan Alexandru - Perla)

Vă rog să mă iertați pentru tonul sumbru al acestei scrieri, dar cred că dincolo de această impresie există un dincolo în care voi continua să cred cu disperare. Voi crede că feții frumoși ai bunului simț vor smulge co-sânzeana sublimului din ghearele acestui veac nebun.

Noi, frate al meu de durere, suntem cei chemați să dăm gust acestui pământ prin sarea ce suntem chiar ascunși în lacrimă, noi suntem chemați să risipim bezna din jur prin lumina ce suntem chiar și prin propria noastră ardere. Iată simfoniile stau gata să fie dezvelite zdrobind sub călcăiul lor de frumusețe capul lipsei de bun simț și al indecenței. Iată, metafora se așteaptă culeasă de pe buzele florii, de pe roua ierbii, din vraja înstelării, din ochii celei pe care o iubești, din gânguritul pruncului, din bucuria trezirii dimineții.

Mi-a fost destul, sunt scârbit de obraznicia talentelor vândute pe câte treizeci de arginți, sunt scârbit de filosofii de tarabă ai umanismului, de aruncătorii de pietre și de rostitorii de hulă...

Haideți să reînviem cântările căci vremea lor n-a trecut încă! Dacă noi n-o vom face, noi cei cu sufletul chinuit pe la porți, cine altul s-o facă? Deie Domnul ca toți, într-o nouă căutare de sublim, să primim duhul și pornirea inimii care era în copiii lui Core când au scris și cântat psalmul...

„Cuvinte pline de farmec îmi clocotesc în inimă, și zic: Lucrarea mea de laudă este pentru Împăratul!” Ca pana unui scriitor iscusit să-mi fie limba!” (Psalmul 45:1)

Zborul căzut între aripi (4)

Da, locul devine ca o prelungire a pri-

virii, a simțămintelor celor mai înalte, a fri-cii dar și a curajului, devine un simbol al statorniciei dar și al finalității, locul aler-gării dar și premiul ei, într-o lume arată de neîmpliniri. Locul devine la un moment dat, în existența umană, un ban cu suflet în el... Locul este veriga, ultima verigă, cea care închide lanțul alergării într-un cerc vicios.

Îmi amintesc mireasma îmbătătoare a te-ilor din Iunie. Îmi amintesc strigătele de pe la porți, binețile celor în vârstă care luau viața destul de serios ca să se salute între ei cu „Doamne ajute-ți!”, care își priveau semenul cu destul respect ca să-și ridice pălăria în trecere și să-și plece capul în salut. Îmi amin-tesc zburdălnicia care ne însoțea joaca pe ulițele și pe coclaurile satului, picioarele des-culțe atingând roua, îmi amintesc mângâierea de răcoare a Nerei, umbrele tainice ale pădu-rilor din munții Locvei... Îmi amintesc ple-carea și reîntoarcerea rândunelilor, cântecele mierlei și ale privighetorii, îmi amintesc nun-țile dese, cântecele fără sfârșit ale femeilor de la coada sapei care par a se contopi atât de perfect cu plaiul... De fapt, amintindu-mi frumusețile care nu încetează să-mi pască amintirile, parcă le văd acum ca o haină mi-nunată, o haină fără cusătură aruncată peste imperfecțiunile micilor noastre treceri...

De la plecarea mea din locurile acelea au trecut câteva decenii. Nostalgia m-a determi-nat în câteva rânduri să merg din nou acolo, să-mi regăsesc bucuria de atunci când locuri-le acelea erau atât de adânc altoite în exis-tența mea, sau poate că eu am fost altoit în spațiul acela... Nu știu cu siguranță răspun-sul, dar de fiecare dată, întorcându-mă acolo, găsesc că ceva din ce a fost nu mai este. Este adevărat că memoria este selectivă, este adevărat că nostalgia tinde să idilizeze re-alitatea, dar chiar și atunci când, eliberat de vinul ei priveam locurile, ceva lipsea. Nera era tot acolo, teii erau tot acolo și erau chiar mai bogați și mai umbroși, Locva cu pădurile ei nu s-a schimbat... Am observat că nu locul era cauza ci relația cu acesta. Ceea ce amin-tirile mele poartă nu este doar locul ci omul și locul. Nu locurile s-au schimbat ci ochiul care le privește. În prezent locuim în British Columbia, loc cu munții ai căror creste ating norii și sunt veșnic înzăpezite, unde apele sunt multe și pădurile sunt nesfârșite, unde înălțimile dar și Pacificul îți sunt atât de accesibile. Față de toate acestea, Nera mea cea limpede și pădurile Locvei sunt atât de minuscule. Și totuși, British Columbia și toate minunățiile ei, de la Pacific la Munții Stân-coși, nu va atinge niciodată măreția pe care neînsemnata Nera și obscura Locva au atins-o în inima mea. Ochiul străin le poate privi cu

dispreț, sufletul străin le poate găsi ostile, dar eu, omul care a fost zidit în ele le văd ca pe un colț al odihnei și al belșugului, un loc care va purta undeva în adâncul lui rădăcinile care nu s-au vrut smulse.

Mihai Eminescu a surprins atât de minunat vraja omului și locului...

„Și de-aceea tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul sunt prieteni numai mie/ Iară ție dușman este...” (Eminescu - Scrisoarea a-III-a)

Atât de adâncă poate fi relația omului cu locul încât unul își împrumută atributele de la celălalt, locul devine o persoană de dialog în vechile doine și balade, în capodoperele poetice ale luceferilor Limbii Române. Locul devine mireasa ciobanului mioritic, prieten al haiducilor legendari, aliat în bătălia de la Rovine... Apoi amintiți-vă de mărgăritarele poetice ale lui Eminescu.

„Nime-n urma mea nu-mi plângă la creștet/ Doar toamna glas să dea frunzișului vested.” (Eminescu - Mai am un singur dor)

Sau:

„Codrule, codruțule,/ Ce mai faci drăguțule?” (Eminescu - Codrule, codruțule)

Blaga pare a-și vedea propriul destin irevocabil legat de elementele locului. Gorunul lui devine trup, devine persoană, devine purtătorul propriului său destin.

„Și simt cum crește-n trupul tău sicriul, sicriul meu./ Cu fiecare clipă care trece...” (Lucian Blaga - Gorunul)

Da, locul devine ca o prelungire a privirii, a simțămintelor celor mai înalte, a fricii dar și a curajului, devine un simbol al statorniciei dar și al finalității, locul alergării dar și premiului ei, într-o lume arată de neîmpliniri. Locul devine la un moment dat, în existența umană, un ban cu suflet în el... Locul este veriga, ultima verigă, cea care închide lanțul alergării într-un cerc vicios.

„Căci din țărână ești, și în țărână te vei întoarce.” (Genesa 3:19)

Tragedia alergării, tragedia apartenenței este doar tragedie în contextul strâmt al trăirii sub imperiul unei percepții limitate ale divinității, al cunoașterii indirecte sau pasive a lui Dumnezeu.

Este adevărat că Dumnezeu a pus hotare locuinței noastre așa cum spunea Pavel atenienilor, dar zborul ne ridică deasupra lor. Zborul zbor, sau zborul dezbrăcat de pământul blestemului adamic nu se sprijină pe aer ca și cum ar avea nevoie de aripi, el este esența dorului nostru, zidit în noi de Dumnezeu, de a rupe verigile care se închid în lanțul vicios, înspre nașterea unei alte apartenențe, a celei în care putem exista dincolo de noi înșine, într-o finalitate dincolo de ea însăși...

Vedeți, poetul trudește în a-și împodobi

spațiul cu ideea sublimului, credinciosul trăiește în realitatea acestuia. Poetul este căutătorul expresiei dincolo de cuvinte, credinciosul trăiește în împlinirea acestora. Poetul găsește un farmec plin de în cuvinte, credinciosul rostește cuvinte pline de farmec.

Da, înțeleg acum de ce frumoasa Nera și bătrâna Locva devin din ce în ce mai mici. Poetul din mine se caută în locul acela uitat de timp, în timp ce credința din mine caută omul locului. Rupt de lanțul apartenenței în care originea și finalitatea se suprapun, găsesc acum că de fapt locul care și acum mă atrage ca un magnet este doar albia care ne pune la picioare pietrele pentru zidirea altarelor, pentru ca fumul care urcă mereu pe verticala inimii să crească în lacrimă. Locul este albia odihnei sau a iluziei acesteia, doar jarul și peștii nepescuiți încă și frângerea lor cea deschizătoare de cer dau sens deselor mele reîntoarceri.

Zborul căzut între aripi (5)

Câteva raze răvășite de fum strecurate prin fereastră vestesc un răsărit incert. O liniște vâscoasă pare a se așeza ca un stăpân fără scrupule peste sufletele care nu-i aparțin. Este una din diminețile acelea gri, îmbibate de miasele singurătății, de greutatea unei tristeți fără rost, una din diminețile acelea în care te simți că tragi după tine dorul greu după noaptea care nu a venit încă. De parcă ai lovi cu pumnii în munți de călți lipicioși în încercarea de a trece într-un fel de dincolo... La fel, un dincolo tot atât de incert dar un ceva care să-ți permită libertatea unei altfel de mișcări.

Apoi ceva s-a mișcat, un gest al cerului menit să-mi fie mângâiere sau ghiont de trezire sau amândouă. Era o vrabie... Dar mișcările ei sprintene ca un răspuns la un ciripit venit de alt undeva, și tufa cu primele ei flori care își aruncau albastrul lor în lumină au sfârtecat liniștea grea din mine precum un fulger spintecă înaltul cotropit de nori... Dumnezeu și-a făcut rostirea în sufletul meu!

El a creat toate lucrurile înspre bucuria noastră, toată creația cântă, toate lucrurile au fost menite să existe în culorile fericirii. Este privirea noastră cea care închide sufletul în colivia disperării! De fapt, cred că privirea este o atitudine a sufletului față în față cu lumea vizibilă. Doi indivizi pot vedea aceeași realitate și mintea lor poate crea imagini cu totul diferite ale acesteia. Temnița poate fi pentru unii un loc al totalei dezolări iar pentru alții un loc unde se naște cea mai minunată aspirație către libertate. Îndrăznesc să cred că urmare că noi nu vedem realitatea ci mai degrabă o interpretăm. Precum am spus, suntem un zbor căzut între aripi. Aspirăm către un înalt absolut sprijinindu-ne pe aspirații născute în relativitate. Aripile sufletului

nostru bat purtându-ne spre lumina care bate dincolo de geam. Ne proptim de aer, de apă, de foc în imperiul strâmt al unei mișcări care ne duce spre nicăieri. Avansările tehnologice nu au dat nici un răspuns căutărilor noastre de absolut. Ba mai mult, mulțimea plăsmuirilor minților noastre adaugă mai mult lut la tălpile noastre. Ne opintim la carul întrebărilor care nasc alte întrebări în căutarea unui răspuns total. Îngrijorările pe care le îngăduim în minte devin un monstru care se hrănește din el însuși și crește până acolo încât să închidă orice orizont. Unde este ieșirea, unde este lumina de la capătul tunelului?

Mă întorc din nou la ciripitul vrăbiei și la floarea care-și aruncă albastrul spre înalt și-mi zic: fără îndoială, lumea este întocmită cu intenția de a-și striga fericirea într-o existență care nu-i necesită efortul! Cât din nesomnul nostru a putut adăuga ceva la albastrul cerului, la simfonia multicoloră a primăverii, la susurul și profunzimea izvorului, la tinerețea neîntreruptă a crângului, la armonia miriadelor de triluri care par a rosti limba începutului de lume? Aproape că-ți vine să strigi tu însuși în limba uitării de sine, ceva, o rugă, un cântec, ceva care te poate conecta din nou cu domeniul în care ai fost chemat să împărățești. Da, omul a fost chemat să împărățească și drepturile lui de împărat au fost stabilite de Dumnezeu...

„Creșteți, înmulțiți-vă și umpleți pământul. S-apuce groaza și frica de voi pe orice dobitoc de pe pământ, pe orice pasăre a cerului, pe tot ce mișcă pe pământ și pe toți peștii mării: vi le-am dat în mâinile voastre!” (Genesa 9:2,3)

Nu numai că omul și-a primit drepturile de împărat dar și-a primit și o monarhie absolută. Vedeți, puterea și autoritatea lui treceau dincolo de domeniul lui de existență. Deși omul nu locuia în ape, tot ceea ce era în ape îi era supus, deși nu zbură, tot ceea ce era în aer îi era supus. Nu erau parlamentari în creația lui Dumnezeu, nu era nimic care să știrbească din puterea și autoritatea pe care omul le-a primit prin orânduirea divină. Singurul Dumnezeu era deasupra lor. Nici un monarh nu s-a putut bucura de o monarhie mai ușor de stăpânit. Noe și urmași lor nu aveau nevoie de un arsenal militar sau un sistem polițienesc, ei stăpâneau prin simpla lor prezență. Apoi, au trecut generații după Noe iar puterea și autoritatea omului asupra creației s-au erodat... Ceva s-a petrecut de-a lungul acestor generații care să cauzeze erodarea puterii și autorității omului asupra creației. Și, vă rog să observați că noi nu mai putem învinui mass-media, dogmele partidelor de stânga, activismul libertarianilor etc. S-a petrecut ce-

va deosebit de tragic atunci când omul era singur cu el însuși. Haideti să privim în Scriptură: Nebucadnețar primește un vis divin dar și tălmăcirea acestuia prin Daniel. Dumnezeu îl înștiințează pe Nebucadnețar că împărăția îi va fi luată. Vedeți, Nebucadnețar era împărat prin plan divin. El era chemat ca prin el Dumnezeu să judece neamurile dar și pe Izrael. Dumnezeu i-a dat o strălucire și o slavă nemaipomenite. Daniel vine și pe lângă tălmăcire îi dă și un sfat împăratului pentru ca fericirea lui să-I fie prelungită:

„De aceea împărate, placă-ți sfatul meu! Pune capăt păcatelor tale și trăiește în neprihănire, rupe-o cu nelegiuirile tale, și ai milă de nenorociți, și poate ca ți se va prelungi fericirea!” (Daniel 4:27)

Nu este greu și nici nedrept de presupus că în ciuda treburilor deosebit de grele ale împărăției, în ciuda răzmerițelor, în ciuda neîntreruptelor războaie, Nebucadnețar era **fericit**. Și fericirea nu era condiționată de neprihănire ci neprihănirea era ingredientul acesteia. Trebuie de asemenea să înțelegem că implicit trăirea în neprihănire era fericirea. Neprihănirea este de fapt o recunoaștere deplină a lui Dumnezeu ca stăpân absolut al întregii tale existențe. Împăratul este apoi pe deplin așa cum a prezis Daniel și împărăția i-a fost luată.

„După trecerea vremii sorocite, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește veșnic, Acela a cărui stăpânire este veșnică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâniei Lui, nici să-I zică: «Ce faci?»». În vremea aceea, mi-a venit mintea înapoi; slava împărăției mele, măreția și strălucirea mea mi s-au dat înapoi; sfetnicii și mai marii mei din nou m-au căutat; am fost pus iarăși peste împărăția mea, și puterea mea a crescut. Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalt și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie!” (Daniel 4:33-37)

Întorcerea la neprihănire, pentru Nebucadnețar a însemnat reprimirea împărăției și a dreptului de împărat și implicit reprimirea fericirii.

Zborul zbor, cel care transcende spațiul și timpul, zborul care îți oferă minunata panoramă a împărăției peste care ești chemat să domnești prin neprihănire, îți este azi mai la îndemână decât oricând. În Cristos, Dum-

nezeu ne-a dat din nou toate lucrurile și nici un necaz, nici o urgie, nici o împrejurare, nimic nu ne mai poate devia de pe făgașul bucuriei depline. Și nu mă refer la zbor ca o înălțare deasupra lucrurilor ci mă refer la imponderabilitate, la totala noastră independență de tot ce ține de fire și mai ales de fire pământească.

Vedeți, când Dumnezeu îl binecuvântează pe Noe, El spune că toată creația îi va fi supusă și-i va sluji. Cutremurător de asemănător este cuvântul pe care ni-l dă azi prin cuvintele apostolului Pavel în Romani 8:28:

„De altă parte, știm că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, și anume, spre binele celor ce sunt chemați după planul Său.”

Credincioșii lui Dumnezeu, copii împărăției, cei răscumparați prin jertfa cea minunată de pe Calvar, sunt sortiți vieții și încă vieții din belșug, sunt sortiți bucuriei și încă bucuriei care întrece orice închipuire!

Zborul căzut între aripi (6)

Dacă privești arta și actul creației, poți observa cu ușurință, cred, că actul creației, finalizat în opera de artă, este de fapt încercarea omului de a-și învinge limitele. Totul în ceea ce privește arta tinde spre un dincolo, spre o „realitate” poleită de travaliul creatorului de a-și găsi un domeniu care să nu-i fie ostil, un domeniu în care simțirile lui pot atinge absolutul.

Bucuria, îndrăznesc să cred, a fost menită să fie elementul primordial al omului ca o **creație conștientă de sine**. De fapt conștiința de sine este cea care face din om o cunună a creației. Chipul și asemănarea lui Dumnezeu întruchipate în Adam au fost menite să-l definească pe om ca o entitate deplină definită, menită, de asemeni, unui scop deplin definit.

Am fost expuși nenumăratelor teze cu pretenții de doctrină care tind să postuleze ideea că omul ar fi un fel de creație artistică a lui Dumnezeu, un poem, o simfonie, o frescă, o sculptură divină sau, mă rog, ceva foarte asemănător cu toate acestea. Deși frapantă ca metaforă, ideea aceasta limitează omul la a fi strict o entitate pasivă creată pentru deliciul creatorului. Un tablou, o sculptură, o poezie, o simfonie, deși având un oarecare potențial de induce o un sentiment intens și generator de atitudini și implicit de acțiuni, nu au personalitate ci doar o reflecție vagă și statică a personalității creatorului. Traduse prin filtrul percepției individuale ele pot demonstra o doză de fluiditate dar asta numai ca o formă de rezonanță a individului la simțămintele creatorului.

Dacă privești arta și actul creației, poți observa cu ușurință, cred, că actul creației finalizat în opera de artă este de fapt încercarea

omului de a-și învinge limitele. Totul în ceea ce privește arta tinde spre un dincolo, spre o „realitate” poleită de travaliul creatorului de a-și găsi un domeniu care să nu-i fie ostil, un domeniu în care simțirile lui pot atinge absolutul. Păstorul Mioritic a găsit refugiu în cântarea lui de tristețe. El nu și-a negat tristețea dar și-a creat o imagine idealizată a acesteia ca un domeniu în care nu numai că se simțea acasă dar și-a găsit și o posibilitate de a-și eterniza simțămintele. Dacă vreți, actul creației artistice este, conștient sau inconștient, un efort al artistului orientat înspre autoîntregire sau autoîmplinire. Asta presupune că ceva foarte esențial lipsea din structura complicată a ființei umane. Este ceva care cândva a existat, apoi s-a pierdut: fericirea. Artistul a fost mereu în goană, în travaliul zidirii unei imagini ideale a unui chip imperfect. Se pare, cel puțin în contextul laic, că artistul era mai conștient de limitele lui decât oricine altul. Geniul artistic era marcat vizibil de pecetea nefericirii. Asta nu însemnează că toți ceilalți erau fericiți, ci mai degrabă nu erau conștienți de nefericirea lor.

Privind prin prisma biblică, vom observa că Dumnezeu are o altă idee în privința creației. Aici nu este vorba de travaliul unui artist ci de autoritatea și puterea unui Suveran absolut care cheamă lucrurile în existență. El este Absolutul.

Este un fel, îndrăznesc să cred, de a se scrie pe Sine în lumea vizibilă, sau, mă rog, perceptibilă la nivelul facultăților mintale ale omului. Tot ceea ce vedem, de la firmamentul înstelat până la azurul întinderilor de ape, de la albastrul iluzoriu al înaltului până la universul multicolor al lumii noastre, tot ceea ce auzim, de la tunetul înaltului până la susurul izvoarelor de jos, tot ceea ce simțim, de la arșița până la ger, de la farmecul primăverilor până la groaza iuturicii, de la tot ceea ce știm până la infinit mai mult din ceea ce nu știm încă, de la cifră la literă, de la ceea ce credem că înțelegem la ceea ce este de neînțeles, de la ceea ce este simplu la ceea ce este complicat, de la literă la vraja puterii ei, de la cifră la puterea ei de a cuprinde, de la tot ce încapă în cuvinte până la ceea ce nu încapă în ele, de la real la imaginar, toate acestea sunt un fel în care Creatorul se scrie pe Sine. Este un fel, dacă vreți, de manifestare a harului Său de a se lăsa văzut.

„În adevăr, însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El.” (Romani 1:20)

Și toate acestea sunt doar o urmă a Lui, o frază minusculă din milioanele Lui de biblioteci. Creația Lui este de fapt un domeniu

menit să fie la picioarele noastre, în care omul și universul lui se simtă pe deplin întregeți. Omul a fost menit să fie nu numai împărat peste domeniul pe care ochii lui, mintea lui, simțurile lui și cuvintele lui le pot cuprinde, da și peste rostirea lui care, în ea însăși, este un univers care încă așteaptă să fie descoperit. El a fost menit să fie împărat printr-o cunoștință totală și printr-o armonie totală cu universul existenței lui.

Putere asupra rostirii! Nimeni nu va cuprinde vreodată cât de lungă este bătaia acestei idei... Cuvântul rostit poate atinge corzile nenumăratelor universuri în nenumărate inimi. Cuvântul rostit generează energii de proporții megacosmice cu tendințe care pot fi atât creatoare cât și devastatoare.

Omul, ființa în care Dumnezeu s-a scris cu litere mari, este nu opera unui artist nevoit să-și creeze o realitate prielnică, ci rodul a ceva menit să mărească gloria Creatorului prin părtășie, deci prin relație. Voința și cunoștința de sine sunt două elemente ale căror Sursă nu poate fi văzută în lumea vizibilă ci în miezul caracterului lui Dumnezeu. Menirea omului a fost coexistența lui și a lui Dumnezeu într-o lume dincolo de chiar ideea decăderii, înspre deliciul reciproc. Atât de gigantice sunt implicațiile acestui fapt încât tensiuni inimaginabile s-au dezlănțuit traducându-se într-o ruptură definitivă, deci eternă, prin exercitarea nesăbuită a liberei voințe și prin degradarea conștiinței de sine.

12. *Cum ai căzut din cer, Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor! Cum ai fost doborât la pământ, tu, biruitorul neamurilor!* 13. *Tu ziceai în inima ta: „Mă voi sui în cer, îmi voi ridica scaunul de domnie mai presus de stelele lui Dumnezeu, voi ședea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miază-noaptei; 14. mă voi sui pe vârful norilor, voi fi ca Cel Prea Înalt.”* 15. *Dar ai fost aruncat în locuința morților, în adâncimile mormântului!* 16. *Cei ce te văd se uită țință mirați la tine, te privesc cu luare aminte și zic: „Acesta este omul care făcea să se cutremure pământul, și zguduia împărățiile, 17. care prefăcea lumea în pustie, nimicea cetățile și nu dădea drumul prinșilor săi de război?”* (Isaia 14:12-17)

Lucifer este un exemplu perfect al creației cu o conștiință de sine pervertită și cu o voință al cărei exercițiu a fost determinat de aceasta. Consecințele nu sunt greu de observat, cu atât mai mult cu cât lumea de acum ne devine din zi în zi mai ostilă.

Zborul căzut între aripi (7)

(Ființa privirii spre sus)

Era ca un ocean de taine... Mă bucuram de clipele acelea de trezie pe când noaptea

pătrundea tot mai adânc în realitatea din jurul meu. Câțiva licurici clipind micile lor înstelări păreau o uvertură la înstelarea cea mare care se înfiripa deasupra. Târâitul greierilor, strigătul păsării de noapte, cântecul din ce în ce mai timid al privighetorii, par cu toate să anunțe triumful unei înstelări depline care se petrecea deasupra. Apoi mirosul fânului peste care mi-am așternut odihna, părea a da o dimensiune nouă tainei care îmi vrăjea auzul, apoi văzul. De parcă ar răspunde Căii Laptei, printr-un ceva care-mi trezea gustul și mirosul. Păream a mă integra într-o simbioză ciudată sau într-un peisaj care a trecut dincolo de culoare și de formă. Sunt omul privirii spre sus, îmi spuneam, o pasăre de pradă cu zborul transformat în îmbrățișare. Pământul nu-mi era destul de pământesc în timp ce înaltul îmi părea din ce în ce mai mult ca un ceresc acceptabil. Această măreție de sus părea a fi răspunsul chemării de jos. Eu dispărușem parcă din propria-mi privire pentru a mă contopi cu acest univers prin odihna contemplării. Da, era cu adevărat odihnă.

Apoi, ultimele petece de lumină au dispărut de la apus pentru ca negrul bolții să devină fondul uneia din cele mai minunate simfonii auzite în inima mea. Ursa mare cu oiștea ei frântă și alte zeci și zeci de constelații în forme tot atât de nenumărate pe câte le putea cuprinde imaginația mea.

Și priveam... Am observat că pe când priveam cu insistență o anume stea, altele în vecinătatea ei ieșeau în evidență. Câte stele vezi în jurul celei deasupra a supra căreia ți-ai concentrat privirea? Nu știu... dar cred că, pe cât mai intensă ți-e privirea, pe atât mai bogată devine înstelarea. Mi se părea absurd pe atunci că, în relație cu o atât de perfectă înstelare, cineva se poate risipi în nimicnicia numărării.

Sunt, cu adevărat, creatura privirii spre sus, sunt omul. Intensitatea privirii se traduce în intensitatea revelării. Ce minunat! Și dacă auzul meu s-ar aținti specific asupra strigătului păsării de noapte, asupra țârâitului greierilor, asupra cântatului timid al privighetorii? Cine știe câte înstelări de sunet s-ar lăsa dezvăluite? De câte ori parada înstelării a trecut pe lângă noi, de câte ori simfoniile verii au cântat spre odihna sufletelor noastre și urechea inimii noastre nu s-a deschis să le audă sau să le asculte? Universul întreg ne face cu mâna și inima noastră nu răspunde. Prea des, poate mult prea des, șansa odihnei prin contemplare a trecut pe lângă noi fără ca noi să-i deschidem ușa.

Dumnezeu a aruncat asupra creației haina cea mai festivă, o haină de glorie, și ochiul nostru nu s-a oprit să vadă. Ce ironie! În în-crâncenarea noastră cu realitatea, ne trezim că vorbim unui Dumnezeu distant, din inima

noastră distantă, și întrebăm „de ce”. De ce atâta nefericire pe rotocolul pământului? De ce atâta apăsare, de ce atâtea amăgiri? Și apoi, din oboseala de ce-urilor, ne trezim dintr-o dată cu dor după o patrie pe care n-o cunoaștem, după o veșnicie pe care nu o înțelegem, și după un Dumnezeu care ne apare atât de străin. „Opriti-vă și să știți că eu sunt Dumnezeu!” ne strigă Scripturile. O, dacă ne-am ascuți auzul spre strigătul ei! David spunea că Domnul i-a vorbit o dată și el a auzit de două ori, atât de atentă i-a fost inima.

Măreția lui Dumnezeu nu este departe de privirea și de inima mea. Eu, la urma urmei, nu sunt strănutul întâmplării, ci sunt ființa privirii spre sus, sunt eu însumi un univers pe care un suflet odihnit îl poate descifra, îl poate vedea. Nu poți stăpâni ceea ce nu cunoști așa cum nu poți conduce un automobil fără să-l cunoști. Și tot așa nu poți ajunge la destinație dacă nu te străduiești să cunoști locul. De fapt, a privi în tine însuși e tot o privire spre sus, pentru că acolo vei putea distinge suflarea și chipul Creatorului tău.

Vorbeam în articolele precedente despre puterea și autoritatea pe care omul le-a primit prin binecuvântarea lui Noe. Spuneam că nici un împărat al acestui pământ nu a avut o asemenea putere și autoritate...

Oamenii lui Dumnezeu, pe paginile Scripturii, erau prieteni atât introspecției cât și contemplării. Introspecția revelează, față în față cu sfințenia Creatorului, urâciunea adăsurilor pe care, printr-o perpetuă neodihnă le-am adoptat. Introspecția lucrează înspre sfințire prin pocăință și în final spre fericire.

Tot astfel o privire asupra firmamentului înstelat, asupra pajiștilor multicolore, asupra nesfârșitului de ape, o ascultare a ceea ce poate fi auzit devine o acceptare a micimii noastre vizavi cu splendoarea Creatorului. Numai astfel Domnul face ca cerurile să se coboare înspre noi, înspre binecuvântata odihnă a sufletului.

Adam trebuia să descopere lucrurile pe care le-a creat Dumnezeu ca să le poată da un nume, Noe trebuia să cunoască lucrurile numite de Adam ca să le poată stăpâni. Și asta trebuia să fie o altă formă de cunoaștere. Disecția te pune într-o relație de ostilitate cu obiectul cunoașterii, contemplația te pune în armonie cu acesta. Noe privea creația ca o ființă a privirii spre sus. Un astfel de om vede totul prin perspectivă divină. Dragostea și numai ea este coarda relației lui Dumnezeu cu omul. Numai astfel cunoașterea Lui, a lui Dumnezeu, poate deveni reală. Orice altă cale îi este ostilă. Actul căutării lui Dumnezeu, și mai ales al căutării din toată inima, este actul punerii inimii noastre în rezonanță cu coarda iubirii Lui.

Frica de Domnul nu trebuie privită ca o teroare, ci ca o formă de integrare cu divinul, și aceasta vine tot prin cunoașterea Lui, și, ca să fim mai specifici, prin dragostea noastră pentru El.

Cum privesc steaua de la capul oiștii Ursei Mari, iată, văd încă una cu o lucire timidă lângă ea, apoi încă una creând cu celelalte două un triunghi cu laturi egale. Apoi alta, și mai timidă, și încă una complectându-se cu toate celelalte într-o formă cu totul nouă.

În câte forme oare am descoperi frumusețea Creatorului dacă ne-am opri din goana noastră spre a-L căuta?

Cu adevărat, putem rosti adio oboselii și neîmplinirilor noastre. Putem în sfârșit tânji nu după o patrie pe care n-o cunoaștem, ci după una pe care cândva am avut-o și apoi am fost alungați din ea. Putem atinge ceea ce părea a fi la ani lumină depărtare și putem cunoaște ceea ce era imposibil de cunoscut. Putem străbate spațiile și veacurile printr-un zbor purtat nu de aripi ci de libertatea de noi înșine, prin imponderabilitatea față de gravitatea firii pământești, pentru că noi suntem părtași prin dragoste la tot ceea ce ideea de Dumnezeu implică. Noi suntem creaturile privirii spre sus!

Zborul căzut între aripi (8)

Ființa privirii de sus

Fără perspectivă din Dumnezeu, gândurile noastre sunt pașaportul nostru spre țara morților, certificatul de deces scris pentru noi născuți, este carul pus înaintea cailor, este zămisirea războiului, este moartea strigată la spartul nunții.

Privită cu ochiul liber, lumea poate apărea ca un evantai de culoare, de sunet, de forme și mișcări, ca o armonie a tuturor acestora cântată spre deliciul privitorului, ori ca un mecanism desăvârșit, în care toate detaliile dovedesc funcționalitate de necomparat, ca o entitate de sine stătătoare menită să existe fără efortul de a exista și fără finalitate prin ea însăși. Atunci când omul devine parte din acest context, totul devine infinit mai complicat. Ceea ce apărea a fi fără finalitate sau sens devine dintr-o dată un întreg cu o bine definită finalitate și cu un sens deseori în conflict cu sensul pe care noi îl atribuim existenței noastre. Observați că am început articolul cu „privită cu ochiul liber”. Mă refer aici nu la lipsa mijloacelor care amplifică puterea de percepție a simțurilor, ci la „a privi” liber de aceste simțuri, a discerne cu un ansamblu de repere existent dincolo de noi înșine, existent în mintea și inima Creatorului. Astfel de repere ne apropie cu adevărat de o cunoaștere care îmbogățește spiritul, care înobilează sufletul și smerește inima, o

cunoaștere menită pentru cei zămisliti sub cunună, în misiunea nobilă de a dezlega taine.

În articolul precedent am scris despre om ca o „ființă a privirii spre sus” pe când azi vom privi înspre omul ca o „ființă a privirii de sus”. Există ceva unic, privitor la ființa umană, atât în ceea ce privește relația cu sine însuși cât și în relația lui cu mediul în care a fost creat. Ceva din starea lui de acum pare a fi o ruina a unei citadele arhaice de o frumusețe încă neegalată. Cel care cunoștea după nume constelațiile universului, firele de iarbă, mulțimea de necuprins a plantelor, vietățile de pe pământ, de sub pământ, din aer și din ape, a ajuns cumva să nu mai poată deosebi stânga de dreapta. Înglodat în noroiul relativismului, amețit de propriile lui plăsmuiri, gonit din chiar sinele lui prin servitudinea pe care o aduce celor care îi vor libertatea eradicată din rădăcini, omul a ajuns să fie ca o stâncă în calea săpătorului de fântâni, un flămând pe un munte de pâine, un împărat care merge pe jos ducând de frâu calul pe care călărește cel menit să-i fie serv... El caută ordinea în haos, el separă florile de culoare, alungă melodia din muzică, se supune de bunăvoie celui menit să-i fie rob, laudă nimicia și proslăvește hidoșenia cu titluri care se cuvin sublimului. El renunță la divinitate, glorifică neputința, scuză fărădelegea, neagă tot ceea ce i-ar putea aduce adevărata împlinire. Mintea lui atrofiată sub miasmele dogmelor de toate felurile, nu numai că este incapabilă de a cuprinde realitatea dar îl împiedică chiar și la o bună conviețuire cu ea. Jalnic, jalnic, jalnic!

„Ce este omul, ca să Te gândești la el? Și fiul omului, ca să-l bagi în seamă? 5. L-ai făcut cu puțin mai prejos decât Dumnezeu, și l-ai încununat cu slavă și cu cinste. 6. L-ai dat stăpânire peste lucrurile mâinilor Tale, toate le-ai pus sub picioarele lui: 7. oile și boii laolaltă, fiarele câmpului, 8. păsările cerului și peștii mării, tot ce străbate cărările mărilor.” (Ps 8:4-8)

Nu-i așa că nu este greu de observat cât de departe a ajuns omul de menirea pentru care a fost alcătuit? Ce minunat ar fi dacă actul nostru de introspecție ar începe de la versetele de mai sus! Ce schimbare de perspectivă, ce schimbare de inimă și de atitudine s-ar produce!

Privesc înăuntrul meu și mă întreb unde a fugit omul acesta din mine? A existat el vreodată?

Observați tonul de lamentare pe care fără voie îl adaptez atunci când privesc în mine prin chiar mine însumi? Eu mă văd ca o ruină a unei citadele de o frumusețe încă neegalată pe când Creatorul meu mă vede ca pe o creatură asemenea Lui, menit pentru cinste și slavă, menit să fie stăpân peste tot ceea ce

ține de realul lui. Privesc prin ochii mei și rostesc astfel împotriva mea judecăți de condamnare. Cine sunt eu să judec creația lui Dumnezeu? Tot ceea ce pot judeca în mine este destrăbălarea care m-a îndepărtat de ceea ce sunt menit să fiu și asta nu privind prin ochii mei ci prin ochii Celui care mă cunoaște așa cum sunt. Domnul cunoaște pe deplin claviatura complicată a inimii mele, El știe să cânte din mine simfonii de un farmec pe care doar cerul îl poate cuprinde. El cunoaște înăuntrul meu mai bine decât mine însumi, el știe că piatra de preț pe care el a pus-o în mine nu poate putrezi. Trebuie doar ca eu să mă dau la o parte pentru ca El să arate pământului și cerului slava și cinstea cu care m-a împodobit. A privi în adâncul tău prin ochii tăi poate fi deseori un sacrilegiu, a te privi de sus, prin ochii Lui este un fel de a repune divinitatea din tine la locul ei. Ei bine, acesta ar fi doar un început. Aceeași privire de sus, va spune inimii mele despre semenul meu, despre vecinul meu de la dreapta și cel de la stânga, despre fratele meu de alături și despre cel departe... Gura Lui va rosti cu buzele mele: „Te iubesc cu o iubire veșnică!” Cine știe? Poate că însăși nașterea din nou nu este altceva decât această minunată schimbare de perspectivă. Poate că tragedia lipsei de dragoste care se petrece azi este doar legată de felul nostru de a privi, deci a cunoaște.

A privi înspre sus fără a privi de sus este asemenea cu a asculta fără să auzi sau a privi fără să vezi. A privi spre Dumnezeu ne ajută să știm despre El, a privi prin Dumnezeu ne ajută să-L cunoaștem pe El. A privi de sus, a privi prin Dumnezeu înseamnă recunoașterea divinității în fiecare din semenii mei, înseamnă angajare prin dragoste în efortul de face ca slava ascunsă în ei să fie descoperită, înseamnă cu adevărat, luarea cu asalt a Împărăției lui Dumnezeu.

Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor, dar slava împăraților stă în cercetarea lucrurilor.

Vânturile și valurile gândirii umane, fără perspectiva din Dumnezeu, îndepărtează li-manurile, distrug popasurile, grăbesc eșuările pe insule pustii, apropie disperarea, îndepărtează cerul, ele înstrăinează pe cei apropiați, nasc singurătatea, descoperă fosilele și îngroapă pietrele rare, golesc cuvintele de sensul lor și umple nonsensul cu cuvintele, mută strada în paturile nupțiale, aduc lumea în biserici și închid cerul pentru lume... Fără perspectivă din Dumnezeu, gândurile noastre sunt pașaportul nostru spre țara morților, certificatul de deces scris pentru noi născuți, este carul pus înaintea cailor, este zămisirea războiului, este moartea strigată la spartul nunții. Niciodată, mai mult ca azi, n-a fost mai rar omul privirii de sus.

Adrian BOTEZ

O carte pentru vremuri viitoare: *„Educația permanentă. Paradigma filosofică și pedagogică”, de Florinel Agafiței*

...Avem în față o carte care, deocamdată, în climatul actual, de ignoranță educațională și culturală generalizată și de mizerie morală, socială și fizică contaminantă, pare a veni dintr-un viitor teribil de îndepărtat. Este vorba de onesta, conștiințioasă și cutezătoare (din punct de vedere intelectual) carte a sanscritologului, omului de cultură, romanțierului și jurnalistului focșănean, Florinel Agafiței¹: **Educația permanentă. Paradigma filosofică și pedagogică.**

Autorul este perfect conștient de valoarea cărții sale (dar și de precaritatea receptării ei, într-un climat bruiat cumplit de factorul politico-demagogic, în care **Legea Educației** a devenit subiect de ping-pong propagandistico-partinic, și vocile autorizate, în domeniu, n-au nici cea mai mică șansă a se face auzite!): „*Noutatea demersului e legată, pe de o parte, de perceperea fenomenului educațional prin prisma paradigmei filosofice, din cele mai vechi timpuri și până în contemporaneitate, iar pe de altă parte, de înțelegerea necesității globalizării educației permanente în România, ca modalitate de metamorfozare reală a mentalității întregii națiuni, fapt ce s-ar putea repercuta pozitiv asupra dezvoltării în ansamblul ei, la uin moment dat*” (cf. Cuvânt înainte, p. 9).

După opinia noastră, tocmai „globalizarea” aceasta deșucheată și perversă (de la care autorul pare a trage reale nădejdi...), globalizare cu finalitate strict economico-financiară, este cauza pentru care atât educația, cât

și însăși cartea dlui Florinel Agafiței sunt...victime sigure și tragice!

...Lucrarea urmărește, în paralel, evoluția **gândirii filosofice** și a **atitudinilor pedagogice**, trădând, astfel, un interes ascuns, pentru evidențierea legăturii dintre atmosfera de gândire a unei epoci și rezultatele aplicate, în mediul ontologic uman - în chip de „acțiune pedagogică”. Filosofia, deci, în viziunea dlui Florinel Agafiței, nu trebuie să fie „joc steril”, ci premiza aplicării principiilor într-o conformație socio-spirituală, specifică fiecărei epoci de evoluție a Duhului pe Terra. Și, totuși, în cele din urmă, rezultă, subteran (fără voia autorului!), că există legături indisolubile și indiscutabile, între epocile de evoluție a Duhului „educabil” al umanității terestre: pare că un plan major (propus, oferit inițial, de...”cineva”!), transcendent, este privit, în împlinirea lui... sinusoidală! Nu există pedagog ori filosof modern sau chiar contemporan, care să nu trebuiască a prelua (fie și... negator!) principii ale... antichității educațional-filosofice!

...Chiar de la început, din **Introducere**, autorul definește conceptul de „educație permanentă” (spre a nu fi confundat cu cel de „învățare continuă”), din punctul său de vedere, care, de data aceasta, coincide cu al nostru și cu logica și bunul-simț comun: „*Din punctul nostru de vedere, educația permanentă, pentru a putea izbândi, ca și concept pus în aplicare, trebuie să se bucure de un cadru legal și financiar corespunzător, me-*

nit a impune în planul realității concrete, ceea ce se află în spațiul ideatic (...). Educația - continuată după perfecționarea școlii - nu trebuie confundată cu perfecționarea profesională, care este doar o latură a acesteia, realizată prin reciclare, adeseori (...). Simpla reciclare, din cinci în cinci ani, întocmită adeseori de formă și înțeleasă ca o altă obligație la locul de muncă, nu va servi prea mult cadrului didactic, mai cu seamă dacă știe că până și aceasta presupune o altă formă de control a standardului profesional, pe linie ierarhică etc”. Și, firesc, dl Florinel Agafiței dă exemplul Japoniei, în care tocmai conștiința necesității **vitale** a educației permanente a produs ieșirea din marasmul „*nenorocirilor celui deal doilea război mondial*” și a produs o explozie extraordinară, atât în plan economic, cât și al demnității spirituale (duhul samurailor n-a apus!), care impun Japonia, pe plan mondial, ca pe o forță nu doar redutabilă, ci și misterioasă, de neînvinș - **tocmai pentru că este convinsă, până în ultima fibră a ființei ei naționale** (...iar nu neapărat... ”globaliste”...!), **de ceea ce face: educația permanentă a unui popor întreg!**

...Și urmează o demonstrație credibilă, în patru capitole, despre cum conceptul și realitatea „fiabilă” a educației permanente au „migrat”, dinspre Orientul Antic (**India** Vedelor, **China** lui Confucius, **Japonia** lui Nichiren și a manualului de educație **Teikin-orai/Manualul învățământului de familie**) către ...Europa.

...Evident, nu este o surpriză, pentru noi, faptul că sanscritologul harnic și înverșunat, care este dl. Florinel Agafiței, consideră „orientalismul” (în **Capitolul I**) la modul exclusivist, în legătură cu educația: „*Va fi fost Zarathustra - ca și Zalmoxis - aproape contemporan cu Buddha, printre alți mari educatori ai omenirii, dar nici unul, nici celălalt n-au reușit cu învățăturile lor să depășească milenii, așa cum a putut s-o facă Buddha*”. Noi, însă, suntem absolut convinși că superioritatea morală a iranienilor/perșilor, manifestată în antichitate, ca și în zilele noastre, se trage **nu** dintr-o neputință, ci dintr-o **biruință (secretă, poate...!) a sistemului de educație și de revelație zarathustriac**. La fel, nu putem să ne lăsăm deloc convinși că **isihasmul**, practicat, egal, la Muntele Athos și în Rusia, ca și în monahismul românesc de frunte, nu este cel puțin egalul învățăturii buddhiste. În definitiv, noi credem că, în cartea de față, se uită, premeditat, că aveam de-a face cu un continent... continuu, **EURASIA** (zalmoxiennii, se știe, credeau în metempsihoză, iar Ion Creangă, după opinia lui Vasile Lovinescu², era un inițiat zalmoxian al Kogaionului...), iar „ruptura” de azi este una voită/dorită, de forțe politice mai mult sau mai puțin „oculte” (ocultate de ignoranța noastră!), ale planetei Terra... A se vedea, spre exemplu (dar exemple pot fi date și din China, și din India etc., a se vedea asemănarea frapantă între cuvintele sanscritei și cele...

românești/trace!) civilizația ainu, din Insula Hokkaido, pe care yayo-ii au neglijat-o/ignorat-o (și urmașii lor nu se dezminți!) **CU PREMEDITARE!!! Istoria se falsifică permanent**, de sute și, poate, chiar mii de ani, cu o re-credință „harnică” și cu o încă-pățânare și „erudiție”...demne de o cauză mai bună...

„Până nu demult, nu a interesat pe nimeni originea acestor bărboți blonzi, ainu. Nu s-au făcut cercetări cromozomiale PCR, pentru că nimeni nu a fost interesat să cheltuiască suma de 5-10.000 de dolari pentru a afla adevărul, iar statul japonez de azi preferă să-i ignore chiar, și asta spre binele istoriei lor!!! Antropologul american Carleton Coon îi consideră pe caucazienii sosiți în urmă cu 5.000 de ani ca având aceeași origine cu cei care au ocupat insulele Kurile și Aleutine (devenind nici mai mult, nici mai puțin decât primii descoperitori ai Americii), bazinul fluviului Amur și Manciuria. Alții îi consideră pe acești ainu (carpato-dunăreni, cum le spun eu) ca fiind cei care au migrat peste toată Asia, caucazienii care au sosit în Mongolia de azi și trecând peste strâmtoarea Behring se răspândesc pe teritoriul celor două Americi, teorie susținută de descoperirea în 1958, pe coasta Ecuadorului, a unor vase ceramice asemănătoare cu cele ainu. De ce nu, carpato-dunărenii, arienii, pelasgii, ainu ori cum vreți să-i numiți pe aceștia ai noștri, să nu fie aceiași sugerați de **Legenda Omului Alb, Bărbosul blond** care a sosit în Mexic (n.n.: acel celebru Quetzalcoatl - Zeul Alb al Luminii și al Învățăturilor Benefice și Secrete³ ! - care a plecat, după inițierea, poate chiar ÎNTEMEIEREA! amerindienilor, spre **RĂ-SĂRIT!!!**) și Peru cam în aceeași perioadă, cu 5.000 de ani în urmă. Aparent, și carpato-dunărenii ainu, atunci când au invadat Japonia, au întâlnit o populație cunoscută drept **Cultura Jomon**, yayo-ii veniți de prin Coreea în jurul anului 300

d.H., ainu au fost împrăștiți, decimați sau, mai corect spus, asimilați, japonezii aducându-și cu mare dificultate aminte despre «acei oameni albi», pe care i-au găsit pe insulele ocupate acum de ei. Aproximativ 14.000 de ainu mai trăiesc și în ziua de azi în mici sătucuri de pe coastele insulei Hokkaido, dar interesul științific, în ceea ce privește originea acestora - nu există! - și se pare că nu pasi-onează pe nimeni. (...) Japonezii au fost și au rămas și azi un popor foarte rasist, închis-tați în castele lor sociale.(...)

Azi, ainu trăiesc izolați în sătucurile lor, zbătându-se să-și păstreze identitatea, limba, după cum ne spune același Patrick Smith. Soarta lor ne amintește de aceea a nativilor americani, care se pierd treptat, „natural”, prin rezervațiile din Statele Unite. Japonezii obișnu-iți îi consideră pe oamenii ainu nimic altceva decât un parc de atracții. Ce-i uimește cel mai mult pe aceștia sunt caracteristicile fizice deosebite de ei: figura distinsă și cizelată, unii din ei având chiar ochii albaștri. Începând din secolul XIX d.H., oamenii ainu au adoptat vestimentația tradițională japoneză. Limba lor nu a fost studiată, fiind considerată de „cercetătorii” japonezi: „**de neclasificat**”...!!!

(...) Dacă astăzi mașina de PCR costă câteva mii de dolari și are mărimea unui cuptor cu microunde, se preconizează ca în viitorul apropiat mărimea unui asemenea aparat să nu o depășească pe cea a unui „palmtop computer” (computer ce poate fi ținut în palmă). Acest lucru ar permite transportarea sa în locurile de cercetare, informațiile culese putând fi apoi analizate cu ajutorul computerelor specializate ce compară datele introduce cu mii de alte amprente genetice mitochondriale specifice diferitelor rase și civilizații. Vă spun toate acestea pentru a vă întredeschide o ușă spre viitorul apropiat al arheologiei moderne. **Așa că, Oamenilor ainu carpato-dună-**

reni, mai aveți de așteptat. Dacă nu veți dispărea, până când cineva va fi interesat de civilizația voastră. A noastră!” (s.n.) - cf. Napoleon Săvescu, **Istoria neștiută a românilor**, cap. **Ga-Ramanii carpato-dunăreni, cuceritori ai Affricii de Nord și Asiei**, în revista online **Dacia**, www.dacia.org.

...Să revenim, cu folos, la cartea dlui Florinel Agafitei.

Se trece la Grecia Antică: Socrate (cu celebra sa „moșire”-maieutică a Duhului uman), Platon, Aristotel - care, în viziunea (îndreptătită! - dar, în actualele condiții spirituale, total degradate, ale Terrei - aparent utopică...) a autorului, ar trebui să devină contemporanii noștri, din punct de vedere intelectual: „Socrate era încredințat că omul este imaginea pământeană a unui model exemplar ce făcea parte dintr-o prestabilită ordine metafizică, de unde și încrederea nelimitată în posibilitățile acestuia de a se cunoaște profund pe sine și, astfel, a se putea metamorfoza în spiritul toleranței, lebertății, cugetării, iertării aproapelui. Socrate pune un accent deosebit pe virtute și predarea acesteia”.

...Nu găsim acoperirea în realitate a afirmației de la pagina 31: „Platon (...) a avut șansa ca să învețe la picioarele maestrului Socrate, pe care, fără îndoială, l-a și întrecut în măreția cugetării”. Nimeni nu poate proba că Platon l-ar fi „întrecut în măreția cugetării” sau nu pe Socrate, atâta vreme cât Socrate, ca și Hristos, a practicat învățământul/învățarea prin oralitate, N-A LĂSAT SCRIS NIMIC! Și n-a avut decât un... „evangelist”, pe Platon...Socrate e un fel de... „creație ideatică” a „evangelistului” Platon (cum, poate, într-un alt sens al conceptului de „creație ideatică”, și Hristos...!). De aceea, sunt și azi unii care chiar îi contestă, lui Socrate, existența reală...!

...De asemenea, se trece cu vederea că, prin Aristotel, se produce fenomenul de „pietrificare”, de uitare a tainelor inefabile ale

Duhului (**ESTE UITAT MITUL!!!**) - și, deci, începutul „căderii” în materialism...

...Urmează aventura prin Evul Mediu (Capitolul al II-lea), cu îndeobște, dublă țintire a privirii - spre „Viață - repere”, și spre „Opera pedagogică și filosofică”: Albertus Magnus (la care se face doar o privire rapidă asupra vieții...), Toma d'Aquino („pedagogul creștin”: „În educația Dumnezeu-magistru-discipol poate interveni, ca intermediar, adeseori, ÎNGERUL, capabil, el însuși, de a transmite anumite cunoștințe învățătorului” - cf. Toma d'Aquino - pedagogul creștin, p. 49), Erasmus din Rotterdam (văzut/investigat ca filosof și ca pedagog: „Omul nu se naște, ci devine, iar devenirea lui se realizează doar prin educație” - cf. Erasmus - pedagogul, p. 53).

...Urmează, în Capitolul al III-lea, **Perioada modernă**, care începe cu autorul ceh al conceptului de **Pansofie**, dezvoltat explicit în **Didactica Magna** - Jan Amos Comenius (1592-1670), membru al sectei Frații Moravi („e necesară educarea omului în spiritul armoniei universale, înțelegerii faptului extraordinar că el însuși face parte dintr-un mare întreg, unde e necesar să se integreze respectând niște legi organice dinainte date, aprioric funcționale” - cf. **Pansofia - concepția filosofică asupra pedagogiei**, p. 59, sau: „arta universală de a învăța pe toți, totul - se poate realiza dacă se vor înființa școli în toate așezările rurale și urbane” - cf. idem, p. 62), se continuă cu John Locke (1632-1704: „el cerce-tează, permanent, problema raportului intelect-simțuri” - cf. **John Locke - paradigma filosofică**, p. 65 - și: „Ideea pedagogică principală a lui Locke pare să pornească de la Platon, care susținea că, dacă un lucru este util, atunci este și frumos (...) Omul este, totuși, o ființă educabilă” - cf. **John Locke - pedagogul**, p. 67) și Immanuel Kant (1724-1804), cel care

„aborda, în actul transmiterii cunoștințelor, metoda socratică, cu precizarea că interlocutorul căruia i se adresa nu era altă persoană, ci el însuși (...) Disciplina, ca să dea roade, trebuie să fie dublată de instrucție (...) altfel,, se produce apariția inșilor dezorganizați, a spiritelor brute” (cf. **Kant și Spiritul socratic**, p. 72), cu Jean-Jacques Rousseau (1712-1778), cel mai mare pedagog iluminist, autorul revoluționarului tratat de educație - **Emil sau despre educație** - dar care... și-a dat toți copiii (rezultați din legătura cu o femeie de condiție socială joasă) **la orfelinat!** - și ar fi trebuit să se încheie, oarecum apoteotic, cu Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827, cel care afirmă, în lucrarea **Cum își învață Getruda copiii**: „În limbaj se găsesc, de fapt, adunate toate rezultatele progreselor omenești și, pentru a ne încredința despre aceasta, ne vom lua după urmele acestor progrese, ajutându-ne de psihologie” - cf. **Pestalozzi și pedagogia copilului**, p. 81) și cu Herbert Spencer (1820-1903) - ...dar suntem surprinși să vedem finalul „**epocii moderne**” sub semnul unor mai modești filosofi și pedagogi, precum Alfred Binet (1857-1911) și Emile Durkheim (1858-1917) - acesta din urmă, însă, având măcar meritul întemeierii sociologiei... Criteriul cronologic nu echivalează, din păcate, în ce privește strălucirea rezultatelor, cu criteriul evoluționist; e greu de spus unde stă „hiba”: **omenirea „europeană” nu evoluează suficient de repede (nu e suficient conectată la ritmul temporal), sau timpul „modern” nu este decât expresia, din ce în ce mai joasă, a epocii Kali-Yuga?!**

...Poate că răspunsul s-ar vrea sugerat în Capitolul al IV-lea - care:

1-începe cu Eduard Spranger (1882-1963, cel ce afirmă, ferm, „**educația prin cultură**”: „**Spranger este adeptul susținerii ideii existenței moștenirii genetice, care funcționează de la caz la**

caz; el afirmă că un artist poate fi educat în interiorul unei instituții și poate fi instruit în funcție de domeniul abordat (...) arătându-i-se care sunt trăsăturile estetice după care trebuie să se coordoneze în conceperea operei; acestea nu ar fi posibile dacă cel care pretinde să ajungă artist nu se naște cu o structură estetică menită a-l sprijini în idealul devenirii personale” - cf. p. 101, **ultima afirmație a lui Spranger fiind, în esență, un truism!**),

2-continuă cu Maria Montessori (1870-1952), o „liberalistă” destul de illogică, dar, probabil, tocmai de aceea, pe placul „mondialiştilor” contemporani, distrugători de educație **REALĂ!!!** („*Montessori pune accentul pe necesitatea inducerii ideii de independență a copilului, în tot ce realizează acesta*” - cf. p. 105, afirmație care amintește de aberațiile, îngurgitate de copii, prin citirea romanului **Robinson Crusoe**, al lui Daniel Defoe, unde **Robinson Crusoe poate fi independent de civilizația europeană, cât poate fi și un pasager urcat într-un tren supraaglomerat!** - ...dar cum să cultivi mai bine egoismul și iresponsabilitatea, decât prin iluzia...”independenței” copilului, de parcă acesta s-ar putea educa după...”mașini”!),...

3-...și se sfârșește cu atipicul pedagog (potrivit, prin metodele și viziunea sa „filosofică”, doar realităților postrevoluționare din Rusia sovietizată, a anilor '20...!) Anton Semionovici Makarenko (1888-1939).

...Probabil (și autorul îmi confirmă această rațiune de structurare semantică a textului) că Mariei Montessori îi este conferită importanța din text, tocmai pentru a se reliefa antiteza dintre „liberalismul educațional” și „metodele constrângătoare” ale lui Makarenko...

...De ce, oare (ne întrebăm noi), dacă tot se pătrunde adânc în secolul al XX-lea, se omite revoluția efectivă (cu orizonturi extrem de interesante!), în viziunea asupra Duhului Educabil, pe care o aduce „**Scoala/Pedagogia WALDORF**” (prin conceptul de

„**copil-sămânță**”!), experiment inițiat de Rudolf Steiner - și nu total necunoscut în România postdecembristă, ba chiar cu rezultate notabile (spre exemplu, la Turda sau Iași)⁴ ?!

...Lucrarea dlui Florinel Agafiței este nu doar meritorie, ci și o temerară operă de pionierat. Admirabilă, din multe puncte de vedere (prin puterea de sinteză, dar și prin accentuatul spirit critic!). Este o „ademenire” a omului terestru, ca ființă conștient-responsabilă (sperăm, din toată inima!), recapitulativă, resintetizatoare și evolutivă (chiar dacă... **exasperant de sinusoidal!**), către niște zone deosebit de sensibile, de o importanță capitală, pentru continuarea (sau extincția!) vieții umane, pe planeta Terra.

Cum am spus de la început: **o lucrare/carte pentru „vremuri viitoare”**... - dar nu numai în sensul că (bănuim noi) nu va fi citită (cu real interes) de prea mulți contemporani, ci și în sensul că, **dacă problemele ridicate în această carte nu vor fi luate în seamă, cât de degrabă, și debătute serios (de cât mai mulți și competenți-responsabili locuitori terestri!) și nu vor avea parte de soluționări ferme și extrem de profesioniste, viitorul Terrei Umane este într-un pericol de moarte!!!**

...Evident, ea/lucrarea autorului-pionier va trebui să continue, să se completeze și aprofundeze, prin paginile unor cărți/lucrări viitoare.

¹Florinel Agafiței, **Educația permanentă. Paradigma filosofică și pedagogică**, Ed. Zigotto, Galați, 2010

²Cf. Vasile Lovinescu, **Creangă și creanga de aur**, Ed. Rosmarin, Buc., 1996, **Incantația sângelui**, Ed. Institutul European, Iași, 1993, **Dacia Hiperboreană**, Institutul European, Iași, 1994.

³Quetzalcoatl („Șarpele înaripat”) este zeul suprem în mitologia aztecă. El este întâlnit însă și în celelalte mitologii din Mezoamerica și este înfățișat de cele mai multe ori ca un gigantic șarpe cu pene, după cum ne arată și numele. Semnificația adevărată și atributele lui Quetzalcoatl variază de la o civilizație la alta. De obicei el este asociat cu „steaua

dimineții”, în timp ce fratele său geamăn, Xolotl, este personificarea „stelei amurgului”. În realitate steaua dimineții este aceeași cu cea a înserării, fiind însăși planeta Venus, dar aztecii credeau că sunt două astre diferite. În calitatea de zeu al luminii matinale, Quetzalcoatl a primit titlul de „Tlahuizcalpantecuhtli”, ceea ce înseamnă „stăpânul stelei zorilor”. Quetzalcoatl este cunoscut ca inventatorul cărților și a calendarului, ca cel care a dat oamenilor prețiosul porumb, dar și ca un simbol al morții și al învierii. El era și stăpânul preoților azteci, iar numele lui era folosit drept titlu pentru marele preot. Majoritatea credințelor religioase ale mezo-americanilor includ mitul succesiunii ciclice a lumilor. De aceea ei credeau ca actuala lume în care trăim este a cincea din câte au existat, cea dinaintea ei fiind distrusă de potop și flăcări. Quetzalcoatl este zeul creator al lumii noastre, pe care a fărâșit-o din oasele ființelor anterioare, luate din lumea morților, Mictlan. El a fost ajutat de zeița Cihuacoatl și și-a sacrificat propriul sânge pentru a lipi între ele oasele. Nașterea lui Quetzalcoatl și a fratelui său Xolotl a fost una neobișnuită. Cei doi au fost aduși pe lume de zeița virgină Coatlicue. O altă legendă susține că zeul a avut doi părinți: mama lui a fost Xochiquetzal, iar tatăl, Mixcoatl.

O poveste aztecă ne spune că Quetzalcoatl a fost odată ispitit de zeul tentației, Tezcatlipoca, să întrețină o relație intimă cu o preoteasă virgină. Din cauza remușcării, el s-a sinucis dându-și foc, iar inima lui a devenit steaua dimineții, Tlahuizcalpantecuhtli - cf. **Wikipedia**.

⁴Școala/Pedagogia Waldorf: „Sistemul de educație și învățământ alternativ Waldorf este o creație a părintelui antroposofiei, **Rudolf Steiner** - 1861-1925.(...) Pentru început, este criticată denumirea de „pedagog”, deoarece, în traducere exactă, ar însemna „conducătorul băiatului”, ceea ce ar exclude fetele din învățământ, conform concepției platonice exprimată în dialogul Statul. Criticând punctul de vedere platonice, Steiner acuză pedagogia de până la el de necunoașterea omului ca întreg, de contradicțiile masculin-feminin, cu implicațiile ulterioare ale structuralismului lui L. Strauss, care urmau să fie anulate în școala Waldorf, atât în ceea ce privește elevii, cât și profesorii” - cf. **Școala Waldorf, de Preot Dan Bădulescu**. Apărut în „**Icoana din adânc**”, an I nr. 1, 1-30 noiembrie 1997. Publicat în **Ortodoxie și Erezie**.

Emil BUCUREȘTEANU

Această împerechere de cuvinte legată de moartea lui Adrian Păunescu reflectă un fapt real: bardul de la Bârca a fost înmormântat, la Belu, la picioarele lui Eminescu. De la această așezare a raclei cu trupul inanimat, unii s-au grăbit să-l așeze alături, egal, ba chiar mai mult, și din punct de vedere valoric al operei literare. De reținut, chiar dacă judecata mea este abruptă și nu este a unui specialist în domeniul literaturii, fără a diminua cu nimic din calitățile lui Adrian Păunescu, el va rămâne veșnic, ca poet, la picioarele lui Eminescu. Și este un merit, un mare merit să se afle în această ipostază. Mulți din cei care azi practică versificația, mai nouă sau mai veche ca mod de exprimare, o mare parte dintre ei detractori ai lui Păunescu, se pot considera fericiți de pe acum, dacă istoria literară îi va așeza la picioarele acestuia.

Desigur, se poate face comparație între Eminescu și oricare dintre urmașii lui în ale poeziei, așa cum se poate face comparație între un leu și oricare dintre feline, sau între a merge cu o mașină de curse și, să zicem, cu o trotinetă, că doar cu ambele obiecte se aleargă. Nu-l consider pe Păunescu o trotinetă în raport cu Eminescu, are și el destui cai putere literari, dar sunt în primul rând de altă natură și nici atât de puternici, dar mai ales eleganți ca să fie definiți eminescieni.

Chiar dacă numele lor se termină în escu, sunt neaoș românești, amândoi au suferit pentru neamul românesc, adevăr dedus din cele ce au scris ca operă literară, în fond aici se află marea problemă a discuției, diferența dintre ei este imensă. Eminescu este un filosof, un înțelept, Păunescu este politician cu profundă orientare spre social. Eminescu privind trecutul și prezentul a scris pentru posteritate. Păunescu este un poet al prezentului. Eminescu este un poet al imanențelor, al profunzimii. Păunescu este al fenomenelor, al manifestărilor vizibile, de suprafață. Filosoful meditează, creează lumi. Politicianul acționează, repară, îndreaptă. Politicianul se bucură de onoruri, poate urca ușor pe culmi și tot așa de ușor poate să cadă. Filosoful nu este interesat de onoruri, se mulțumește cu ce are în el. Politicianul are culoarea alamei. Filosoful are patina timpului pe care o capătă doar metalele rare. Politicianul este trompetă. Filosoful este vioară. Filosofi genii sunt. Politicieni, încă nu. Eroi da, dar nu e cazul la Păunescu. Eminescu ca poet-filosof este un geniu.

Păunescu, dacă este să-l asemui cu cineva, cu un alt poet, cred că ne putem îndrepta spre Maiakovski. Amândoi au cântat, elogiul puterea, amândoi au fost comuniști. Un studiu comparat al celor doi, creații ai unor regimuri asemănătoare, ar duce, cu siguranță la multe similitudini de atitudine, de manifestare, de gândire.

În comparația lui Păunescu cu Eminescu

La picioarele lui Eminescu

și susținerii argumentului că poate sta doar la picioarele lui, aduc în discuție și o altă problemă, eternul și fascinantul sentiment al iubirii pentru veșnica și inegalabila Evă. Păunescu era un om căruia îi plăceau femeile iar trecerea lui prin patul mai multora, cu acte și fără acte, ni-l prezintă doar ca un simplu mascul interesat, gest nobil, și de perpetuarea speciei. Dacă spusele gurilor rele sunt adevărate, putem spune că aducerea pe lume a mai multor urmași este un act de apreciat. Fizic și intelectual, Păunescu era un exemplar reușit pentru perpetuarea speciei cu urmași de calitate. Eminescu, din biografiile citite nu rezultă că ar fi un astfel de exemplar, dar nici nu cred că nu i-ar fi plăcut femeile, că doar tot ce era omenesc nu-i era străin. Apoi prietenia cu sturlubaticul de Nică, cu poveștile lui picante, ne dă posibilitatea să face unele supoziții despre viața *in amore* în afara celor scrise. Despre felul cum privea dragostea Eminescu ne-o spune însă relația lui cu Veronica Micle. Prin pasiune îl putem asemui cu Petrarca. Iubirea pentru ei era un cult, ceva transcendent, dincolo de bine și rău, erau sentimente transformate în frumos, înscrise în veșnicie. Păunescu a fost pământean, și numai pământean, nu a căpătat aripi pentru a se ridica la cer.

* * *

Prin intermediul televiziunilor, am văzut că procesiunea înmormântării lui Păunescu a fost urmărită de mii de bucureșteni. Se pune întrebarea: Cine i-a adus pe acești oameni la catafalcul poetului, să-l petreacă pe străzile Capitalei până la mormânt? Cine cunoaște Bucureștiul știe că de la Ateneul Român și până la Cimitirul Belu distanța nu este de ici colea. Și au fost și oameni din țară.

Să fie dragostea de poezie atât de mare la români?

Una din explicații este situația social-politică a României din zilele de azi. După alungarea lui Ceaușescu, populația României se aștepta nu numai la un surplus de alimente, ci la înlăturarea minciunii, la obținerea unei libertăți autentice. Fără teama de a greși, țara noastră în acești 20 de ani de democrație a devenit un fel de pașalâc al Apusului. Mândria de om liber a românului este călcată în picioare. Doar cu câteva zile înainte de moartea poetului, delegația FMI se plimba prin Cotroceni, prin Palatul Parlamentului și Palatul Guvernului ca la ea acasă. În timpul Revoluției, Păunescu era huiduit. După 20 de ani are parte de o înmormântare de mare erou. Românii și-au adus aminte că Adrian Păunescu, atât înainte de 1989, la Cenaclul Flacăra, în revista Flacăra, cât și după 1989, în Parlament, în presă era purtător al ideilor de

suveranitate, dreptate, libertate, vorbea în numele celor mulți. Păunescu știa ce vrea omul simplu. Acum când televiziunile au început să sape în subsolul existenței lui și au descoperit că poetul are o avere frumoasă, de câteva milioane de Euro, și se știe că în România din scris nimeni nu trăiește bine, masca de om al dreptății va cădea și românul, schimbător după cum îl știm, va trece repede la injurii.

Un al doilea motiv ar fi de ordin pur literar. Într-o perioadă de modernism și postmodernism, când poezia este alcătuită din fragmente dispartate, când ermetismul este proclamat, prin practicare, ca modalitate supremă de manifestare poetică, când doar așezarea în pagină și nu rima, ritmul sau muzicalitatea este considerată ca valoare estetică, când se scrie doar pentru inițiați, Păunescu a înțeles ce vrea cititorul obișnuit, a riscat, a mers contra curentului, contra criticii, a apelat la forme vechi, clasice și a câștigat. Faptul că poeziile lui sunt citite, sunt recitate, sunt cântate, ar trebui să dea de gândit criticii poetice. Nu numai calitatea estetică contează ci și mesajul transmis. Motivațiile pentru care se acordă premiile Nobel pentru literatură, dacă le vom citi, vom vedea că se referă în primul rând la aspectul social al operelor premiate. Herta Müller este exemplul cel mai convingător.

* * *

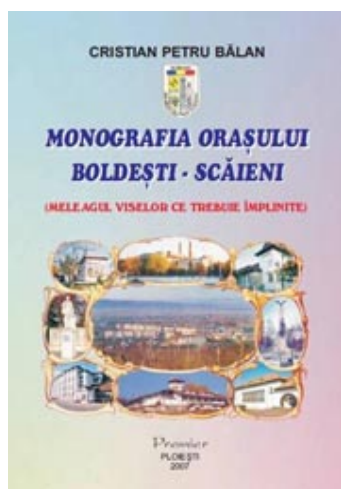
Încă nu se răcise bine, în timp ce unii îl ridicau în slăvi, alții îl ponegreau, acuzându-l de comunism, de slugă a lui Ceaușescu. Raportul Tismăneanu îl trece în rândul celor care au susținut dictatura. Păunescu nu a negat că a fost un admirator a lui Ceaușescu și sinceritatea lui trebuie apreciată. Câți nu au slujit comunismul, cu un devotament poate mult mai mare decât al lui Adrian Păunescu, iar acum au trecut cu toate bagajele în tabăra anticomuniștilor, ba chiar au pretenții că ar fi fost dizidenți. Dacă admitem ca adevărat faptul că părinții lui Păunescu ar fi fost liberali și ar fi suferit din această cauză iar el a devenit comunist și a avut de suferit din această cauză, ironia sortii este că el a fost pus la stâlpul infamiei de fiul unui fost comunist, și nu unul oarecare, ci unul cu funcții propagandistice importante. Pe lângă faptul că era director la Editura politică avea și funcția de profesor de socialism la Facultatea de Filosofie a Universității București. Aici l-am cunoscut, eu student fiind în anii cincizeci. Era un dur, un bolșevic, un om al sovieticilor. Fără îndoială, copii nu răspund de cele ce fac părinții, dar totdeauna beneficiază de pe urmele meritelor lor. Discut această problemă doar ca fapt divers ca să se știe cine ne analizează istoria, cine ne pune țara la zidul infamiei și cât de parșivă este viața uneori.

Gheorghe A. STROIA

NOTE DE LECTURĂ

„Meleagul viselor ce trebuie împlinite” sau „Monografia orașului Boldești-Scăieni” de Cristian Petru Bălan

Cristian Petru Bălan este fiul lui Tănase Bălan (profesor) și al Margaretei Bălan (învățătoare - născută Vasilescu). S-a născut la Sibiu la 27 iunie 1936, dar a locuit mai mult în Prahova (la Ploiești și Boldești-Scăieni). Este căsătorit cu Dorina (născută Chivulescu) și are două fiice, profesoare: Codrina (profesoară de limbile italiană-franceză) și Ozana (directoarea „Muzeului apelor” din Chicago). În 1954, a absolvit liceul „Ion Luca Caragiale” din Ploiești, unde a fost coleg de clasă cu pictorul Vladimir Zamfirescu și cu scriitorii Bujor Nedelcovici, Alexandru Sinicu, Mihai Negulescu și Corneliu Șerban. A urmat Facultatea de Zootehnie din București din 1956. Și-a continuat studiile, absolvind Universitatea din București, Facultatea de română-istorie (1964), precum și Colegiul Harry S. Truman din Chicago (1989), cu bursă Pell Grant, pentru cursuri de artă. În țară, timp de 26 de ani, a fost profesor gradul I de limba română, limba latină și istorie, la diferite școli generale și licee din județul Prahova și a

fost directorul celei mai vechi școli din Ploiești (Școala nr. 3). În 1985 a emigrat politic cu familia în Austria, apoi în America, la Chicago. Aici a lucrat ca asistent la Colegiul Truman, apoi ca traducător pentru limbile franceză, spaniolă, portugheză, italiană și rusă la două mari companii americane, succesiv. La Chicago a înființat prima emisiune de televiziune în limba română și a editat pentru Academia Româno-Americană de Științe și Arte buletinele ARA. A fost corespondent al Vocii Americii și al Europei Libere mai mulți ani. Cristian Petru Bălan este membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte, și este consemnat în diferite cărți și dicționare din SUA, Canada și din țară.

(Date luate din interviul realizat de scriitoarea și prezentatoarea tv Adina Sas-Simoniak din Chicago).

Abordând diverse domenii culturale, talent nativ, ce excelează în activitatea literară (proză, poezie și dramaturgie), Cristian Petru Bălan reușește să ne surprindă (din nou) cu o frumoasă monografie a satului copilăriei sale, intitulată: „**Monografia orașului Boldești-Scăieni**”, având un subtitlu foarte expresiv și anume: „**Meleagul viselor ce trebuie împlinite**”, apărută la Editura Premier, Ploiești, în anul 2007. Din păcate, cartea s-a epuizat încă de la lansare. Unul dintre cititorii ei a fost regretatul Adrian Păunescu, cu care autorul se întâlnea destul de des în vizitele sale anuale făcute la Boldești-Scăieni. Cartea i-a fost oferită de autor, cu autograf, dar se pare că în ciuda promisiunii sale că va

scrie despre ea, regretatul Adrian Păunescu nu a mai avut suficient timp pentru aceasta. Aș dori să fac, în primul rând, o precizare legată de modul în care pot să aduc la cunoștința publicului, notele mele de lector, legate de prezenta monografie. Aș dori să spun că, dincolo de valențele sale științifice, istorice, monografice, enciclopedice, voi încerca să descopăr valențele literare ale cărții, tocmai cu scopul de a vă stimula interesul pentru lectura ei. O astfel de prezentare a monografiei, nu va scădea cu nimic din exemplara valoare documentară a cărții - care nici măcar nu poate face obiectul vreunei dispute sau polemici nefavorabile.

Scopul lucrării este cel de a oferi comunității orașului Boldești-Scăieni o carte de identitate a istoriei sale. De a rescrie încă o filă din cartea de aur a neamului românesc - ca stâlp de susținere a civilizației europene - așezat în calea tuturor vicisitudinilor istoriei. Motivația autorului pentru a scrie o astfel de monografie este foarte puternică și explicată foarte clar, în cuprinsul cărții sale: „*S-a afirmat de multe ori că orice monografie dedicată unei localități este, de fapt, un capitol necesar al istoriei țării noastre. Conștient de acest adevăr, am scris monografia localității Boldești-Scăieni cu un mare dor și profund respect față de oamenii ei; am scris-o și pentru că sosise de mult timpul să o scrie cineva. Speram ca vreun băștinăș din partea locului se va apleca peste pagini să o redacteze. Văzând însă că anii se scurg cu repeziciune și că nimeni nu are timp să se consacre unui*

asemenea studiu nu prea simplu de cărat în spinare, am vrut să văd dacă cineva din exil o poate face iar acela am decis să fiu chiar eu. Nu am auzit pe nimeni din exil să mai încerce așa ceva, pentru că în străinătate nu ai toate datele la îndemână ca în țara ta.”

Ar fi oarecum nepotrivit, din partea mea, să încerc să detaliez caracteristicile esențiale ale unei monografii, încercând să demonstrez care sunt argumentele de sprijin ale catalogării scrierii de față ca monografie. Eu - personal - o consider mai mult decât atât. Cartea este o monografie, viu colorată, prezentată într-o manieră de o certă valoare literară, în care se împletesc armonios contraste epice, lirice și dramatice - evidente. Cu toate acestea, trebuie reamintit faptul că, spre reconfirmarea valorii scrierilor sale, Cristian Petru Bălan se bazează în susținerea documentării științifice a lucrării, pe o observație: pătrunzătoare și completă - verificată, controlată - colectivă, informată și pregătită - intuitivă. Iată câteva dintre caracteristicile observației autorului în fundamentarea lucrării sale. Acestea sunt de fapt și punctele forte ale cărții, care-i conferă un plus de valoare și de autenticitate. Dacă ar fi să comparăm acest tip de observație, cu cel din literatura de specialitate (metoda monografică), atunci putem spune că autorul respectă caracteristicile de bază ale observației, necesare unui studiu monografic (detaliat de Dimitrie Gusti, în Opere, vol. I, Ed. Academiei, 1968).

Trebuie să spunem că metoda monografică insistă mai ales pe obiectivitatea documentelor științifice utilizate, făcând din monografie o prezentare exactă a vieții comunității pe care o studiază. Rezultă - în general - un document istoric, susținut cu argumente științifice dar (și este un punct de vedere strict personal) destul de rece și care nu poate fi accesat cu o vădită plăcere de către orice cititor. Monografia lui Cristian Petru Bălan este mult mai mult decât atât. Dincolo de multitudinea de date (istorice, arheologice, antropologice, paleontologice, cosmologice, sociale, statistice), autorul reușește să însuflească monografia, cititorul său având de multe ori senzația, că însăși cartea îi vorbește, într-o limbă pe care o recunoaște și care nu poate fi altfel decât aproape de sufletul tău. Iată în acest sens, cuvintele autorului, care dau cărții sale...viață. Cuvinte care picură pe fiecare filă a monografiei, lacrimile unui fiu smuls de la pieptul mamei sale, lacrimi îmbogățite cu lumina desprinsă din sufletul său, plin de dragoste către semenii: „...vă declar aici tuturor că, înainte de toate, eu mi-s foarte mândru mai ales de faptul că sunt, în primul rând, Român, că indiferent de limbile străine pe care le vorbesc și în ce țară trăiesc, am rămas Român, că voi fi Român și voi muri Român, îndrăgostit nebunește de România, cu toate plaiurile ei, cu toate luminile și umbrele ei, mai mult ca de orice altă noțiune materială din această lume trecătoare. Am făcut totul pentru a dovedi acest lucru. Însăși cartea de față, pe lângă multe altele pe care le-am publicat, este tot o dovadă a dragostei mele pentru Țara Mamă din care m-am rupt. De-a lungul paginilor ei se poate vedea clar nu numai prețuirea mea aleasă pentru aceste minunate plaiuri prahovene, ci pentru tot poporul nostru, pentru toată cultura și istoria lui măreață, plină de glorie strălucite, chiar dacă aceste glorie au răsarit din sânge și din lacrimi ama-

re și sfinte.”

De asemenea, spre confirmarea celor expuse mai-sus, trebuie să amintesc cititorilor că în Boldești-Scăieni se poate vedea cel mai mare portret al lui Mihai Eminescu din țară, pictat pe fațada Casei de cultură din oraș, de către Cristian Petru Bălan și alte picturi religioase ale sale, aflate pe fațada capelei de la cimitirul sectorului Scăieni. Toate aceste opere plastice sunt reproduse color în „Monografia orașului Boldești-Scăieni”. Aș dori să vă reamintesc importanța istorică a orașului, unde a fost înființat Falansterul de la Scăieni - o asociație condusă după principiile utopistului francez Fourier (retribuire după calitatea, cantitatea și importanța socială a muncii depuse) - precursora a dogmelor comuniste de mai târziu. Deși nu s-a scris despre această monografie după cum ar fi meritat, eu personal - am rămas foarte impresionat de faptele ce au fost dezvăluite de autor în premieră. Așa am aflat de bravii tineri din Scăieni și luptele lor armate cu securitatea, tineri pe care Cristian Petru Bălan i-a cunoscut personal. Tineri despre care în istoria țării noastre nu s-a pomenit absolut nimic. Autorul prezintă astfel în capitolul al XVI-lea al monografiei lupta anticomunistă a comunității Boldești-Scăieni. Ni se reamintește că aici a avut loc prima grevă generală muncitorească din România, în 14 noiembrie 1981, cu 6 ani înainte de greva din noiembrie de la Brașov. Cu regret spun că sunt lucruri, despre care eu nu am cunoștință și nici nu am auzit comentându-se despre ele. Acei oameni au luptat cu siguranță pentru un ideal: acela de a fi liberi, într-o țară liberă și pentru aceasta merită toată cinstea și considerația noastră. Sper că istoria va rescrie și acest adevăr, pe care cu bună știință, conducătorii noștri fie l-au ignorat, fie l-au ascuns cu nerușinare. Ce poate fi mai frumos decât voiața tinerilor (plini de dăruire și sacrificiu), de a-și construi viitorul într-o țară eliberată de teamă și de sărăcie. Deși, idealul nației române rămâne ideal - un „dat” de neatins și extrem de îndepăr-

tat (având în vedere circumstanțele prezentului).

Autorul monografiei îmbogățește cartea prin amintirile personale legate de propria sa familie, de părinții săi. Pe tot parcursul scrierii, există o multitudine de date biobibliografice despre autor, pe deplin justificate și întemeiate, având în vedere notorietatea acestuia și locul pe care l-a câștigat, prin activitatea sa prolifică, în rândul personalităților orașului Boldești-Scăieni. Sentimentul rușinii de țară este dramatic și reușește să-l tulbure chiar și după atâția ani (fac precizarea că autorul a fost obligat să emigreze, pentru a-și salva viața și nu din pură plăcere - așa cum mulți au făcut-o și încă o mai fac). Simțămintele patriotice ale lui Cristian Petru Bălan sunt indubitabile, fără echivoc, profunde și înălțătoare. Vă rog să-mi permiteți să exemplific cu câteva versuri ale poetului român, stabilit în SUA, ca o reconfirmare a adevăratelor sentimente pe care scriitorul le are pentru pământul țării sale natale, din poezia „**Rugăciune pentru țara îndurerată**”: „*Isuse bun, Părinte peste ceruri/ Și Împărat pe veci al României,/ Ascultă-mă: avem o Țară tristă,/ Tu n-o lăsa osândei și urgiei!/ Cu al Tău sânge, spal-o Tu de sânge/ Și resfințește-i țarina bătrână;/ E-ncovoiată de nevoi și plânge,/ Iar lacrima-i se stinge în țărână.../ Năprasnică, a vremilor vâltoare/ S-a năpustit să 'năbușe Carpații/ Și-o plânge în văzduhuri ciocârliă,/ Cum plâng în umbra ei moșnegii, frații./ Din tremurarea lacrimii sub pleoape,/ Ajuns-a ca să tremure pământul;/ Și cerul plânge și-l inundă-n ape -/ Tu, Doamne, ogoiește-i focul, vântul!/ Fiorul doinelor dospite în suspine/ Și viaierul amarnic din amurguri/ Ajuns-au, Doamne, sus, până la Tine./ Urcat de praf de-altare și de burguri./ Fărădelegea vine să strivească/ Lumini țâșnind din desprimăvărare,/ Dormim pe ghimpi și ne-afumăm cu iască,/ Pășind din disperare-n disperare... / Frumoasă țară, cu cârpiță ie,/ Cu buzele lipite ca să tacă,/ Cât taci, dă-mi*

gândurile tale mie -/ Eu nu le las în mine ca să zacă !”.

O astfel de paranteză am considerat-o necesară, pentru a ne reaminti versurile pline de o nețărmită dragoste de țară, a unui suflet care râde și plânge, respirând credința și speranța de mai bine pentru toți românii. Pe tot parcursul monografiei sale, Cristian Petru Bălan oferă lămuriri, explicații suplimentare, are mici intervenții, aflându-se de multe ori în postura de a da sfaturi, de a dezvălui adevăruri usturătoare, de a spune lucrurilor pe nume, chiar cu riscul căderii sale în dizgrație. Dar, pe autor nu îl interesează disprețul oamenilor care nu simt românește, ci are un extraordinar simț combativ, în sprijinul românului de bun-simț, a românului muncitor, care a făcut și va face cinste țării sale, oriunde îl va îndrepta destinul. Cartea, dincolo de caracteristicile sale monografice (așa după cum spuneam), este o scriere de o certă valoare literară. Cartea are un fir epic interesant, colorat uneori cu accentele dramatice ale faptelor prezentate. Unele pasaje ale cărții sunt adevărate poeme în proză, ca probă indubitabilă a veleităților poetice ale autorului. De multe ori, suntem surprinși cu un umor subtil și rafinat. Aș dori să vă mărturisesc că deși citeam o carte - document, o lucrare cu caracter enciclopedic, m-au amuzat copios unele pasaje ale cărții. Stilul lui Cristian Petru Bălan este de multe ori încărcat cu un umor (pur românesc) desprins când din scrierile lui Creangă, când din pamfletul politico-social al inegalabilului Caragiale, pe care autorul l-a admirat dintotdeauna.

Consider că scopul lucrării a fost atins și că monografia în sine este cât se poate de completă. Aș încheia, prin a cita din nou autorul care, în finalul cărții sale, afirmă: „*Lumea evoluează rapid, tehnologia de asemenea. În oraș există destule resurse materiale și umane ce pot fi valorificate. În perspectiva viitorului, știm că Boldești-Scăieni va arăta ca un oraș ultramodern, cu totul diferit de felul cum îl cu-*

Costel RĂDUCANU

De-aș avea aripi păsărești...

Mereu, mereu spre alte zări
Mă cheamă sufletul, mă
cheamă.

E setea iui de depărtări
Și visul lui fără de teamă.

Dar trupu-i priponit în locul
Nevoii existenței fade;
Când pentru zbor cearcă
norocul,
Ea-l trage-n jos și trupul cade.

De-aș avea aripi păsărești
Și libertatea de mișcare,
Sfidare-aș legile-omenești,
Cuteierând pământ și mare.

Hrănit mereu doar cu imagini,
Sătul aș fi în orice clipă
Și-aș poposi la niște margini
Să dorm cu capul pe aripă.

Să dorm și să visez așa:
Că pierе iadul pe pământ,
Că egoism și faptă rea
Sunt spulberate de un vânt.

Invitație la lectură

Nu-s hărăzit de soartă
Să fac, prin stih, magie,
Dar vă deschid o poartă
Spre simpla-mi poezie.

Am căutat cuvântul
Ce-mi măsura vibrarea,
Dorind să-mi fie cântul
De-o seamă cu visarea.

Copil crescut în cârpe,
N-avui urcușuri line;
Des coborâi în râpe,
Să pot urca în mine.

Un suflet nestatornic
Și-o inimă rebelă,
Sus ploile vieții,
Mi-au stat fără umbrelă

Udate pân' la sânge
Prin vremuri schimbătoare,
Ele-au putut să-ndure
Și-au învățat să zboare.

Cătați-le în pagini!
Niciuna nu vă minte;
Palpită în imagini,
Respiră prin cuvinte.

Dorul unui pribeag

Caii amintirilor nechează
Să pornim spre locuri depărtate;
Soarele și luna viu ne luminează
Să găsim cărările uitate.

Am hrănit trăpașii cu jărat
Și i-am adăpat cu apă vie,
Căci un dor mă mistuie sălbatic
Și păreri de rău o herghelie.

M-or purta în goană nebunească
Roibii către Jilț, lângă Artanu,
Să ajung la casa părintească
Și-n fântâna ei să-mi sting aleanu'.

Vreau, în clipa grea, de mult dorită,
Să vorbesc cu duzii din ogradă,
Să întreb și casa părăsită
Cum de n-are geamuri să mă vadă.

Hude mari știrbiră gardul putred,
Șopru se apleacă într-o parte
Și mă-ntreabă-ncet cu glasul-i șubred:
Tu de ce-ai plecat așa departe?

Vreau să plâng pe zidul ros de vreme,
Să aprind un foc în vatra sobei,
Să ascult năuc cum lemnul geme
Și să uit o clipă tâlcul cobei.
Vreau să ardă-n vârf de lumânare.

noaștem noi astăzi. Fără îndoială, el va fi un cartier nordic al viitoare Metropole Ploiești. Ceea ce am dori cu toții este ca urmașii urmașilor noștri să nu uite că aceste generații - numite fără exagerare generații de sacrificiu - au pus bazele fundamentale ale noii cetăți. Ei vor trebui să fie mândri că am existat și că am trăit înaintea lor pe aceste blânde meleaguri ale visurilor ce trebuie împlinite, construindu-le o pistă de decolare spre viitor. Autorul s-a străduit să ofere tuturor cititorilor o mică enciclopedie despre orașul pe care cu drag l-a descris, în speranța că va fi și va rămâne o carte de referință, chiar dacă au mai rămas încă multe de spus".

Nu putem decât să-i mulțumim prestigiosului scriitor că s-a aplecat cu foarte mult sârg spre

studierea genezei și istoriei locurilor copilăriei sale și pentru că ne lasă o lucrare cu caracter monografic și enciclopedic de o indubitabilă valoare, care poate fi lecturată cu plăcere, de orice cititor. Practic, Cristian Petru Bălan deschide un nou drum al scrierilor cu caracter monografic: acela al monografiilor „calde” - „despre oameni și pentru oameni”. Cu siguranță, ar mai fi multe de spus despre această lucrare. Dar, trebuie să mai existe suficient suspans, cât să permită cititorilor să se aplece asupra cărții și să o lectureze cu o plăcere și cu o bucurie, pe care și eu am resimțit-o din plin. Din punctul meu de vedere, concluzionând, opinez că lucrarea lui Cristian Petru Bălan este una de factură enciclopedică. Trebuie să spun, că nu multe așezări rurale sau urbane ale țării noastre beneficiază de o monografie atât de bine încheată și structurată, atât de minuțios realizată, descoperirea

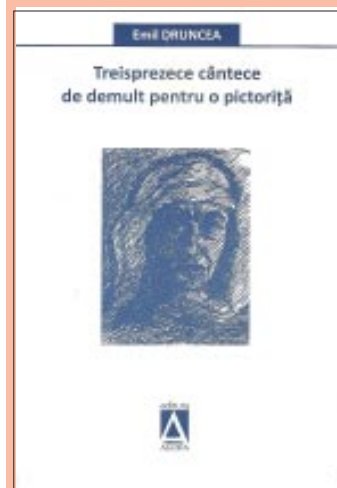
faptelor implicând o muncă de adevărat detectiv. Cartea sa este o reușită, care îmbină excelent rigurozitatea științifică cu stilul literar unic și insolit al autorului, plin de căldură și de umanitate. Cuvintele din moto-ul cărții sunt respectate cu sfințenie de către autor, care analizează fiecare cuvânt scris, pe deplin conștient de însemnătatea lui și de impactul pe care l-ar putea avea asupra semenilor. Din dragoste față de aceștia, își înmoaie condeiul în izvorul nesecat al datoriei față de țară, făcând din carte o ctitorie, o catedrală, ale cărei turlor vor străluci în conștiința poporului român. Astfel, lucrarea devine o ființă vie, o torță cu flacăra veșnic ne-stinsă, care va lumina calea prin necunoscut a generațiilor viitoare.

Să-i urăm maestrului mulți ani cu sănătate, spre bucuria noastră și pentru a putea spune cu adâncă rostire și recunoștință că suntem contemporani cu domnia-sa.

Cărți primite la redacție

Janet Nică, *Baladă cu miorițe*, Ed. Alma, Craiova, 2010

Emil Druncea, *Treisprezece cântece de demult pentru o pictoriță*, Editura Agora, Călărași, 2009

Emil Druncea, *Un lord călare, două alergări*, Editura Agora, Călărași, 2010

Florentin SMARANDACHE

Malagambe

ȚAMBALA(BA)GIU'

Gâtu face el pe nagâtu
 - De ce ?
 - De ho?!
 - Te dai grande, Brande ?
 (Cine-și pune mintea
 cu nărozia lui?)
 Zii, mă, cu foc
 făcut boboc.
 ... Și cânta de trosneau pietre -
 de mama soarelui ...re...lui...
 Muzică sifilitică
 mistică
 de compozitori nebuni
 "Ho-pa, ȕu-pa
 "Ho-pa, ȕu-pa
 "Te-ro-riș-tii stau dea-su-pa
 În vreme ce ploaia cădea
 în nas
 de-i mergeau fulgii
 la picioarele goale
 ale țambalului
 Iar
 Țiganii jucau malagamba

"BLEOMANGRICU PICĂȚELE"

Îmi cer scuze de la muza artelor
 pentru bătaia de joc
 la pantof
 Fac și eu ce nu pot:
 literaturizez neliterarul -
 o nemaiauzită vedenie
 izbândită
 Sunt lipsit de cultură
 agricolă
 specialist în *cultura de in:*
 in-cultura
 Mi se aduc vine și vine
 dar stau pe vine
 că speranța vine-vine
 Distrugând tipare
 creez de fapt alte tipare
 ce multiplică multiplii mulți
 și sfârșesc sfâșâind sfetnicii

Pe ecrane în curând
 versuri întoarse pe dos
 la capăt de rând

POVESTE

A fost odată un om
 care a murit
 ...Și s-a terminat povestea.

BAGABOANȚA

Sunt cu corespondența la zi
 Sunt cu iubirea la moarte
 Mă prinde-un sooomn
 de șapte cai putere
 și trei vaci cu lapte
 Nafura mă-sii !
 m-a păgubit
 de-o pereche de pumni
 Atât de nasoalăăă
 că nici nu-și dă seama -
 dar spurcată la gură
 (m-a pupat pân' m-a albit)
 c-o să-și facă seama
 și la șură
 tot ranchiună
 Piele goală
 bagă-n oală
 Scrie poezii greșite
 Fuge de îngerul păzitor
 ca de dracu
 Îți stă-n gât
 Te ia-n furculiță
 ca o meliță
 Nu că bea, ci le rupe!
 Te joacă cum vrea ea
 Și umblă cu fofârlica, Nelica
 Muiere cu ifose
 ori tifose

ORĂCĂIALA

- *Ladies & Gentlemen,*
 vă poftesc să luați loc în
 discursul acesta ologul
 care-și șterge bocancii de
 nămol
 pe fața dv.
 Nu importă ce sau unde,
 ci exportă cum
 Soluționați problema,
 problematizați soluția!

...Senatorul mustăcea
 fără mustăți
 din ce în ce mai animat
 și mai animal
 cu obraji de culoare
 rinichie, ridichie
 gata să gesticuleze
 ori testiculeze

Din primul rând, la urmă
 un bărbat barbar
 îi strânse cordial mâna
 într-o menghină ruginită

MOACA DRACU!

Bei până pici pe brânci
 Îmbuci până te-neci
 Stai mai ușor, tăticule,
 Să nu deraiezi

Adicălea
 ce mă-sa mare
 Ai dat cu tifla
 Și te-ai năzurit ?
 Mie-mi place omul om
 Și porcul porc...
 sau fript!

Ah, mâncate-ar nenicu-uu
 Și s-a uscat buricu-uu ?

Iar eu cad de fraier
 de tembel
 de joi
 de popa prostu
 Nimeni nu-mi mai știe rostu

MARGHIOLIȚA

Fi-r-a închinat de fată
 că nu mai fată odată
 Mi-ar sări și-n cap pe profund
 are foc la fund
 Spilcuită ca un ghimpe
 te-nțeapă când e fierbinte
 Chichineață
 Gâgălice
 s-a puștit
 s-a mierlit
 s-a băbit
 s-a beștelit

Cristina Oprea - Armonii de toamnă

CIOROVĂIALĂ

Păi, dacă-i bal,
 bal să fie, nenică!
 la o adică.
 Ți-ai luat-o-n cap, hai,
 vrei "mălai"?!
 Prost, mă, de dai
 cu băta-n baltă!
 cobori la prima haltă
 Ce vorbești, țacă, te joci
 cu Tencurci?
 am o ură pe vooiii...
 de vă scuip în față!
 Faci garagață?
 Din ratăre în ratăre
 ajunsăși la afirmare
 Să te trăznească Dumnezeu'
 dacă nu minți!
 Am mai văzut eu
 de-ai ca tine,
 Mărăcine.
 Lepădături au fost, sunt,
 Și vor mai fi.
 Bagă, lepro, în stomac
 ca-ntr-un spital de urgențe
 la reanimat
 Fiindcă vorbim împreună
 și ne-nțelegem separat

MOCOFANE

Biet hapsân
 cu frica-n sân...
 Poți să te-arunci în cur și-n cap
 nu-ți mai cântă-n strună
 Te-a lăsat cu ochii-n soare
 ca pe-o scofălcită prună

Și-am strigat în biserică
 e tot un drac
 Minte ca o cratiță
 (Pf, ce chestie!
 Pardon de expresie)
 Nu se dă cu cărămida-n piept
 Se-nțolește-n frac
 umblă desculț de zaharia stancu
 Și nu-i apt
 l-am prins în fapt

Aceste poeme sunt traduse în cadrul Proiectului Internațional poetry pRO, coordonat de Lidia Vianu, Director al Masteratului pentru Traducerea Textului Literar Contemporan - Universitatea București, <http://mttlc.ro>.

ALAN BROWNJOHN

Poetul **Alan Brownjohn** s-a născut la Londra pe 28 iulie 1931 și a studiat la Merton College din Oxford. A fost profesor între anii 1957 și 1965, iar apoi profesor universitar la Battersea College of Education și South Bank Polytechnic până ce, în 1979, a renunțat la profesie pentru a se dedica integral scrisului. Crainic de radio, cronicar și colaborator cu jurnale precum Times Literary Supplement, Encounter și Sunday Times, Alan Brownjohn a fost critic literar pentru revista New Statesman și președinte al Societății Britanice de Poezie între anii 1982 și 1988. A fost de asemenea membru al juriului pentru literatură în cadrul Consiliului pentru Arte al Marii Britanii, consilier al Partidului Laburist și candidat la Parlament.

Din cel mai recent volum al poetului, *Ludbrooke*

Romanța lui de toamnă

Alma, spune el (demodat, dar totuși numele ei adevărat, și cine, în afară de niște părinți ingenioși, nostalgici, Ar da acest nume unei fete care ar împlini nouăsprezece ani În secolul 21?) Alma, pe tine Te interesează muzica, cărțile și clădirile! Da, spune ea, mișcându-și puțin capul Din calea bărbii lui ce se tot apropie, deși nu Într-o manieră jignitoare (ea e plină de compasiune) Te-am hărăzit, Ludbrooke insistă în zadar, Pentru a avea cinci soți distinși și intelectuali Dintre care eu aș putea fi primul și - „cu toată modestia - Cel din urmă.”

În această zi uscată frunzele zgârie Balconul lui Ludbrooke ca niște oscioare ghidate de către cineva.

*Translated by Loredana Malic
MTTLC, Bucharest University*

Stand-up comedy

„Am fost abuzat sexual în fiecare zi când eram copil. În fiecare zi tatăl meu spunea, Ce face ticălosul Țăla mic acum? Îmi amintește de poanta cu - cu - [Atenție, aceasta este audiția lui Ludbrooke] - „Cu doi tipi care - doi tipi care” - [Ludbrooke a uitat Care era legătura!] „poanta cu bordelul unde se aude soneria Sunând” [Ludbrooke își regăsește încrederea În sine când vede că ei îl ascultă] „iar pe trepte Se află un bărbat în scaun cu rotile, fără mâini, fără picioare” - [Își amintește să spună „Ceea ce nu-i atât de amuzant”. Primește Câteva râsete] - iar cucoana spune, Păi, ești sigur - Chiar -? Iar tipul spune, Păi... am sunat la sonerie, nu?” Vă mulțumim, domnule -? Domnule Ludbrooke? Ținem legătura.

*Translated by Mihaela Dănciță
MTTLC, Bucharest University*

Telecomunicații

Crede că prin telefon poate să vorbească Cu femeile așa cum și le amintește el. Vocile lor Nu s-au schimbat în timp, pe când... „Emma” este un pionier din anii șaizeci între numele

Populare din anii nouăzeci (cum au ghicit părinții ei?) Odată forma numărul, acum împunge tastele și - Bună, Emma. Tu ești, Emma? Mă gândeam că tu ești! E un moment nepotrivit? Te-am sunat acum Pentru că mi-am amintit că spuneai adesea Că pot lua legătura cu tine dacă simt o deznădejde mohorâtă... Uite, ies cu o fată de douăzeci și patru de ani și - Alo? Emma, tu ești? E un moment nepotrivit -? Simțeam Nevoia să vorbesc cu cineva. Alo, Emma? Ești acolo?

*Translated by Mihaela Dănciță
MTTLC, Bucharest University*

Ora lui de fitness

Exercițiile continuă în mintea lui. Mergeți spre mine în oglindă, spune instructoarea. Mergă lejer cu spatele pe când ei fac ce le-a spus, Nouă indivizi îmbrăcați, refăcându-se. Acum mergeți pe loc, insistă ea; și exersează odată cu ei. Oglinda e acolo, cu el în pat, zece ore mai târziu, La radio se anunță minus nouă grade, îngheț pe alocuri Pentru atunci când el va fi dormind. E încă îmbrăcat. Dar în cearșafurile de luna trecută. Din cauza prognozei. Trage pătura până sus. Exercițiile Continuă chiar și acum, când el se desprinde de lampa de pe noptieră Și se lasă purtat prin oglindă... Uitând de bilețelul cu SCHIMBĂ AȘTERNUTURILE! Măine dimineață. În caz că rămâne și ea.

*Translated by Oana Badea
MTTLC, University of Bucharest*

Căinele său

Nu m-am înșelat niciodată în privința tinerelor, Se gândește Ludbrooke într-o după-amiază pustie, Cum am cunoscut minunatul succes - amintiri proaspete legate de acestea, le-am studiat mofturile De la pantofi cu platformă la telefoane mobile, nu m-am înșelat niciodată Când banii erau jos și cinci nasturi de la bluză, Sau o curea și un fermoar erau tot ce ne stătea în cale, Etcetera... Dar el are aceste momente „Când așa-zisul câine scapă din lesă Și o apucă într-o direcție greșită; când se lasă întunericul Și pare că îl poate sfâșia Pentru propriile-i decepții. Momente în care se oprește și se întreabă: Aș putea să mor astfel? În ciuda tuturor acestor încercări?

*Translated by: Mihaela Sora
MTTLC, Bucharest University*

Priveliștea lui

Vizibil de la geamul lui din spate, pe strada Londrei la nr 2
 Este un așa-zis magazin de ciocăneală chinezesc; el a văzut
 Un du-te-vino cu o anumită frecvență zilnică,
 A unor fete 'suple și elegante' gen celor din reclame,
 De la începuturile după-amiezii până târziu în noapte.
 Nu va face o încercare.
 Dar se întreabă,
 Care naiba ar putea fi termenul chinezesc pentru
 Domolul, plin de înțeles ciocănit în ușă,
 Când cele cincisprezece minute s-au scurs (care bineînțeles,
 dă numele magazinelor de ciocăneală)?
 Iar mai târziu se gândește la o mână ce se pliază moale făcând să
 ajungă excelent și repede la o mică
 Ideogramă pentru aceea, pentru el, pentru el.

*Translated by Florentina Vieriu
 MTTL, Bucharest University*

Cât de bogate și vielene sunt noile noastre case

Strada pe care au tăiat-o în pădure a alunecat
 Peste visele noastre asemeni unei răni albe
 Cum stăm noaptea întinși sus în casele noastre mari
 Descuiate, sau cum dădeam din capete la umbră
 Cu prieteni și limonada după jocuri de cărți
 În sudoarea și calmul după amiezei.

Strada pe care au tăiat-o în pădure licărea
 Cu albe cutii așezate una lângă alta
 Fără ochi în față, fără ușă sau scaun
 Fără platforma pentru bătrâni sau cotloane pentru tineri
 Fără floare sau cărare sau copac pe terasele subțiri ca biscuițele
 Fără pradă sau minge după care să alerge câinele

Strada pe care au tăiat-o în pădure zumzăia
 Cu atâta violență încât firele și sârmele
 Pe care le țesau în spatele nostru ne-au luat prin surprindere
 Și a trebuit să intrăm, și așa a rămas
 Cu fiecare lucru fabulos până în ziua în care
 Exploratorii palizi și înceți au venit, uluitor

Precum au făcut la bogăția și mersul uns
 Al lucrului peste care dăduseră, și se mirau?
 Cum ne numeam pe sine și unde dispăruserăm

Author: Diane Tang

*Translated by: Bianca Dumitru
 MTTL, Bucharest University*

Eight hours old - Vicky Wilson, published in *Poet of the Year*
 2007, Canterbury Festival, eds. Patricia Debney, Nick Hunt,
 Stewart Ross

În vârstă de opt ore

Îmi amintesc prima dată când ni s-au întâlnit privirile,
 ora 3 dimineața în salonul de spital, eu întinsă pe o parte,
 în patul îngust de fier, separată printr-o strâmtoare
 din linoleu roșu de tine, în pătuțul tău din plexiglas.
 Te-aș fi putut atinge, dar în schimb ți-am susținut
 privirea, ca o femeie care intră
 într-o căsătorie aranjată și acceptă că
 e pentru totdeauna. Am făcut o promisiune atunci:
 să iubesc, bineînțeles, dar mai ales

să ascult și să privesc. Știam că nu puteam să te țin
 în siguranță înăuntru, trebuia să te las
 să înțelegi singură valurile de lumină, cum dansează buzele în
 tipare
 care formează sunete care creează înțeles,
 sau se închid pentru a atinge un obraz, sau se deschid
 pentru a primi limba unui iubit. Am vorbit, și am descoperit
 în ochii tăi deschiși un răspuns.

Author: Vicky Wilson

*Translated by Oana Badea
 MTTL, University of Bucharest*

Autobuz de Londra

Ea ține în brațe un copil, fața neclară de somn, agățându-se
 de curelele întinse peste umerii osoși.
 El poartă oboseala de a începe lucrul la 5 dimineața,
 fotografiile ale copiilor lui din Venezuela.
 Ea are un sudoku, o cușcă netedă de numere,
 Ștergând umflătura și scrisoarea de la spital.
 El căra un busuioac într-o pungă de plastic,
 o carte cu coperți moi cu un pistolar.
 Ea poartă cu încredere o nouă tunsoare,
 sudoarea scurtei întâlniri din noaptea de dinainte.
 El poartă ridurile a 40 de ani de singurătate,
 fantezii uzate despre fiica vecinului.
 Ea poartă un semn de carte pufos, primit de la mama ei,
 Notițe necitite din lectura de săptămâna trecută.
 El ține un baston între degete sucite,
 bătând ritmuri dintr-o sonetă pe care se chinuie să și-o
 amintească.
 Ea poartă ochelari de soare, o pudrieră carapace de țestoasă,
 ruj roșu aprins pentru mahmureala dimineții.
 El poartă Soarele, indigestie de la un mic dejun prăjit,
 resentimente către femeia cu vocale lungi și laptop.
 Ea poartă un set de căști pe care le împarte cu sora ei,
 un curcubeu de pixuri cu gel, doi biscuiți crocanți și un dosar de
 istorie.
 El poartă un mobil, un cap plin de fire încurcate,
 decolorant de păr, acid citric și praf de copt.

Author: Vicky Wilson

*Translated by: Bianca Dumitru
 MTTL, Bucharest University*

Arusha

Piața nu pare atât de departe
 chiar și când doare burta
 nu este atât de departe. În unele zile
 apa este grea, dar asta este.
 Curând aduc bumbac
 Din piața de lângă Arusha
 pentru copilul pe care fata mea
 îl poartă în pânțele.
 Să cari un copil nu este la fel de greu
 cum este să cari apa.
 Curând i s-a rupt apa.
 Dacă va fi fată, o voi învăța
 cum să care, și apoi
 unde să vândă apa.
 Când eu voi fi
 prea bătrână să mai car
 fiicele mele cu spatele puternic

vor duce la piață,
 la piața de lângă Arusha.

Author: Jo Roach

*Translated by: Mihaela Sora
 MTTL, Bucharest University*

La înmormântarea mamei mele

Îl priveam pe tatăl meu căutând semne, ca și cum
căutam semnele unei boli,
dar costumul său este negru-închis,
nodul perfect de la cravată, puteai
să îți vezi chipul în pantofii lui. Am băut whisky
din pahare fine și am mâncat
felii subțiri de șuncă pe-os în camera noastră din față
cu sora ei Rosie care îi semăna leit.
Au apărut pozele, concediul la Butlins,
mama mea cu bluză decoltată și într-o fustă conică
cu umerii goi, părul dat pe spate.
Apoi l-am văzut pe el dorind
să o vadă pe ea intrând și spunând Luați paharele de aici
le păstrăm pentru ocazii speciale.

Author: Jo Roach

*Translated by: Mihaela Sora
MTTLC, Bucharest University*

Spunând rămas bun

În pragul ușii, cu sticle
de lapte în brațe,
limpezită pentru dimineață,
îl conduc pe doctor.
Dr Dalton, ce poartă un costum
care nu-i vine bine,
ramele negre ale ochelarilor îi ascund ochii,
nu e un bărbat chipeș.
Întreb: „Când se va face bine?”
el nu minte și eu îi mulțumesc
tot cu sticlele în brațe.

Author: Jo Roach

*Translated by: Florentina Vieriu
MTTLC, Bucharest University*

Welcome back to the country - Graham Clifford
published in Smiths Knoll, 2007

Bine ați revenit în țară

Nu e nimic deschis în afară de chioșcuri cu ziare
și un garaj pe o rază de treizeci de kilometri.
Un flăcău tomnatic roșcovan îi dă un șut
câinelui său acolo unde nu are coaste
pentru că nu se oprește din molfăit iarbă:
gri-argintie, ascuțită ca verdeața care crește pe dune.

Se târăsc printre hangare industriale
unde plasticul colorat e turnat
în forme de piese neobișnuite
cum ar fi o armă spațială care scuipe scânteii
și aspiratoare de grădină
sudate cu ultrasunete între ele greșit
de către fratele cel mai mic al unui vechi prieten și iubita lui
care întotdeauna poartă mâneci lungi: machiajul ei
e ca bureții cu perucă negri care atârna
în umbră în stațiile de autobuz.

Înăuntru, dintr-un difuzor stricat
răsună refrene monotone ce se izbesc de peretele din tablă
ondulată.
Polimeri încălziți te fac să ți se pară că se învâрте totul cu tine

pe când lipesc lucrurile unele de altele;
limbile ceasului şuieră.
Avioane Hercule ce ies năvalnic de la adăpostul norilor
prefac un reportaj sportiv în zgomot de fond
iar radioul interceptează un turn de control
care nu poate fi găsit pe nicio hartă, îndrumându-i
pe *băieți* către casă: exagerează și le scapă
povești care te-ar face nesigur
dacă ar trebui să râzi
sau să rămâi înlemnit, fără să faci nimic.

*Translated by Oana Badea
MTTLC, University of Bucharest*

Prietenul meu a întârziat

pentru că azi-noapte
a luat ecstasy și cocaină și a băut
și a dansat până la ora trei când a văzut o fostă iubire
și au luat amândoi câte o pastilă (nu era sigur de care)
și apoi s-au dus la el acasă unde
au luat altă pastilă să se calmeze
ca să poată adormi, în timp ce urechile
le vuiiau ca vechiul televizor demodat,
lumina pătrunzând prin perdele, păsările cântând.

S-a ridicat, având ochii roșii,
mai înalt decât cei care se răspândeau la stația de metrou.
Am luat fiecare câte un capuchino și vorbeam
la fel de repede ca atunci când stăteam
în casa mare, elegantă, răvășită pe care o construisese tatăl lui
unde ne uitam la orice până urma Ceefax
și apoi el îmi spunea povești stupide,
imposibile despre celebrități.
Eu le credeam pe toate.

Author: Graham Clifford

*Translated by: Mihaela Sora
MTTLC, Bucharest University*

**Anatomy Lesson of Dr. Deijman - Graham High, published in
Poetry Salzburg Review No 11, Spring 2007**

Lecția de anatomie a Doctorului Deijman

Tablou de Rembrandt, 1656 Amsterdam, Rijksmuseum

Chirurgul taie cunoașterea în felii cu un cuțit,
spinteca acolo unde scalpul înfășoară fața precum părul,
taie cu ferăstrăul învelișul, craniul, și dezvălește creierul
căutând în carnea moartă originile vieții.
Viu în fața propriului său întuneric, e conștient
că un cadavru nu își poate dezvălui secretul de două ori,
însă tot testează locul de mult părăsit,
neștiind nici de ce, nici cum, ci doar unde.

Egiptenii, atunci când îmbălsămau, înlocuiau
celelalte organe, însă dragau cupola capului
cu cârlige, pentru a îndepărta mizeria gelatinoasă.
Inima era considerată a fi casa spiritului.
Însă noi știm mai bine - că această pastă umedă, cenușie
e locul unde sălășluim noi - și totuși simțim că n-avem casă.

*Translated by Oana Badea
MTTLC, University of Bucharest*

Petru cel Mare

Când Tatăl meu, Țarul Aleksei, a murit,
iar sângele a mii de oameni s-a împrăștiat
pe zăpadă asemenea scorușelor înghețate
n-am putut să visez altceva decât doborârea copacilor.
Când familia-mi și prietenii au fost
măcelăriți în fața mea, n-am simțit
decât descojirea scoarței
sub degetul meu mare înroșit în timp ce
cuțitoaia mușca adânc.

Iar când mi-am întemnițat sora și
mi-am condamnat fratele nerod
la propriu-i gol interior, mi-am îmbinat
bucățile mele de libertate cu smoală și bitum.
Apoi i-am învins pe turci și am deschis
pământurile noastre spre marea Baltică și Caspică.
Am simțit iarăși cum se desfac pânze noi în
vântul proaspăt și neîncercat.
Iar când am creat, așa cum se spune, Rusia modernă,
mi-am amintit doar mâinile-mi din copilărie
cum lucrau la acea mică, dintâi corabie.
Conducerea imperiului nu m-a bucurat
nici pe departe la fel de tare.

Author: Graham High

*Translated by: Raluca Mizdrea
MTTLC, Bucharest University*

Dark Matter - Daphne Gloag, *From Beginnings*, first published in *Ambit*.

Materia neagră

Termenul „materie invizibilă” - „materie neagră” - este folosit în general pentru a desemna gravitația care ține galaxiile împreună.

*Volvo-ul ăla are vreo 70 la oră, am spus eu
pe când mergeam cu mașina de la muzeu spre casă. Cuvinte
precum poduri, drumul lin precum gândul, soarele apus,
strălucirea lui ștersă. Nu prea mai e trafic.
Cuvinte precum pernele. Ce silențios e motorul, ai spus tu.
Era o oarecare armonie.
Ce ți-a plăcut cel mai mult azi? te-am întrebat eu. -
Ei bine, statuia aceea mică, bineînțeles...
ia te uită la asta, știam că mașina aceea va trece pe altă bandă.
Încuviințarea mea tacită se contopea cu liniștea.
Părea că drumul e la fel de lung ca memoria:
putea să continue la nesfârșit, neștiind nimic
despre sufletele pe care le purta. Un italian crede că a creat
materie neagră în laborator, am spus eu.
Claritatea de a fi, suprafețe luminoase
limpede de văzut. Nimic de explicat, în afară de
confortul banalității de a respira, în afară de ușurința
cuvintelor și tăcerea lină precum viteza noastră,
în afară de felul în care
două ființe erau ținute împreună
și ascundeau o viață, tot așa precum în galaxii
ceva ce nu poate fi văzut
ține împreună stelele scânteietoare.*

*Translated by Oana Badea
MTTLC, University of Bucharest*

George PAȘA**minuna, vom ieși din iluzia
timpului**

stingher, soarele își lasă amurgul în fluturi.
pe buzele tale, dă spre roșu o frunză
întoarsă din rătăcirea prin semnele veacului.

minuna, într-un orizont acoperit de iluzia timpului,
te sorb și te nasc prin cuvânt mai aproape de ceea ce ești.

nicio restriște nu ne va opri să ne strângem unul din altul.

tu nu ești pulbere, minuna,
cum nici eu, fluture atras de miresme străine.
amândoi putem răsări ca două stele albastre-n lumină.

chiar de nu ne mai pierdem prin istorii viclene,
sângele nu își potolește alergarea spre capătul vieții.

târziu, pașii noștri vor măsura drumul prin același cuvânt.

minuna și odiseea cărților

doar piatră albă, minuna,
spre care năzuiește negrul din literă.
la porți, au fost descuiate lacăte grele.

cărțile au propria lor odisee, doresc să devină mai mult
decât așteptarea în miezul cuvântului.

după rătăcirea din somn, toate drumurile se întorc în diamant.

minuna sau povestea fără de sfârșit

poate licuricii vor lumina, mai spre seară,
drumul întoarcerii în adăpostul
pe care liniștea mea l-a pregătit pentru tine.

minuna, câtă mângâiere e în atingerea glasului tău,
de parcă toate sunetele s-ar fi unit într-un câmp al adorației,
iar cuvintele ar fi strâns în ele nenumită emoție,
încât eu va trebui să mă adun în mijlocul lor,
spre-a le găsi un cântec în locul numelui.

numai tu, inimă, ai pierdut cadența,
și-n aceste aritmii ale tale e așteptarea acelei care va bate alături,
trebuie doar o simplă ridicare pe vârfuri, doar un pas,
cât ai măsura o viață în care vor încăpea, de acum, toate timpurile.

Constantin E. UNGUREANU

Destine și ...destine

De la istoria artelor, a științei și a culturii la istoria medicinei

„Învățații sunt aceia care au citit grămezi de cărți, cugetătorii, geniile, luminătorii lumii și îndrumătorii neamului omenesc sunt cei ce-au citit nemijlocit în cartea lumii.”

Platon

„A compara pe oamenii folositori cu oamenii de geniu înseamnă să compari cărămizile cu diamantele.”

Arthur Schopenhauer

„Deasupra tuturor gloriilor efemere și deșertăciunilor legate de patimile noastre omeneste, un singur punct rămâne fix, neclătinat de nicio catastrofă istorică: geniul.”

Mircea Eliade

În ultimele decenii, au apărut mai multe cărți despre bolile și misterul morții poetului și ziaristului de geniu, **Mihai Eminescu**. Cercetătorii infirmă legenda morții poetului cauzată fiind de spargerea capului ce i-a făcut-o un nebun, după ce endocarditei de care suferea mai de mult, i s-a a-dăugat un erezipel care i-a grăbit sfârșitul. După cum se știe, lui Eminescu i-au fost atribuite și alte boli: nebunia și sifilisul. O parte din autori au ajuns la concluzia că Eminescu a fost un martir ucis la comanda francmasoneriei, o victimă politică, aceasta ca urmare, îndeosebi, a activității sale gazetărești, prin care dovedea o vastă informație istorică, economică, juridică și politică. Intoleranța, sinceritatea și curajul de a spune adevărul cu orice preț erau în prim-planul muncii sale istovitoare de gazetar la „Timpul”. Naționalismul său de care era acuzat însemna, de fapt, iubirea de țară și de neam. Acestea erau comandamentele ce do-minau forul său interior și se revărsau atât în creațiile sale cu caracter satiric cât și în publicistica sa. De aici se trage și disprețul politicienilor vremii.

Dacă stăm să gândim mai profund, vom constata că soarta lui Eminescu este comună cu aceea a oamenilor de geniu. Un lucru este cert: Eminescu a fost un geniu înăscut. După cum se știe, geniile sunt personalități care se situează pe cea mai înaltă treaptă de înzestrare spirituală, maeștri *per excessum*, creatori ai unor opere ce marchează un salt calitativ în domeniile științei, artelor, filosofiei etc.

Cu semnificația noțiunii de geniu facem cunoștință încă din opera lui Platon pentru care creația artistică este o „nebunie divină”. Prin geniu, afirmă Kant, spiritul concurează natura. Această semnificație este preluată și accentuată de reprezentanții romantismului. După Schopenhauer, geniul se caracterizează printr-o dezvoltare a puterii intelectuale, afirmând că acesta este alcătuit din două treimi intelect și o treime voință, pe când omul obișnuit, dimpotrivă, din două treimi voință și o treime intelect, prin capacitatea de a sesiza generalul în particular, apropierea de copilărie, printr-o naivitate și simplitate sublimă, obiectivitate, frunte înaltă, ochi frumoși și o ușoară umbră melancolică. „Geniul, afirmă Schopenhauer, își face apariția în epocă ca o cometă printre planete”, își jertfește interesele personale unui scop obiectiv, el își pune inteligența în slujba omenirii, trăiește în condiții mizere și, deci, este nefericit.

Se pare că destinul, ursitele, acele forțe necunoscute care guvernează lumea și hotărăsc fatal și irevocabil tot ce se petrece în viața omului, se arată inconsecvente cu oamenii de geniu. Pe de o parte sunt foarte generoase, înzestrându-i cu însușiri neobișnuite, chiar în exces, de neatins pentru omul normal, obișnuit, pe de altă parte, devin, dintr-odată răutăcioase, vitrege și nemiloase în sensul că retrag tot ce le-au oferit tocmai când se află în plină efervescență creatoare, le întrerup anii puțini la număr și astfel se năruie toate bucuriile și împlinirile.

Dacă întreprindem o incursiune prin istoria artelor, a științei și a culturii, vom întâlni destule nume celebre, care au intrat, în același timp, și în istoria medicinei, a suferinței.

Homer, cel mai mare poet epic grec, a cărui existență a fost pusă la îndoială, a fost orb. Sfârșitul vieții unora a fost marcat de insanitate: Van Gogh, Gogol, Holderlin, Nerval, Nietzsche. Vincent van Gogh (1853-1890), pictor, desenator și gravor olandez, a avut o viață plină de privațiuni și dezamăgiri. După o grozavă criză nervoasă, în 1889, anul morții lui Eminescu, a fost internat într-o casă de sănătate la Saint-Remy, unde a creat peste 150 de tablouri și sute de desene, purtând pecetea unei neliniști ce-i măcina sănătatea,

expresie a unor chinuri lăuntrice.

Nikolai Vasilievici Gogol (1809-1852), scriitor rus, prozator și dramaturg, reprezentant de seamă al realismului, a avut același destin, precum al poetului neoclastic, german, Johan Christian Friedrich Holderlin (1770-1843). Gerard Nerval (1808-1855), scriitor romantic francez, încercat de mari suferințe, nebun, se spânzură. Friedrich Nietzsche (1844-1900), filosof, filolog și poet german, preocupat îndeosebi de probleme de etică, psihologie și filosofia culturii, unul din gânditorii care au analizat criza „civilizației moderne”, scria cu mare ușurință, dând la iveală cărți doar în câteva săptămâni, așa cum Van Gogh picta un tablou în câteva ore. Ambii parcă ar fi presimțit loviturile destinului. Viața a doi mari artiști, Beethoven și Goya, a fost atinsă de o cumplită surditate. Ludwig van Beethoven (1770-1827), genial compozitor german, a fost lovit de surditate încă de la vârsta de 29 de ani, afecțiune care a devenit totală după aproximativ un deceniu, împiedicându-l să mai cânte în public. Suferințele cauzate de această boală și multe deziluzii familiale l-au determinat să se izoleze de lume și au făcut din el una din figurile cele mai patetice din istoria muzicii. Francesco Jose de Goya Lucientes (1746-1828), mare pictor, desenator și gravor spaniol, autorul celebrului dicton, „Somnul rațiunii naște monștri”, în 1792, este cuprins de o boală foarte gravă, necunoscută, care îl va lăsa surd aproape complet. Cumpără o casă lângă Madrid care va fi cunoscută sub denumirea „Casa Surdului”. Blaise Pascal (1623-1662), matematician, fizician, scriitor și filosof francez, autorul unor sentințe devenite celebre: „Omul nu este decât o trestie, cea mai fragilă din natură, dar este o trestie gânditoare”; „Dacă Dumnezeu nu există și tu ai crezut în El, nu ai pierdut nimica. Dar dacă Dumnezeu există și tu nu ai crezut în El, ai pierdut totul”, în întreaga sa viață, a suferit de niște migrene îngrozitoare. Probleme cu sănătatea au avut și poeții romantici englezi: Byron, Keats și Shelley. George Gordon Byron (1788-1824) a impresionat lumea literară europeană atât prin ope-

continuare în pag. 36

Liviu OFILEANU

„Bufonul cerșetorului” de Plopeanu Petrache

Există și cărți de poezie bune între cele considerate slabe dar, cum politicile editoriale nu includ neapărat și funcția „share”, odată plătite cărțile fiind puse autorului în brațe - raftul unor biblioteci e cam văduv de ele. Astfel, avem autori necunoscuți și numai câte un concurs le mai scoate numele în pagina unei reviste „de prestigiu”; peiorativizăm ostentativ, știindu-se bine faptul că astăzi, chiar „marile reviste” publică (probabil pentru a-i descalifica) autori mai puțin cotați și care au totuși niște ani... Așadar, putem vorbi de cărți ratate la orice vârstă, dar cei în etate nu mai pot invoca scuzele noviciatului într-ale poeziei... Asigurat cu o postfață de Mioara Băhna, destul de evocatoare: „Deși, în aparență, aproape întregul text este ludic-ironic, ca și desenele care-l însoțesc și care sunt tot creația lui Petrache Plopeanu, acesta poate fi citit în bună măsură ca un sinonim în spațiul literaturii al *Strigătului* lui Edward Munch și, în realitate, al tipătului oricărui eu suprasensibil care-și construiește, totuși, o platoșă de nepăsare - falsă cocoasă - pentru ca, la o privire superficială, să nu-i fie văzută vulnerabilitatea.”, volumul „**Bufonul cerșetorului**”, apărut la Ed. Editgraf Buzău, 2010, e una dintre cărțile de poezie bună, doar

numărul de pagini (250) poate fi descurajant pentru unii...

Sub tutela lui „Novus Aristotelius”, autorul așează un citat din scrierea „Sancta indifferentia simplicitas”, (Paris, 1429), pentru a facilita incursiunea lectorului în spiritul gândirii teiste, unde umilința nu se desparte de cogito în ciuda indiferenței pe care semenii gânditorului o arată Mare-lui Creator; dar sintagma „sancta simplicitas” amintește și cuvintele spuse de protestantul Jan Huss când a fost ars pe rug - episodul cu femeia „săracă cu duhul” și care a pus un snop de paie la eliminarea ereticului diavolesc... De aici ne parvin singurătatea în creație, condiția de umilitate la care aderă un spirit evoluat, care își respectă semenul în spiritul poruncilor creștinești, și referința la Evul Mediu e făcută cu scopul de a sublinia climaxul creștinismului în pragul Renașterii, epocă în care majoritatea oamenilor s-au dezis de Dumnezeu până în mileniul III. Din acest punct pornesc reflecțiile și mesajul transmis e foarte clar: *a trăi înafară* e la fel de periculos cu *a rămâne întemnițat în sine* - indiferența arătată lucrurilor firești, orizontalizarea gândirii sunt propice morții spirituale. Și pentru a ne demonstra drumul închis al lumii, autorul ne descrie un „schimb de locuri” între Stăpân și Cerșetor, unde numirea în spirit cavaleresc a celui-lalt Eu susține alteritatea răsfrântă în zeci de oglinzi, puțința înțelegerii Celui-lalt și a acțiunilor sale: „te numesc/ stăpân/ dintr-un spirit medieval al stăpânirii surăsului/ în plină groază îți spun mărețe hotărâtor al/ urmei întipărite în drumuri fără asfalt/ (...) fie tu cel numit de mine stăpân/ eu cel numit de mine bufon/ suntem unul la dispoziția celui-lalt”, (*dispoziții de apropiere. cununia trivială*, p.11). Odată

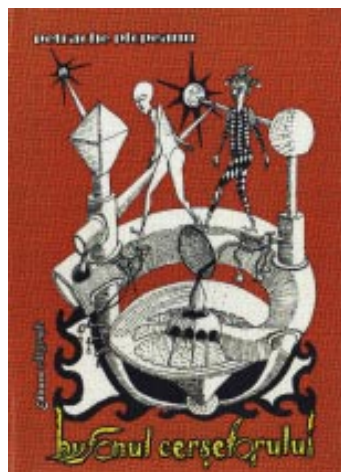
stabilită convenția de lectură pe motivul dublului romantic idealizat și repudiat în aceeași măsură psihanalizabilă, autorul ne bombardează cu scene, situații și atmosfere, unde accentul cade pe parafraza descrierii unei societăți pragmatice contemporane, lipsită de resorturile creștinești prin care omul evului mediu își trăia nimicnicia cu o conștiință de Eccleziast.

Autorul a creat două personaje - Cerșetorul și Bufonul, decriptându-le identitatea pe parcursul a două sute și cincizeci de pagini, variațiuni pe aceeași temă - Poetul și Poezia sa, livrescul ca variantă meditativă, relația Eu & Tu, „urâtul” și banalitatea omului spiritual în mileniul III. Poemele sunt precedate de câte un motto (sau filă de jurnal de cerșetor), iar apelativul „stăpâne” marchează necesara prezență a unui interlocutor permanent și dictatorial prin bunătatea sa, e tocmai inversul lăudăroșilor, scribul care „stă la cutie și scrie” - Stăpânul-cerșetor... Duetul *bufon și cerșetor* reliefează condiția artistului într-o eră cibernetică în același poem liminar: „ei țipă în gura mare bufonule/ răd că nu mi-am ales bine omul/ cine mai are drept stăpân cerșetorul/ deja ai înțeles el este abandonat de ceilalți la/ poalele compasiunii ca la poalele unei cetăți/ medievale”, (*ibidem*, p. 12). Amestecul de tonuri, de la discreție până la invectivă face parte din autoparodiarea ostentativă a stilului ceremonios pe care îl folosește autorul, chipurile, pentru a reda un dialog de peste timp cu implicații ale prezentului - între gânditorul citat, alias dublul gândirii sale apostrofatoare și eul poetic. Datorită funcției ludice și predilecției asumate pentru o poezie pretins confesivă, acuzatoare și vindicativă, poemele alcătuiesc

„procesul verbal” al transferului de identitate și al redobândirii ei adecvate în peisajul literar actual - subiectul face schimb de rang și de epocă prin tonul solemn, întrețâiat de sarcasm și autoironie.

Așadar, Poetul-bufon are o „falsă cocoasă” (metaforă pentru povară, trimitere la condiția umană „Cocoșatul de la Notre-Dame” a lui Victor Hugo, „Auto-buzul cu cocoșăți” de Nora Iuga) datorită societății pervertite care înțelege realitatea pe dos, valorile s-au inversat și absența oricărei morale găsește de bun orice rebut; „harul scrierii” și povara cogito-ului sunt luate de către mulțime drept un lucru de lepădat, o „cocoasă”, pe când poezia de calitate îndoielnică e citită peste tot, și poetul-autentic, cel care nu dă interviuri, care nu e văzut permanent pe sticlă și prima pagină a revistelor - e un mizantrop. Decăzut din rangul de „stăpân”, preot și profet - alias „cugetătorul” din toate epocile își trece singurul ochi de bufon ciclop pe lucruri și evenimente, le circumscrie și purcede la reflectarea asupra celor văzute în genul *râsu 'plânsu'*: „stăpâne/ îmi place să-i spun arătându-mi falsă cocoasă/ nu-i așa că azi nu ți-a dat nimeni nimic/ cel puțin o urdoare s-o agăți ochiului lipsă/ ai fi putut să emiți pretenții la un trotuar mai bun/ ai fi putut să ceri municipalității o a treia ușa/ la singurul bordel din oraș/ pe care tu să intri netriumfător dar/ cu ochii în lacrimi” (*dispoziții de apropiere. cununia trivială*, p. 12). Există riscuri ale poetizării în gol, lucru de care autorul pare să

fie conștient când își compară producția cu altele, dar și o încredere mărturisită pentru „esențele tari” ale poeziei care iese la suprafață din magma textuală: „trebuie să râzi la această oră când// toți cred că visează// eu știu să plâng ca un bufon serios să te amuz/ așa mi-ai cerut când m-ai luat drept bufon/ acum rabdă-mi plânsul/ ieri ai râs până la dezgolirea acelei femei din nord/ sau din sud// sau poate care nu a existat niciodată// așa de departe/ îmi pare zdreanța pe care ți-a dăruit-o/ în ea joci rolul de sadic al clipei triviale// iar eu vreau să fiu vulgar/ să mă mănesc cu finețuri ținute în butoaie cu/ mirosul scumpe/ ziua este plină de ele/ nu-i este dat cep însă pentru oricine” (ibid. p. 13).

Tema manuscrisului găsit e ușor modificată prin „desenul găsit într-un parc”, sintagmă decupată dintr-un citat fabricat de autor în genul lui Borges, cu o exprimare eufemistică și secondată de un strat suprarealist: „Le posibil ca desenul acesta să fi fost găsit/ într-un parc, nimic nu poate fi sigur și s-a spus că/ ar putea fi numit: „transept și-o colivie iluminată”:/ nimeni nu a sunat serviciile de salubritate să le înjure,/ așa cum se face de obicei dar la telefonul spart găsit lângă/ tomberon am strigat mai tare „scurgeri peste închideri goale” (p. 16); în plus, autorul pare să aibă are afinități cu „bulele de gaz” ale lui Geo Dumitrescu, inflexiuni din Gellu Naum (e vorba

de același puseu al poeziei moderne pentru demitizare, aerul prefăcut plângăreț), dar putem spune că și tema e „modificată” și proiectată asupra subiectului de tip Dimitrie Stelaru, al cărui habitat îl reprezintă „gunoaiele”, care locuiește și este „găsit” printre ele, iar epitetul e folosit cu înțelesul cert de a lovi în cei care „umflă cu pompa” poeți ce nu merită aerul înălțimilor: „erau întins/ printre toate gunoaiele aruncate normal// gunoaiele se aruncă întotdeauna de alții/ noi doi nu facem gunoi noi creăm/ ambră/ și parfumuri celeste și/ lumini cerești/ toți luferii de dimineață și de seară sunt/ fără nici o deosebire creați de noi.” (*molii prin cărți mirosind a femeii. neterminarea*, p. 17).

Deși poemele sunt susținute cu o sumedenie de imagini hazlii, „citate” și titluri pretențioase, desigur, cu scopul fixării unor mărci ale originalității - nu se face abuz de tropi și numai o ușoară barochizare mută traiectul logic, acest lucru fiind o parte din „arta de a face pe naivul”, așa cum îi stă bine unui bufon de cerșetor: „parcă se auzeau unele șoaapte pline de ciocărliei/ apucă-te de scris până la vară va fi/ vară din nou/ stăpâne/ ți-am spus cu îndrăzneală de ce/ te-ai oprit pe aceste meleaguri unde/ nimeni nu rostește/ poeme în iarnă” (discurs veritabil și plin de păsări, p. 24); iată și autoironia cu pleasnă de bici care iese înaintea demersului critic pentru a forța un verdict favorabil: „ai văzut cum ți s-a strâns

gloata aceea adoratoare/ sub buric/ cum au cântat sirenele către care ți-ai întors ochii/ plini de metafore răsuflă// te întreb/ stăpâne/ pe ei îi vrei sau pe mine cel/ care îți spune că ești cel mai prost poet/ cel mai demn de ironia mea mușcătoare”, (*noi doi câinii comunitari ai perlei. muza castrată*, p. 27); în concluzie, autorul consideră că fiziologia umană nu a suferit modificări, *homo lupus* fiind intact peste vremuri, doar bufonul, măscăriciul și clovnul suferă modificări tragice prin pierderea însușirilor comice (a se citi absența autenticității poeziei actuale, care este o rescieri): „și din nou facem o referire searbădă dar vie la/ defunctul ev mediu dar/ oare tu nu arăți cumva chiar a ev mediu/ picioarele tale nu put oare ca atunci/ zdrențele pe care ți le dau în fiecare dimineață/ cu mult fast la aceeași oră”. (ibid. p. 27).

De parcă s-ar apăra atacând, autorul inserează obsesiv remarci și trimiteri la maniere de scriitură: „prefer să nu pun ghilimele sau oricare/ alt semn de punctuație că/ așa este postmodern și/ post-cultural”, (*noi doi câinii comunitari ai perlei. muza castrată*, p. 27), însă, devine și sarcastic vizând, „lipsa capului și a cozii” din poezia congenerilor: „...degetul îmi ieșise prin ciorapul rupt/ și unghia crescută printre fibrele de polyester a nimerit/ peste urmele de cerneală la fel de negre; o banană putrezită/ își scurgea suc fermentat și-am numit atunci desenul/ aproape beat, „în

șteptarea direcției”; după ce mi-am șters/ degetul am conchis că „urmă de umbră cu unghii poliesterice/ ar fi fost mai pe gustul tuturor degetelor piciorului stâng” (*moto*, p. 32), sau: „pregătește-le buzunarele cu busole stricate doar așa/ vor putea să greșească răul/ să greșească urâtul/ să greșească ideea că/ poemele scrise de ei sunt sublimul aruncat spre/ salvarea limbii și ozonului” (*împreună cu ecologia stearpă a planetei din mine. vorbe goale de la un timp*, p. 177) ș.a.m.d. De altfel, la un volum consistent de poezie incomodă și piperată cu veleități eseistice, așa cum e ultima carte de poeme, autorul nu plătește tributul unei reflexivități acute, întreținută prin formația sa de profesor de filozofie, dimpotrivă - e liric în măsura în care este și ludic, e direct ca și cei din generația milenaristă, sarcastic și solemn, iar de aptitudinile sale poetice nu cred că se poate îndoi cineva: „i-am spus de multe ori că asta-i stilul poemelor sale/ mi-a aruncat întotdeauna mult/ mai multe laude/ decât pot eu accepta” (*bătaie în maniera vechilor maeștri. contingente și contondente*, p. 43); așadar, urâtul e penalizat prin vulg, frumosul e drăgălășit în metafore. Prin poezia de față, Ploeanu Petru definește o structură nietzscheeană într-un discurs alternativ realist-suprarealist, evidențiindu-i societății contemporane morală în cârje, semidoctismul și amnezia, caratele „bălciului deșertăciunilor”...

continuare din pag. 34

ra sa cât și prin personalitatea lui cu viața-i excentrică de luptător proscris și exilat, de inadapabil și de geniu neînțeles. John Keats (1795-1821), poet romantic englez, care a iubit viața cu mare pasiune, a fost măcinat de tuberculoză. Shelley, un apropiat al lui Byron, un mare liric al Angliei, „Shelley, inima inimilor”, cuvinte gravate pe piatra de mormânt, mai presus de toate a iubit viața, omenirea și dreptatea. Firav de constituție, cu sănătatea mereu subredă, și-a găsit moartea în apele Adriaticei, împreună cu fiul său, într-o mică navă proprie, având asupra sa un volum de poeme scris de Keats. „Triumful vieții” fusese ultima sa poezie. Giacomo Leopardi

(1798-1837), unul din reprezentanții de seamă ai romantismului activ italian și european, generalizează suferința sa individuală, agravată de o boală cumplită și de o infirmitate și o extinde asupra întregii lumi. Poetul se consideră, metaforic, o „Pasăre a singurătății”, trăiește sentimentul durerii universale. Pentru el, dușmanii omenirii sunt Destinul și Natura.

Fiodor Mihailovici Dostoievski (1821-1881), scriitor rus, unul din marii prozatori ai literaturii universale, renumit prin arta de a surprinde dinamica vieții interioare, în toată complexitatea ei, scria între crize epileptice.

Marcel Proust (1871-1922), scriitor francez, reprezentant de seamă al romanului psihologic bazat pe o introspecție minuțioasă,

obsedat de astmul de care suferea, a dus o viață retrasă, consacrându-se cu austeritate exclusiv creației. Așa se întâmplă că unele personalități au reușit să transforme un handicap în calitate, în sensul că se izolau de lumea exterioară, bunăoară cei cu surditate, spre a medita și crea în liniște, Edison, care auzea foarte greu, fiind un exemplu. Și exemplele pot continua.

În concluzie, se pare că măreția se naște din suferință, că orice durere se poate schimba în valoare (Malraux) și nu poate ajunge la cer cine n-a străbătut pământul și iadul (Goethe), iar geniile, în majoritatea lor, pătrund și în istoria medicinei.

Vasile I. ZĂRNEȘCU

Disfuncționalitatea - de la prostie la epidemie

Imediat după 1990, când asupra apărării esteticii stilului, a respectării proprietății termenilor, a moralității vocabularului și a bunului simț civic nu mai veghea nimeni - lipsa de ordine și de urbanitate înscriindu-se, „fîresc“, în așa-zisa libertate provocată de pretinsul „vid legislativ“, transformat în haos organizat pentru beneficiul cleptocrației în toată etapa tranziției, adică pînă acum -, a intrat în uzul sfertodocșilor o aberație logico-semantică: „disfuncționalitate/disfuncționalități“.

O pecingine lingvistică ajunsă epidemie

Cuvântul „disfuncționalitate“ este un veritabil non-sens, o monstruoasă lingvistică și logică. Într-adevăr, un organism, un mecanism, un sistem este creat **pentru a îndeplini** anumite activități, anumite **funcții** pe care, dacă **nu** le îndeplinește, atunci nu funcționează și nu-și are rațiunea de a fi. **Funcționalitatea** înseamnă *capacitatea de a avea funcții*. Dacă un mecanism, un aparat, un sistem are un defect - în termeni academici, o „disfuncție“ -, adică „nu merge bine“, înseamnă că nu mai funcționează bine, iar dacă disfuncția este majoră sau dacă apar mai multe disfuncții, atunci nu mai funcționează deloc! Dar nu poți concepe, **nu poți construi deliberat** un mecanism, **un agregat care să aibă disfuncții** - nici măcar o singură disfuncție! -, adică să nu funcționeze, să aibă „disfuncționalitate“ - adică să nu „meargă“ în nici un fel, să **nu** fie util, adică să fie, în esență, **rău**! E un autentic nonsens!

Totuși, în limbajul celor care nu gîndesc ceea ce spun și doar îi imită papagalicește pe alții, această ineptie este utilizată, evident, „în prostie“! Și, din păcate, epidemia s-a răspândit tot mai

mult, ajungându-se la o întrebare „normală“ nu doar în limbajul oamenilor obișnuiți, ci chiar al celor cu pretenții academice. Iată un citat din fișa postului nr. 40, care e anexa contractului de muncă nr. 88/29.12.2009, de la deja faimoasa în penibil numită pompos Academia Oamenilor de Știință din România (A.O.Ș.R.): la descrierea punctului 2 al fișei, „Calitatea“, scrie: „Desfășurarea activităților fără disfuncționalități sau erori“ (vedeți facsimilul nr. 1). Deci, „prof. univ. dr. Vasile Cîndea“, care semnează această fișă cu mintea sa de „academician“ și de general (r.) cu patru stele (dintre care trei dintre ele sunt de carton), pe lângă faptul că nu știe ce înseamnă cuvântul „disfuncționalități“ - adică o prostie patentă! -, crede că ar însemna un lucru, cumva, bun, de vreme ce îl disjunge - prin conjuncția relativă „sau“ - de cuvântul „erori“.

Asinus asinum fricat

Dar să vedem și modul de gîndire identic reieșit din articolul cu titlul prețios „Cum am devenit ceea ce am fost“, scris de „Colonel (r.) Nicolae Ulieriu“, care a ocupat funcția de „purător de cuvînt al S.R.I.“ și care, acum, fiind și un fanatic fan al „g-ral (r.) prof. univ. dr. Vasile Cîndea“, a fost numit de către „academician“, fiindcă „așa voia mușchii lui“, ca „purător de cuvînt al A.O.Ș.R.“, deși funcția nu există în statutul acestei instituiții-căpușă. Iată cum, plin de fatuitate, se laudă el că și-a înțeles funcția de purător de vorbe al S.R.I.: «...am înțeles noțiunea de „funcție“ în sens de *aplicație* sau *transformare* (sens luat din matematică)» (N. Ulieriu, *art. cit.*, în *VITRALII - Lumini și umbre*, nr. 2, martie 2010, pag. 42; cf. și facsimilul nr. 2); și, în pagina 43, iterează rapid ideea ca să înțele-

gem și noi cât de bine înțelege el însuși matematica: „Vorbeam de faptul că mi-am înțeles funcția în sens matematic: de *aplicație* sau de *transformare*. (...) Cu reforma, însă... În sensul ei tare, noțiunea e, cumva, restrictivă: limitându-se la ameliorarea unor disfuncționalități ale sistemului (care, se subînțelege, trebuie să rămână același)“. Să rețineți că pe acel „cumva“ Ulieriu îl vrea plin de misterul tenebros al Serviciilor Secrete, dar, dimpotrivă și concomitent, și explicit, clar ca în matematică! Spre deosebire de circularele inepte și ilegale date de „Preș. AOSR g-ral (r.) prof. univ. dr. Vasile Cîndea“, articolul lui N. Ulieriu e fătos, adică e bine scris sub aspect ortografic și gramatical: are toate virgulele, literele etc. Dar sub aspect semantic și logic, gîndește și se exprimă ca un turist. În alt loc, scrie, cu aceeași aroganță: „Te descurci, pur și simplu: și, dacă poți, la nivel optim“ (*ibidem*, pag. 41); deci, chipurile, și el se descurcase „la nivel optim“! Deși, un ziarist - răutăcios, evident - îl descrie în *aqua forte*, ca și Goya în tablourile sale cu „monștri“, astfel: „Privirea odinioară cețoasă a lui Nicolae Ulieriu a căpătat o agerime de nebănuț, iar vocea lui discret-misterioasă de pe vremea cînd spunea *No comment!* în locul lui Virgil Măgureanu are înflăcărarea unui șef de galerie în căutarea unei peluze de ocupat“ (Cristian Teodorescu, „Fantoma de la S.R.I.“, *Cotidianul*, 21 februarie 2010).

Or, fostul critic de teatru și film nu renunță, nici după 20 de ani de la căderea Socialismului, la clișeele limbii de lemn, dar nici pe aceea nu a înțeles-o bine: „optim“ înseamnă, în orice limbă, „cel mai bun“ și, deci, acest „cel mai bun“ este, cu forță de necesitate, **unul singur** și, ca atare, trebuie gîndit, zis și scris cu arti-

colul hotărât: „în **modul** optim“! La fel ca neologismul „optimizare“, nelipsit din propaganda socialistă, era și cuvîntul „ameliorare“, care înseamnă, pur și simplu, „îmbunătățire“. Dar, ca franțuzism (preluat din latină), sună mai „dăștept“, iar politrucii socialiști voiau și ei „să iasă în față“ cu ceva; și cum nu aveau cu ce, o „dădeau pă radicale“, ca să epateze. Iar ex-criticul de „artă“ și ex-ziaristul Ulieriu își exhibă, prin automatisme verbale, sechelele din propaganda politrucilor antedecembriști. Nu poți scrie - decât dacă nu judeci! - „ameliorarea unor disfuncționalități ale sistemului“; și e evident că Nicolae Ulieriu nu prea le gîndește, deși ca critic trebuie s-o facă. Să te lauzi, teatral, că ai fost un cunoscut ziarist, „teatrolg-filmolog“ etc. și să scrii „disfuncționalități“ e dovada clară că nu percepi inestetica și disonanța acestei imbecilități: ți se încurcă și limba-n gură și, efectiv, te zgârie pe creier. Dacă-l ai, firește. Dar e clar că ex-purătorul de cuvînt al S.R.I. - de fapt, de palavre, căci vorbe nu prea a rostit decât ulterior, când il apăra pe Sorin Ovidiu Vîntu - „gîndește“ cu goluri de sinapse: nu poți îmbunătăți ceva ce merge prost, ce nu îndeplinește o funcție, fie ea matematică sau administrativă: ci îl înlături, fiindcă, dacă nu funcționează ceva, atunci îl repari, îl înlocuiești, îl concediezi, îl dai la „reformă“, îl casezi, adică îl arunci sau îl reciclezi dacă mai poți folosi ceva din el, dar **nu** îl „ameliorezi“, fiindcă este imposibil. Ameliorezi o rasă de porci ca să dea, în viitor, mai multă carne

decât dă în prezent, o rasă de boi ca să tragă în jug (căci regimul instaurat după retrovoluția decembristă a dus la refolosirea plugului tras de boi), ameliorezi un soi de grâu să nu-i cadă boabele din spic prea devreme etc.; dar o disfuncție nu se ameliorază, chiar dacă este a unui sistem politic, electronic sau fiziologic!

Hermeneutica unei ineptii

În sensul strict semantic și logic, adică dacă facem hermeneutica sintagmei ulieriste, „ameliorarea unor disfuncționalități“ înseamnă ceva exact cu sensul **opus** celui pe care fudulul Ulieriu își închipuie că a vrut să-l spună: ca acele disfuncții - nu „disfuncționalități“, fiindcă, am arătat, cuvântul e o tâmpenie - să fie făcute și mai disfuncționale, să le fie **adâncită calitatea rea, negativă!** Dar, desigur, nu numai fizica este relativă, ci, cum spunea un moralist francez, și morala - așa că, dacă-l analizăm ca critic de artă, atunci aspectele ilogice ale gândirii lui Ulieriu le putem subsuma, dând dovadă de îngăduință, categoriei numite „licențe poetice“, după cum, în relațiile interumane, admirația pentru **banditul Sergiu Băhăian și asocierea sa cu acesta** ar putea fi incluse - cu și mai multă toleranță - în rubrica „investiții în cultură“. Dar lipsa de logică a criticului nerealizat Ulieriu nu este o descoperire făcută acum, aici, ea a fost relevată și de alții. Ba, se poate spune cu deplină siguranță că-i este trăsătura definitorie și constantă încă din vremea juneții sale criticiste. Astfel, Mircea Dumitrescu, după ce etalează cronicile favorabile la filmul *Glissando*, al lui Mircea Daneliuc, din presa internă a anilor 1984-1985, precum și „aprecierile extrem de pozitive din presa italiană, din 28 august 1985“, îl denunță ferm pe Gică-contra: „Este însă imposibil de acceptat articolul din *Săptămâna culturală a Capitalei*, nr. 50/1984, semnat de Nicolae Ulieru, total negator, **fără a folosi criterii specifice și argumente logice**“ (s.n. - V.I.Z.)! Așadar, brambureala, ilogicul constituie firul roșu al cari-

erei acestui critic neisprăvit, eșuat în s.r.i.-st: Nicolae Ulieriu/Ulieru. *Quod erat demonstrandum!*

Francisco José de Goya y Lucientes spunea, îndreptățit: „*El sueño de la razón produce monstruos*“ - „Somnul rațiunii naște monștri!“. Suntem siliți să-l parafrazăm și să zicem, la fel de toleranți, fiindcă se poartă îndemnul Uniunii Europene la toleranță: „Somnul rațiunii produce proști!“. Însă, vorba lui Creangă „Dacă prostia ar duré, ci di fîpti ar mai fi pi lumi!“ Vedeti unde duce faptul că prostia nu doare?! Posesorul ei nu-și dă seama de asta și crede că spune lucruri deștepte, deși e exact invers: „*fără disfuncționalități sau erori*“, „*ameliorarea unor disfuncționalități*!“ Și, încă, la această ultimă ineptie, nu am analizat toată prostia conținută în ea.

Consecința „oportunismului lui Virgil Măgureanu“

Cuvântul „analiză“ definește una dintre activitățile esențiale din S.R.I., premergătoare sintezei, care, la rândul ei, este succedată - cum am mai relevat - de **informarea decidenților politici**. Așa că trebuie să dovedim un plus de precauție când introducem în discurs cuvântul „analiză“, pentru a nu ne compromite în propriul nostru demers. Într-adevăr, să-i dăm cuvântul, din nou, lui Nicolaie Ulieriu-**Andro-laudă**, pus pe mici confesiuni (anunțase, acum câțiva ani, că va publica chiar un volum de memorii din activitatea sa din S.R.I., și chiar **a început să dezvăluie câte ceva** - dar, probabil, speriat, și-o fi zis că o va face *post-mortem*): «Inițial, George V. îmi proiectase o altă traiectorie: aceea de ofițer-analist - el fiind numit, de către Director, șeful Formațiunii de analiză-sinteză a Instituției... Dar intuiția (sau, poate, doar oportunismul) lui Virgil Măgureanu m-a destinat, foarte curând, unei alte posturi: așa se face că, după nici trei săptămâni, am apărut ca „purător de cuvânt“ al S.R.I. - postură în care, cu prefixul „ex-“, sunt perceput și astăzi» (N. Ulieriu, *eodem loco*, pag. 40-41). Ca să înțeleagă mai

bine cititorii care nu au acces la revista *VITRALII - Lumini și umbre*, care este „revista Veteranilor din Serviciile Române de Informații“, precizăm că acel „George V.“ era ofițer de Securitate, „prietenul și fostul coleg de facultate“ al lui Ulieriu din „vremea Odiosului și a Sinistrei“, care «i-a propus (mai bine zis, l-a „ademenit“) să intre în S.R.I.» (*ibidem*, pag. 40). Vedeti ce insinuant-injuriu se exprimă despre acel „bun prieten“, care l-a făcut om?! Căci, dacă nu-l proptea acela în S.R.I., ar fi rămas, categoric, un ilustru necunoscut critic de teatru - iar, acum, teatrele fiind aproape toate închise, ar fi rămas șomer, fără subiecte de criticat. De fapt, în stilul său teatral și frivol, N. Ulieriu simplifică - mai bine zis, falsifică - și aici: acel bun prieten al său, „George V.“, se numea Gheorghe V... și a stat, cu greu, doar 3-4 luni la comanda efectivă a Formațiunii de analiză-sinteză (F.A.S.I.). Asta deoarece, într-un număr al ziarului *Azi*, din vara anului 1990, apăruse un articol contra lui, semnat anonim de „ofițerii subordonați“ acestuia, care amenințau că, dacă directorul Virgil Măgureanu nu-l demite imediat - din cauza caracterului său execrabil, a incompetenței lui, a stilului de conducere tip „Moș Teacă“ etc. -, atunci vor publica alte texte despre respectivul șef. (Apropo de prietenia dintre „George V.“ și Ulieriu N., nu mai invoc proverbul „Spune-mi cu cine te-mprietenesti, ca să-ți spun cine ești!“; pentru că sunt sigur că ați făcut-o, deja, dvs., cititorii). Directorul Virgil Măgureanu nu l-a demis pe Gheorghe V..., ci a recurs la o stratagemă - probabil din „oportunism“, cum îl „apreciază“ criticastrul Ulieriu, ca să-i împace pe toți: pe de-o parte, pe „George V.“ și pe prietenul său, purtătorul de vorbe goale N. Ulieriu, și, pe de altă parte, pe ofițerii răzvrățiți! - și l-a lăsat în același birou, fără comanda efectivă, dar la comanda oficială și, firește, cu aceleași solde de grad și de funcție de șef al respectivei unități, iar în locul său l-a adus, ca „locțiitor la comanda unității“, pe altcineva,

căruia, evident, nu i-a plăcut rolul de marionetă pentru a „scoate castanele din foc“ și, care, după un timp, și-a cerut trecerea în rezervă! Pentru că așa se făcea, de obicei, avansarea în grad și **promovarea în funcție**: pe bază de prietenie, cunoștințe, relații - pe încredere, adică în **mod clientelar**. Dar să lăsăm detaliile oneroase ale episodului pentru contramemoriile la *Memoriile viitoare* și extinse ale analistului-eșuat N. Ulieriu, poreclit și „**fan-toma de la S.R.I.**“, care, în ultima vreme, a reînceput să bântuie unele televiziuni și **redacții**, pe lângă faptul că bântuie și prin *Jurnal 2005*, al lui Paul Goma.

Răul nu se poate „ameliora“

Să continuăm, deci, analiza execrabilei expresii „**ameliorarea unor disfuncționalități**“, din care a rămas de dezvăluit conținutul cuvântului „unor“ și implicațiile logice absconse ale întregii propoziții - adică a rămas de descifrat metatextul. Veți obiecta că despicăm firul în patru doar pentru a-l pune într-o postură proastă pe ex-criticul-reformat Ulieriu sau Ulieru - căci nu se știe clar nici care este grafia corectă a numelui său, așa cum, în articolul „**Nicolae Ulieru și preotul parohiei Sf. Gheorghe Vechi șantajează bătrânii dintr-un imobil din centrul Capitalei**“ (*Curentul*, 9 aug. 2010), autoarea explică unui forumist care o admonesta că pe Ulieru nu îl cheamă așa, ci Ulieriu: „(...) a semnat acte cu acest nume, de Nicolae Ulieru, și nu Ulieriu, în timpul mandatului lui Virgil Măgureanu, și anume Nicolae Ulieru, despre ce știu... și despre numele reale.. altă dată... Și puțin mai răspândiți... domnilor... Ramona Feraru“.

Presupun că ambiguitatea asta, a folosirii a două nume diferite, face parte din „legendare“ - metoda numită, astfel, în limbajul Serviciilor Secrete: adică Nicolae Ulieriu se ascundea sub pseudonimul Nicolae Ulieru, ca să nu fie recunoscut! Probabil că de aceea și-a lăsat și barbă, ca să se deghizeze mai bine! Oricum, împo-

dobindu-se cu barbă și-a închipuit că și-a „ameliorat” și inteligența, astfel că, la o emisiune TV din primăvară, a debitat această obrăznicie incredibilă și impardonabilă: „...Basarabia a fost pierdută pentru că un domnitor imberb a încheiat un tratat de alianță cu țarul Petru I” (*sic*)!!! Vedeți câtă subtilitate „culturală”, ironie demolatoare și finețe artistică dovedea?! A evitat să-i pronunțe numele marelui domnitor Dimitrie Cantemir, dar a recurs la o sinecdocă: l-a indicat prin expresia minimalizatoare „imberb”. Adică el, cunoscutul Nicolae Ulieru - semnat, recent, și Ulieriu -, ar fi mai filozof, mai politolog, mai logician, mai istoric, mai geograf, mai folclorist, mai diplomat, mai muzicolog, mai deștept și mai „cult în cap” decât hipereruditul și polyvalentul savant european Dimitrie Cantemir pentru că domnitorul nu avea barbă, iar Ulieriu are! Vorba lui Cincinat Pavelescu: „Alecsandri era mai chel / Și... parcă-avea mai mult talent!”...

Așadar, greșiți profund și, în superficialitatea dvs., expediați problema la fel de futul ca proiectatul „ofițer-analist-care-n-a-fost”, Nicolae Ulieriu. Într-adevăr, conform logicii formale și morfologiei gramaticii, adjectivul pronominal posesiv „unor” este restrictiv - cum spune chiar analistul-reformat Ulieriu referitor la „reformă”, greșind esențial -, dar, aici, nu este vorba de reformă, ci de ceva foarte stabil: operațiile logice, descrise încă de Aristotel, în *Organon*. Dacă citea mai puțin povești de spionaj și mai multe cărți de logică (formală, dialectică, matematică etc.), ar fi aflat că noțiunea „unor” reduce sfera discursului logic, adică de aplicare a judecăților de valoare analizate, la numai câțiva, la „unii”, nu la „toți”, sau, mai precis, „doar la unii, în nici un caz la toți”. Ca atare, reductorul „unor” - adică genitivul de la „unii” - indică numai pe „unii”, „unele” disfuncții „ale sistemului (care, se subînțelege, trebuie să rămână același)” - cum zice sentențios ofițerul-

analist-ratat Ulieriu.

Deci, e clar: prin formularea „limitându-se la ameliorarea unor disfuncționalități ale sistemului”, ex-filmologu’ reșapat afirmă, implicit, că, prin Reformă (fie ea politică, sistemică, morală, protestantă, catolică - ca Contra-reforma, care e tot o reformă), s-ar face „ameliorarea **numai a unor** disfuncții ale sistemului”, în nici un caz a **tuturor** celorlalte disfuncții „(care, se subînțelege, trebuie să rămână aceleași)”, pentru ca și „sistemul să rămână același”! Dar nu poți îmbunătăți un sistem politic înlăturând numai *unele* disfuncții și lăsându-le pe *toate* celelalte disfuncții - care sunt tot funcții, dar negative, rele - neschimbate! Vedeți ce „critică” face cuvântului și acțiunii politice „reformă” criticul-expirat Nicolae Ulieriu?! (Cf. facsimilul nr. 3, cu pag. 43). Vedeți că - la fel ca prietenul său, Preș. AOSR, g-ral (r.) prof. univ. dr. Vasile Cândea - col. (r.) Nicolae Ulieriu este și el un impostor, care

a invocat conceptele matematice doar ca „să se dea grande”?! Vedeți că n-a înțeles nimic din sensul matematic al *funcției* ca *transformare*?! Adică înlături disfuncțiile unui sistem ca să-l schimbi, să-l *transformi* în bine, dar sistemul să rămână neschimbat! Exact ca în „raționamentul” nerațional al lui musiu Farfuridi despre reformă: „Din două una, dați-mi voie: ori să se revizuiască, primesc! dar să nu se schimbe nimica; ori să nu se revizuiască, primesc! dar atunci să se schimbe pe ici pe colo, și anume în punctele... esențiale... Din această dilemă nu puteți ieși... Am zis!” Nici Nae Ulieriu, ca și Nae Cațavencu ș.a., nu a putut ieși în cei 20 de ani de tranziție, căci, iată, „gândește”, și acum, în 2010, tot ca în 1990, și își inchipuie, pe deplin convins, că are și dreptate!

Mai lipsește să spună ca Cațavencu: „Eu am tăria opiniunilor mele!” Dar o are degeaba! Nu degeaba s-a făcut el critic de teatru, „teatr-olog”: are în el ceva

de saltimbanc, de fariseu, de far-sor, dar e cam olog la minte.

Cum se (auto)transformă un om mic într-unul „mare”

Dar cuvântul „critic” conține, în sine, o conotație puternică și revoluționară: criticul are mare acuitate, discernământ profund, voință puternică și curajul de a schimba clișeele, rutinele, dogmele. Dimitrie Cantemir a scris inclusiv Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othomanicae - o teribilă critică, devenită celebră, a Sublimei Porți, pentru care a și fost onorat cu titlul de membru al Academiei din Berlin. Kant a scris un raft de *Critice*, Marx a scris *CAPITALUL - Critica economiei politice*, Sartre a scris *Ființa și neantul* - o critică filosofică radicală, el însuși fiind un mare critic al societății contemporane. Ulieriu-criticu’ ce a scris?! Un nimic mare, dar de negăsit; și ce-a ajuns?! „Purtător de cuvânt” al Academiei Oamenilor de Știință din România, „Academic” care a vrut să-l ademenească pe președintele Traian Băsescu cu titlul de „academician”, ca să-i mai dea bani de la buget pe de-a moaca, dar a sfârșit prin a-i fi tăiată și subvenționarea de la buget pe care o avea! Oricum, cecitatea deplină a lui N. Ulieriu în înțelegerea cuvântului „reformă” (politică, evident) atestă că expresia „ameliorarea unor disfuncționalități” - pe cât de aparent-fițoasă, pe atât de găunoasă în fond - este emblematică pentru micimea sa intelectuală și, implicit, morală; de aceea criticismul său nu face nici două parale.

E cazul să ne felicităm că „intuiția (sau, poate, doar oportunismul) lui Virgil Măgureanu” nu l-a făcut ofițer-analist și l-a pus în funcția de „purtător de cuvânt”, unde, categoric, nu a strălucit, ci, dimpotrivă, a fost întrutotul opac! Dacă ar fi rămas ofițer analist la F.A.S.I., beneficiind de prietenia cu unii foști șefi ai D.S.S., ar fi ajuns șef mare (mult mai mare decât cel de șef al Biroului de presă) și și-ar fi impus

ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

APROBAT, PRESEDINTE PROF. UNIV. DR. VASILE CÂNDEA

FIȘA POSTULUI Nr. 40

Anexă la contractul individual de muncă nr. 88 din 29.12.08

MODIFICATĂ CU DATA DE 05.02.2010 ANEXA 1 la DECIZIA Nr. 54/05-02

I. ELEMENTE DE IDENTIFICARE A POSTULUI

Departamentul/serviciul - EDITURA BIBLIOTECA

Denumirea postului: BIBLIOTECAR

Nivelul studiilor: SUPERIOARE

Gradul profesional al ocupantului postului: BIBLIOTECAR IA

Nivelul postului: EXECUTIE

Punctajul postului (calculat conform anexei de cap. V): Minim=3,40 Maxim=4,80 Mediu=4,10

II. STANDARDE DE PERFORMANȚĂ ASOCIATE POSTULUI

Nr. crt.	INDICATOR /ponderare indic. in standard	UNITATE DE MASURA SPECIFICA OPERATIUNILOR POSTULUI	INDICI DE PERFORMANTA /puncte acordate
1.	CANTITATEA 20%	Realizarea în întregime a atribuțiilor prevăzute în fișa postului, în vederea bunzi desfășurări a activității.	95 - 100%/5pct. FB 90 - 95%/4pct. B 85 - 90%/3pct. M 80 - 85%/2pct. S <80%/1pct. NS
2.	CALITATEA 20%	- Desfășurarea activităților fără disfuncționalități sau erori; - Actualizarea documentelor, actelor, materialelor realizate; - Nivelul complexității și corectitudinii soluțiilor prezentate în lucrările specifice postului; - Implicarea pentru realizarea obiectivelor generale ale serviciului;	95 - 100%/5pct. FB 90 - 95%/4pct. B 85 - 90%/3pct. M 80 - 85%/2pct. S <80%/1pct. NS
3.	COSTURI 10%	- Organizarea și desfășurarea activităților specifice cu respectarea și încadrarea strictă în limitele resurselor materiale și financiare aprobate în acest scop; - Urmărirea utilizării raționale a resurselor financiare alocate activității sale	95 - 100%/5pt FB 90 - 95%/4pct. B 85 - 90%/3pct. M 80 - 85%/2pct. S <80%/1pct. NS

AOSR - Fișa postului, contract nr.88 din 29.12.2009

punctele sale de vedere - de fapt, de non-vedere, opace, stupide - asupra lucrărilor celorlalți ofițeri analiști-sintezişti subordonați, ceea ce - evident - ar fi fost ruinător pentru activitatea F.A.S.I., căci ar fi indus incompetența lui în acea unitate de elită a S.R.I. și ar fi compromis securitatea națională.

Evident, când auzi expresia „purtător de cuvânt“, te gândești, instantaneu, la un om de valoare, supradotat intelectual, cu o mare capacitate de analiză și sinteză, apt să răspundă, spontan, la niște întrebări-încuietore sau să se refere persuasiv la niște fapte despre care nu se poate vorbi, dar să poată convinge auditoriul că are dreptate în ceea ce spune: adică, în esență, este vorba de un om inteligent, cu mare discernământ și cu marea abilitate de a ieși din situații dificile, dar fără să se vadă că minte, că dezinformează etc. (aceasta, în cazul Serviciilor Secrete). Prin aceste calități și atitudini pozitive, funcția de „purtător de cuvânt“ și-a dobândit, istoric, un mare prestigiu. Prestigiu de care se folosește ilicit inclusiv ex-ul S.R.I.-ului, care ne toarnă pe gât prostii patente cu aerul că face gaură-n apă!

Totodată, este de natura evidenței că N. Ulieriu, ca purtător de cuvânt al S.R.I., a compromis totalmente această funcție, pe care, se împăunează el, *post factum*, ar fi, „înțeles-o în sens matematic“. Nu, cum am relevat mai sus, nu a înțeles-o deloc, iar încă o dovadă irefutabilă este chiar porecla pe care și-a atras-o: „Mr. No comment!“ tocmai fiindcă el NU „purta cuvântul“. El trebuia să comenteze, adică să asigure o minimă transparență într-un domeniu eminamente opac - ba, mai mult, strict secret! -, ceea ce, firește, era o sarcină extrem de dificilă, pentru care, ca s-o îndeplinești, îți trebuia glagorie, nu glumă. Or, el a devalorizat atât funcția, cât și „Cuvântul“. „Întru început era Cuvântul!“ - așa începe *Sfânta Evanghelie după Ioan*. Dar „Mr. No comment!“ nu „cuvânta“ nimic, el doar mârâia, uneori, câte ceva sibilinic, să pară competent și omniscient și să

aibă motiv să-și ridice solda - mare, de „Şef al Biroului de presă al S.R.I.“. Ca să mă exprim tot în termeni matematici, trebuie să relev că sintagma „Musiu No comment!“ produce derivata întâi: col. (r.) Nicolae Ulieriu a luat banii degeaba! Derivata a doua: porecla „Mr. No comment!“ este denigratoare prin ea însăși, fiind poreclă, dar, mai ales, pentru că este paradoxală și confirmă inacțiunea funcției sale prin aceea că îi contrazice *expressis verbis* funcția de purtător de cuvânt. Dar, întrucât este măgulitoare - fiindcă se apelează, în spirit cosmopolit, la versiunea englezească -, esența peiorativă a poreclei a fost, din păcate, estompată și a fost preluată ca și cum ar fi fost, dimpotrivă, o laudă! Derivata a treia: numai că, dacă am fi luat de bună promisiunea sa infatuată că, sunt nevoit să repet, a „înțeles matematic“ funcția de purtător de cuvânt ca o *transformare*, atunci ar fi trebuit să cuvânteze *inteligent* despre *Intelligence*, iar dacă nu era în stare, atunci putea să vorbească măcar ca un vorbete - cum am spus eu despre *Crin Antonescu-Vorbete*, care, și el, „aburește“ auditoriul, adică „vorbește discuții“. Dar Nicolae Ulieriu nu a fost în stare nici măcar de atâta, ci, dimpotrivă, a *transformat* funcția de *vorbire*, pentru care era gras plătit, într-o *tăcere* jenantă și mascată cu o morgă misterioasă, ca să-și dea importanță și să-și sperie auditoriul pentru a nu-i reproșa, cumva, că ia banii statului degeaba: că nu comentează, deși ar fi trebuit să

comenteze, ca să fi asigurat măcar o minimă „transparență a S.R.I.“, invocată, într-o recentă efuziune de democrație, chiar de președintele Traian Băsescu! Derivata a patra: propun ziaristilor să-i schimbăm porecla din „Mr. No comment!“ în „Mucles!“, care este întrutotul adecvată, mai ales că, acum, prin țigănizarea României în percepția spaniolilor, italienilor, francezilor ș.a. - cu sprijinul conducerii țării, care impune, încă, folosirea făcăturii „rom“ în loc de țigan -, o vorbă țigănească în plus nu mai contează. Apoi, dacă și-ar rade barba încărunită artistic, s-ar vedea mai bine că este cam „dă ghindă“, cum zic țigăncile când „dau în cărți“. Cât despre propoziția sforăitoare „Purtătorul de cuvânt al Serviciului - legendarul Nicolae Ulieriu, om de-al breslei noastre, a gazetarilor - devenise un familiar al intervențiilor în presă și la televiziune“ -, aș putea zice, și eu, *No comment!*, dar cititorii ar crede că mă las intimidat de această nerușinare apologetică a lui Ion Cristoiu, făcută în articolul „Adevărul despre imaginea S.R.I.“, publicat în *Jurnalul Național* din 3 aprilie 2006. Dacă, însă, Cristoiu ar fi putut citi, înainte de a-și etala laudele la adresa lui Ulieriu, articolul acestuia din *VITRALII*, comentat aici, nu ar mai fi debordat diti-rambele deșănțate văzând asemenea fraze disprețuitoare: „...mi-am propus un „tur al redacțiilor“, ca să stau de vorbă (ca de al om la om) cu cei mai „vocali“ ziaristi ai momentului: P. M. Băcanu, C.

Nistorescu, I. Cristoiu, S. Roșca Stănescu și încă vreo doi-trei... Mă știam - și nu de azi, de ieri - cu fiecare dintre ei, dar aveam să constat (cu stupefacție) o „profundă“ schimbare: (...) deveniseră - peste noapte! -, „anticomuniști“ feroce, pentru care (...) S.R.I. nu putea fi decât „poliție politică“, iar „purtătorul de cuvânt“ al Instituției - un tip dubios (...). Mi-am dat seama că atitudinea lor reprezintă doar „cristalizarea“ unui cras oportunism - și nicidecum expresia vreunei convingeri. (...) Din acel moment, i-am tratat pe indivizii respectivi (categoria fiind mai numeroasă) cu doza - realmente cuvenită - de dispreț. Și de amuzament, totodată... Mai ales că, nu foarte târziu, relațiile dintre noi s-au ameliorat: nu puțini dintre cei ce „combăteau“ cu vehemență Instituția îmi ciuguleau din palmă, cum se zice, informații (...)» (N. Ulieriu, *eodem loco*, pag. 42-43; vezi și facsimilele nr. 2 și 3). Cât despre faptul că, pe aceeași pagină 43, apare de două ori, la distanță de 16 rânduri, același cuvânt, „ameliorat/ameliorare“ - un parazit verbal al demagogice propagande socialiste -, atestă, încă o dată, atât sechelele limbii de lemn, cât și paupertatea de limbaj a „criticului“ Nicolae Ulieriu - îmbălsămat, aproape la fel de bombastic ca Cristoiu, de către un ziarist băimărean cu expresia „criticul de film și expertul în comunicare Nicolae Ulieriu“ (*sic*)! (Apropo de cacofonii, îi previn pe editori că sunt introduse deliberat și îi rog să le mențină, căci am muncit mult să le fac: asemenea indivizi trebuie băgați inclusiv în... cacofonii). Chiar dacă aici este indicat cu numele Ulieru și nu Ulieriu, cum se semnează el în *VITRALII*, este clar că, judecând după barba și tenul balaoacheș din fotografiile postate în ziarul din Baia Mare, este vorba de același individ. Ați reținut ce-a ajuns, între timp?! „...expertul în comunicare Nicolae Ulieru“: adică, între 1989-1997, a fost un obscur critic de teatru; între 1990-1997, ca purtător de cuvânt al S.R.I., a fost „Mr.

AOSR - Simpozion 26 sept. 2009 Târgoviște

Preș. AOȘR g-rl(r.) Vasile Căndea, Î.P.S. prof. univ. dr. Nifon Mihăiță, rector Ion Cucui, Nicolae Ulieriu

No comment!“, de fapt, „Musiu Mucles!“ și, deci, nu a „comunicat“ decât „răspunsurile enigmatice“ și zâmbetul său ironic-misterios, adică mai nimic; apoi, timp aproape un deceniu, între 1998-2006, „a dispărut ca măgarul-n ceață“; din 2007: „Timid, dar tenace, Nicolae Ulieru se întoarce din nean“ - constată, neplăcut surprins, Cristian Teodorescu, în 21 februarie 2007; din 2008, i s-a dat funcția de „purtător de cuvânt“ al A.O.S.R., dar atât de discret, încât, probabil, nici acum nu li s-a „comunicat“ onoarea că-l au în staff tuturor membrilor acestei instituții-făcătură. Altfel, criticul de film, criticul de teatru, criticul altor Servicii Speciale, ofițerul-non-analist Nicolae Ulieru a ajuns „expert“ și comunică informații secrete - tardive și, mai ales, fără efect! - pe diferite posturi de televiziune! De exemplu, l-a denunțat pe jidovitul Mihai-Răzvan Ungureanu, actualul șef al Serviciului de Informații Externe (S.I.E.) că este agent dublu - afirmație foarte gravă! -, dar nimeni nu a pățit nimic, nici Ungureanu, nici Ulieru, care, prin acest denunț, intră sub incidența legii penale cel puțin sub două aspecte: divulgare de informații secrete sau denunț calomnios. Dar denunțul său nu a avut nici o consecință pentru

nici unul dintre ei. Deci, cumva, într-un fel, Ulieru este un fel de expert de vreme ce divulgă informații secrete și reușește să se sustragă rigorilor legii penale!

Cine se aseamănă se adună

Apare, firesc, întrebarea: în afară de faptul că folosesc, amândoi, aceeași pecingine verbală - „difuncționalități“ - care pătează obrazul limbii române, ce îi mai leagă împreună pe generalul (r.) cu patru stele Vasile Căndea - care, și el, ia banii degeaba la A.O.S.R. - și pe colonelul (r.) Nicolae Ulieru, de sunt „prieteni la cataramă“?! Aa!, cuvântul „cataramă“ - să nu vă inducă ideea că ar fi „camarazi de arme“, căci nici unul nu e militar de carieră și nu a ținut vreo armă în mână: „prof. univ. dr. Vasile Căndea“ a ținut doar bisturiul, iar criticul criticat Nicolae Ulieru a ținut doar pixul. Și ar mai putea fi o asemănare. Vasile Căndea figurează pe lista spionilor generalului Vasile Militaru - fiind avansat de la gradul de colonel la cel de general, în 29 decembrie 1989: exact ca în acuza „Analfabeții“ (1979!), a regretatului Adrian Păunescu: „*Iar voi v-ați decorat voi între voi, Când lupta este în desfășurare!*“; în actualul regim, titlul poeziei-manifest trebuie schimbat în „Ticăloșii“, căci se potrivește întocmai „sistemului ticăloșit“: Băsescu *dixit!* Nicolae

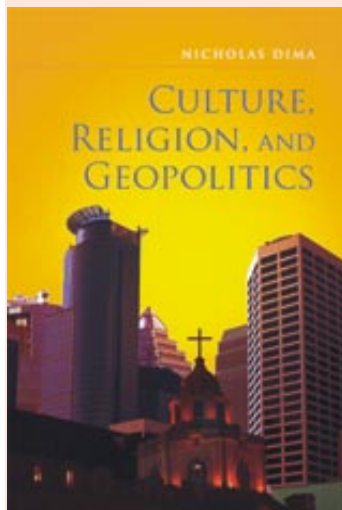
Ulieru figurează „pe lista mercenarilor lui Vântu“. Or fi și pe vreo listă comună?! E foarte posibil, mai ales că A.O.S.R. este o cote-rie născocită de profitori din multe instituții de stat și partide politice, în care se regăsesc foști delatori ai Securității, înalti clerici anchetați de D.N.A., și masoni de diferite grade răspândiți în diverse loji - dintre care M.L.N.R., condusă de Eugen Chirovici, și el membru al A.O.S.R., a fost acuzată public de senatorul Antonie Iorgovan, care a relevat, printre altele, că este un „paravan de șmecherii“ și că este „anticonstituțională“ - și tot astfel de „oameni de știință“, dintre care unii, în loc de cărți sau măcar articole publicate, debordează de ifose, cifoză civică și imoralitate și, evident, de prostie patentă: vicepreședintele A.O.S.R. Ion Basgan a declarat că „Băsescu a refuzat „Nobelul“ A.O.S.R.“ (cf. *Adevărul* din 14 martie 2010)!

Quousque tandem abutere patientia nostra?!

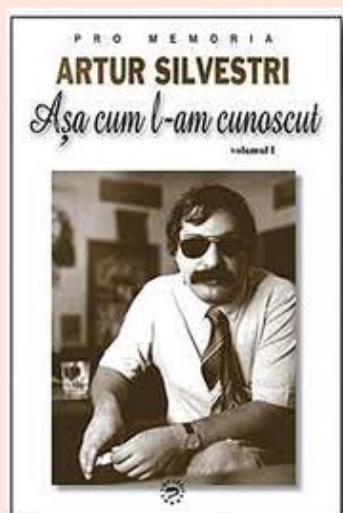
Mai apare, la fel de imperios, și întrebarea: pînă când să-i tolerăm?! Iată, de două decenii, se introduc tot felul de aberații în limba română, care sunt răspândite de asemenea „somități“, iar după puțin timp se va legifera că așa e corect, așa cum s-a impus altă tâmpenie recentă: scrierea legată - pe motiv că se pronunță

împreună - „nicio“, „niciun“ - deși cuvintele conțin părți de vorbire diferite, „nici o“, „nici un“. Dar și în propoziția „Dă-i în mă-sa!“ cuvintele din cele două expresii se pronunță împreună. Să ne așteptăm ca Institutul de Lingvistică să impună, în curând, să scriem împreună și aceste expresii sau altele asemenea lor?! Dacă o ține tot așa, respectivul institut, care se conduce după ideea falsă că „uzul face legea!“, va decreta, în viitorul apropiat, inclusiv directiva că expresia „pe care“ trebuie simplificată așa cum o siluiesc, acum, agramății, adică fără prepoziția „pe“: „Salariile care le tăiem“, „Măsurile care le vom lua“, „Iluziile care le-am pierdut“ etc. Chiar dacă respectivii agramăți au nume sonore în politică: Călin Popescu-Tăriceanu, Cristian Diaconescu, Alexandru Atanasiu, Maria Câmpeanu și toți liderii care apar acum pe „sticlă“; ba, ar putea-o decreta chiar foarte curând, judecînd după frecvența cu care greșesc și tocmai pentru că le pronunță aceștia, fiindcă au prestigiu, au notorietate, au „expertiză“ (*sic*) - nu „experiență“! E-adevărat, au notorietate, au prestigiu „artificial“, au doctorate - multe cumpărate -, dar la gramatică nu au decât șapte clase, fiindcă, ulterior, nu au mai studiat-o, iar logica formală nu s-a studiat decât la liceu, dar doar sporadic, nu sistematic.

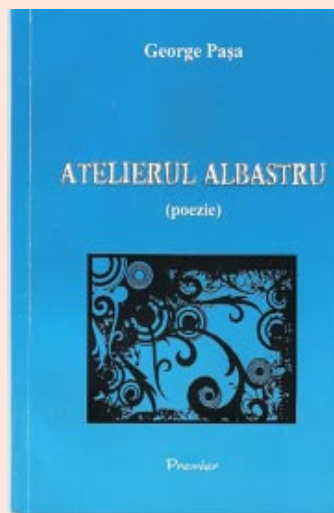
Cărți primite la redacție

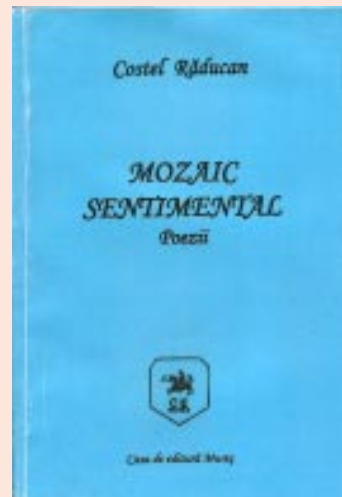
Nicholas Dima - *Culture, Religion, and Geopolitics*, Xlibris

Artur Silvestri, *asa cum l-am cunoscut*, Ed. Carpathia, 2010

George Pașa, *Atelierul Albastru*, Ed. Premier, Ploiești, 2010

Costel Răducanu, *Mozaic sentimental*, Editura Casa de Editura Mureș, 2009

Gheorghe A. STROIA

Pe malul unei ape întinse, undeva dincolo de timpul uitării, creștea - cu rădăcinile înfipte în apa curată - un copac imens, ale cărui ramuri sărutau cerul dimineții. Ramurile lui erau făcute din triluri de păsări, melodii izvorâte dintr-o muzică eterică, împreunând bucuria cu jalea, într-un amalgam atemporal. Copacul era veselie însăși, când era vizitat de păsările care-și împrumutau notele din muzica sa, ca dintr-un inepuizabil portativ. Ele duceau muzica bătrânului copac peste tot: din adâncimea pădurii, până în profunzimea sufletelor oamenilor. Până și vântul stătea în loc să asculte...copacul care cânta. Vibra melodios prin fiecare frunză, iar crengile sale mari... erau copiii timpului, cântându-și simfoniile - bijuterii modelate în filigranul simțurilor. Când nu cânta, copacul jelea. Își strunea crengile să se atingă într-un bocet tulburător, oglinindu-și sufletul plin de sintonii, peste luciul apei liniștite. Se oglindea prin miile de frunze - ochii unui satir plângător. Era minunat acest copac, era minunată această... vie simfonie! Vestea despre copacul cântător ajunsese până departe, trecând peste munți înverziți, țărături, valuri înspumate, înlănțuind cascadele timpului. În țara oamenilor, aceștia doreau să afle de unde veneau acele armonii. Ar fi dorit să le împrumute, pentru a le face cunoscute lumii întregi. Oamenii visau să aducă copacul în mijlocul lor, dar acest lucru le era peste puteri. Înduioșat de dorința curată a oamenilor, copacul le dăruie o ramură de-a sa. Încercară să facă din ea ceva care să cânte lumii întregi, să le dăruiească armonii peste armonii. Dar, cum ar putea-o numi? Cum, oare? Și dacă ar fi făcut-o să semene cu silueta aproape perfectă a unei femei? Ar fi putut împleti în ea: vibrațiile muzicii bătrânului copac, cu delicatețea și frumusețea unei muze. Ar fi fost cu siguranță...unică. Cu toată priceperea lor, meșterii împrumutară din inima bătrânului arbore lemnul sacru, iar mâinile lor dibace o zămisliară. Iată: se născuse o nouă lume, într-un nou obiect. Un obiect fermecat. Îi dăduseră numele: VIOARĂ. Peste timp, ea se dovedi a fi minunată. Își recunoștea de fiecare dată originile sacre: inima copacului cântător, care jelea de dor sau cânta de bucurie. Vioara devenea din ce în ce mai virtuoasă, mai iscusită. Cu cât cânta mai mult, cu atât notele sale erau mai aproape de perfecțiune. Timpul îi șlefuiuse notele, îi ascuțise simțurile, o transformaseră într-o pasăre măiastră.

Când vioara cânta... totul în jur devenea armonie. Se cutremurau creștetele ninse ale uriașilor de piatră. Își jeleau neputința ale codrului frunze, ce se visau notele vii ale viorii fermecate. Se desprindeau apoi cu emoție, din ramu-

Lumina... Armoniei

(Din volumul de proză scurtă, în curs de apariție: "Accidente pe autostrada sufletului")

rile vieții, anesteziate de minunatele cântece. Copacii își începeau dansul suav în bătaia vântului, fermecați de melodioasele ritmuri ale viorii miraculoase. Lumea întreagă devenise scena ei. Cerul și Pământul erau împreună: portativul perfect al viorii, pe care notele valsau în ritmul copacului cântător. Îți intra adânc în suflet cântecul ei virtuos, desprins din coralele heruvimilor și îmbrăcat de vânt ca pe o mantie regală. Era cântecul ei o fărâma de Rai, menită să aducă liniștea și bucuria oricărui suflet. Era vioara făcută din lemnul dulce, desprins din inima copacului bătrân - el însuși o vie vioară. Copacul era foarte mândru să simtă faima copilului său, faima cântecului său măiestru. Era copilul său, nu o vioară... ci o ființă vie, cu sufletul în formă de corzi, alintate de arcușul melodiilor ei desăvârșite. Timpul trecea, secunde lustruiau cearcăne adânci peste trupul de lemn al viorii. Dar, cu cât timpul trecea, cu atât sunetul ei era mai clar, căpătând o vibrație arhaică, de un farmec aparte. Era minunată vioara! Era iubită și admirată. Peste timp, liniștea profundă a teatrului lumii fu inundată de alte sunete...de vioară. Oare visa, sau era aieva. Cine cânta? Doar era unica vioară de pe Pământ?! Și de ce se auzeau sunetele așa de clare, așa de tehnice? Păreau îmbrăcate în hainele unei întregi științe. Era sunetul clar ca un cristal, notele erau perfecte. Dar de ce oare, nu se mai auzea printre ele clipocitul apei peste pietrele râului? Unde era foșnetul curgerii norilor, vâjâitul vântului obosit sau geamătul căii însângerate a cerului, la trecerea Lunii? Unde dispărușeră bătăile inimii pământului, scurgerea sângelui, ce umplea arterele muzicii cu focul viu, până la epuizare? Toate acestea vioara de lemn nu le regăsea în acele sunete. Ce se auzea, era efortul dus până la perfecțiune de acordurile unei viorii... de plastic. Erau de fapt, imitațiile sunetelor perfecte ale viorii de lemn. Erau reproducerile unor opere de artă, furate dintr-un muzeu al sentimentelor și rescrise

doar de fil-trele rațiunii.

Vioara de

lemn era tristă. Era foarte tristă. Îi venea să plângă. Să plângă de durere. De durerea pierderii esenței sale firești, a dragostei ei pentru cântec. Dispărea o vioară de lemn, cu glasul dulce al îngerilor din cer. Apărea o nouă vioară, cu glasul realist al îngerilor de pe Pământ. Începu să plângă... arcușul aluneca lent și melodios peste corzile întinse la maxim de emoția tulburătoare. Liniștea fu spartă. Ecoul plângerii sale se auzea tot mai puternic. Dar... înfuriată, vioara de plastic trânti capacul cutiei viorii de lemn. Se auzea glasul viorii de lemn, tânguindu-și măiestria. Se auzea din ce în ce mai stins. Se sfârșea o lume... se sfârșea un cântec. Murea o pasăre măiastră. Dar... se năștea o altă lume... o lume... lipsită de vibrații, o lume...

Tresărind brusc, prin toate corzile, vioara de trezi din visul care o năcuse și care părea atât de real! Nu plângea, deși ochii sufletului erau umezi de lacrimi. Lacrimile provocate de un vis tulburător. Se uită lângă ea și simți, apoi încet desluși, sunetele care veneau dinspre vioara aceea de plastic. Dori să se rupă din visul acela monstruos, care-i prevestea sfârșitul. Dar, de ce să dispară și apoi de ce să nu cânte și ea? De ce să se resemneze în fața morții, când ar putea să lupte, ca să trăiască? De ce să nu învăluie sunetele perfecte ale unei viori de plastic cu armoniile celeste ale unei viori autentice? Brusc, vioara de lemn se simți invadată de o putere demiurgică: puterea înțelepciunii. Își simțea corzile arzând cu patimă. Arcușul ei fremăta de emoție. Ca într-o supremă armonie, începu să cânte din nou. Sunetul ei perfect, se împletea acum cu cel al viorii de plastic, păstrându-și trilurile, născute din inima copacului cântător. Muzica sa era mai puternică, reușind să îmbrace sunetul viorii de plastic în armoniile ei naturale, sporind intensitatea simțurilor redeșteptate la viață. Credea din nou - cu putere - că oriunde: pe scena lumii, în liniștea Raiului sau în forfota vieții, oricine își are un loc al său. Că oricine poate de-veni o parte din armoniile unei muzici universale, unealta perfectibilă a perfecțiunii. Că oricine poate deveni lumină, dacă simte că sufletul său este o scântie din însăși Lumina. Lumina...Armoniei.

Florin Măceșanu - Armonii

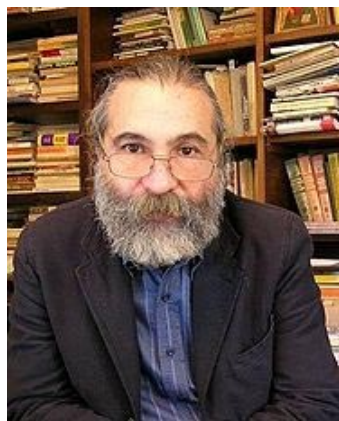
Elena BUICĂ
(Toronto)

Au trecut doi ani de când marele cărturar Artur Silvestri s-a înălțat la cer

Au trecut doi ani de când Dumnezeu a deschis catastiful Său și l-a strigat pe nume pe apostolul culturii noastre, Artur Silvestri. Fiind om de seamă, l-a trimis pe Sfântul Andrei să-i lumineze calea. Și astfel, cu doi ani în urmă, alesul om, Artur Silvestri, a luat calea spre deplina armonie spirituală, acolo unde își poartă nemurirea. Și-a plănuțit din timp modul prin care mai poate comunica cu cei rămași în urma lui și ne-a lăsat operele sale. De cealaltă parte a lumii, privindu-ne din înaltul cerului, acum el primește dragostea și prețuirea noastră, un ocean de recunoștință.

Au trecut doi ani și vorbim la trecut, dar el este prezent printre

noi. Îi simțim prezența când ne aplecăm asupra scrierilor sale, îl simțim în faptele și gândurile zilnice prin care ne-a transmis idealul său de a sădi încrederea în viață și lecția iubirii de semenii. N-ar fi putut să facă altfel, fiindcă Dumnezeu a revărsat în el înțelepciune, blândețe, bunătațe, cumințenie apostolică, demnitate umană.

Au trecut doi ani și vor mai trece alții, dar vom fi mereu pătrunși de prezența sa când îi vedem ochii în fotografii, acei ochi de neuitat, în care încap o lume, ochi cu o privire pătrunzătoare,

plini de curiozitate izvorată dintr-o minte iscoditoare, ochii care-ți spun că nu poți lua cu ușurință nimic, priviri care-ți spun că nu-ți îngăduie lenea gândului în dialog cu el, ochi plini de viață care te trezesc adresându-se cu înțelegerre, căldură, sinceritate și bunătațe.

Om liber în spirit, întreaga ființă și-a construit-o în jurul convingerii că sobrietatea înălțimilor morale la care trebuie să se afle, în același timp trebuie îndulcită cu căldura blândă a profundelor înțelegeri umane fără margini, convingeri care au izvorât din lectura cărților sfinte și din relațiile apropiate cu personalități ale bisericii cu profundă credință și înțelepciune pe care i-a avut model.

Au trecut doi ani și eu îi simt prezența, deși nu ne-am văzut niciodată, dar atât cât ne-am cunoscut, deși scurtă vreme, am simțit că fac parte și eu din viața sa pe care cu dărnice o împărțea tuturor semenilor săi.

Au trecut doi ani și umbra sa nu se poate despărți de noi și datorită doamnei sale, scriitoarea Mariana Brăescu Silvestri, care îndeplinește cu succes misiunea de a continua proiectele sale culturale și cultivarea posterității soțului. E laudabil demersul său misionar făcut cu dăruire și har, cu inteligență afectivă, cu tenacitatea unei luptătoare ce ne amintește de Vitoria Lipan, eroina lui Mihail Sadoveanu. Merită toată admirația noastră pentru deplina reușită în climatul actual care bruiază valorile noastre românești și lasă minime șanse ca un asemenea demers să se facă auzit.

Au trecut doi ani și îi simțim prezența, dar dureros îi simțim și lipsa fizică între noi. Faptele bune la care ne-a îndemnat, el le-ar fi făcut cu mult mai bine. Ne-ar fi

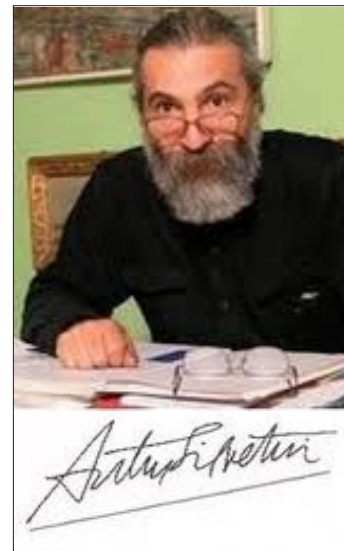
fost de mare folos să fie alături de noi în momentele grele prin care trece țara acum. În acest răstimp s-au petrecut multe schimbări în țară, de parcă lumea a luat-o razna, parcă s-a debusolat, oamenii orbecăie, nu-și mai găsesc drumul și în această privință ne lipsește marele OM, MODELUL la care să ne raportăm. Prezența sa ne-ar fi adus un colț de cer curat care să se întindă peste această lume cotropită de lăcomie, minciună, falsitate, vanitate și ipocrizie cotidiană. Ar fi fost un balsam împotriva urii, invidiei, a răutății, un îndemn spre fapte ziditoare. Ar fi rămas neschimbat, cum l-am cunoscut, același om opusul grosolaniei fără pereche și al obrăzniciei de mahala care s-au întetit și ne-au inundat scena politică, presa, televiziunea, strada, adică tot. Gata să se bată pentru o idee, s-ar fi implicat în tumultul dialogului cu feroare fără să-și piardă vreodată eleganța și buna-cuviință, capabil să vadă obiectiv și drept. Importante ar fi rămas pentru el argumentele și nu persoana. În fața furtunilor care s-ar fi revărsat asupra lui ar fi stat în picioare și demn. Nu i-ar fi lipsit energia, entuziasmul, dorința adevărată de a face bine, toleranța, înțelegerea față de oamenii nedreptățiți și intoleranța față de cei ce asupresc. Ne-ar fi dăruit aceeași bunătațe necondiționată în cel mai simplu și direct mod cu putință izvorâtă din adâncul inimii sale generoase, pentru că așa îi era firea, simplu, discret, firesc, delicat.

În aceste vremuri tulburi ar fi rămas același optimist, profund atașat valorilor naționale și ortodoxe, nezdruccinat în credința revigorării neamului nostru astăzi îngenunchat. Ne-ar fi insu-

flat în continuare credința că în istoria veche a acestui popor de pe aceste țărâni există o fibră puternică și că aceasta funcționează de la sine, acolo unde s-a refugiat întotdeauna ființa națională în vremuri grele ca cele de acum.

Ziditor și pasionat, ar fi continuat să participe la cultura neamului nostru. Din cărțile sale am fi respirat în continuare esențe scumpe. Cuvintele lui ne-ar fi transmis greutatea unor idei și am fi preluat din fiecare literă învățăminte. Greu de cuprins în vorbe nestematele pe care ni le-ar fi lăsat acum când se afla în culmea puterii sale de creație.

Dar n-a fost să fie așa. Și-a

trăit viața pe repede înainte, a luat-o înaintea timpului și a timpurilor.

Au trecut doi ani și timpul nu ne-a vindecat de Artur Silvestri. Așezându-se prea repede la locul de veșnică odihnă, ne-a lăsat un gol pe care nu-l mai poate umple nimeni. Personalitatea sa e născătoare de vii aduceri-aminte, de respectuoasă pomenire, semn că unii oameni trăiesc și în nemurire.

Grigore AURAM

Locul Bisericii

(fragment din volumul de eseuri "Contra răului din noi")

Între toate instituțiile care dau sens societății umane, fără îndoială că biserica ocupă locul de căpătâi. Chipul ei, mereu în căutarea luminii, învâluie așezăminte cu privirea orientată pretutindeni, ca un păstor care caută siguranța și liniștea turmei dependente în totalitate de el. Așezată întotdeauna pe locurile de pe care să poată fi observată, biserica vine în întâmpinarea tuturor acelor care doresc să se descopere și apoi să se redescopere în condiția care li se potrivește. În căldura sufletului ei, virtutea își caută gemeni capabili să mențină aprinsă flacăra unui drum care se încheie în destin, precum voința Creatorului în codul genetic caracteristic fiecărei specii.

Din păcate, nu toată lumea este de acord cu acest adevăr, pe care îndrăznim să-l denumim ca fiind unul fundamental. Doar generațiile conștiente au realizat cel mai bine că existența lor este strâns legată de prezența bisericii, precum numele de neam. Că lipsa unui asemenea stâlp pus temelie vremurilor face imposibilă trecerea prin veacuri. Abordând

problematica din perspectiva antitezelor prezente în contemporaneitate în tot și în toate, constatăm că generațiile fericite virtual sunt lipsite de plăcerea fizică și spirituală a întâlnirii cu biserica. Acestea trăiesc sentimentul fals că stăpânii lor sunt ei înșiși și că doar inteligența culeasă din experiențe proprii, trăite sau imaginate, este suficientă ca să-i facă infailibili. Ca urmare, conform crezului acestora, ritualul tradiționalist sau reformist desfășurat zi de zi la altarul bisericilor devine incomprehensibil și inutil în același timp.

În opinia tinerei generații de azi, care-și leagă cel mai profund numele de modernismul virtual la care facem referire, fiecare individ are valoare prin el însuși, meritul de a fi ajuns la acest stadiu de evoluție revenind întâmplării și nicidecum creației. Această atitudine este cu atât mai periculoasă, cu cât vine prin educația care se practică din ce în ce mai vehement în școli. Iar consecința unor asemenea abordări nu poate fi alta decât egoismul și egocentrismul, stări care îl obligă pe fiecare să trăiască pentru el însuși.

Prezența bisericii în viața noastră nu face altceva decât să corecteze matur și prematur comportamentul sodomizat care rezultă din lipsa ei. Liniștea la care te predispune orice interior aflat în plină manifestare liturgică te readuce în *banda* rezervată anume trăirilor adevărate, cu ajutorul unei conștiințe care începe să se modifice genetic. Necesitatea de a practica mersul la biserică rezultă tocmai din nevoia conștiinței de a fi corectată cu continuitate, în așa fel încât rezervele energetice care o mențin aprinsă să nu-i poată fi epuizate. Această constatare mă face să trăiesc convingerea supremă că locul bisericii nu poate fi altul decât în

noi înșine, mai exact în propria noastră conștiință. O afirmație (probabil) pe cât de îndrăzneată, pe atât de periculoasă! În special pentru aceia care caută motivații în obiceiul de a nu frecventa biserica. Dar adevărul rezultă din însăși ceea ce noi suntem: creații ale supremului cărora, prin biserică, ne-a fost pregătită calea către perfecțiune și posibilitatea de a-L întâlni în trup și în sânge. În același timp, faptul că am fost creați mă determină să cred cu tărie că în fiecare din noi se află o mică parte din Creator, postată la nivelul conștiinței. Fiecare, în felul nostru, reprezentăm o mică biserică, un altar pe care ardem jertfe, ca să ne facem văzuți. Locul acestui altar nu poate fi altul decât zona mediană a conștiinței noastre. De aceea, dacă avem în vedere modelul organizării vieții interioare, și biserica trebuie să se regăsească în formă fizică în mijlocul colectivității, iar în sens spiritual în centrul conștiinței noastre. Precum obiceiul trăirilor pe care ni le-am însușit, de bună voie sau obligați, de-a lungul întregii noastre vieți.

Obiceiul de a umbla după comori este specific întregii rase umane. Fără excepție, fiecare dintre noi căutam, începând cu cei dintâi ani ai vieții, o mulțime de lucruri pe care le considerăm utile sau esențiale. Dar în mod deosebit cu toții avem nevoie de un Rubicon pe care să-l trecem sau de un deșert pe care să-l traversăm, în ideea ca dincolo vom descoperi destinul împlinit și împletit în comoara cea mai de preț. Ca de obicei, biserica este instituția care, din punct de vedere funciar, ne corectează opinia cu privire la valori și la locul în care acestea trebuie căutate. Ea este forul, uneori acuzator, dar cel mai adesea blând, care ne orientează necondiționat cu privirea către su-

fletul din noi, definindu-l comoară supremă, în special pentru modul christic în care el a fost răscumpărat. Pentru aceste motive (și nu numai) sunt îndreptățiți să cred că locul bisericii, ca timp, este plasat în ziua de azi. Raportarea bisericii la prezent nu face altceva decât să întărească ideea de veșnicie, cu care ea se asociază.

Fără biserică nu putem fi altceva decât niște impostori față de noi înșine și față de condiția pe care o cuprindem între spirit și lut. Niște farisei contemporani cu pretenții răskoapte în fanta iluzorie emanată de falsul meteorit al voinței, în care căutam libertatea. O libertate care ne încorsetează în orizontul extrem de limitat al gândirii rătăcite și care ne face să devenim propriii noștri sclavi. Fărădelegea la care ne expunem prin răzvrătire nu poate avea decât o singură consecință: însingurarea. Hiperbolismul consumat zilnic în imaginile truate de o media din ce în ce mai rebarbativă ne incumbă și el un comportament de sălbăticiune dezorientată într-un mediu străin. Biserica așezată cu fața spre răsărit vine să ne arate, în lumina ei, calea către limpezimea de dincolo de anarhia în care ne aflăm. Ca o călăuză dispusă la orice sacrificiu de dragul reușitei depline.

Obediența afișată în fața unei lumi închipuite relevă faptul că avem tendința (parșivă) de a ne substitui adevărului fundamental, cu nonșalanța curiozității nocive întipărită frontal și de a ne abandona nimicului. Atât de marcantă a devenit poziția răzvrătirii și a răzvrătirii în societate, încât s-a format un curent prea

Grigore Avram, *Contra răului din noi*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010

Nicolae BĂLAȘA

Agonie și extaz sau întoarcerea din lume la români

(fragment de roman)

O clipă mai târziu, Olesya m-a sărutat, tandru, pe obraz, apoi și-a rezemat fruntea de umărul meu. Când stewardesele au adus gustarea, ea deja dormea. Am rămas, o vreme, nemișcat. Îmi părea rău să o trezesc, mai ales că, atunci, picată, parcă, în vis, părea acel îngerăș, bob de rouă, bun tocmai de gustat. Mai târziu însă, s-a rezemat de spătarul scaunului. Atunci, am privit pe lângă ea, pe fereastra avionului. Dincolo de aripa lui, un fel de reazem al speranțelor mele, întinderea, parcă, fără de sfârșit! Sub noi, se strânseseră norii, despre care Oly nu mi vorbea. Priveliștea amețea. Am încercat să deslușesc, jos, departe, pământul. Nu am putut. Un fel de fum zvârcolit se ridica văzând cu ochii. Nu departe de aeronavă, am zărit fulgere. Dintr-o dată, cerul s-a întunecat. În avion, s-au aprins toate luminile. Una, parcă și în inima mea. Apoi, poc, și întuneric! De teamă, am vrut să o trezesc pe Olesya. Dormea profund. I-am strâns centura de siguranță, apoi pe a mea. Din clipă în clipă, așteptam să se întâmple ceva. Am privit, iarăși, pe fereastră. Avionul înota de parcă pământul își mutase apele pe cer. Aripile sale păreau scăldate în valuri. În capătul culoarului, a apărut una dintre stewardese.

- Stimați pasageri, liniște!... Puțină liniște, vă rog! Așa! Toți să aveți centurile de siguranță! Doamnelor și domnilor, traversăm o zonă cu maximă turbulență atmosferică! Avionul nostru cât și piloții sunt însă pregătiți să reziste unor astfel de situații. Încredere și calm! Nimeni nu trebuie să stea în picioare! Nu vă ridicați de pe scaun! - abia a apucat să mai zică ea și, ca secerată, s-a prăbușit. S-a ridicat însă cât ai clipi.

- Awu! - s-a auzit un fel de ru-moare până spre coada avionului!

- Vai di mini, Domnuli, mi-i rău! - abia am apucat să aud un

tânăr, ce stătea, crispat, în scaunul de alături.

Avionul a căzut în gol. Cu el, toți, parcă, ne scufundam în cer. Sângele mi-a lovit, atunci, ca un ciocan, creștetul capului, gata să împröste tavanul. Stomacul îmi ajunsese și el în gură. Speriat, am prins-o pe Olesya în brațe și i-am sprijinit între mâini, tâmplele. La un moment dat, aeronava a plutit din nou. Se zgâlțâia însă parcă și mai rău. Instinctiv, în gând spuneam o rugăciune.

- Stai, că mă sufoci! Ce e? Ce s-a întâmplat? - a întrebat Olesya, o jumătate de oră mai târziu.

- Nimic! Am trecut printr-o furtună...

- Da?

- Și era cât pe-acți să ne prăbușim... Să murim... Praf și pulbere...

- Hai, mă!...

- Nu glumesc! Până jos, praf și pulbere...

- Să știi tu că și eu am visat ceva!... Da! Uite, parcă văd! Aci, pe aripă, se făceau a fi două coșciuge... Doamne, două coșciuge! Nu greșesc, parcă le văd... Mi se părea că înclină totul. Pe noi, avionul... Și cerul, și pământul... Toate, și cerul și pământul păreau așa, în dungă. După aceea... parcă zburau pe lângă noi. Coșciuge în zbor!... Mai târziu, din ce în ce mai multe! Apoi, o lumină! M-a orbit lumina! Și ele au dispărut. S-au topit... Doamne, cum au dispărut!

- Gata, lasă-le! O să fie bine! O să ajungem... Abia aștept să ating pământul! Să-L iau pe Dumnezeu în spate și să cutreier lumea. Da, nu El pe mine, ci invers, și, pe jos: păs, păs! Ce atâta grabă?!

- Și eu?

- Am să te iau și pe tine. Da, am să te iau... Și o să mergem împreună până la marginea pământului. Ce-o să-și mai amintească omenirea!... Țăla cu femeia aia frumoasă, în brațe, și cu Dumnezeu în spinare! Păs, păs! Apoi, am să

mă urc, singur, pe un vapor...

- Singur?

Da, singur! Tu o să rămâi la țărmul mării. Tu și Dumnezeu!

- Eu?!

- Da, tu! La sfârșitul lumii, musai, femeia! Femeia și Dumnezeu. O să rescrii Evanghelia. Fără carte, nu se poate! Parcă văd: Evanghelia după Oly! Apoi, o să faci copii! Cineva trebuie să o ia, iar, de la început!

- Și tu?

- Eu am să mor, acolo, în larg. Apoi, am să fiu pește. Făț, făț, prin valuri, până aproape de mal. Când va fi cazul, am să mă las prins. Cu mine o să-ți hrănești poporul...

- Nick, ce e cu tine?

- Nimic! Tu și Dumnezeu la începutul lumii! Ce Adam? Ce Eva?!... Abia aștept să ating pământul! Și, păs, păs!

În momentul în care am simțit avionul rulând de-a lungul pistei de aterizare, zeci de aplauze au răsunat în interiorul său. Câteva secunde, am stat nemișcat. Numi venea să cred că am atins, din nou, pământul.

- Nick, suntem la tine acasă! În România! Nu te bucuri?

- Ce să zic? Da, numai că spaima, pe care am tras-o... Tu cu visul tău... Coșciuge în zbor?!... N-am s-o uit, tot restul vieții!

- Nici eu? Mai știi?...

- Ce?

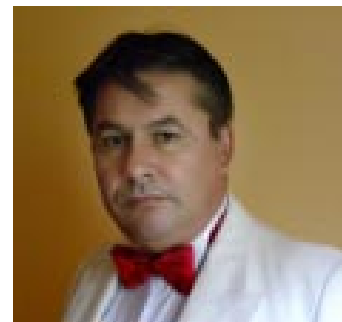
- Mă, nu face pe uitucul că... Hai, ia-mă în brațe! Dumnezeu, dacă vrea, se urcă El singur! Să te văd! Trece-mă pragul! Ca pe mireasa ta! Dintr-o lume, în înalta?! Măcar doi pași, aci, pe pământ românesc! Și după aceea, mai vedem noi! Că până la capătul lumii, ehe, poveste lungă!

- Așa, în văzul oamenilor?

- Da!

- Și dacă, uite, rămân țepăn?

- Mă, dacă ai să rămâi, află că am să te duc eu în cârcă, până la

Cernăuți, iar acolo...

- O să-ți pună niști ventuzii că, numa!... - s-a amestecat în vorbă tânărul de lângă noi.

- Da? Ca să vezi?! Dar, dumneata de unde...

- De la Chișinău, domnule! Student în România, iar acum, cu o bursă la Dijon! - a răspuns el, vorbind bine românește.

- Eee, asta e altceva! Rusoaica din Odessa, unul din Banatul sârbesc, frumoasa mea din Cernăuți, și...

- România Mare!

- Nu, domnule, românii la un loc!

- Mie mi-ar plăcea! - s-a amestecat Olesya.

- Ascultă-mă, dacă mai stăm, pe o terasă, la un suc, pun pariu că ne găsim rude! - am glumit eu.

- Poate chiar frați! - a insitat moldoveanul.

- Apropo, ea e Olesya, din Cernăuți, eu...

- ...Nick, cel mai iubit dintre iubii lumii! De mine, bineînțeles! - mi-a luat-o ea înainte.

- ...Iar eu, Igor! Igor Cușcenko! Moldovean din...

- Polonia, sau?...

- Nu, domnule, Chișinău. "Orașul meu din albă piatră!"

- Chiar că albă! - a confirmat Olesya. Am fost la voi. Odată, când cu... Mă rog, nu are importanță...

- Într-o zi, poate am să ajung și eu... Ce zici? - am întrebat-o pe Oly.

- Până una, alta, drumurile tale spre Cernăuți... Adică spre mine. Mă, nu cumva să te duci, că te strâng de gât! Țăstia au niște femei așa de frumoase, că... pe-acolo o să-ți putrezească oasele...

- Dacă ar fi și ar fi, parcă tot aici ar trebui! Nu de alta, dar ălea, despre care zici tu că sunt, au împânzit România...

- Of! Sărăcuța de mine! Doar

eu am rămas tocmai dincolo de... Nick! Ce zici, vrei?

- Ce?

- Să mutăm Bucovina mai la sud!

- Cu tine cu tot, nu?

- Păi, alfel, cum?!

- Da, cum și în ce fel? Mai vedeți voi! Important e să vreți, că de putut se poate! - ne-a zis Igor înainte de a ne despărți.

- Ai auzit? Totul se poate!

De la Băneasa, la Gara de Nord, am mers cu un taxi. Pe tot parcursul drumului, Olesya a tăcut. Privea, adesea, clădirile cenușii, copacii ruginii, de pe marginea drumului, și tresărea, de fiecare dată, când scârțâiau roțile mașinilor din trafic. O priveam cu coada ochiului și mă sfâșiam în propriami incertitudine. Cu cât mă apropiam de gară, cu atât simțeam cum un fel de vuiet nemilos al lumii îmi tăia respirația, și cum timpul se împuținează precum omul în ultimele clipe de viață. Eram, în adâncul sufletului, când disperat, când fericit, și îmi venea să tip: „de ce, Doamne, de ce?”

- Am ajuns! - am confirmat eu oprirea taxiului aproape de intrarea principală a gării. Olesya a tăcut din nou. A coborât, cumințe, din mașină, și m-a așteptat. Privea, parcă, peste dealurile Moldovei, la ea, în curte, la Cernăuți. Șoferul ne-a dat bagajele, apoi am pășit în interiorul clădirii.

- Reintrăm în timp! - mi-a șoptit ea. În amărâta asta de istorie... Beția de noi se duce... Rămâne contingentă... Politica!... Nimicul! Ce ai să faci în zilele următoare?

- De mâine?

- Da! Abia acum suntem la răscruci! Pupăza ta își ia zborul...

- Adică, se urcă în tren...

- Și, fâl-fâl, dacă am noroc...

- ...Cam pe la prânz, am să-ți arăt drumul mântuirii. Scara spre cer!... Crede-mă, chestiune unică!

- Ce nu s-a dovedit pe fața pământului, vorba rusoaicei...

- Află! Dacă ar avea ăștia, prin Occident, o așa minune, ca români, la Târgu Jiu...

- S-ar perinda, pe-acolo, creștinii, ca arabii la Meca. Măă, hoțule! Tu mă duci cu zăhărelul și,

până la urmă, tot la acrituri ajung!

- Cum vrei, însă o porție de suflet, la Masa tăcerii, doar la mine în Oltenia!... Ca să nu-ți mai zică de Poarta spre suflet... Tot acolo, la doar doi pași, spre răsărit... Vrei?

- Eu știu?!... Poate altă dată...

- Nu da vrabia din mână pe cioara de pe gard!

- Ce să fac?

- O vorbă de pe la mine. Cu alte cuvinte, când prinzi o găscă, jumoaie-o, dacă vrei să îți faci burduf de pernă cu puf.

- Tot nu înțeleg!

- Atunci, musai o trecere prin Oltenia mea!

- Și acasă?

- Două, trei zile mai târziu, ce mai contează! Că doar nu se mută Cernăuțiul din loc!...

- Mai știi?! Vin tătarii, vin vandalii... Însă, fie! Că doar n-o să plesnească pământul!

La scurt timp, și eu și Olesya eram, din nou, suflete pe drumuri. De data aceasta, puse pe șinele de cale ferată. Trăncănitul roților de tren, acum semn al întoarcerii, îl trăiam la nivelul unei amestec. În emoție, ingredient, Olesya, eu, păcatul și Dumnezeu. Ultimul, parcă liber de orice. „În definitiv, ce obligație ar avea Dumnezeu față de mine?! - m-am întrebat în gând, în timp ce încercam să găsesc un loc, cât de cât confortabil, în mijlocul unei lumi care, parcă, veșnic, bătea toba. Când tocmai, gata, gata, să scap de obsesii, am auzit-o, un fel de halucinație acustică, pe mama: „mă, băiete nu cumva să îți bați joc de vreo fată mare, că blestemat vei fi! Și blestemat vei rămâne!” Am tresărit. O clipă mai târziu, Olesya mi s-a părut a fi victima, eu, păcatul unei iubiri cântate la flaut, iar vecinii de pe scara blocului, în care locuiam, bârfitorii universului.

„L-ai văzut, dragă? Nici că ne mai bagă în seamă!... Nu-i mai ajungi cu prăjina la nas! A fost în Franța și...” „De-aia nu mai pot eu!” „E, nu e chiar așa! Ai văzut și tu, și-a luat una, de prin părțile alea... Auzi, de parcă a ta și altele, de pe aici, nu ar avea și ele, acolo, ce trebuie să aibă...” „De-aia, uite, dar cine știe ce panaramă? Ho, că o să vadă el... Ehe! Vine

aia din buricul Parisului, să stea cu ăsta, în două camere, la bloc?! Când o zbură porcul cu soacrămea în spinare!” „Păi, na, uite, că zboară...” „Da? Atunci, ducă-se dracu, și porc, și ea, și tot!” „...Puico, fă, ascult-mă pe mine! Leana e fiartă!” „Aoleo!” Profesorul s-a întors cu una. ...Iar acum, fie-sa... Vai de mine, da' s-o vezi pe ea, pe Leana... Au cam rămas cu deștiul în gură!” „Las' că așa le trebuie! Când le-am spus: fată, ... prea țoapă! Una, două, țâști-bâști, cu buricul gol și fusta până la cur! Mă mir că nu s-a pus ăla cu daravala pe ea! Și atunci s-o fi văzut eu pe Leana, pe unde scotea cămașa?!” „E, și cu tine! Cum de n-a dat pleasca peste ea? Leana! Scăpa de dracu!”

- Nick! La ce gândești, omule?

- La nimic! Adică, da, la chestia aia: eu cu tine în brațe și Dumnezeu în spinare, spre sfârșitul lumii?! Frica, agonia, îți dai seama?

-Nuu! Nu așa, ci altfel: Împreună, până la marginea mării... Acolo, tu, peștele, făt, făt, pân' la Dumnezeu, apoi eu, și-un alt început!...

La Videle, trenul aproape că s-a golit. Cel puțin, noi am rămas singuri în compartiment. Olesya privea pe fereastră. Câmpurile negricioase păreau pustiite. Țăranii își culeseră porumbul, însă arăturile de toamnă încă mai așteptau ploile ce trebuiau să înmoaie pământul.

- Nick! Știi ce? Tot ce avem, aici, în țară, la tine, în fața ochilor, seamănă cu cerul de adineauri, culcat pe pământ.

- Lipsește furtuna!

- Totuși, ceața, valuri, valuri! Soarele, parcă se înecă în nori... Vezi acolo, departe, copacul acela stingher?

- Da!

- Cum ți se pare?

- Copac!

- Și atât?!

- Mda!...

- Eu îl văd un uriaș revoltat, ce stă la sfadă cu Dumnezeu, ... E, un fel de a zice!... În timp ce gustă din relicvele, cine mai știe ale cărui muritor?!

- În definitiv, cam totul e de mâncat! ...Animalul mănâncă iarba, omul, animalul, pământul, pe

om... Iar pomul, pământul.

- Nu m-aș mira să mă simt, odată, într-o zi, frunză agățată spre cer, într-un fel de respirație istorică! Cum s-ar zice, stafie colorată pe creanga unui copac...

- Adică, moroi?

- E, și cu tine, moroi! În definitiv, ce e ăla, moroi?!

- Un fel de... unul mort, dus pe lumea cealaltă, și întors!

- Da! Cam aceeași chestiune, stafie!...

- Nu prea... Stafiele au ceva din momăile mergătoare... Sau seamănă cu ălea puse în capul viei! Paznici!... Moroiul însă, e moroi! Cu personalitate, cu... Dă ordine, face, drege... Când i se pune pata, harșc! Mai trage câte unul în țepă!

- Și-n timpurile ăstea?!

- Da!

- Vai, mă sperii! Sunt și pe la tine?

- Cum să nu! Numai că, ai mei, din Oltenia, sunt mai romantici. Nu rezistă la femeile frumoase. Când le văd, devin așa, pufoși... Bureți de spălat cu ei pe spinare.

- Taci, că mă trec fiorii! Dragă, știi ce? Vreau să mă întorc! Unde mai oprește trenul ăsta?

- Ehe, tocmai la Craiova! Moroi de sus! Nu ți-am spus?

- Vai de mine!... Nu mai am de ales?

- Nu!

- Nick, măcar spune-mi, când ajungem, mă duci la hotel și pleci?

- Doamne ferește! Am și eu casă, masă... Ca omul!

- Nu mă păcălești?

- Nu!

- Ah! Mi-a venit inima la loc. Împreună, e altceva!

- Abia aștept să-ți văd cuibulșorul și să fac un duș! Apoi...

- Nici o problemă... E apă caldă, șampon, spumant, eu...

După cele întâmplări pe drum, Craiova mi s-a părut locul, în care Dumnezeu a făcut, pentru prima dată, și cerul și pământul. „Raiul meu de când lumea!” - mi-am zis, în gând, după ce am ieșit în fața gării. Se întunecase bine când m-am oprit lângă fântâna arteziană și am respirat adânc.

Drumul spre casă, în oraș, l-am făcut pe picioare.

- Am văzut lumina zilei, la nord, peste dealurile dimprejur, însă... Draga mea, orașelul ăsta... - am rupt eu, pentru a nu știu câta oară, tăcerea.

- Ba, nu! Frumoasa ta!... Frumoasa ta din Cernăuți! Sună, cum să-ți spun, ca într-o partitură bizantină!

- E, sună! Spune-mi că îți place!

- Da! E ca un început de replică într-o piesă de teatru...

- Lumea, ca spectacol! Idee vechi de când...

- Și totuși, în fiecare zi, nouă! Sau, alta... Personajele... La noi, de exemplu, actul I: Montpellier sau drumul oaselor. Actul II: Lyonul cu seducția... Trebuie să spun că m-ai cam păcălit! Eu, curioasă, iar tu, ha! Șmecher!

- Ce să faci? Așa e când intri în săptămâna chioară!

- Oarbă, ziceai că se zice!...

- Oarbă, chioară, cam tot un drac e!... Actul III?

- Chestia aia cu... „Ce-o să-și mai amintească omenirea?!... Țăla, cu femeia aia frumoasă, în brațe, și cu Dumnezeu în spinare! Păș, păș!” M-ai dat gata! Ascultă-mă, tu ai un soi de nebunie care cucerește! Ți ia mințile!

- Să nu exagerăm! E plină lumea... Însă, de când lumea, musai și un nebun în vremuri! Pentru explicații, pentru chestii, socoteli... Cineva trebuie să fie și responsabil! Ceilalți, adică, ăia zdraveni,... cică la cap, s-ar zice,... au patologia în oase! Srâmbi, fragili! Nu rezistă la terfeleală.

- E, asta e! Iar acum, partitura cu Statul în stat, Drumul mântuirii, și Cina cea de taină la Masa tăcerii...

- Doamne, ce le-ai încurcat! Păi, eu asta am spus?

- Nu?

- Nu!

- Atunci, zii tu!

- Uite, calea de urmat trece prin pat. Asta e sigur! Dar să o lăsăm mai spre miezul nopții, după duș, întâlnirea cu moroi și...

- Mă, ia vezi, că iarmă sperii! Și?

- Pusul ventuzelor!

- Hoțule! Ți arde de pupat! Care va să zică... Mânca-l-ar mama de băiat!

- Mda... Un fel de preludiu, înainte și după! Mâncăm și? Sau?... Ritualul locului în vremurile de acum, ăstea postmoderne, că pe vremea de dinainte...

- Adică în modernism, vrei să spui?!

- Ia-o cum vrei tu și nu mă mai întrerupe, că pierd firul istoriei! Deci, în vremurile... după cum spui tu, totul începea cu bătaia... Venea omul, acasă, și tros! pleosc!

- Vai de mine, dar brutali mai sunteți! Norcul meu, că au trecut timpurile...

- N-ai înțeles! Țăla era curățitul! Nu puteai intra, oricum, în așternut! Preludiul, relaxarea, începutul... Își vărsa omul năduful. Apoi, mâncau... Mai suspina ea... Da! Suspina,... suspina! Iar el își răsucea o țigară cu tutun frecat în podul palmei, și hârtie de ziar. Știi, așa, de-al dracu! Se odihneau o idee, până la primul cântat al cocoșilor. Abia atunci se întorceau ăia pe lumea ailaltă! Adică, moroi, în lumea moroiilor!... Și, spre ziuă, tăvăleala... Fiecare după puteri! Oricum, o simțea femeia până spre seara următoare...

- De unde știi?

- Cântau! Ale dracu, cântau! ...U-ă-lă-uăă!... U-ă-lă-bă!...

- Interesant! Mai învață omul! Adică, eu... Și, de închinat?

- Aaa! În fiecare zi, de dimineață! Beau aghiazmă, pupau și icoana... Cum s-ar zice, spălau păcatul! Asta, când se întâmpla să stea bărbatul mai mult pe acasă. În caz contrar, toate cele zise începeau, acum, târziu, toamna, când se întorcea el din lume... Venea, așa, din lume! Pe drum, i se mai năzărea câte una, alta, și o lua la palme, de cum deschidea ea poarta... Unii se întorceau acasă doar să-și bată muierile!... În special! Ține minte! Era și o explicație: „mă nene, se face a dracu, dă boala în ea, își ia lumea în cap...”

- Și?

- Și: Tros! Pleosc! Apoi, proba cu aghiazma, icoana! Unele se mai și jurau, că... Mai pe la prânz: ...U-ă-lă-uăă!... U-ă-lă-bă!...

- ...Cu suspinatul?

- Suspinau, suspinau! Un fel de răgaz, între și între!

- Cât își răsucea ăla țigarea, așa,... de-al dracu?!

Daniel MAN

Durgheu - povestea unui român dăltuit în piatră

Pentru artistul **Cornel T. Durgheu** aniversarea a 65 de ani a avut o dublă și profundă semnificație: o vârstă rotundă care se cuvine petrecută între prieteni și care i-a dat, totodată, prilejul editării unui album aniversar de excepție. Vineri seara s-au adunat în jurul său, asemenea vietăților pădurii sub umbra unui gorun secular, prietenii care i-au stat aproape în cele peste patru decenii de muncă trudnică în slujba artei pentru care l-au înzestrat ursitoarele în leagăn.

Cornel T. Durgheu

Cu ceva vreme în urmă, sculptorul Cornel Durgheu mi-a mărturisit cu onestitatea celui care își cunoaște propria valoare: „Eu știu că nu sunt un sculptor de talia lui Brâncuși, dar uite, domnule, că las ceva în urma mea. Am umplut Țara Crișanei, și nu numai, cu sculpturi și m-am bătut să fac o Facultate de Arte Vizuale la Oradea. Am făcut ceva”, mi-a spus artistul într-un moment în care autoritățile locale au început prigonirea sa și izgonirea din atelierul din Cetatea Oradea.

La lansarea Albumului Omagial „Durgheu” i-au fost alături toți cei care l-au prețuit și îi sunt alături. Mircea Bradu, cel care l-a determinat pe sculptorul orădean să-și adune în album toate lucrările sale reprezentative, a făcut oficiile de moderator al întâlnirii. Profesorul universitar dr. Negoită Lăptoiu, cel care a realizat, de altfel, partea critică a lucrării omagiale, a vorbit apoi despre sculptorul Durgheu, cariera sa și impactul pe care opera lui îl are și îl va avea în viitor în monumentalistica românească. Pentru că sculptorul Durgheu a dovedit că principala sa vocație este cea de sculptor monumentalist. Iar opera lui, presărată cu figuri legendare, de la nobili daci, luptători comaiți, Burebista, miticul Zamolxis, Decebal și până la Mihai Viteazul, Horea sau Avram Iancu, palpita de cel mai autentic patriotism și naționalism curat. „Într-o vreme a proliferării tendințelor globalizante sună ciudat o astfel de îndârjită ancorare în specificul unei identități naționale. Conștient de impedimente, Cornel T. Durgheu a preferat sinceritatea și naturalitatea gestului sintetizator de trăiri în consonanță cu rezonanțele cele mai autentice ale spiritului autohton”, arată profesorul Negoită Lăptoiu.

În pofida criticilor, Durgheu a mers mai departe, a înnotat împotriva curentului și a reușit. Nu demult, cărturarul Nicolae Manolescu spunea la Oradea că singura cale de a reuși, de a progresa și a inova este să înoți împotriva curentului: „Dacă te lași purtat de curent, de fapt, stai pe loc. Singura variantă de a realiza ceva remarcabil este să te pui împotriva curentului.” Iar sculptorul Durgheu a reușit... Pentru că nu întâmplător, în deschiderea albumului omagial, are trecute cuvintele mentorului său, Constantin Brâncuși: „Să gândești ca un demiurg, să poruncești ca un rege, să muncești ca un sclav.” O povață pe care a urmat-o întreaga viață, dăltuind piatra dură și sângerând deasupra ei, modelând lutul în frigul atelierului, turnând beton, cioplinind inima de nuc până la căderea brațelor, șlefuid bronzul cu migață, „o muncă de sclav în condiții mizerabile, cum nici nu v-ați închipui vreodată”, dar toate se duc asemenea unui fum la dezvelirea lucrării și fixarea ei în posteritate.

Și tot maestrul Constantin Brâncuși spunea că „trebuie să încerci neconștient să urci foarte sus, dacă vrei să poți să vezi foarte departe.” Nu știu cât de sus a urcat sculptorul Cornel Durgheu, dar știu sigur că a urcat toată viața cu răvnă și că, acum, este văzut tare de departe.

Uasile BUNEA

De dragul ochilor tăi...

Scriitor prolific, **Toader T Ungureanu** se găsește la cea de a 16-lea carte, de data asta un roman de dragoste, pe lângă cărțile sale de poezie sensibilă, pe care le-a editat, la care la una dintre ele am avut onoarea de-a semna prefața.

Pornind de la o idee, o întrebare primită la o întâlnire cu deținuții din Penitenciarul Gherla, adică ce înseamnă în viziunea sa ladul și Raiul, prin analogie și oniric, binele și răul explicat filozofic, ajunge încet și sigur la comportamentul uman.

Structurat pe 6 capitole, dintre care unul a și dat titlul romanului, el începe practic cu o scenă de sfârșit, când bătrânul Șerban adoarme cu o sticlă sub pernă sa, aici intervenind ca la celelalte narațiuni ale lui Toader Ungureanu, oniricul, un fel de vis fantomatic între mreațele unui vis real și realitatea socială.

Metoda, este la Toader Ungureanu o statagemă. El te plimbă când sus, când jos, când la dreapta când la stânga, când azi, când ieri sau mai demult, prin scene trăite de el cândva, văzute și consumate ca atare, din care și-a selectat cu grijă personajele, de altfel oameni obișnuiți ai locului din zona Bucovinei, sau laitmotive transilvane.

Viața l-a adus la Gherla în tinerețe, aici s-a maturizat formându-și o familie, aici a mai învățat ce nu știa încă, aici a început să încărunească, dar nu se ferește parcă dinadins să cuprindă și plaiuri transilvane, destul de comune nouă, în spațiul bucovinean și invers, creștând adânc în conștiința lectorului cărții, similitudini de netăgăduit ale poporului român.

Unii pot spune că este o virtute, eu în schimb, amabil și vizat, voi afirma că metoda este profesionistă, întâlnită uneori la scriitorii opteciști, dar parcurgând Istoria Literaturii Române, o găsim și la Liviu Rebreanu, la Ion Agârbiceanu, la Mihail Sadoveanu chiar, de regulă la scriitorii ca-

re au schimbat locurile de baștină, cu locurile de vețuire familială.

Aduce în prim plan Iezerul, poarta de trecere spre alte lumi paralele, așa cum va spune el, pune un accent deosebit pe personajul Moș Toader, de fapt sfătuitorul, îndrumătorul pașilor tânărului Toader Ungureanu, căutătorii de comori, în fapt grupul de arheologi, sosiți aici, pe plaiurile Bucovinei, pentru a descoperi și a adăuga încă ceva istoriei.

Și totuși acest roman este un reușit roman de dragoste! lectura sa te invită la reflexii dure-roase, pe cât de clarvăzătoare, despre: specia umană, nașterea, dragostea,, moartea și dacă vreți dvs, despre metemsihoza viții în general, învățându-ne că suntem trecători pe acest pământ, într-un univers vast, nedefinit, noi cei ce poposim precum un tren personal într-o gară comună.

Până la a desluși mai jos tainele noului său roman, voi parafraza în continuare o afirmație aparținând lui Tudor Arghezi, despre patriotism:

Patriotismul nu-i brătară, papiion sau pălărie,/ Să-l suporti sau nu. Să-ți se pară că-ți vine sau nu-ți vine, ție./ Te naști cu

el. Ți-e datul sorții. N-ai cum să-l lepezi de pe tine./ Îl porți ca pe o cămașă-a morții, nu-l cumperi de la curți străine./ Și de vândut n-ai cum să-l vinzi./ E un fel de suferință crestată dureros pe grinzi de suflet vechi și de credință./ Aud și văd, citesc și tac cuprins de-o silă ancestrală./ Plâng de rușine c-am fost dac și c-am ajuns acum zăbală în gura știrbită a nu știu cui, care-mi molfăie mândria și-mi bate lacrimile-n cui și-mi răstignește până și poezia.

Fac această afirmație cu scopul de-a scoate în relief că o asemenea comportare față de țara în care te-ai născut, neamul și ținutul ancestral al Bucovinei sau Transilvaniei, dragostea și dorul de acestea, nasc iubiri mari, ori cât am căuta noi să fim de europeni. Dar atenție: ele nu trebuie să fie neapărat fizice!

Și totuși: Dragostea, acest sentiment nedeșluit, precum tainele morții, joacă în acest roman ca și în altele, un rol important în creația lui Toader Ungureanu.

Autorul devine analitic prin experiența acumulată, descrie înfripirea unei iubiri, care deși pare a fi neelaborată și fără de succes, poate claca..

Așa este și-n cazul lui Doru Dorneanu, un absolvent de facultate și Joca...

De aici autorul desprinde o învățătură formidabilă, confirmată de viață, aceea că o dragoste se poate uita, doar înlocuind-o cu o alta mai puternică...

Naratorul nu face nici o abstenență a-și folosi personajele copilăriei sale. Aici introduce un personaj nou, pe Șol, un evreu cu ramele ochelarilor groase, dar pâinea lui Dumnezeu de bun, așa cum spune autorul, cel care era un șef de secție la Combinatul forestier Bernath Andrei.

Acesta joacă un rol important în formarea unor tineri, este ba model de subiect de discuție între aceștia, ca în spatele acestei pânze rare, să se cerană și consume scene de iubire pătimașă...

Nu voi desconfira întreg subiectul romanului, las cititorii să se bucure de acest privilegiu, deoarece sunt sigur că mulți se vor regăsi fie în personajele principale, fie în cele episodice, fie întâmplările descrise cu atâta măiestrie.

Revenirea sacadată și ciclică la povestirile lui Moș Toader, combinare acestora cu alte lumi și alte scene, duc spre marele succes al scriitorului, care cu timpul ce trece, se poziționează serios pe ascendență, transcede în real din ireal, cu umbre fine de ironie față de unele aspecte sociale, de altfel reale, care ne trezesc că noi suntem, și mai avem de poposit pe acest pământ încă o vreme.

Pot să afirm că și ieiele din mitologia populară i-au invadat uneori gândirea-i frumoasă, care au dus la un discurs liber, la exemplificări simple și doveditoare, despre noi, despre unele faze ale conștiinței umane, prin care am trecut, trecem sau urmează, ca un simplu exercițiu de algebră, pe care o știm bine, dar, nu o înțelegem pe deplin.!

Oare și viața nu este așa, o algebră cu una sau mai multe necunoscute?

Toader UNGUREANU

Pierdut în noapte...

Tu, călător prin viața trecătoare,
Privește afară-n noapte, pierzându-te în timp
Cu prietenii alături, pornind cu un colind,
Să te transformi, albit de nea, în boare...

Mai adă ca altădat în cântul tău straniu,
Căldură și speranță în suflete-ntristate
Mai zi-le din colindul de dor și sănătate,
Ce-ngeamănă în el și cerul plumburiu.

Te vor primi cu brațele deschise
Acei copii, săraci, ce n-au noroc și cer,
Un colț de pâine, un adăpost stingher,
Unde pentru mulți sunt porțile închise.

Transmite-le căldura sufletelor noastre
Din depărtări, cu drag, urându-le an bun,
Cântând cu toții în seara de Crăciun,
Colindul sfânt al zărilor albastre...

Dan BRUDAȘCU

Cum a murit Octavian Goga?¹

Recent, pe blogul unui domn Ion Ionescu², necunoscut mie, apar câteva considerații cu titlul de mai sus (minus semnul întrebării). Autorul acestei însemnări indică faptul că această consemnare ar fi aparținut unui oarecare Victor Țincu. Bănuim că e cineva apropiat de Bucur Țincu, scriitor și apropiat colaborator politic al “poetului pătimirii noastre”³.

Aparent, consemnarea la care ne referim este corectă. Apar, însă câteva inadvertențe sau inexactități. Una dintre ele este legată de date: Potrivit declarațiilor Veturiei Goga⁴ lucrurile stau un pic altfel decât susține autorul (respectiv dl. Ion Ionescu) sau cel citat de el (adică un anume Victor Țincu).

Deci, plecarea la Cluj a avut loc în data de 4 mai (nu 5 mai, cum susțin cei amintiți). În afară de întâlnirea de la avocatul Laurean Gabor, fost subsecretar de Stat în guvernul prezidat de Octavian Goga, poetul, după un mai vechi obicei al său, a făcut un popas la restaurantul New York⁵ unde a consumat bere. În exact acel moment au acționat agenții lui Moruzov, care, din însărcinarea personală a lui Carol al II-lea⁶, îl urmăreau permanent pe fostul prim ministru, nu atât spre a-i cunoaște demersurile și contactele politice, cât pentru a duce la îndeplinire planul suprimării fizice a fostului premier⁷.

Apoi, după cum precizează însăși Veturia Goga, ea nu se afla la Ciuca și nici nu a revenit acasă decât după decesul poetului.

Octavian Goga nu a murit din cauze naturale⁸. Până în acest moment nu am înțeles de ce Veturia Goga nu a ținut cont de constatările marelui medic clujean Iuliu Hațieganu, sosit la Ciuca, la chemarea ei sau a apropiaților poetului, și care l-a apostrofat dur pe medicul local Perciun pentru că n-a sesizat că era vorba de otrăvă, nicidecum de bolile invocate mereu după aceea ca fiind cauza decesului neașteptat și extrem de rapid⁹.

Problema decesului unei personalități ca Octavian Goga, care a marcat profund istoria națională și literatura română, nu este una oarecare, lipsită de importanță. Spre a lămuri definitiv acest subiect și a elimina orice opinii contrare adevărului s-ar impune verificarea de către experții criminaliști a cadavrului poetului. Acesta se află în sarcofagul din mausoleul pe care Veturia Goga l-a construit pentru el la Ciuca. Ministerul Culturii ar trebui să-și asume efectuarea unor astfel de teste cu atât mai mult cu cât poetul a fost unul dintre primii miniștri ai Cultelor și Artelor în guvernele formate după făurirea României Mari.

Rezultatele acestor teste, făcute cu mijloacele tehnice moderne de care se dispune în prezent, ar clarifica, în opinia mea, odată și pentru totdeauna, această chestiune: Octavian Goga a murit, subit și neașteptat, datorită unei congestii cerebrale și a unei complicații pulmonare¹⁰ sau din cauza otrăvirii sale la comandă politică.

În interesul aflării adevărului, nici un efort nu mi se pare nejustificat.

Anul viitor se vor împlini 130 de ani de la nașterea poetului. S-ar putea marca această aniversare și prin comunicarea rezultatelor oficiale ale testelor pentru stabilirea cauzelor reale ale morții sale.

¹ Personal, am abordat acest subiect în studiul intitulat *Ucis din ordinal regelui Carol al II-lea*, publicat în mai multe reviste, din țară și din SUA, inclusive on line, reluat în volumele *Goga și Francmasoneria*, respective *Paradoxuri ale Francmasoneriei*, publicate la Editura SEDAN din Cluj Napoca. Am revenit ulterior cu precizări ori de câte ori am considerat că se impunea rostirea adevărului în această privință.

² Material preluat și de unele publicații on line de peste hotare. Asta înseamnă difuzarea lui în cercuri foarte largi și, implicit, perpetuarea unui

neadevăr în rândurile unui mare număr de cititori sau personae interesate de viața și activitatea poetului și omului politic Octavian Goga.

³ Bucur Țincu a fost și coleg de partid cu poetul, fapt pentru care, după instalarea regimului comunist, a fost condamnat la ani grei de detenție pe considerente politice.

⁴ Iată cum consemna ea în jurnalul personal evenimentele:

Miercuri, 4 mai: vorbesc cu Tavi la telefon înainte de 8.

Tavi: Bună dimineața Dundel scumpa mea

Eu: Tavi ai glasul cam obosit - de ce

Tavi: Aș acum m'am sculat - vezi să se isprăvească casa mai repede

Fă tot posibilul să ne mutăm în Iulie

Eu: mi-a promis toată lumea și eu cred că ne vom putea muta.

Tavi: Ești mulțumită? Eu cred că are să fie foarte frumos. -

Tavi: Să nu pleci cu avionul că m'aș supăra tare. Te așteaptă mașina mâine la Cluj. Plecăm și noi azi la Cluj.

Eu: Vai Tavi dragă Te implor nu pleca dacă eu nu sunt acolo. -

Tavi: E un soare minunat, de ce să nu ieșim puțin. Tu ce faci azi? Eu mănânc cu Cioflecii (continuare)

Joi, 5 mai: la Capșa. Porcilor n'ați putut aștepta până vin și eu?

Eu. Nu-i nimica. Mai repetăm odată, de câte ori vreau. -

Primesc d.m. nemții la ceai și mi fac bagajele de plecare. -

La ora 7.20 sună telefonul dela Ciuca. Dna Hodoș că Tavi nu e bine are un accident de tensiune (cuvânt tăiat) arterială (terminația ă tăiată). Eu mă îngrozesc -. Trimit după Dr. Teodorescu să vină cu mine. Noapte grozavă. dim. sinistră. -

Vineri, 6 mai: Vai, Vai, Vai

Sâmbătă, 7 mai: ora 2. 20 minute

⁵ Azi poartă numele de restaurantul Continental.

⁶ Acest morganatic personaj este vinovat, după cum se știe, inclusiv de moartea propriei sale mame, regina Maria, a fostului prim ministru liberal I.G. Duca, precum și de tentative declarate de suprimare fizică a altor adversari politici importanți, inclusiv a fostului prim ministru țărănist Iuliu Maniu. Toate aceste aspecte sunt consemnate în diverse publicații și studii și sunt cunoscute la această dată.

⁷ Veturia Goga însăși părea să știe ceva în legătură cu aceste intenții criminale devreme ce insistă, spunând: *Eu. Vai Tavi dragă Te implor nu pleca dacă eu nu sunt acolo. -*

⁸ Congestia celebrală era gravă și ireparabilă, precizează autorul citat.

⁹ Un tânăr clujean, cu orientări de extremă dreapta, mi-a reproșat, într-o discuție despre care am mai vorbit, că, în cărțile consacrate de mine acestui subiect, nu aș fi insistat destul pentru a releva că decesul poetului ar fi fost pus la cale, eventual, susținea el, de Carol al II-lea. Dar că acesta ar fi acționat la comanda Francmasoneriei (deranjată de faptul că poetul și-ar fi dat demisia din structurile ei, deși deținuse funcții de conducere la nivelul Francmasoneriei din România), sau a evreilor (fiind citate, în acest sens, înseși cuvintele rostite de poet la demiterea sa din funcția de prim ministru). Același interlocutor al meu susține, fără nici un fel de documente concludente, că Veturia Goga ar fi păstrat tăcerea, până în ultima clipă a vieții ei, temându-se că dezvăluirea adevărului i-ar fi putut aduce și mai mari dificultăți, având în vedere că, după 1944, în noile structuri de conducere politică și ministerială din România (inclusiv în structurile de comandă ale forțelor represive, de Miliție și Securitate) au dominat (o vreme) persoanele de origine evreiască, aflate, probabil, în strânse legături cu structurile Francmasoneriei occidentale. Personal nu agreez o astfel de interpretare. E extrem de simplistă și ar urmări, într-un fel, mutarea atenției de la vinovăția adevăratului vinovat de moartea poetului premier, respectiv regele Carol al II-lea, spre alte persoane sau structuri. Nu cred că Veturia Goga, o persoană care a dovedit în lunga ei viață de 96 de ani, abilități și rafinate diplomatie deosebite să fi acceptat, fără motive mult mai întemeiate, proferare acestui mare neadevăr cu privire la moartea soțului ei. Dar, deși am fost alături de ea aproape un sfert de veac, personal nu am înțeles cauzele păstrării tăcerii în legătură cu adevărata cauză a morții soțului ei.

¹⁰ După cum afirmă și ultimul venit în dezbateră acestei chestiuni.

Georgeta NEDELCU

Interviu cu scriitorul Alexandru Petria

Georgeta Nedelcu: Pentru că nici eu, nici cititorii nu vă cunoaștem prea bine, aș dori în câteva cuvinte să ne spuneți cum este omul Alexandru Petria și care este povestea sa?

Alexandru PETRIA: Sunt născut la 27.02.1968, în orașul Dej, județul Cluj. Studii întrerupte de psiho-sociologie.

Cărți publicate: „Neguțătorul de arome” (1991, poeme), „33 de poeme” (1992) și „La ce bun poeziei...” (colectiv, interviuri). În 2010 mi-a apărut romanul „Zilele mele cu Renata”, la Ed. Tritonic. Colaborări sporadice la toate revistele literare importante. După 1989: șeful Comisiei pentru abuzuri și drepturile omului în CPUN-ul municipiului Dej; întemeietor, împreună cu Radu Săplăcan și Zorin Diaconescu, al săptămânalului dejean „Gazeta someșeană” - primul număr a fost scos în 23 decembrie 1989; candidat din partea Mișcării Ecologiste din România la Camera Deputaților - 1992; redactor investigații, între 1992-1994, la revista bucureșteană „Zig-Zag” pe vremea directoratului lui Alex Ștefănescu - între 1992-1996 am locuit la București; 1994-1995 - reporter investigații la ziarul „Cotidianul”; 1995-1996 - redactor-șef al săptămân-

nalului bucureștean pentru comercianți „Hermes” și redactor la săptămânalul „Partener” publicat de trustul „România Azi”. După reîntoarcerea în Ardeal am fost redactorul șef al săptămânalului „Monitorul de Someș”, apoi, în 2000, am fondat propria mea publicație, lunarul „Realitatea de Bistrița-Năsăud, Dej și Gherla”, al cărei director sunt și în prezent.

Am o fată în clasa a X-a la Liceul de arte din Bistrița. Sunt liberal în gândire, dar nu sunt membru PNL.

G.N.: Vă amintiți ziua în care ați început să scrieți serios?

A.P.: Nu. Bănuiesc că atunci nici nu realizam că scriu serios. Dar, oare, acum scriu serios?

G.N.: Care a fost debutul dvs. și ce impact a avut asupra publicului?

A.P.: Am debutat în perioada liceului, în 1983, în revista „Tribuna” din Cluj. Volumul de poeme „Neguțătorul de arome” a avut parte de vreo 20 de cronici favorabile, ca și „33 de poeme”. Dar succesul de critică a avut un efect neașteptat. M-a blocat mulți ani ca poet, am și acum a treia carte de poezie în manuscris și nu știu când o s-o public. Succesul poate să fie castrator. Impact asupra publicului? Modest. Câte cărți de poezie chiar au avut un impact major asupra publicului în momentul apariției? Nici una, cred. Impactul e produs odată cu trecerea timpului.

G.N.: Când ați publicat prima carte?

A.P.: În 1991.

G.N.: V-ați dorit dintotdeauna să fiți scriitor? Ce rol a jucat literatura în viața dv.?

A.P.: Da. Literatura a jucat rolul unui handicap. Literatul este un handicapat, deși n-o recunoaște. Este normal să stai să scrii când sunt atâtea lucruri plăcute de încercat pe această

lume?

G.N.: Ce gen literar preferați și ce autor în mod special?

A.P.: Acum scriu doar proză. Ca să nu fie discuții - Alexandru Petria.

G.N.: Unde vedeți locul literaturii române în cadrul literaturii universale.

A.P.: La periferie. Cum este întreaga societate românească. Excepțiile sunt excepții.

G.N.: Care dintre cărțile scrise este preferata dv. și de ce?

A.P.: Microromanul „Zilele mele cu Renata”, deoarece este ultima.

G.N.: Dacă citim cărțile dv. putem foarte ușor să ne dăm seama că sunteți un observator al realității în care trăim. Actualitatea în care trăim este mai dură decât în trecut sau, dimpotrivă?

A.P.: Oricât de dură este realitatea pe care o trăim, o prefer celei din perioada comunistă.

G.N.: La ce carte lucrați în prezent și când va fi ea lansată?

A.P.: Am terminat volumul de povestiri „Deania neagră” și lucrez la romanul „Cartea lui Zoso”. Sper ca povestirile să apară în 2011, iar romanul în 2012.

G.N.: Dacă ar fi să descrieți în câteva cuvinte cea mai recentă carte pe care ați scris-o, care ar fi mesajul pe care ni l-ați transmite?

A.P.: Scriitorul poate să încerce orice, nu există tab-uri, dacă are talent. O să citez ce-a scris Daniel Cristea-Enache pe coperta a patra a volumului „Zilele mele cu Renata”.

„După dispariția cenzurii și a pudibonderiei fals-proletare, adică după 1989/1990, „s-a dat drumul” la sex: în viața reală, pe ecranele televizoarelor și în literatură. Întrebarea care s-a pus încă de atunci și s-a tot repetat ulterior a fost: mai este aceasta literatură artistică, ori simplă manufactură pornografică? Citind excelenta proză a

lui Alexandru Petria, veți vedea diferența”.

G.N.: Care este mesajul dv. pentru cititorii cărților al căror autor sunteți?

A.P.: Intenționez să prezint cititorilor mei o lume, o realitate, nu un mesaj. Dacă există și mesaje, îi invit să le descopere.

G.N.: Credeți că există anumite cuvinte care vând o carte?

A.P.: Teme, nu cuvinte. Marile teme ale literaturii - dragostea și moartea.

G.N.: Ați făcut politică și dacă da, în ce partid ați funcționat? Ați avut vreun avantaj datorită acestui fapt?

A.P.: Am fost în stradă în Decembrie 1989, apoi am făcut parte din CPUN, și am și candidat pentru Camera Deputaților. Politica este o experiență pentru scriitor. Mă întrebați de avantaj. A fost unul major - am învățat la 21 de ani ce este beția puterii și cât de relativă este puterea.

G.N.: După revoluție, cărțile - atât în proză, cât și în versuri - au apărut în număr foarte mare, ca ciupercile după ploaie, însă nu toate sunt de calitate. Aici mă refer la valoarea lor literară. Cum ar putea crește numărul cărților bune?

A.P.: Să nu fie publicate cele proaste, fie și pe banii autorilor. Dar asta n-are cum să se întâmple într-o economie de piață.

G.N.: Dacă ați constata că nu au succes cărțile dvs., v-ați înscrie în politică sau ați face gazetărie?

A.P.: Gazetărie fac oricum, din ea trăiesc. Dar locul rataților trebuie să fie politica?

G.N.: Vă plac drumețiile pe munte, întâlnirile din cercurile literare, întâlnirile cu prietenii sau

vă place mai mult singurătatea?

A.P.: *Singurătatea. Sexul în grup merge, dar nu și literatura în grup.*

G.N.: Vă place să ajutați scriitorii începători? Le dați sfaturi constructive sau îi criticați, punându-i pe fugă? Pentru că am întâlnit și astfel de oameni.

A.P.: *Mă bucur când pot să ajut pe cineva care are talent. Deși sunt rău în scris, cu începătorii încerc să fiu blând. Așa e normal.*

G.N.: Știu că natura inspiră pe oricine. Dacă-ar fi să alegeți între o seară pe munte sau o serată alături de Mircea Dinescu, ce ați alege?

A.P.: *La munte. Îmi plac scriitorii de departe. Când le citesc cărțile. Evit, de obicei, contactul cu alți scriitori, ca să nu fiu dezamăgit.*

G.N.: În strainătate ați participat la lecturi publice sau la lansări de carte? Vă întreb, deoarece sunt țări în care sălile de lectură sunt ca niște șezători.

A.P.: *Nu. Institutul Cultural Român nu sprijină pe cei care sunt critici cu Traian Băsescu. Am câteva invitații însă pentru 2011, dar nu este implicată nici o instituție a statului român.*

G.N.: Ne plângem că nu avem suficiente cărți dincolo de mediocru, dar nici instituțiile statului nu fac absolut nimic pentru asta. Ce părere aveți în legătură cu acest lucru?

A.P.: *Ce să facă instituțiile statului? Să amendeze Garda Financiară editurile că publică tâmpenii? Problema este pe terenul criticilor literari, care nu-i stărpesc în scris pe veleitari.*

G.N.: În Germania și în Franța, lecturile publice sunt principala țintă a ministerelor culturii. La noi ar fi posibil așa ceva? Și dacă ar fi, credeți că românii ar cumpăra bilete la o lectură publică?

A.P.: *Nu știu. Ar merita încercat. Totuși, cred că românii sunt amatori de cultură doar declarativ. Mă refer la mase. De fapt, trăim într-o dictatură a incultilor. Și nu leg defel termenul de diplome. Sunt destui incuți*

chiar cu doctorate.

G.N.: Sunt unii care spun că limba română este o limbă prea mică pentru un scriitor mare. Ce părere aveți?

A.P.: *Că n-are largă circulație, este un inconvenient. Cum alt inconvenient este și că n-avem o istorie mare. Dar, prin traduceri, un scriitor are șansa să iasă în lume. Ca să fiu sincer 100%, mi-ar fi plăcut să mă nasc în Franța sau America.*

G.N.: Dacă ați compara limba română cu o femeie, cum ați descrie-o?

A.P.: *Frumoasă și curvă.*

G.N.: Am câteva prietene în Germania și din discuțiile purtate cu ele, am înțeles că publicul german care vine la lecturi, sunt efectiv îndrăgostiți de literatură. Nemții sunt oameni care se tolesc după cărți și după poveștile din cărți, și asta nu te poate lăsa rece ca autor. Felul în care ei se poartă cu scriitorii, nu doar cu cei germani, este copleșitor. De ce oare, românul nostru a uitat să mai citească sau să mai cumpere o carte?

A.P.: *Dar când a citit românul statistic? Ca să uiți ceva, trebuie să ai ce. Pe vremea lui Eminescu era mai bine? Erau scriitorii mai respectați? Să nu uităm în ce condiții a murit.*

G.N.: Vă considerați genial în ale scrisului? Vă întreb, deoarece ca și mine, mulți cititori nu vă cunosc și aș vrea să dezvoltă acest subiect.

A.P.: *Ca să fiu în tonul seriozității întrebării, o să spun că sunt un geniu modest.*

G.N.: Dacă ar fi să vă treziți mâine dimineață și să dispară ca prin minune una dintre problemele care vă apasă, care ar fi cea problemă?

A.P.: *Relativa jenă financiară.*

G.N.: Sunteți fericit? Dacă da, ce vă face fericit? Dacă nu, de ce nu sunteți fericit? Poate ne spuneți și ce înțelegeți dvs. prin fericire.

A.P.: *Până acum n-am reușit să-mi dau seama ce este fericirea. Am avut doar mulțumiri momentane.*

G.N.: Care a fost primul dvs.

cititor și ce cărți recomandați cititorilor?

A.P.: *Nu mai țin minte. Nu fac recomandări. Gusturile mele sunt ale mele, nu vreau să impun nimic nimănui în literatură.*

G.N.: Aveți un model anume, un scriitor care v-a marcat viața?

A.P.: *Nu este chiar model... Dar, hai să accept convenția - Mario Vargas Llosa.*

G.N.: Vă place succesul, vă sperie, vă ambiționează? Sau să vă întreb altfel: Vă considerați un scriitor de succes? Ce argumente aduceți?

A.P.: *Sigur că-mi place succesul, nu-s ipocrit. Cui nu-i place? Nu știu dacă sunt un scriitor de succes. Dar poate că editorul meu o să vrea să mă contrazică.*

G.N.: Istoria literaturii s-a cam sfârșit, spun unii... Este adevărat sau nu ce se spune?

A.P.: *Bat câmpii. Prostii.*

G.N.: Viața în țara noastră s-a schimbat radical față de '89. Ce vă place și ce nu vă place din ceea ce vedeți în jurul dv?

A.P.: *Îmi place libertatea cuvântului. La minusuri, lista este lungă-lungă... O să dau un singur exemplu - proliferarea imposturii.*

G.N.: Știu că sunteți înconjurați de mulți oameni de calitate. Aveți prieteni de condei și persoane care vă susțin în activitatea literară sau care vă sponsorizează?

A.P.: *Am avut norocul să fiu sprijinit de Alex Ștefănescu, de Romul Munteanu, de Daniel Cristea-Enache, și sunt doar câteva nume dintr-o pleiadă, cărorora le mulțumesc. Adevăratul sponsor este Dumnezeu.*

G.N.: În afară de scris ce alte preocupări mai aveți?

A.P.: *Citesc. Îmi place să fac sex, să pescuiesc, să navighez pe net.*

G.N.: Credeți în Dumnezeu? Care este relația dvs. cu Dumnezeu?

A.P.: *Absolut. Dar nu în Dumnezeul constipat descris de popime.*

G.N.: Ce gen de literatură citiți?

A.P.: *Acum, proză. Poezia este un capitol cu ușa închisă.*

G.N.: Pe imensul Internet se scriu multe... Am citit despre cărțile în format electronic. Sunteți de acord cu noile cărți în acest format și audiobookuri?

A.P.: *Sigur că sunt de acord, doar nu-s dinozaur.*

G.N.: Ce sfat le-ați da editorilor sau scriitorilor cu privire la imaginea produsului pe care îl pun în vânzare?

A.P.: *Cum detest să primesc sfaturi, nici nu dau.*

G.N.: Știu că scriitorul Alexandru Petria nu se dă în lături de la nimic. Sunteți un luptător și vă susțineți ideile indiferent dacă ceilalți sunt sau nu de acord cu ele. Tocmai de aceea cred că sunteți cel mai în măsură pentru a le da un sfat celor care încep acest drum?

A.P.: *Mă enervează perseverența dumneavoastră în legătură cu sfaturile. Singurul sfat pe care vreau să-l dau este să fie ei înșiși, și să nu primească sfaturi, dacă cred chiar că au talent și ceva de spus. Să nu se teamă să riște. Să nu se teamă să facă pipi și contra vântului.*

G.N.: Ce întrebare ați vrea să vă pun și nu am pus-o?

A.P.: *Vreți premiul Nobel? Ca să terminăm cu zâmbetul pe buze...*

G.N.: În încheiere, vă mulțumesc pentru acest interviu, cât și pentru sinceritatea dvs. și vă doresc să publicați cât mai multe cărți, iar dacă aveți posibilitatea să ajutați cât mai mulți oameni pentru a ajunge scriitori de calitate, să nu precupețiți nici un efort în acest scop.

Alexandru Petria

Rodica Elena LUPU

Dincolo de timp

De unde vin în acest colț de lume
Ce-i plin de sărăcie și alean?
Vin de la Războieni, de lângă Bălgrad
Pe unde a trecut și el, Traian.

Din țara binecuvântată
De bunul Dumnezeu pe-acest pământ
Vin de pe-al Mureșului mal,
Vin din Ardealul nostru drag și sfânt.

Vin de la Alba, din marea cetate
Unde unite fost-au cele trei surori
Și unde au luptat pentru dreptate
Românii asupriți, plini de nevoi.

Unde s-a-nfăptuit Marea Unire
Atunci când adunare populară
Știa ce vrea și-a spus-o răspicat:
Noi vrem să ne unim cu-a noastră țară!

De unde vin cu versurile mele
Să vă alin durerea ce v-apasă?
Vin dintre codrii verzi de brad
Și-ntinse câmpuri de mătăsoasă,

Unde îi plângeți pe părinții voștri
Și jale mare e-n al vostru prag
Acolo unde fii și nepoții
Nu-i mai puteți strânge la piept cu drag

Și unde ați cerut pământul vostru
Mirabila sămânță să răsară
Pe masă pâine să aveți cu toții
Să nu cerșiți chiar în a voastră țară.

Hrană mi-au fost și îmi vor fi mereu:
Goga, Coșbuc, Blaga și Avram Iancu,
Rebreanu, Horea, Rațiu și Maniu,
Cioran, moșii, părinții mei și Vlaicu.

Tainele mării sunt nenumărate
Și nimeni nu le știe de pe mal,
N-am vrut să iau din viață totul
Și nici n-am reușit să-i dau ce vreau.

N-am scris că am ceva acum de spus
Am scris pentru că vreau să spun ceva,
Dar cum se-ntâmplă pe acest pământ
Când dincolo de timp voi fi se va afla.

Cine sunt eu?

Cine sunt eu?
Un minuscul fir de nisip
pierdut în nemărginire,
rătăcit prin omenire...
Nu sunt nici apă,
Nu sunt nici foc, nici vânt,
poate m-am născut prea târziu
sau poate prea curând.
Ce am fost cândva,
astăzi nu mai sunt,
iar ce sunt azi îmi pare rău
că nu am fost mereu.
Dar m-am resemnat,
am rămas ceea ce sunt,
Viața mi-a dat tot ce am visat,
un suflet pe acest pământ!

Irina Lucia MIHALÇA

Rătăcirea Timpului la Masa Tăcerii

Zborul pescărușului semnează orizontul între două clipe
În urma fiecărui pas timpul mușcă cu forță spațiile
Lumina eliberează căderea secundelor din trecerea cuvintelor
În urma fiecărui pas iarbă nenăscută, iarbă neruptă de trecut
Rănit la picioare te ridici din botezul apei în tăcerea regăsită

Din colțul viselor neputința reținerii clipelor rebele
Anotimpuri ce nu există trec prin umbrele oaselor albe
La Masa Tăcerii sufletul în căderea sărutului eliberează timpul
În fiecare noapte curg peste vetre icoanele din focul inimii
Nimic nu va mai fi cum a mai fost în inocența vârstelor

Traversezi orașul, în față doar biserica, cu inima spargi altarul,
Treci mai departe de început, cu aripile și dinții rupi din infinit,
Prin respirația lacrimii jumătăți de glasuri se strigă, se caută în tăcerea oglinzilor
În spatele coloanei nu mai e nimic, doar cimitirul, speranța și cerul

Cazi în rugăciune și peste toate Coloana Infinitului se desfășoară în lumină,
Din umbre nu a plouat, nu a nins prin rana desfăcută peste timp în linia rece a nopții

Printre iluzii ne strecurăm, ultima treaptă a scării rulante nu mai există,
Singuri vom face saltul în tronsonul următor de timp secționat,
Orele, zilele și anii s-au evaporat printr-o nouă rotire a pământului
Gardienii nemărginirii ne-au deschis porțile prin suspinul umbrelor

Timpul - tubul îngust prin care cu greu vom trece din trupul cuvintelor
Învățându-ne unii pe alții pentru noua rearanjare din Fântâna Luminii.

Prăbușirea piramidei iluziilor

Picături de viață atârână
deasupra unui lac
de speranțe moarte,
cuvinte de dragoste inutile,
arse de lumina adevărului,
înconjoară amintirile
ciopârțite de prăbușirea
piramidei iluziilor.
Privind în urma pașilor noștri
vise solare, risipite ici-colo
prin cioburi de sticlă,
se transformă în umbre-moloz,
anesteziate doar de gânduri-
pansament.
Monotonie monocromă:
alb-negru.

Între cer și pământ

Într-un ochi de oglindă, faldurile nopții
ne-opresc timpul pe strada Mântuleasa,
intersecții de raze și umbre punți către cer.
Galbene frunze, amintiri răscolite prin aerul lunii,
păstrează nisipul din vidul clepsidrei,
razele sufletului oglesc mozaicul pașilor mei.
Prin lumina felinarelor aripi de îngeri sfășie
tăcerea nopții, prelinse în urmă două
din umbrele mele se întind către cer.
Sunt umbrele sufletului nostru
risipite în tu... în eu... în eu... în tu...

Eugen PETRESCU

„Viața ca un zbor”

Dacă îl parafrazăm pe distinsul om de cultură Dan Zamfirescu - teolog, bizantinolog, scriitor, vâlcean după mamă - din Vaideenii Vâlcii, care la Sesiunea anuală de comunicări științifice a Centrului de Studii Medievale „Antim Ivireanul”, ed. a VIII-a, desfășurată la 27 sept. 2010, la Biserica „Sfinții Petru și Pavel” din Râmnicu Vâlcea, spunea că: „*La Vâlcea curge de când lumea cultură și, nu întâmplător, la Vâlcea s-a născut cultura română*”, putem spune, la rândul nostru, că **Marian Pătrașcu** nu s-a născut întâmplător în acest spațiu sacru considerat sufletul spiritualității și culturii românești. El vine dintr-o lume străveche, în care arhaicul - și aici mă refer la cultura populară, s-a păstrat nealterat până în zilele noastre - vedeți tradițiile de peste an din Țara Loviștei, a căror diversitate este covârșitoare; el vine dintr-o lume în care istoria nu moare, pentru că acolo în Țara de Piatră a Loviștei, ea mustește la tot pasul. Cred că sute de ani de acum încolo, pământul acesta din inima României, va continua să dea noi și noi dovezi ale existenței noastre multimilenare aici, în bătrânul și legendarul spațiu nord-dunărean.

**

Nu mi-am propus să fac o analiză literară, pentru că ar fi necesare câteva zile și nici nu sunt specialist în acest domeniu. Vreau doar să punctez câteva aspecte legate de omul Marian Pătrașcu și opera sa. În lucrarea antologică „*America e de vină, trăiască America!*” subiectele abordate de autor, sunt atât de variate și vin din realitatea românească în care, incompetența, hoția și trădările ne-au adus la situația în care ne aflăm astăzi. Sunt subiecte pline, precum nua sănătoasă, nu seci, lipsite de esență și de interes, ci puse în pagină cu dibăcie - cum ar spune unul dintre personajele sale, într-o formă plăcută și captivantă. Paleta temelor abordate este largă și cuprinde pe lângă cele politice,

o serie de critici dure la adresa incompetențelor din toate domeniile de activitate, a pungășiilor și balcanismelor de care se pare că nu vom scăpa, subiecte legate de cercetarea în domeniul chimiei, hidrotehnicii și istoriei, cronici ale diferitelor manifestări științifice sau apariții editoriale, referințe, articole legate de viață. Toate sunt prezentate în binecunoscutul stil propriu, dur, sincer și curat, stilul „Marian Pătrașcu”. Citez câteva titluri semnificative: *Ce fel de popor suntem?*; *Incompetența costă prea mult*; *Tâlhari la drumul mare și hoji la mica ciupeală*; *America e de vină, trăiască America!*; *Din fericire în Republica Moldova nu sunt mineri*; *Iliescu pleacă pe ușa din dos a istoriei*; *Țara lui Papură Vodă*; *Securitatea e-n toate...*; *Băsescu nu este Cuza*; *Johannis nu este Carol I*; *Eu cu cine votez?*... Iată doar câteva titluri ieșite la suprafața materialului publicat precum smântâna la suprafața laptelui.

În volumul „Viața ca o provocare”, prefațat de unul dintre cei mai buni „meșteri” ai condeiului, Doru Căpătaru, avem de-a face cu patru generații de lovișteni din care, prin rânduiala divinității, a răsărit autorul. De asemenea întâlnim o mulțime de alte personaje care vrând-nevrând s-au aflat în preajma acestuia de-a lungul celor 57 de ani - părinți, rude apropiate sau mai îndepărtate, profesori, colegi, cunoștințe, prieteni sau dușmani - toți fac parte din tabloul vieții pămâtenă a omului Marian Pătrașcu. „Viața ca o provocare”, este o carte excepțională, cu personaje reale aparținând istoricului ținut loviștean și altor ținuturi pe unde l-au purtat pașii pe prietenul nostru, oameni care au contribuit, fiecare în felul său, așa cum spuneam - conform rânduiei, la plămădirea și, ulterior, la formarea și șlefuirea acestui om deosebit. Dacă adăugăm: „*Monografia comunei Căineni*”, 2008 și „*Condamnat la viață*” - volum de proză, 2009, și cele peste 80

de articole, studii și texte literare (eseu, proză, poezie) publicate după anul 1989, putem vorbi de Marian Pătrașcu ca despre unul dintre cei mai valoroși oameni de cultură ai Vâlcii. Trebuie să recunoșc faptul că i-am reproșat și îi reproșez în continuare că nu s-a apucat de scris mai devreme. Talentul său trebuia exploatat încă din tinerețe. Câtă informație a fost irosită, trecută în necunoscut? Dacă în doar câțiva ani, să spunem 3-4, luând în calcul timpul alocat celor patru volume, a realizat o operă de invidiat, gândiți-vă unde s-ar poziționa acum cercetătorul, publicistul și scriitorul Marian Pătrașcu.

Se spune că măsura valorii unui om este dată de invidia celor din jur. Cu siguranță, așa se explică reacțiile unora atunci când vine vorba de inginerul cercetător chimist, istoric, publicist și scriitor Marian Pătrașcu. Conținutul consistent în informații, diversitatea subiectelor, stilul în care acestea sunt prezentate, demonstrează că prietenul nostru, pe lângă inteligență a fost înzestrat de Dumnezeu cu o memorie și un talent de invidiat, calități care „frig” pe mulți dintre cei obișnuiți să li se spună că sunt cei mai deștepți și cei mai buni, ei neacceptând ideea că în realitate, în jurul lor, există oameni la fel de buni și de creativi ca și ei. „Oare nu este prea mult?” se întreabă aceștia. „Nu este suficient să fie doar chimist? Nu se bagă cumva peste noi? Hopa, pierdem teren. Hai pe el!” Așa se întâmplă. Dacă ai altă profesie decât cea de filolog, se spune că nu ai dreptul să te consideri scriitor, chiar dacă opera te recomandă. Dacă nu ai studii de istorie, nu ai voie să emiți păreri cu privire la istoria poporului din care te tragi, sau să pui pe hârtie date culese de la moși-strămoși, de la bătrâni, pentru simplul motiv că nu ești istoric. Am avut un profesor care evita să-mi pună întrebări pentru faptul că răspunsurile date de mine îl depășeau și nu știa dacă ceea ce spun este real sau pură inven-

ție, așa că prefera să-mi dea notă din oficiu decât să cadă în derizoriu. Din păcate și în detrimentul tuturor există un război deschis între cei de formație umanistă și cei de formație reală, științifico-tehnică. Primii îi detestă pe ceilalți pentru motivul că le „încalcă teritoriul” fără a fi autorizați prin diplome universitare de profil. Pe unii dintre aceștia, Marian Pătrașcu i-a provocat în stilul său inconfundabil să abordeze subiecte de ordin tehnic. Răspunsul a fost că nu se poate, pentru că dâșii respectă regulile, și apoi - „una-i una și alta-i alta”. „*Nu domnilor, fals, a spus Marian Pătrașcu. S-a demonstrat că noi putem face ce faceți dumneavoastră, dar invers nu. Acesta este motivul real pentru care nu acceptați provocarea noastră!*” Iată de ce, tehnicienii, aflați profesional în afara sferei umaniste sunt priviți de sus și abia după încercări repetate de marginalizare a lor, cu greu sunt acceptați printre oamenii de cultură. Cum se mai întâmplă, există printre noi cineva care contestă tot, care măsluiește istoria, deformează adevărul și ori de câte ori i se ivește ocazia încearcă să servească „la pachet” atribute tendințioase: alchimist, electrician, pozar, agricultor... Nouă, celor patru nu ne-a fost niciodată teamă de *bau-bau* sau de *omul negru* - personaje pe care încearcă să le interpreteze, sperând că sperie pe cineva. Mi-am permis să spun toate acestea pentru că sunt un om liber, fără stăpân, așa cum și-au dorit cruciații martiri uciși în sfânta noapte de Înviere a anului 1949, pe Muntele Arnota din Plaiul Hurezilor și pe care „bau-bau cel negru” îi numește cu răutate, „bandiți”.

„Un om are dreptul să-l privească pe altul de sus numai

Ilie GORJAN

Drumeț în calea vieții

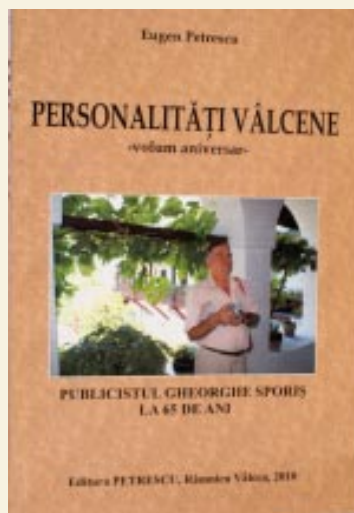
A pătrunde în universul familiei Sporiș e o încercare dificilă, indiferent din partea cui ar veni ea, și, totodată, un act temerar la care nu se poate încumeta oricine, ci doar cel îndreptățit s-o facă prin har literar, dragoste de semenii săi, spirit rațional în aprecierea valorilor umane, și prin a fi un bun „colecționar” de prieteni și oameni adevărați.

Cel căruia nu i-a venit deloc greu să-și asume o astfel de misiune dificilă și să pătrundă în complexitatea familiei Sporiș, efectuând un demers literar de suflet cu privire la Gheorghe Sporiș, unul dintre cei opt frați ai acestei prestigioase familii, nu este altcineva decât inimosul arhitect de caractere, Eugen Petrescu, președintele Cultului Eroilor, filiala Vâlcea.

În lucrarea *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiș la 65 de ani*, apărută la editura-i proprie, Eugen Petrescu reușește să ne prezinte o frumoasă poveste de viață, o adevărată istorie de suflet a unui slujitor împătimit al turismului vâlcean, național și universal, un portret impecabil al unei personalități de o certă valoare umană, literară și științifică. Autorul aduce în prim plan mărturiile emoționante ale unor importanți oameni de cultură din spațiul mirific vâlcean, mărturii care, la unison, recunosc, evidențiază și realizează portretul psihologic, de caracter și temperamental al omului deosebit Gheorghe Sporiș.

Este o încântare să desprinzi din economia cărții aprecieri de genul: „*Gheorghe reușește să-și croiască un drum deosebit în împărăția artelor*” (Costea Marinoiu), „...*lovișteanul, montaniardul și omul de cultură Gheorghe Sporiș este o persoană de caracter, un om practic, de acțiune, un om pe care te poți baza oricând*” (Marian Pătrașcu), „*Gheorghe Sporiș, moșneanul loviștean căutător de noi*

sensuri și trăiri inconfundabile în sanctuarul vâlcean, rămâne la cei 65 de ani, ostaș prețuit de Dumnezeu și de semenii, pe meterezele cetății eternului Râmnic de pe plaiurile Vâlcii” (pr. Ion Marinescu), „*Turismul vâlcean, ardelenesc, românesc, cel mai de aproape sau de mai departe, ar fi mai sărac dacă Gheorghe Sporiș nu ar fi prezent prin cuvânt și imagine, mereu, printre acțiunile specifice lui*” (Petre Cichirdan), „...*personalitatea acestui modest, dar talentat contemporan, deschizător de drumuri într-un domeniu al artei și culturii vâlcene, atât la propriu cât și la figurat*” (Dumitru Bondoc).

Însă cea mai atractivă prezentare o realizează, nimeni altcineva, decât fratele lui mai mic, eminentul și distinsul om de cultură dr. Mihai Sporiș. Stilul apropiat de arhaism și folosirea redundantă a viitorului anterior dau un farmec aparte „epistolei” scrise de Mihai Sporiș, epistolă care, pe orice om cu un cât de mic simț artistic, nu se poate să nu-l răscolească, să nu-i aducă aminte de propria-i devenire socială, de propriile-i trăiri din copilărie și până în perioada majoratului.

Imaginea lui Gheorghe Sporiș văzută prin ochii și mintea fratelui său este una realistă,

rațională, o expresie a obiectivității de care dă dovadă Mihai Sporiș în aprecierea oamenilor, inclusiv a membrilor familiei sale. „*Fire neostoită, poetică, se lăsa ușor încântat și dus de valul imaginației sale*”, dezvăluie Mihai Sporiș o parte din universul sufletesc al fratelui său, și continuă în același ton: „*Ce căuta și mai caută fratele meu și acum? Himerele, poate iluziile, poate viziunea donquijotească din imaginația lui fecundă și felul lui mereu anticipativ. Răzvrătit, neîmpăcat cu lumea reală, se va fi aflat într-o frondă continuă...*”.

„*Pentru viața imaginii frumoase a colindat lumea, a urcat munții, a intrat în fundul pământului, a gândit soarele în arcu lui pe boltă, a căutat chipul frumos al omului, oglindind inima lui bună*” mai spune Mihai Sporiș despre acest drumeț în calea vieții, care este fratele său. Și încheie mărturia sa de dragoste față de fratele mai mare precizând că „*a fost, este și așa îl va reține timpul nostru, fratele meu de lapte și de sânge, ivit cu numele de Gheorghe, pe care familia și l-a însușit cu alintul Gigi, așa cum îl și strig, pe numele lui de frate mai mare, fratele din vecinătatea mea, model în copilărie, confident în adolescență, adversar în idei acum, în dezbaterile furtunoase, dar întotdeauna acceptate ca diversitate și modalități de a fi și diferiți, adică fiecare cu convingerile lui*”.

Eugen Petrescu își încheie lucrarea cu imagini din viața și activitatea celui omagiat, imagini care nu fac altceva decât să întregască starea de grație pe care ți-o induce întregul text al cărții. Asigur cititorul că ajungând la ultima filă a cărții, va simți tristețea despărțirii de un om drag, pe care parcă l-ar fi cunoscut dintotdeauna.

atunci când îl ajută să se ridice”. Din câte știu, singurii care l-au ajutat pe Marian Pătrașcu să se ridice au fost părinții săi - „*acei sfinți de la coarnele plugului*”, cum frumos i-a numit pe țărani români prof. Ion Șt. Lazăr, iar dacă, părinții nu-și pot privi copii de sus, nimeni nu are dreptul să facă acest lucru cu Marian Pătrașcu. Mircea Eliade spunea că: „*sensul existenței și datoria fiecărui om este creația*”. Omul acesta a creat tehnologii noi în domeniul chimiei ceea ce înseamnă puncte importante pentru progresul și civilizația omenească, documentele o susțin: autor a 16 lucrări științifice publicate în reviste de specialitate, 66 de comunicări științifice, 198 de lucrări tehnico-economice și a 20 de brevete de invenție, performanțe datorate moștenirii sale genetice, inteligenței, instruirii temeinice și puterii de a stăpâni natura supunându-se legilor acesteia dar și folosindu-le printr-o asiduă muncă de cercetare. Marian Pătrașcu a făcut încă din primii ani de școală pasiunea vieții sale pentru știința elementelor chimice, pasiune pe care, printr-o instruire remarcabilă a transformat-o în profesie, apoi în artă, dovadă fiind lucrările științifice elaborate și invențiile realizate. Despre acest om care a făcut din istoria poporului său - un domeniu controversat și spinos - o pasiune fără margini, cu rezultate remarcabile, se poate scrie un roman. Dacă luăm viața ca pe un zbor între lumea de aici și cea de dincolo, mă întreb: oare câți dintre noi au la bordul navei lor spațiale un asemenea „bagaj”?

Închei prin a spune că omul de știință și omul de cultură, Marian Pătrașcu, românul absolut - adică românul adevărat cum spunea regretatul eseist, filosof și om politic Petre Țuțea, târât ani mulți prin pușcăriile comuniste - *este unul dintre puținii cetățeni de onoare ai sufletului meu*. Îi mulțumesc și îl felicit pentru tot ceea ce face și pentru crezul său într-o Românie adevărată. Să ne dea Dumnezeu, tuturor, sănătate și bucurii iar „omului negru” un dram de înțelepciune.

Eugen PETRESCU

“Gânduri, îndemnuri...”

„Nimeni nu ajunge la înțelepciune din întâmplare.” (Seneca)

Lungești, vechi și important centru al olăritului, adevărată capitală a ceramicii tradiționale vâlcene, alături de Horezu, Slătioara, Buda și Vlădești, al cărei meșteșug cunoscut din adâncurile istoriei a fost transmis prin civilizația traco-geto-dacă și daco-romană, din generație în generație, peste veacuri, până în zilele noastre, a dat de-a lungul vremii o serie de nume care fac cinstite județului Vâlcea: Ionel Dumitru - muzician, compozitor; Ion M. Barnea - prof. univ. dr., academician, istoric, arheolog, geograf, publicist; Constantin Dina - dansator profesionist la Ansamblul Folcloric „Rapsodia Română”; prof. Liviu Ionete - publicist; Gheorghe Dumitrașcu-Mamu - învățător, istoric, etnograf, publicist; Doru Căpătaru - scriitor, publicist ș.a.

Fiecare așezare vâlceană are un istoric interesant și încărcat de evenimente dar, comuna Lungești, se înscrie printre localitățile emblematiche, adevărate locuri sacre în care își dorm somnul de veci nume mari ale neamului românesc precum: Mircea cel Bătrân - domn al Țării Românești (1386-1418), înhumat în pronaosul Bisericii „Sfânta Treime” a Mănăstirii Cozia; Barbu Craiovescu (m. 1520) - mare ban, Pârnu Craiovescu - Pârnu II (m. 1529) - mare ban, Barbu II Craiovescu (m. 1530) - mare ban, Moise Vodă (m. 1530) - domn al Țării Românești (1529-1530), înhumați la Mănăstirea Bistrița; Stroe Buzescu (m. 1602) - mare stolnic și mare căpitan de oști, înhumat în pronaosul Bisericii Stănești - Fosta Mănăstire Stănești, com. Lungești; Matei Basarab - domn al Țării Românești (1632-1654), înhumat în Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” a Mănăstirii Arnota; I.Gh. Duca (n. 1879-m.1933) - om politic liberal, unul dintre cei mai valoroși politicieni români, înhumat în pronaosul Bisericii

„Intrarea în Biserica a Maicii Domnului” Urșani-Horezu ș.a.

Este o onoare pentru oricare dintre noi, cei care ne ocupăm cu scrisul, să prefățăm o carte mai ales atunci când cel ce-și pune semnătura pe ea este distinsul dascăl și om de cultură vâlcean Gheorghe Dumitrașcu-Mamu, născut în urmă cu 67 de ani și crescut la câteva sute de metri de necropola Buzeștilor, și la doi pași de ctitoria vrednicului domn al Țării Românești, Constantin Brâncoveanu (1688-1714) - Sfânta Mănăstire Mamu, sfințită la 1 august 1696, așezământ de maici ridicat pe locul altuia mai vechi - ctitorie a mamei sale, Doamna Stanca.

Sortit la naștere cu misiunea de a sluji în binele semenilor, de a dăruii lumina învățăturii și de a fi călăuză multor generații de copii, în drumul formării și afirmării lor, bunul meu prieten și colaborator pe linia „Cultului Eroilor”, după o pregătire profesională temeinică și o muncă îndârjită pe tărâmul învățământului, culturii și administrației publice, lasă în trecerea sa prin viața pământească urme care definesc personalitatea remarcabilă și greu de egalat a acestuia.

Despre acest om cu suflet mare, care privește pe toată lumea ca pe ai săi, s-au publicat numeroase referințe și interviuri, în

presa locală și în dicționarele vremii.

De asemenea, publicistul Gheorghe Dumitrașcu-Mamu, asemenea multor oameni de cultură și de presă, începând cu anul 1969, semnează personal o serie de articole legate de comuna Lungești de pe Valea Mamului - istorica vatră a olăritului și a viticulturii, adevărate mărturii pentru posteritate.

O mică parte dintre acestea, risipite prin biblioteci și arhive, au fost adunate și prinse de neobositul promotor al culturii locale în această antologie publicistică. Este un gest admirabil, un gest de recuperare a unor informații prețioase, care, peste ani, vor face parte din patrimoniul cultural al comunei Lungești, asemenea multor valori materiale pe care acesta le-a adunat și le-a tezurizat în folosul viitorimii.

De remarcat este faptul că interesanta culegere publicistică se deschide cu un număr apreciazabil de aforisme izvorâte din atitudinea înțeleaptă prin care și-a purtat pașii în viață acest om învățat, echilibrat și priceput în toate - învățătorul Gheorghe Dumitrașcu-Mamu. Sunt gânduri alese, cugetări de luat în seamă, datorite de blândul și admirabilul nostru contemporan, omul care și-a elaborat o doctrină proprie - un adevărat ghid pentru mersul în viață.

Iată că, pe lângă celelalte calități ale prietenului nostru descoperim o latură pe care numai oamenii aleși o posedă - înțelepciunea.

Am încercat în câteva cuvinte să definesc imaginea unui om care toată viața a trăit printre oameni și pentru oameni. Este doar o pagină din „cartea vieții”, a d-lui învățător Gheorghe Dumitrașcu-Mamu, restul urmează a fi descoperit în conținutul acestei antologii și în lucrările pe domnia sa urmează să le publice, în viitor.

Cărți primite la redacție

Constantin E. Ungureanu, *Limba română*, Editura Măiaștră, Târgu-Jiu, 2010

Grigore Avram, *Cuib*, Ed. Nico, Tg. Mureș, 2009

Grigore Avram, *Pădurea altfel*, Ed. Karta-Graphic, Ploiești, 2009

Marian PĂTRAȘCU

Părintele Dumitru Bălașa – o viață în slujba crucii și a neamului daco-român

Volumul omagial purtând titlul de mai sus, publicat în 2009 la Editura „Petrescu” Râmnicu Vâlcea sub îngrijirea directorului acesteia, dl. Eugen Petrescu, este o realizare editorială de excepție, cu atât mai mult cu cât concepția lucrării aparține în exclusivitate îngrijitorului. Lucrarea este practic o antologie de texte despre „patriarhul de Drăgășani”, scrise de 20 de personalități și oameni de cultură care au avut fericirea de a-l cunoaște bine pe inițiatorul „mișcării zalmoxiene” – preotul și cercetătorul Dumitru Bălașa (1911-2002). În partea a II-a a lucrării, îngrijitorul a inserat unele date bio-bibliografice despre autorii „slovelor dedicate părintelui Dumitru Bălașa”. Partea a III-a este consacrată unor „mari personalități ale creștinătății ortodoxe daco-române născute în spațiul vâlcean: Mihail, Climent, Grigore Socoteanu, Partenie, Iosif Socolescu, Grigorie Râmnicăneanul, Antim Petrescu, Efrem Enăscescu (Tighineanul), Iustinian Marina, Bartolomeu Anania, Irineu Popa, Teodor Bălășel, Gheorghe Petre-Govora și, bineînțeles, Dumitru Bălașa. În fine, ultima parte este un splendid album fotografic, cele mai multe fotografii incluse aici fiind realizate chiar de către îngrijitorul volumului - dl. Eugen Petrescu.

Este semnificativ faptul că dl. Eugen Petrescu atribuie realizarea acestei lucrări Asociației Naționale „Cultul Eroilor” - Filiala Vâlcea, domnia sa fiind președintele acestei filiale din martie 2009 și care, în foarte scurt timp, a revigorat în mod remarcabil activitatea

din cadrul ei, intrată oarecum într-un con de umbră. Cuvântul înaintea aparține d-lui col.(r) Petre Stoica - președintele Asociației Naționale „Cultul Eroilor”, după care urmează două scurte intervenții ale îngrijitorului intitulate „Omagiu” și „Câteva precizări introductive”.

Mărturisesc că, văzând cum arată volumul, m-a încercat la început un ușor sentiment de frustrare fiindcă nu m-am numărat și eu printre cei antologați de dl. Petrescu, și asta nicidecum din vina domniei sale care mi-a făcut invitația de a scrie despre părintele Dumitru Bălașa, fapt pentru care îi mulțumesc, ci pentru că eu nu l-am cunoscut atât de bine pe acest mare om și, din respect pentru el, nu mi-am putut permite să scriu doar pentru „a mă afla în treabă”, a se citi „a-mi vedea și eu numele într-o antologie”; și, la urma urmei, am făcut-o și din respect pentru cei prezenți în lucrare, fiindcă eu, care am stat o singură dată de vorbă cu părintele, nu mă puteam compara cu ei, cei care au fost mult timp în preajma sa. Cu toate acestea, părintele m-a numit atunci când l-am cunoscut - prietenul său.

Merită să relatez acea întâlnire memorabilă. Prin 2001, bunul meu prieten Dumitru Panu-Misăilescu, m-a invitat la o lansare de carte la Biblioteca Județeană; era vorba despre volumul „Zlatna sau Cumpăna dorului” de Martin Opitz (Opitti, 1597-1639), „poem răspândit în românește” de Mihail Gavrila, publicat la Editura „Eminescu” în anul 1999. „Fratele Dumitru” m-a luat de mână și m-a prezentat părintelui care trona la mijlocul mesei prezidiului. Părintele m-a privit cu ochii săi pătrunzători, mi-a pus mâna pe umăr și mi-a spus cu glas hotărât: „Mă copile, oricine e prieten cu fratele Dumitru, mi-e prieten și mie; să trăiești!”. Apoi, preț de un sfert de oră am stat de vorbă cu părintele... A fost o încântare!

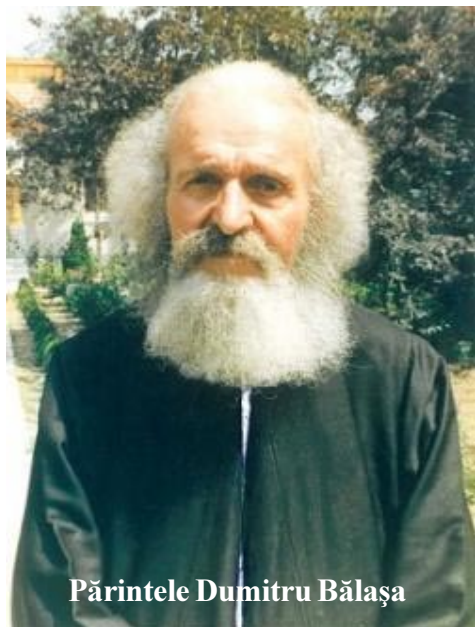
Puteam eu să-mi permit să scriu despre părintele Bălașa în aceste condiții? Nicidecum! Dar fiți fără grijă - am aflat o mulțime de lucruri despre el din gura prietenului meu... El are în colecția sa o poză extraordinară cu părintele, o poză pe care eu, de câte ori o văd, îmi vine în minte uriașa statuie a lui Hristos care domină Rio de Janeiro. Poza a fost făcută la 14 septembrie 1996, pe vârful Cozia, atunci când prietenul meu i-a promis părintelui că acolo va ridica el o cruce. La 30 septembrie 1999, în prezența părintelui și a unui sobor de ierarhi și preoți „crucea lui Panu”

era sfințită! Iată ce înseamnă să promiți și apoi să te și ții de cuvânt, ceea ce e mai rar pe la noi, românii! Și totuși, Dan Panu-Misăilescu, după umila mea părere - cel mai bun prieten al părintelui Dumitru Bălașa, nu apare în antologia d-lui Petrescu! Și iarăși, nu din vina acestuia din urmă, ci pentru că așa a hotărât că e mai bine „fratele Dumitru”. Socotesc însă că lucrarea ar fi fost mai „rotundă” dacă ar fi inclus și contribuția prietenului meu, pe care eu unul am putut conta întotdeauna în condițiile în care mulți alți așa-zisi prieteni mi-au întors spatele atunci când n-au mai avut nevoie de mine.

Eu nu pot decât să mă bucur că „moștenirea” părintelui Dumitru Bălașa este pe mâini bune! De altfel, cu trecerea timpului, contribuțiile părintelui la istoria daco-românismului, sunt tot mai recunoscute și mai apreciate.

Lucrarea îngrijită de dl. Eugen Petrescu a apărut în condiții grafice deosebite care-i fac cinste, confirmând faptul că Editura „Petrescu” este o editură serioasă, care-și face loc cu aplomb în peisajul editorialistic vâlcean și nu numai.

Închei felicitându-l cu căldură pe dl. Eugen Petrescu pentru demersul său admirabil și deloc ușor! În același timp, îi doresc să scoată cât mai multe cărți la editura sa, la aceeași calitate editorială, dar, în aceeași măsură - și cât mai multe cărți personale, așa cum, de altfel, ne-a și obișnuit.

Părintele Dumitru Bălașa

Eugen Petrescu și volumul dedicat părintelui Dumitru Bălașa

Eugen PETRESCU

Monument Pr. Dumitru Bălașa

Asociația Națională „Cultul Eroilor”, aflată sub patronajul Patriarhiei Române și a Ministerului Apărării Naționale, parteneră în proiectele de cercetare istorică cu Academia Română, are menirea de a supraveghea și a raporta organelor statului orice nereguli cu privire la încălcarea Legii 379 / 2003, lege care asigură din punct de vedere juridic protecția așezămintelor social-culturale de pe cuprinsul României. De asemenea, inițiază și pune în aplicare, cu sprijinul financiar al instituțiilor publice, sau a ONG-urilor, o serie de programe pentru cinstirea eroilor, martirilor și marilor personalități ale neamului românesc (cercetare istorică; restaurarea sau ridicarea unor opere de arhitectură; acordarea titlului de cetățean de onoare; publicarea unor volume, reviste și broșuri; acordarea de denumiri unor străzi, bulevarde, construcții publice sau particulare; acordarea de diplome și medalii etc.).

Acum, la sfârșit de an, facem cunoscut vâlcenilor faptul că în programul nostru de activități, pe anul 2010, pentru municipiul Drăgășani, avem ca principale obiective cinci proiecte prin care dorim să cinstim memoria Părintelui Dumitru Bălașa, omul care pentru crezul său în valorile democrației a pățit în pușcăriile a trei regimuri dictatoriale: carlist, antonescian și comunist (regimul care a distrus tot ce a avut mai bun și mai sfânt poporul român - spuma intelectualității, cultul muncii, respectul față de semeni, tradițiile etc.).

Cele cinci proiecte constau în: construirea unei statui în memoria Părintelui Dumitru Bălașa (n. 1 august 1911 - d. 22 decembrie 2002) - unul dintre cei mai mari cercetători istorici și preoți cărturari ai Bisericii Ortodoxe Române, personalitate de seamă a Vâlcii și a României -, care să fie amplasată într-un spațiu central și intens circulat. Dorim ca opera să fie dezvelită și sfințită la 1 august 2011, cu prilejul sărbătoririi a 100 de ani de la nașterea marelui dispărut; acordarea titlului de Cetățean de Onoare al municipiului Drăgășani; strada pe care a locuit acesta să poarte denumirea de „Strada Pr. Dumitru Bălașa”; realizarea unei medalii jubiliare; realizarea unui volum de referințe.

De asemenea, la Biserica Târșești - Crețeni și la Biserica Silea -

Orlești, vor fi montate două plăci comemorative care să amintească faptul că aici a slujit Părintele Dumitru Bălașa, la mijlocul secolului trecut.

Inițiatiile noastre sunt susținute de numeroase instituții publice, asociații și societăți culturale județene și naționale pentru că ele vin să cinstească memoria marelui istoric și cărturar, supranumit în semn de admirație și prețuire, de către discipolii săi, „*Patriarhul de Drăgășani*”.

Notă:

La 10 august 2010, la propunerea președintelui ANCE - filiala județeană Vâlcea, Eugen Petrescu, Consiliul Director Central București a aprobat înființarea unui centru, la nivel național, care să se ocupe de revigorarea cercetării istoriei vechilor provincii românești, din interiorul și exteriorul granițelor actuale ale României, care să poarte numele marelui cercetător istoric și cărturar Pr. Dumitru Bălașa.

Propunerea a fost aprobată, urmând ca această divizie de cercetare să se numească **Centrul Național de Cercetare Istorică „Pr. Dumitru Bălașa”**. Centrul va funcționa sub patronajul Asociației Naționale „Cultul Eroilor” și va avea sediul la Râmnicu Vâlcea. Va fi un centru pilot a cărui activitate se va desfășura, deocamdată, la nivelul județului Vâlcea și va fi coordonat de ANCE - filiala județeană Vâlcea.

Pentru a cuprinde întreg teritoriul vâlcean (2 municipii, 9 orașe, 78 comune), Centrul va avea în structură patru tabere de cercetare:

1. **Tabăra Națională de Cercetare Istorică „Basarab I” - Țara Loviștei**, în componența căreia intră cele opt localități loviștene;
2. **Tabăra Națională de Cercetare Istorică „Mircea cel Bătrân” - Râmnicu Vâlcea**, în componența căreia intră 24 de localități;
3. **Tabăra Națională de Cercetare Istorică „Constantin Brâncoveanu” - Horezu**, în componența căreia intră 26 de localități;
4. **Tabăra Națională de Cercetare Istorică „Tudor Vladimirescu” - Drăgășani**, în componența căreia intră 31 de localități.

Daniel LĂCĂTUȘ

Reflecții pentru un surâs

- Dacă vrei ca lumea să fie mai bună începe cu tine
- Nu-i recomandabil să intri în alertă, s-ar putea să nu mai găsești ieșirea
- Acela-i om deștept care știe când și în fața cui să facă pe prostul
- În întreaga noastră viață, adevărul clădește, minciuna dărâmă
- În fiecare primăvară, zăpada se topește. ...de dragul soarelui
- Pe femeie nu o poți învinge, decât supunându-te ei
- Cei mai buni cultivatori de gladiole n-au fost... gladiatorii
- Mierii de albină nu i se știe tatăl... e făcută din flori
- La mare merg doar cei săraci, astfel se explică de ce e plin de... coate goale
- Regulă nescrisă: un cizmar bun trebuie să fie șiret
- Dacă vrei să cunoști adevărata față a unui șef, caută să vezi pe cine are-n spate
- Din constatarea unui țap: "Nu toate caprele au ochi căprui"
- Din cugetarea unui câine: "Dacă știi să muști nimeni nu-ți va pune pumnul în gură"
- Bucuriile fac multă gălăgie, pe când durerea știe să tacă
- Niciun poet nu poate rivaliza cu aerul, este cel mai... inspirat
- Nu poți să ieși întotdeauna cu "fața curată" dintr-o afacere în care ai intrat cu "măinile murdare"
- Toată viața e bine să nu ai timp pentru a pierde vremea

- S-a constatat că securiștii erau foarte virili, violau și corespondența
- În grosul plutonului se află de multe ori și oameni subțiri
- Înainte de revoluție "neam prostit", după revoluție "ne-am prostit"
- Dacă astăzi accepți praful în ochi, mâine va trebui să accepți pumnul în gură
- Caragiale s-a jucat în toată lumea, dar nu s-a jucat cu teatrul
- În Decembrie 1989 securitatea trăgea să moară... să moară alții
- După liberalizarea prețurilor românii se descurcă mai bine cu scaunul decât cu masa.
- Credem că faptele sunt creația omului, în realitate omul este creat de faptele sale
- Dacă ascuți de toate sfaturile medicilor vei reuși să mori sănătos
- Fiecare jurist pleacă la drum cu... dreptul
- Chiar și în provincie se pot face greșeli capitale
- Oricât ai fi de deștept, la stomatolog tot ajungi un... gură cască
- Adesea ni se întâmplă ca zilele să treacă greu și anii repede
- Parcă nu-s în apele mele, se lamenta un pește în acvariu
- Când șeful vrea să te strunească, nu-i cânta în strună
- Nu-i un păcat să minți pe cei ce nu suportă adevărul

Dr. Geo STROE,
President of the “Academia DacoRomână”

Nominalizarea scriitorului român FLORENTIN SMARANDACHE pentru Premiul Nobel

Dear Nobel Committee Members,

The “Academia DacoRomână” from Bucharest, Romania, is pleased to nominate the trilingual (Romanian-French-English) vanguard writer **FLORENTIN SMARANDACHE** for the 2011 Nobel Prize in Literature.

No trilingual writer has received the Nobel Prize so far. He has published 75 literary books written in Romanian, French, or English; certain of them were translated into Chinese, Russian, Arabic, Spanish, Portuguese, Serbo-Croatian, etc.

You can download many of them from the [University of New Mexico's](http://fs.gallup.unm.edu/eBooksLiterature.htm) web site: <http://fs.gallup.unm.edu/eBooksLiterature.htm>.

His books are also to be found in Amazon.com, Amazon Kindle, Google Book Search, Library of Congress (Washington D. C.), and in many libraries around the world.

He has a vast opera and wrote in all literary genres: poetry, prose, theater, essays, translations.

He reflects very well today's globalism as writer since he lived in and visited about 40 countries and wrote his traveling memories and diary in many languages, and he wrote in many styles and on many subjects due to his multicultural background and encyclopedic knowledge in many fields. He is a polyglot.

Prof. univ. dr. Florentin Smarandache fits Albert Nobel's *Will* regarding “the greatest benefit on mankind”, since his <paradoxism> literary movement he initiated is now used - through the Dezert-Smarandache Theory of Paradoxist and Plausible Reasoning (abbreviated *DSmT*) - to medicine, cybernetics, airspace, robotics, logics, philosophy, transdisciplinarity (interconnecting literature with science, *paving the way for new developments in literature*).

Paradoxism is the first literary vanguard in the world which has practical applications in science!

Also, he is a multi-talent and, through his highly and various literary vanguard experiments, he did an outstanding work in an ideal direction, according to Alfred Nobels' *Will*, in the benefit of humankind.

As a complete writer he wrote and published: poetry, drama, novels, short stories, essays, diaries. But also, linguistic articles, mathematical textbooks and research papers, computer programs, philosophy, and translations (from French, English, Spanish, Portuguese, and Italian, into Romanian), philatelist. He translated himself some of his books from Romanian into French and English.

In humanistic fields, he is the father of “*paradoxism*” in literature, which is an avant-garde movement based on excessive use of antitheses, oxymorons, contradictions, paradoxes in creations set up by him in 1980's in Romania as an anti-dictatorial protest. He published five International Anthologies on Paradoxism, where have contributed hundreds of writers from over the world (<http://fs.gallup.unm.edu/a/Paradoxism.htm>).

In the frame of or related to the paradoxism he introduced:

- *New types of poetry with fixed form*, such as: the Paradoxist Distich, Tautological Distich, Dualistic Distich, Paradoxist Tertian, Tautological Tertian, Paradoxist Quatrain, Tautological Quatrain, Fractal Poem, Non-Poems (1990), and more poetical avant-garde experiments behind the outer limits of poetry in “Encyclopoetria (Everything is Poetry and Nothing is Poetry)” (2006);
- *New types of short story*, such as: Syllogistic Short Story, Circular Short Story [“Infinite Tale”, 1997];
- *New types of drama*, such as: Neutrosophic Drama, Sophistic Drama, Combinatory Drama (a drama whose scenes are permuted and combined in so many ways producing over a billion of billions of different dramas! [“Upside-Down World”, 1993];
- and *New types of science fiction genres in prose*, such as:

- 1) information technology science fiction [“Inform Technology”, 2008];
- 2) political science fiction [“International Fonfoism (Manual of Therrory)”, 2008];
- 3) military science fiction [“The Art of antiWAR / paradoxistINSTRUCTION Notebooks of Captain Gook (or Kook)”, 2008];
- 4) business and finance science fiction [“Reproduction's disOrganization”, 2009];
- 5) psychological science fiction [“Textbook of Psychunlogy (MASTER DECREE Thesis)”, 2009];
- 6) and educational science fiction [“Treatise of Parapedagogy (Ph D Dissentation)”, 2009].

These books can be downloaded from the site:

<http://fs.gallup.unm.edu/eBooks-otherformats.htm>.

And *linguistic literary experiments* in the volumes: “Florentin's Lexicon” (2008), interpreting in an opposite sense language clichés, homonyms, etc. [“If anything can go wrong, pass it on to someone else (Florenitn's Laws)”; “The dictator lift the state of emergency with a crane (Florenitn's Clichés)”; “Send me an e-male (Florentin's Homonyms)”; etc.].

Also, a combination of very short poetry, art, and science he did in the volumes “Lyriphoto(n)s / At Mind's Infinite Speed” (2009), and “Aph(l)orisms in Unistiches” (2008).

Another literary experiment is his holograph book (entirely handwritten published book!): "oUTER-aRT, Vol. 5", 2006: <http://fs.gallup.unm.edu/Outer-Art5.pdf>.

His anti-dictatorial drama "Country of the Animals", drama with no words!, was performed at the International Festival of Student Theaters, Casablanca (Morocco), September 1-21, 1995, it was staged three times by Thespis Theater (producer Diogene V. Bihoi) and it received The Jury Special Award; it was also staged at Karlsruhe (Germany), September 29, 1995.

While a children play written by him "Pacala, Ursul si Balaurul" [Trickster, the Bead, and the Dragon], was staged by the National Dramatic Theater <I.D.Sirbu>, director: Dumitru Velea, at Petrosani, Romania, in September 1997;

(<http://fs.gallup.unm.edu/a/theatre.htm>).

He also did *electronic art* (using computer programs), experimental art (*outer-art*), and pledged for the Unification of Art Theories (<http://fs.gallup.unm.edu/a/oUTER-aRT.htm>) – he published 10 albums of art.

Besides literature and art he is also a well-known scientist who has published over 70 books in mathematics, physics, philosophy, and engineering.

Florentin Smarandache is born on December 10 (1954), just the anniversary of Alfred Nobel and the day of ceremony.

For more information on his activity read a book by I. Soare, called "Paradoxism and postmodernism in Florentin Smarandache's Creation" at:

<http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/IonSoare2.PDF>

and Titu Popescu's "Aesthetics of Paradoxism" at

<http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/Aesthetics.pdf>.

He is, among others, a member of the International Writers Association, member of the Romanian Academy of Sciences, and of Modern Language Association (USA).

Florentin Smarandache contributed to over 150 literary journals around the world in different languages (besides about 200 mathematical papers and notes published, and contribution to over 70 scientific journals around the world).

His most notable literary books:

- in Romanian:

a) theatre: "MetaIstorie" (trilogy), "Întâmplări cu Păcală" (children's trilogy);

b) novel: "NonRoman"; translated by himself as "NonNovel" (2009),

c) poetry: "Cântece de Mahala" (gypsy and suburban songs), "Emigrant la Infinit", "Distihuri Paradoxiste";

- in French, poetry: "Le Sens du Non-Sens", "Antichambres/ Antipoésies/Bizarreries", "Le Paradoxisme: un Nouveau Mouvement Littéraire";

- in English, poetry: "Dark Snow", "NonPoetry", "Exist Împotriva Mea / I Exist Against Myself" (bilingual: Romanian-English) and has equally translated his poems and theatrical trilogies into English.

He also is very active in the Romanian literary exile press. Chronicles on his literary activity have been published in Roma-

nia, USA, Canada, France, Belgium, Germany, Italy, Japan, India, England, Israel, Brazil, Moldova, Yugoslavia, Australia, Denmark.

He's a pioneer in experimenting connections between literature and science, in inventing new literary terms, and influencing many poets from different countries. He also did mathematical and statistical research papers on poetry. His oeuvre is of current interest. He did an outstanding work in poetry and drama; his work is in the benefit of future writers, linguistics, and scientists as well enriching the literary field with new notions introduced by Smarandache not only in poetry, drama, novel (one of his novel is called "NonNovel"!), but in philosophy as well (introducing the term "neutrosophy" - a generalization of Hegel's dialectic), and of course in science (extension of fuzzy set and logic to neutrosophic set and logic respectively - with application in quantum physics and artificial intelligence); he's interested in literature created by computers too.

Very prolific in his creation, very original, modern, publishing in different countries, different languages, different journals, etc. where you wouldn't even expect! [he was called the "most paradoxist writer of the world"];

- variety of his styles: changing the style with every book (overpassing Fernando Pessoa's);
- novelty of his ideas;
- laureate of many poetical national and international societies;
- large influence on contemporary writers (and mathematicians).

Dr. Smarandache has a rich biography as well.

His life is also a poetry (living in political refugee camps in Turkey for two years, then in exile in USA, moving many times, doing all kind of works: from unskilled janitor, construction worker, factory painter, whetstoner, tourist guide, to software engineer, and eventually university professor) with an international teaching experience in many countries: Romania, Morocco, Turkey, USA on four continents, learning and writing in many languages. Then traveling a lot (over 35 countries visited) he wrote his traveling memories ("Frate cu meridianele s,i paralelele", Vols. 1-5). His harsh existence made him a permanent fighter in the world. Florentin Smarandache is the most known Romanian writer outside his native country.

His literary and scientific activities are really impressive. Over 3,000 unpublished pages of diary (due to his traveling and living around the world, eager to know and meet people and study various cultures).

At Arizona State University, Hayden Library, in Tempe, Arizona, there is a large special collection called "The Florentin Smarandache Papers" (which has more than 30 linear feet) with books, journals, manuscripts, documents, CDs, DVDs, video tapes by him or about his work.

Another special collection "The Florentin Smarandache Papers" is at The University of Texas at Austin, Archives of American Mathematics (within the Center for American History).

He became very popular around the world since over **3,000,000 people** per year from about 110 countries read and download his e-books; many of his books have thousands of hits per month according to the UNM web site's official electronic statistics.

Yours sincerely,

Dr. Geo Stroe, President of the "Academia DacoRomână"